

La domestication du faux

Marc Aymes

► To cite this version:

Marc Aymes. La domestication du faux. Histoire. Ecole des hautes études en sciences sociales, Paris, 2016. tel-01415982

HAL Id: tel-01415982

<https://shs.hal.science/tel-01415982>

Submitted on 22 Dec 2016

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

Distributed under a Creative Commons Attribution - NonCommercial - ShareAlike 4.0 International License

École des hautes études en sciences sociales
Paris

Marc Aymes

Annexes
à
LA DOMESTICATION DU FAUX

Mémoire inédit
pour l'obtention de l'habilitation à diriger des recherches

Soutenu le 12 décembre 2016

Jury :

Hamit BOZARSLAN, directeur d'études à l'EHESS (garant)
Francis CHATEAURAYNAUD, directeur d'études à l'EHESS
Edhem ELDEM, professeur à Boğaziçi University (Istanbul)
Béatrice FRAENKEL, directrice d'études à l'EHESS
Yael NAVARO, professeure à Cambridge University
Maurus REINKOWSKI, professeur à l'Universität Basel

Sommaire

—

FAC-SIMILÉS ET TRANSLITTÉRATIONS

RÉFÉRENCES CITÉES

FAC SIMILÉS

ET TRANSLITTÉRATIONS

La photo-finish de Carlo Ginzburg

> « Introduzione » à Ginzburg 2006 : 12-13

[...]

Dalla selva dei rapporti tra finzione e verità abbiamo visto spuntare un terzo termine: il falso, il non autentico – il finto che si spaccia per vero. È un tema che mette a disagio gli scettici, perché implica la realtà: quella realtà esterna che nemmeno le virgolette riescono a esorcizzare. Naturalmente, dopo Marc Bloch (*Les rois thaumaturges*) e Georges Lefebvre (*La grande peur de 1789*) nessuno penserà che sia inutile studiare false leggende, falsi eventi, falsi documenti: ma una presa di posizione preliminare sulla loro falsità o autenticità è, ogni volta, indispensabile.

[...]

Gli storici, scrisse Aristotele (*Poetica*, 51b), parlano di quello che è stato (del vero), i poeti di quello che avrebbe potuto essere (del possibile). Ma naturalmente il vero è un punto d'arrivo, non un punto di partenza. Gli storici (e, in modo diverso, i poeti) fanno per mestiere qualcosa che è parte della vita di tutti: districare l'intreccio di vero, falso, finto che è la trama del nostro stare al mondo.

Deux complets usurpateurs

> BOA, DH.EUM.AYŞ. 7/91, doc. 2, copie d'un
rapport du gouvernorat d'Üsküdâr, 16 nîsân
1335 [16 avril 1919]

Üsküdâr mutaşarrıflığından vürûd eden fî 16 nîsân sene 335 târîh ve 501 nûmarûlu
tahrîrât şûretidir .

[1] İsmi Ârnâvûd Râşid rütbesi yüzbaşı elbisesi hâkî câket İngiliz kâlpâğı 'askerî degil
komîta-vârî seyyâr köylere tolaşarak Edirne'yi [2] Rûmlar, İstânbûl'ı İngilizler İzmir'i
Frânsızlar almışdır diye köylere birer metkûb vermek şûretiyle bir takım teblîgâtta
bulundığı istiḥbâr [3] olunarak merkez-i hükûmete getirülmüş olduğu ve mûmâileyhiñ
yedinde hüviyetini müş'ir Aṭa Pâzârı kâ'imaḳâmlığından Fû'âd imzâlı virilen veşîka [4]
varsa da mûmâileyhiñ etvâr ü ahvâli dâ'i-i iştibâh olduğundan ḥaḳḳında olunacak
mu'âmeleniñ istîzânına dâ'ir Şîle kâ'imaḳâmlığından [5] alınan 15 nîsân 335 târîhli
telgrâf-nâmede iş'âr olunmuş ve tâbûrca olan ma'lûmâtıñ îzâhı zımnında mezkûr telgrâf-
nâme livâ jândârma [6] tâbûrı komândânlığına lede'l-ḥavâle bu bâbda cevâben vârid olan
râpor şûreti leffen taḳdîm kılınmış olmağla ol-bâbda

işbu şûret aşlına muṭâbıkdır

آکدار مقفنه و ردو ایله ۱۶ ساله تاریخ
و ۱۰۰ نومردلو خبره صورتید .

ایک اناعدو است - نه یوز بانی البسی خانی هاکت انقیز قالیخی عکری دص قومیه وای سیار کویری طوولته وده ادر
روبر استانبولی انقیز لر از میره فرانز لر آلتد - دیه کویریه بره مکتوب ویرمک صورتید بر طاقم تنیفانده بولندنی اعتبار
اولته وده مرکز حکومت کویریه اولدنی و موصلیه یکنده لکویقی مشر اطه یازاری قانقنقننه فواد ارضی ویریه ویتیه
وایسه ده موصلیه اطوار و احوالی داعی استباه اولدنیقننه عقنده اوله جبهه معمله نك استیفته دار سینه قانقنقننه
السانه ۱۶ ساله تاریخ تنفر قناده اشاء اولنسه و طابویر اولونه معاولک ایضا غرض مذکور تنفر قناده اولدنه
طابوری قوماندانقننه لدی الحولله بویابده جواباً وارد اولونه - ایور صورتی لقا تقدیم قنسه اولغنه اولیابده

صورتی صورتی صورتی

> BOA, DH.EUM.AYŞ. 7/91, doc. 3, copie d'un
rapport du gouvernorat d'Üsküdâr, 17 nîsân
1335 [17 avril 1919]

Üsküdâr mutaşarrıflığından vürûd eden fî 17 nîsân sene 335 târîh ve 516 nûmarûlu
tahrîrât şûretidir .

[1] Yüzbaşı oldığını iddi'â eden Râşid'in dün gice Yeñi Köy'e girerek orada bulunan ileri gelenler ile görüştiği ve ben vâsi' şalâhiyetli [2] bir me'mûrum siziñ istediğiniizi yapmak arzû etdiğiniiz taqdîrde iki biñ lîrâ virersiniiz 'aksi hâlde sizi mahv ederim dedigi [3] ve bu şûretle tehdîdâtta bulundukdan soñra nişf el-leyli müte'âkıb merkez-i kazâyâ müvâşâlet etmiştir . Ahvâli dâ'i-i iştibâh [4] bulunan merķûm taht-ı teraşşud aldırılarak şabâha kadar muhâfaza edilmiş ve 'ale'l-şabâh dâ'ire-i hükûmete mürâca'atla kendisiniñ [5] hüviyetine dâ'ir hiç bir şey söylemeksizin yalnız tebdîl-i tavr ü lisân ile avutmak istemiş ise de muvaffak olamadığından ve Yeñi Köy'de îkâ' [6] eylediği tehdîdi karye hey'et-i ihtiyâriyyesiniñ iki Frânsız jândârma neferiyle gelerek vâki' olan şikâyetleriyle tahakkuk etmiş olmağla [7] huzûr-ı meclisde mazbût ifâdesi taşdîk ve üzeri tahrîri edilerek zuhûr eden evrâk bir tobraya vaz' ve mühr-i resmî ile tahtûm [8] edildikten soñra merķûmuñ tevķîf edilerek ifâde-i mazbûtesi ve üzerinde zuhûr eden evrâk ile birlikde jândârmaya terfîken ve [9] mahfûzen merkez-i livâyâ i'zâm edildigi Şîle kâ'imaķâmlığından alınan telgrâf-nâmede añlaşılmış olmağla merķûmuñ livâyâ müvâşâletinde haķķında yapılacak [10] mu'âmeleniñ iş'ârı müsterhemdir ol-bâbda

işbu şûret aşlına muţâbıķdır

> BOA, C.DH. 55/2701, rapport sans signature,
non daté, visé en date du 16 şafer 1210 [1er
septembre 1795]

[1] Kırşehir âlây begisi esbak Ya'kûb nâm mefsedet-bîşeniñ [sic] hilâf-ı şürût harekâtına mebnî bundan aقدم Midilli cezâresine nefy olunub ıtlâkında fîmâ ba'd sancâğına yoklamacı varub [2] tenazzum eylemedikce derûn-ı sancâğa varmamak şartı derc olunmuş-iken şürût-ı ıtlâkına ri'âyet etmeksizîn sancâğına varub yedindeki berevâtı nâ-âheline i'tâ ve ihtilâl-i şerâ'it-i [3] nizâmına mûcib harekâta ictirâ eylediginden mâ'adâ sâhte mahzar tertîbiyle sâbıkâ Konya kâ'im-makâmı 'Osmân Paşa'yı akçe ile ıtmâ' ve etbâ'ından hadîşü'l-sinn istihkâkı olmayan [4] 'Osmân'ı livâ-ı mezkûra âlây begi naşb ve tarafında olan sebet tîmârlarından ve etbâ'ından muhtâr tanzîm ve âlây beginiñ ve muhtârlarınıñ mühürlerini kendi koynunda gezdirüb ol-vechle tevcîhât [5] husûşunda sancâkluya gadr ve himâye ve şerâ'it-i kânûn-nâme-i hümayûn ibtâl sevdâsında olduğunu sancâklusı ve sâ'ir eşhâb-ı vukûf inhâ ve istid'â-yı 'inâyet eylediklerinde merkûmuñ [6] hâli ve bir takrîb tarafından naşb etdirdiği mîr âlây merkûmuñ keyfiyeti ve şürût-ı ıtlâkına ri'âyet etmediği vâkı'-midir hakîkatı üzere tahrîr olunmak için sâbıkâ Konya vâlisi müteveffa [7] El-hâc 'Alî Paşa'dan isti'lâm olunmuş-iken ol hengâmda fevti takrîbiyle hâli üzere kalub şoñra yine sancâklusınıñ istirhâm ü istid'âsıyla eyâlet-i Karamân yoklamacısı hâcegân-ı [8] Dîvân-ı hümayûn'dan El-hâc Mehmed Râgîb Efendi kullarından isti'lâm olunduğda nefsü'l-emirde merkûm Ya'kûb'ın efheş olarak hilâf-ı şürût nice harekâtı nümâyân ve şürût-ı ıtlâkına [9] ri'âyet eylemediği ve sancâğına vârub tarafından merkûm 'Osmân'ı âlây begi naşb etdirdiği ve sebet tîmârlarından ve etbâ'ından muhtâr tanzîmine cesâreti ve sancâkluya îşâl-i eyâdî-i hasâr [10] ve şerâ'it-i nizâm-ı kânûn-ı cedîdi ihlâl eylediginden başka ekser tîmâr ü ze'âmetleriñ berevâtını alub mutasarrıflarınıñ isimlerini hakk ve dil[e]diği ismi yazub aña buña küllî akçe ile [11] fûrûht ve ol-vechle sâhtekârlığı ve naşb etdirdiği merkûm 'Osmân'ın ve muhtârlarınıñ mühürleri kendü koynunda olub anlar lafz-ı murâd olduklarından virdiği 'arzlardan humsuñ [12] sekiz on kâtını almağa cesâret ve muğâyir-i şürût olarak yaptırdığı çend 'aded mevhûmü'l-isimde nemâluca sebet tîmârlarından mâ'adâ zu'amâ-dâr bâb-ı tîmârlarınıñ ekserisine ta'addî ve kûrâ ve mezâri'leri [13] fuzûlî ta'sîr etdirmek ve'l-hâşil refte refte livâ-ı mezkûrî müfsid-i mezbûr kendüsüne haşr etmek zu'mıyla muğâyir-i rızâ-yı Hudâ ve hudâvendigâra cür'eti ve nice hâlât-ı nâ-hemvâresini [14] tahkîk eyleyüb sancâklusınıñ mahzarları ve bî-ğaraş eşhâb-ı vukûfdan 'umûm Kırşehri [sic] 'ulemâ ve şulehâ ve vüçûh-ı ahâlîniñ mahzarları ve i'lâm ve livâ-ı mezkûruñ sâbıkâ mutasarrıfınıñ tahrîrâtıyla [15] efendi-i mûmâileyh kulları 'ala vukû'a tahrîr ü inhâ eylediginde egerçe merkûmuñ bu gûne sebkât etmemiş olan harekât-ı nâ-hemvâresine mebnî i'dâm ü izâlesi lâzimedden ve müceb-i [16] vikâye-i şerâ'it-i cedîde olub ancak katla bedel başka başka iki nemâluca tîmâr iken hilâf-ı şürût ilhâken üzerine tevcîh etdirdiği ze'âmetiniñ nısfı yoklanmış hükmünde olan [17] mutasarrıf-ı sâbıkına ibkâ ve nısf-ı âharı ref'inden mülâzımlardan erbâb-ı istihkâka tevcîhi 'arz olunmak ve merkûm ebedü'l-âbâd ıtlâk olunmamak şartıyla Şâmsûn'a nefy ü iclâ' [18] ve etbâ'ından olan mîr âlây-ı merkûmuñ yerine sancâklunun muhtârı naşb olunmak bâbında başka başka evâmir-i 'aliyye işdâr ü tesyâr olunmuş-iken müfsid-i merkûm müddet-i merkûmede irfâdî [19] olan küllî akçeye istinâden Kırşehir mütesellimi olan 'Abdürrahman'ı rüşvetle ıtmâ' ve habsından tahlîş-i girîbân ve etbâ'ından olan mîr âlây-ı merkûm 'Osmân ile firâr ve'l-yevm Âsitâne-i 'aliyye'de [20] ihtifâ eylediği mahalde ıtlâkına teşebbüsü her çend ki müsâ'adeyi müşmir olmayacak ise dahî sancâğına kâğıdlar itâresiyle ıtlâk oldum ze'âmetim ibkâ oldu karîben varacağım deyü [21] ihâfe ve ilkâyi fetn üzere olduğu ve bu gûne harekâta cesâret eden müfsid ve muharreriniñ emr-i 'âliye 'adem-i itâ'atla cerâ'im-i sâbıkasına pey der pey lâhıka irdâfıyla nizâm-ı [22] eyâletlüyi ve şürût-ı cedîdeyi halel-yâb [sic] etmiş-iken i'dâmıyla emşâliniñ terhîbi icrâ olunmadıkça eyâletlünün 'umûmen tama'a tâbî' olanları bî-pervâ merkûmuñ harekâtına zâhib [23] ve ihtilâlî mûcib olan harekâtınıñ mahzûrundan bî-pâk fesâda cesâret ve bu vechle eyâletlüde şerâ'it-i nizâma muğâyir harekât zuhûrına 'illet-i gâ'iyye olacağı emr-i zâhir [24] olduğundan sancâklusunun bu mâddede h'âb ü râhatı terk

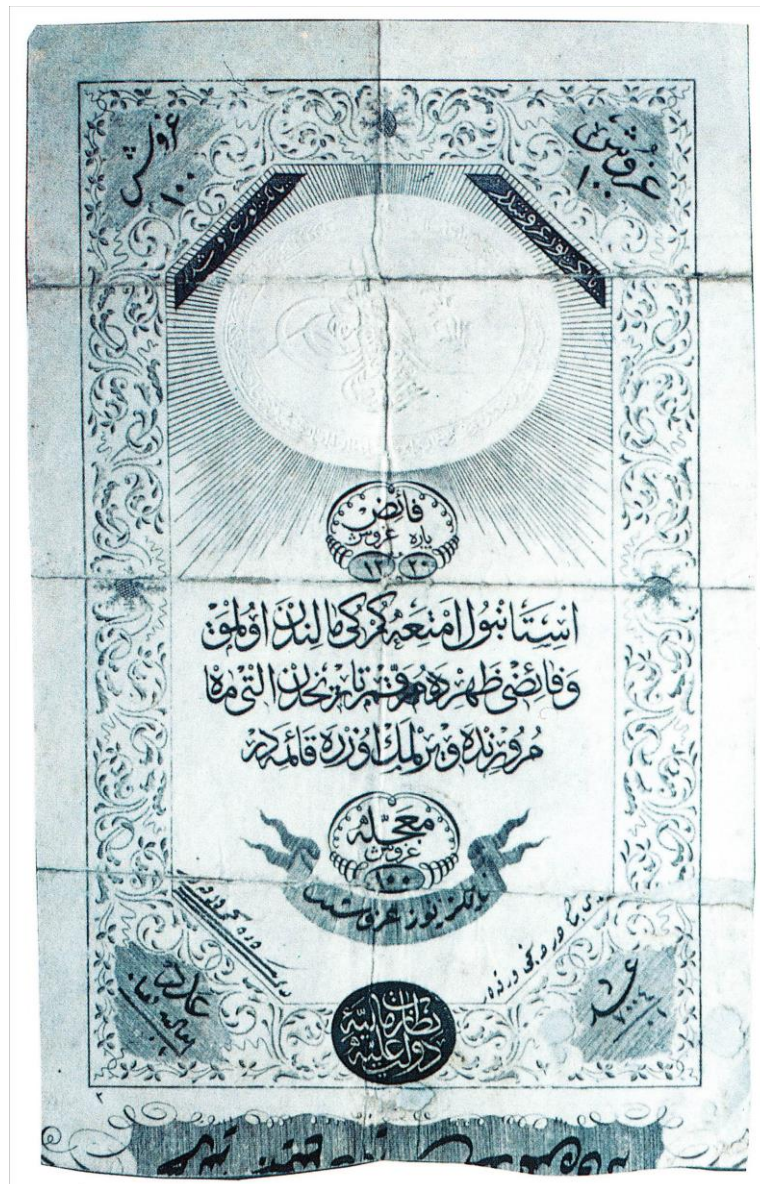
ve eyâlet-i Karamân sancâklısı ‘umûmen merķûmuñ i‘dâmına irâde ta‘alluķ etmedigine istiğrâb eyledikleri yoklamacı-ı [25] mûmâileyh ve sâ’irleri şifâhen takrîr ve nefsü’l-emirde şerâ’it-i cedîdeniñ ‘ârıza-ı hâlelden viķâyesi emr-i ehemmm olmağla müfsid-i merķûm ve etbâ’ından olan mîr âlây-ı mezbûr ihtifâ [26] eyledigi maħalde ‘izzetlü çâvuş-başı aģa kulları ma‘rifetiyle teftîş ü zâhire ihrâc olunmak ve firârî mîr âlây ‘Osmân’iñ maħfûz olan mührine fimâ ba‘d ‘amel olunmamak üzere [27] Dîvân-ı hümâyûn’a ve Defter-hâne’ye ‘ilm ü ħaberi virilmek ve merķûmân ele girdikten sonra Ya‘ķûb’uñ Şâmsûn’a ħal‘e-bend olmasıçün mukaddemâ şâdır olan emr-i ‘âlîniñ icrâ ü tenfîz-mi [28] irâde buyurılır yoħsa cezâ-yı âħar ile eşedd te’dîb-mi irâde buyurılır ve etbâ’ından olan ‘Osmân’iñ daħî bir münâsib maħale ħal‘e-bend olmasıyla icrâ-yı şürûṭ-ı cedîdeye kuvvet [29] gelecegi ma‘lûm-ı devletleri buyrulduķda lâzım gelen te’dîbleri icrâ olunmak ħuşûsı tabi‘at-ı maşlahatdan olmağla bu bâbda ve her hâlde emr ü fermân ħazret-i men lehi’l-emriñdir

[Au-dessus, annotation épaisse surmontée d’une pençe :]

Merķûm Ya‘ķûb çâvuş mübâşeretiyle Mâģosa ħal‘esine ve mîr âlây-ı mezbûr ‘Osmân daħî keزالik [sic] çâvuş mübâşeretiyle Bozcaṭa’ya nefy ü iclâ olunmak üzere başka başka emirleri ısdâr ve mîr âlây-ı merķûm ‘Osmân’iñ maħfûz olan mührine fimâ ba‘d i’tibâr olunmamak üzere Tahvîl’e ve Defter-hâne’ye ‘ilm ü ħaberleri i’tâ olunmak [buyruldı] fi 16 Ş. sene 10

État de l'art pour art de l'État

- > Billet à ordre pré-imprimé diffusé au début des années 1840, recto et verso ; dimensions originales 10,5 x 16,5 cm (fac-similé d'après Akyıldız 1996 : iv-v)

> BOA, İ.DH. 30/1412, doc. 1, mémorandum du
ministre des Finances Şâ'ib Pacha, s.d.
[~ 1256 / 1840-41]

Ma'rûz-ı bende-i kemîneleridir ki

[1] Ma'lûm-ı 'âfîleri buyrulduğu üzere hüsn-i idâre-i maşârif-i devlet-i 'aliyye ve teshîl-i meşâlih-i teba'a-ı saltanat-ı seniyye irâde-i hayret ifâdesiyle bundan akdem nakd hükmünde [2] eshâm kavâ'imî küşâd ve taklîd kabûl etmemek üzere takayyüdât-ı lâzimeniñ icrâsıyla ol-bâbda şarf-ı himmet ü ictihâd olunmuş ise de mu'ahharen mukellidi zuhûrıyla sâhte [3] ve kalb fenni çok kavâ'im eyâdî-i nâsda tedâvül etmekde ve bunlardan tebdîl ve yâhûd tekâsîti ahz olunmak üzere Hazîne-i mâliyye'ye gelen ve tutulan sâhte [4] kavâ'im bi'l-tahkîk kat' ü şakık olunmakta olup egerçe işbu kalb kâ'imelerden Hazîne-i mâliyye'ye bir gûne zarar terettüb etmez ise de bu maddede 'ibâdüllah mütaazzır ve mübtelâ-yı [5] hasâr olmalarıyla def'en li'l-fesâd işbu eshâm kavâ'iminiñ tarz-ı diger ve üslûb-ı âhârda tab' ü temsîl ve'l-yevm mütedâvel olan 'atîk kâ'imeler Hazîne'ye geldikce matbû' kâ'ime ile tebdîl olundığı [6] hâlde taklîdi müte'assir ve sâye-i merâhim-vâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde [sic] müsteclib-i menfa'at-ı 'âmme olacağı zâhir edüğünden Zarb-hâne-i 'âmire'de sikke-zen Hâşim Efendi ve Hoca Ağob kulları celb [7] ve müzâkere birle ma'rifetleriyle nümûne olarak tab' ü tersîm ve leffen takdîm kılınan kâ'imede gösterildiği vechle bâlâsına zîver-efzâ-yı tab' olarak tuğrâ-yı garrâ-yı hazret-i tâc-dârî kabartma ve kuşûr [8] mahalleri dahî başma olup merkez-i kâ'imede muharrer fâ'iz-i gurûş mahaliniñ zahır kavâ'im-i 'atîkeye kıyâsen nâm-ı 'ubûdiyet-irtisâm-ı çâkerânem ile mahkûk mührüñ temhîri lâzım gelüb şu kadar ki şimdiye kadar [9] yazılıb i'tâ kılınan kâ'imeye yalnız mahlaş-ı 'âcizânem mestûr olan mühür başılmış ve anıñ taklîdi sâhte kavâ'imde çoğalmış olmak hasebiyle bu def'a yazusu çok ya'ni galebekîlîi mühr-i [10] bendegânemle mahal-i mezkûr temhîr olunmak ve eyyâm-ı tekâsîtiñ kâmilen muhafazasıçün vasa'ı kâ'imede vakt-i taksîti murakkam şerhiñ zahırına kâ'imeniñ Hazîne-i mâliyye'den i'tâsı günü [11] bi'l-i'tibâr şâbit mürekkeb ile târîh vaz' kılınmak ve işbu matbû' kavâ'iminiñ beheriniñ 'adedi taraf-ı zîrinden üç dört uşbu' miqdârı cilde rabt ile hîn-i i'tâda Mâliye hazînesi'nden [12] nakd hükmünde kâ'imedir deyü kalem ve şâbit mürekkeb ile yazılacak zeyl-i kâ'imeniñ takdîm olunan nümûne-i mezkûrda kat' olundığı mişillü yazunuñ vasa'ından ve gayr-ı mutterid olarak [13] birer birer kalemtrâş ile kat' ve iki tarafına nûmaralar işaretiyle aşıl kâ'ime i'tâ ve mücelled şagır parçalar lede'l-icâb li-eclî'l-tatbîk Hazîne-i mâliyye'de alıkonulmak ve elli ve yüz [14] ve iki-yüz elli ve beş-yüz gurûş mu'accelelû dört nev'den 'ibâret bulunmak üzere mezkûr nümûneye tatbîken kavâ'im tab'ı ve böyle tekellûf-i ihtiyârî sâhtekârlarınıñ def'-i habâset [15] ü mekîdetleri niyet-i şâdikesinden 'ibâret olmasıyla mütedâvel olan kâ'imelerin def'aten tebdîli icâb eder ise de 'icâleten yetiştirilemeyeceğine mebnî ber minvâl-i muharrer 'atîkleri Hazîne'ye geldikce [16] tebdîlinde sühûlet olacağına mebnî ol-vechle icrâsı ve taşra memâlikde sehm kavâ'iminiñ ahz ü i'tâsı ve şahîh ve gayr-ı şahîhiñ fark ü temyîzi ahâlî hakklarında düşvâr ve bir takım fukarâ [17] bu huşûşda mübtelâ-yı hasâr olduğu müteahhâkık olduğundan ba'dezîn gerek yazma ve gerek başma kavâ'im fakat Der-'aliyye'de nukûd hükmünde tedâvül etmek ve hulûl-i evkâtinde tekâsîti kemâ-kân [18] virilmek üzere taşralarda üç mâh mehl i'tâsıyla külliye i'tibârdan ıskâtı mukteziyâtdan olmağla hemen ahâlî 'umûmen yedlerinde bulunan eshâm kavâ'imini nakde tebdîl edüb [19] fîmâ ba'd kavâ'im ahz etmemeleriçün müddet-i mehl inkızâsında külliye i'tibârdan ıskât olacağı derciyle Rûm ili ve Anâtolî'niñ üçer kollarına mekâtîb-i sâmiyye tasfîr ü tesyîriyle [20] i'lân ü tenbîh buyrulması münâsib gibi mütâla'a olundığı ma'lûm-ı devletleri buyruldukda ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men lehi'l-emriñdir

[bende?]
m[a'lûm]

El-hâc Şâlih de Bûrdur

- > BOA, C.ZB. 32/1584, brouillon d'un ordre au
gouverneur-général et au cadi d'Égypte, ainsi
qu'au messenger en chef du Conseil impérial,
21-29 rebî'ü'l-âhır 1190 [9-17 juin 1776]

[1] Hâlâ Mısır vâlisi şadr-ı sâbık vezîr-i 'izzet Mehmed Paşa'ya ve Mısır kâzîsine [2] ve hâlâ Dîvân-ı hümayûnum'da çâvuş paşa olan Mehmed dâme mecdühû'ya hükmüm ki [3] kâğıd haffâflarından ve zümre-i eşrârdan Bûrdur'lı El-hâc Şâlih nâm müfsid [3] kemâl-i şekâvet ve hıyânet ü mel'anetine binâ'en sâhtekârlık töhmet-i galîzesini [4] irtikâb ve müzevver buyruldu tahrîri ve şahh ve 'alâ'im-i vükelâ-yı devlet-i 'aliyyeme [5] taklîd sû'-ı şanî'ine ictisâr eylemekden nâşî 'ibreten li'l-sâirîn cezâsı tertîb [6] ve emşâli ihâfe ü terhîb olmak lâzım gelmiş-iken merhameten katli bedeli bilâd-ı ba'ideden [7] birine nefy ü iclâsına irâde-i hüsvânem ta'alluk edüb şakî-i mezbûr fî-mâ-ba'd [8] Der-i 'aliyyem'e ayak başmamak ve her ne zamân gelür ise ele girdiği sâ'at [9] katl ü i'dâm olunmak şartıyla Mısır Kâhire'ye [sic] tard ü teb'îdi fermânım olmağın senki [10] çâvuş paşa-i mûmâileyh sen şakî-i mezbûr çâvuş mübâşeretiyle mahbûsen Mısır'a tesyîr [11] ve sizki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâileyhümâ siz müfsid-i mezbûr ol-țarafa lede'l-vürûd [12] Mısır'da ikâmet etdirdüb maħall-i âhara hareketine tecvîz ü ruħşat olunmamasını [13] iktizâ edenlere tenbîh ü te'kîde mübâderet eylemeñiz bâbında işbu emr-i şerîfim ısdâr [14] ve ile irsâl olunmuşdur hıyânetkâr-ı mezbûruñ mürtekib oldığı [15] cürm-i 'azîm izâle-i vücûd-ı habâşet-âlûdını îcâb eder mevâddan olub [16] Mısır'a nefy ü tağrîbi katli muķâbili olmağla ber vech-i muħarrer çâvuş mübâşeretiyle mahbûsen [17] Mısır Kâhire'ye ba's ü isrâ ve ol-cânibe ba'de'l-vürûd Kâhire-i Mısır'da ikâmet etdiridüb [18] maħall-i âhara 'azîmetine cevâz gösterilmemesini lâzım gelenlere tenbîh ve hilâf-ı fermân-ı [19] celîli's-şânım her ne zamân Der-i 'aliyyem'e gelür ise bilâ tavaķķuf cezâsı tertîb olunacağını [20] gûş-ı hûşuna ilkâya ihtimâm ü diķķat ve vuşûlünü Der-i 'aliyyem'e i'lâma mübâderet eylemeñiz bâbında

fî evâhır R sene 190

Hakkı Efendi, pacha dégoupillé

> BOA, HAT. 1234/48022, mémoire remis au Grand vizir, s.d. [~ 1251 / 1835-36]

Seniyyü'l-himemâ kerîmü'l-şîmâ devletlü'inâyetlü 'âtıfetlü efendim hazretleri

[1] Ma'lûm-ı 'âlî buyrulduğu üzere sâhte paşalık nâmıyla Anâtolî'da geşt ü güzâr etmiş olan Hakkı Efendi devletlü Sîvâs [2] vâlisi hazretleri tarafından ele getirilerek üzerinde bulunan sâhte nişân ile yanında bulunanların nişânları ve merkûma [3] dâ'ir ba'zı evrâk bu def'a müşârünileyh hazretleri tarafından bâ tahrîrât irsâl olundığından ve mûmaileyh 'ulemâdan olarak [4] hakkında mu'âmele-i 'afvî'n icrâsı huşûsı sefâretle İrân'a me'mûr fazîletlü Es'ad Efendi dâ'ileri cânibinden iş'âr ü iltimâs [5] olunmuş edüğünden ol-bâbda devletlü Ser'asker Paşa hazretleriyle muhâbireyi mütezammın olan tezkire-i şenâverî ve vâlî-i müşârünileyhî'n [6] tahrîrâtı evrâk-ı mezkûre ile ma'an meşmûl-nigâh-ı 'âtıfet-iktinâh-ı hazret-i cihân-bânî buyrulmak üzere mersûl-i sû-yı sâmilî [7] kılınmış olmağla Ser'asker-i müşârünileyh hazretlerini iş'ârlarına ve efendi-i müşârünileyh dâ'ilerini vâkı' olan iltimâsına mebnî [8] efendi-i mûmaileyh hakkında kürek ve sâ'ir gûne mu'âmele-i şedîde icrâsı lâıyık görülmeyüb-de Mâgosa gibi bir uzacak mağale [9] nefyi takdîrinde civâriyet münâsebetiyle 'Arabistân'a firâr eylemesi muhtemel olub Trabzon ve Of taraflarına nefy olundığı hâlde [10] bu mağzûrdan ber-taraf olacağı cihetle bîhûde Dersa'âdet'e getirilmekten ise zıkr olunan mahallerden birine def'i ve yâhûd [11] Dersa'âdet'e gelüb görüldükden sonra îcâbına bakılması ve mûmaileyhi'n yanında bulunanlar 'askerîden şılacı ve tekâ'üd [12] makûlesi edüğü me'mûl olduğundan anlarıñ-dahî bu tarafa gönderilmesi ve Gilingirâs voyvodasından almış olduğu kılıc [13] semeni olan dört biñ şu kadar gürüş ile ba'zı mahallerden topladığı esb ve sâ'ir şeyleriñ mahallerine reddi [14] ve nişânlarıñ Zârb-hâne-i 'âmire'ye i'tâsı ve mûmaileyhi'n ber vech-i muharrer Trabzon'a nefyi ve yâhûd Dersa'âdet'e celbi ve yanında [15] olan adamlarıñ dahî bu tarafa gönderilmesi huşûşlarında her ne-vechle irâde-i seniyye-i cenâb-ı cihân-bânî sâniha-ârâ-yı şudûr [16] buyrulur ise mantûk-ı münîfi icrâsına ibtidâr ve keyfiyet vâlî-i müşârünileyh hazretlerine tahrîr ve iş'âr olunacağı beyânıyla [17] tezkire-i şenâverî terkîmine mübâderet olundı efendim

m[a'lûm]

Au-dessous, de biais :

Devletlü 'inâyetlü 'âtıfetlü übbetlü veliyyü'l-ni'am keşîrû'l-kerem efendim sultânım hazretleri

Resîde-i enâmîl-tekrîm olan işbu tezkire-i sâmilîleri takımıyla 'atebe-i felek-mertebe-i cenâb-ı pâdişâhî'ye bi't-takdîm meşmûl-lahâze-i şevket-ifâza-ı hazret-i şahen-şâhî buyrulmuşdur mûmaileyh hakkında mu'âmele-i 'afvî'n icrâsı efendi-i müşârünileyh tarafından inhâ ve iltimâs olunmuş ve şûret-i nefy ü te'dîbi dahî bi'l-mütâla'a işbu tezkire-i 'âlîlerinde iş'âr buyrulmuş olub ancak beyândan müstağnî olduğu üzere mûmaileyh 'ulemâdan olub-da bu makûle sâhtekârlığa ictisâr eylemesi toğrısı te'dîb ü gûş-mâli îcâb etmiş ve Dersa'âdet'e getürdüb görüldükden sonra Trabzon ve Of tarafları münâsib olacağından (3)

Puis au-dessus :

(3) buradan zıkr olunan mahalleriñ {birine} nefy ü ref'i ve yanında bulunan 'askerî takımınıñ dahî bu tarafa getürdülmeleri ve zıkr olunan akçe ve esb ve eşyânıñ mahallerine istirdâdı ve nişânlarıñ Zârb-hâne-i 'âmire'ye i'tâsı huşûşlarına irâde-i seniyye-i şâhâne sâniha-pîrâ-yı şudûr buyrulmuş ve mârrü'l-zıkr tahrîrât ve tezkire ve nişânlar takımıyla mevzû'en i'âde kılınmış olmağla ol-bâbda emr ü himem hazret-i veliyyi'l-emriñdir

سخن او کرم الشما دوللو غنايو عاطفان ادم حضرتي معلوم عالي چورليني اوزره ساخه يانالنه ناميله انا هوليدنه کت وکزد ادمجي اولده حقني ادي دوللو سوي واليسي حضرتي طيزه الکتوريلک اوزره دوليانه ساخه نشانه ايله يانده دولاندک نشاني ورفونه رازر بعضه اورانه بودونه شارالیه حضرتي طيزه باحيريات ارسال اولديغنه وموي ايله علامده اولده حقنه معاطه عفلوک اجراسي خصوصي سفارته ايرانه مهور نصيبدا اسفادني واعيدي جانينده اشعار اولمچ ابدوکنده اولياده دوللو عکرباشا حضرتيله مخبره بي مقصده اولانه تذکره ثاوري دولتي شاعر خيريانه اورانه مذکوره ايله معاشقور نگاه عاطف انگاه حرف جاباناي بويول اوزره رسول سوي سدي قلبي اولمچ عکرباشا حضرتيله اشعارله واقدي شارالیه داعيديلک واقع اولانه الهامه حقني موي ايله حقنه کورک وسارکونه معاطه سنده اجراسي ابدو کوليدنه ماعوسه کي برادر صبه حقني تقديرنه جوديت مناسبيله عرسا تراخي محفل ارباب طيزونه وافر طرفلره نفی اولمچي حاله در سعادته کلوب کولمکونه حکم ايجانه فليسي وموي اربک يانده دولاندک عکربنده صلح جوي وبقا عهده مقولسي ايدوي شول اولديغنه ادمکوزي بوطره کونرلي وکلکراس بوده سنده المي اولمچي فليج حقني اولانه دوت بک شوقه عروغ ايله بعضه محله دره طولمچي اسب وسار شيلک محله دري و نشاندک صبحانه عامه يه اعصا وموي اربک بروجه طيزه حقني وياخود در سعادته جلب ايرانه اولده اربک دني بوطره کونرلي خصوصانده هر بوجده اراده سبه جناب جاباناي ساخه اراي صدور بوزر بلور ايسه منظومه سفي اجرا سنده ايدار وكيف والي شارالیه حضرتيه تحرير و اشعار اولمچي ايله بوزرک شادوي نغمه سادون اولري ادم وياي حقني صفت عفلوک ابدو کوليدنه ماعوسه کي برادر صبه دولتي شاعر خيريانه اورانه مذکوره ايله معاشقور نگاه عاطف انگاه حرف جاباناي بويول اوزره رسول سوي سدي قلبي اولمچ عکرباشا حضرتيله اشعارله واقدي شارالیه داعيديلک واقع اولانه الهامه حقني موي ايله حقنه کورک وسارکونه معاطه سنده اجراسي ابدو کوليدنه ماعوسه کي برادر صبه حقني تقديرنه جوديت مناسبيله عرسا تراخي محفل ارباب طيزونه وافر طرفلره نفی اولمچي حاله در سعادته کلوب کولمکونه حکم ايجانه فليسي وموي اربک يانده دولاندک عکربنده صلح جوي وبقا عهده مقولسي ايدوي شول اولديغنه ادمکوزي بوطره کونرلي وکلکراس بوده سنده المي اولمچي فليج حقني اولانه دوت بک شوقه عروغ ايله بعضه محله دره طولمچي اسب وسار شيلک محله دري و نشاندک صبحانه عامه يه اعصا وموي اربک بروجه طيزه حقني وياخود در سعادته جلب ايرانه اولده اربک دني بوطره کونرلي خصوصانده هر بوجده اراده سبه جناب جاباناي ساخه اراي صدور

Un inventaire pour l'exemple

- > BOA, İ.DH. 421/27881, doc. 1, inventaire
annexé, s.d. [~ fin 1858] : premier extrait

[Page 1]

[...]*

Ğalb-zen komisyonundan muğaddemâ tağdîm kılınanlardan mâ'adâ mu'ahğaren ele
geçürilmiş olan ğalb-zen süricilerinden zuhûr ederek cânib-i emânetde tevķîf ile bu def'â
tağdîm kılınan ğalb kavâ'imîñ defteridir

Yarım kîselik ğalb kavâ'im

Yûnânî şobacı İstâvrî'den 3	Nâpolitân'lı kunduracı Ğârmîlo Ğasâl'îñ zevcesi Eleniğ'o'dan 3	Yûnânî Brâşkovâ nâm ğadından 4 3 1 8
Ğalib Kırğor'dan 1	Müreккеbci Ğrapan'îñ ğaşşâba virmiş olduğı 1	Mûlâzım Muştafa Ağâ yediyle Ve Refiğî [?] ğânında şarrâf Ğonğobâc'dan

16

[Page 2]

Yigirmilik ğalb kavâ'im

Panâyot'uñ şandığından 1	Ğoştanğî'niñ şandığından 2	Ğümrükden pencik me'mûrı tarafından gelen 59	Mu'âvin Efendi tarafından 50 1 49
			nümûne olarak tevķîf

* La première partie de ce document est donnée *infra*, « Les désœuvrés ».

Yûnânî Koştanî
Tibofîlopûlo ve
refîkî
Yemândoboli'den
160

Kahveci Hâcî
Pedros'dan
2

Mağâzacı Hristo'nun
üzerinden çıkan
30

Yûnânî Eğriboz'lı
Dîmitrî'den
7

Boğdân'lı Nîkolâki
Pâvlîdî
459

Nâpolitân'lı Cuzebo
Domenîko'dan
5

Erzurûm'lı degirmen
hademesi Ağob'dan
1

Yûnânî Aţanâş
Sifâko'dan
4

1 nümûne
içün
tevķîf
458

Yûnânî tahşildâr
[sic] Andon'un
habis-hânede
üzerinde çıkan
4

Tâşûs'lı gemici
Banâtî'den
2

Prûsya'lı ressâm
Ribâk'dan
4

Perâkendeden
2

1 nümûne
içün
tevķîf
3

Ėalaţa'da Ehli
soķağında Roza
nâm âlüfteden
3

Manâstır'lı Anbafa
nâm kadın ile
yağcı Tanâş'ın
mağâzasından
7

Cisr-i cedîd civârında bölük başı 'Alî Ağa
ma'rifetiyle Kâzî kıyyesi iskelesinde süpüründi
derûnunda bulunan
56

1 nümûne
içün
tevķîf
6

Beşiktaş'da Menlâ
Ayâzma{sı} nâm
maħalde taş
ocağında
işlemekde olan
lağımcı Kudrî ve
Îrân'lı 'Alî'den
1686

İzmîr'den Yahûdî
Yâsif Bâkûcî'dan
Meħmed Çâvuş
yediyle celb olunan
143

Tebdîl Lîfder ve Nîgolî ma'rifetiyle der-dest
olunan şâbb-i emred Andon ve Panâyoţ ve
Tanâş'dan
6

Nemçe'li Jozef
Refâtî'den
585

Panâyoṭ'uñ
şandığından
19

Ḳoştanṭî'niñ
şandığından
11

Nâpolitân'lı
Domenîko'dan
3

2 nümûne
içün
tevḳîf
583

Sâḳız ağacında
ḳundaracı
Mârḳo'dan
5

İngiliz'li [sic]
paramâtıḳcı [?]
Aksto'dan
4

Tebdîl Lîfder ve Nîgolî ma'rifetiyle der-dest
olunan şâbb-i emred Panâyoṭ ve Andon ve
Ṭanâş'dan
37

1 nümûne
içün
tevḳîf
4

1 nümûne
içün
tevḳîf
3

660

Cem'an yekûn

7553

yarım kîselik 16yigirmilik 6869 onluk 668

Cem'an ğurûş

148060

kîse 296 kûsûr 60

بوده فیروز انعامه و اسکندر در دست او نموده و او را باز به کنویش بوطه فیروزین
فواتیم و او را

نابوطح ضمیمه
فیروزین ضمیمه

بکرم الله قتب فواتیم

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه

کرم الله قتب فواتیم
فیروزین ضمیمه

طوبخانه فیروزین جراح احمد فیروز
خانیومه طوبخانه احمد فیروز
۱۱۵۰
۲۱۰۹
۴۲۵۹

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۲۰۴
۲۰۸
۴۱۲

نابوطح ضمیمه
فیروزین ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

طوبخانه فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

۴۱۹۱
۴۱۸۴
۴۱۷۷

فیروزین رنومدارک

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

کاخ فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

طوبخانه فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

کاخ فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

طوبخانه فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

کاخ فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

طوبخانه فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

باصحبه ایمنه قطع فیروزین
اولاده نباهی کاغذ
۴۰۰۰

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

کاخ فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

طوبخانه فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

کاخ فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

طوبخانه فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

کاخ فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

طوبخانه فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

کاخ فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

طوبخانه فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

کاخ فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

طوبخانه فیروزین
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

فیروزین ضمیمه
نابوطح ضمیمه
۴۵۹
۴۵۸

De loin : la vision fugitive de Mehmed Fû'âd Efendi

- > BOA, DH.EUM.SSM. 27/26, doc. 1, rapport de l'inspecteur-substitut de la Sûreté d'Urla, à la Direction de la Sûreté générale, 2 août 1334 [2 août 1918]

‘Aţûfetlû efendim hâzretleri

Refâkat-ı ‘âcizîde müstağdem “28” nûmarûlu polîs me’mûrî Mehmed Fû’âd Efendi’niñ fî 31 temmûz sene 34 târîhinde vazîfe-i İzmîr’den Kâra Hışâr’a ‘avdet etmek üzere İzmîr başma-hâne istâsyonundan trene râkib olacağı bir sırada istâsyon dâhilindeki galebelik arasında yere düşürülmüş olan beyâz bir kağıd gözine ilişmesiyle mezkûr kâğıdı yerden alub bakdığında zîri Hâydar Paşa hasta-hânesi ser-i şabâbeti ile hey’et-i sıhhiyyesi tarafından mühürlenmiş ve ortasında birinci kol ordu-yı hümayûn komândânlığının mühr-i resmisini hâvî ve aňlaşılan icâbında isti’mâl edilmek üzere künye ve sâ’ir hâne-i mahşûsları henüz taldırılmamış olan büyük kıt’ada iki ‘aded sâhte tebdîl-i havâ râporları olduğunu görmüş ve icâbı icrâ kılınmak üzere bu sefer vazîfedden ‘avdetde bâ râpor müfettişlige teslim etmiştir. Mûmaileyh Fû’âd Efendi râporunda mezkûr sâhte râporlarını bulunduğı mahalde beş on dakîka evvel iki Tersâne’li neferiñ ayakda turub konuşduklarını görmüş dahî ahvâlinden şübhe etmiş ise de merqûmân ânsızın mahall-i mezkûrdan uzaklaşub şavuşduklarını ve başma-hâne istâsyonu gibi keşîrû’l-izdiham olan bir mahalde bu huşûşda lâıyıkı vechiyle tahkîkât ü ta’kîbât-ı lâzıme icrâsına mûmaileyhiñ esâsen vazîfedâr bulunduğı treniñ hareketi dahî bir taraftan mâni’ olmuş ve bu sûretle mezkûr râporların hâmil-i hakîkîleri hakkında bir ser-rişte elde edilemediğini beyân eylemekde bulunmuşdur. Ez her cihet câlib-i nazar ü dikkat ve şâyân-ı tedkîk olan mezkûr iki kıt’a sâhte râpor manzûr-ı ‘aţûfîleri buyrulmak ve devâ’ir-i mûte’allicesince icâbına tevessül olunmak üzere ‘aynen ve leffen takdîm kılındığı ma’rûzdur ol-bâbda emr ü irâde hâzret-i men lehi’emriñdir

De plus près : l'attention du regard

- > BOA, DH.EUM.SSM. 27/26, doc. 2, brouillon d'instructions de la Direction de la Sûreté générale, ministère de l'Intérieur, au ministère de la Guerre, 15 août 1334 [15 août 1918]

Ḳara Hıṣâr emniyet müfettişligi mürettebâtından polîs me'mûrî Mehmed Fû'âd Efendi'nin 31 temmûz sene 934 [sic] târîhinde İzmîr'in başma-ḥâne istâsyonunda ğalebelik arasında yere düşürülmüş olan ba'zı kâğıdın nazar ü diĳkatı celb etmesiyle lede'l-tedĳk birinci ĳol ordu ĳomândânlığı ile Haydar Paşa ḥasta-ḥânesi ser-i ṭabâbetinin mühr-i resmîleri taĳlîd edilmiş ~~iki kâğıt'a~~ {ve faĳat henüz imlâ edilmemiş iki kâğıt'a} sâḥte tebdîl-i havâ tezkeresi olduğu anlaşılmış ve mezkûr Mehmed'e beş dakîka evvel iki Tersâne'li neferin ayakda yekdigerleriyle ĳonuşduĳları meşhûd olmuş ise de me'mûrî bulunduĳı trenin o eşnâda ḥareket ḥasebiyle ta'mîk ü istiknâh[-ı] mâddeye vâĳit bulunamamışdır ; mezkûr sâḥte tezkerelerden biri leffen irsâl kılınmış, diger de taḥĳîkât ü taḥarriyât-ı mukteziyye îfâsı zımnında Aydın vilâyetine gönderilmiş olmaĳla ol-bâbda

[Suit une seconde instruction, très courte, dont l'essentiel est une exhortation à faire connaître les résultats des enquêtes entreprises.]

L'effet de collocation

- > BOA, DH.EUM.MH. 224/28, copie carbone d'une note du ministère des Finances, Direction des opérations monétaires de la Dette publique, à la Sûreté générale, Direction de la comptabilité, 14 rebî'ü'l-âhır 1340 [15 décembre 1921]

[Le document s'ouvre par une courte liste :]

- 1 – Sâhteligi 'ıyânen zâhir olanlar
- 2 – Şüpheli görinenler
- 3 – Tedâvüle gayr-ı şâlih ya'ni muhtelif aksâmı yekdigerine yapışdırılmış veyâ diger evrâk-ı nakdiyye aksâmıya birleşdirilmiş evrâk-ı nakdiyye

[S'ensuit le texte proprement dit, assorti de références à une autre correspondance dont ce qui suit est décrit comme un appendice :]

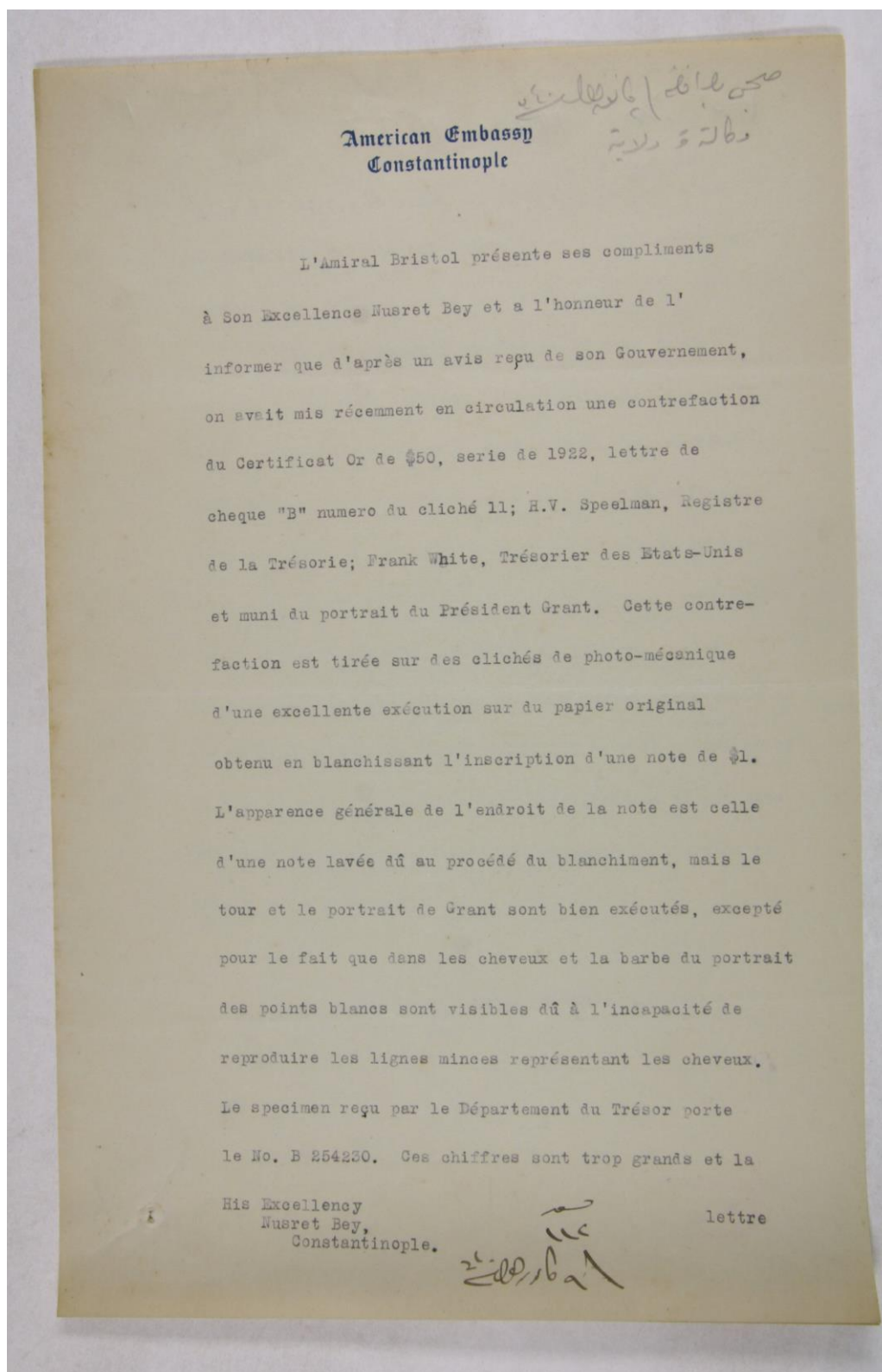
Sâhte veyâ şübhelı veyâ fersûde olduklarından tolâyı Düyûn-ı 'umûmiyye idâresinde müteşekkıl ehl-i hıbre komisyonca tedkîk edilmek üzere bir bordero ile Düyûn-ı 'umûmiyye idâresine irsâl edilmekde olan bâlâda muharrer muhtelifü'l-nev' evrâk-ı nakdiyye 'aynı şahıs tarafından ibrâz edilmiş olsa dağhı ayrı ayrı borderoya rabt olunarak mezkûr borderoların cüz'ine imzâ etdirilmek lâzım geldiginden keyfiyetiñ îcâb edenlere aña göre tebyîzi tensîbiyle te'yîd-i ihtirâm olunur efendim

[Notule pré-imprimée en bas à droite :]

Yazılacak muharrerâta hulâşa yazılması ve hangi kalem ifâdesiyle hangi müdürîyetiñ hangi târîh ve nûmarûlı iş'ârına cevâb olduğınınñ derc olunması ricâ olunur .

Où l'excellence côtoie la médiocrité

- > BOA, HR.İM. 124/83, doc. 2, lettre (en français) de l'ambassade américaine à Istanbul, 28 novembre 1924

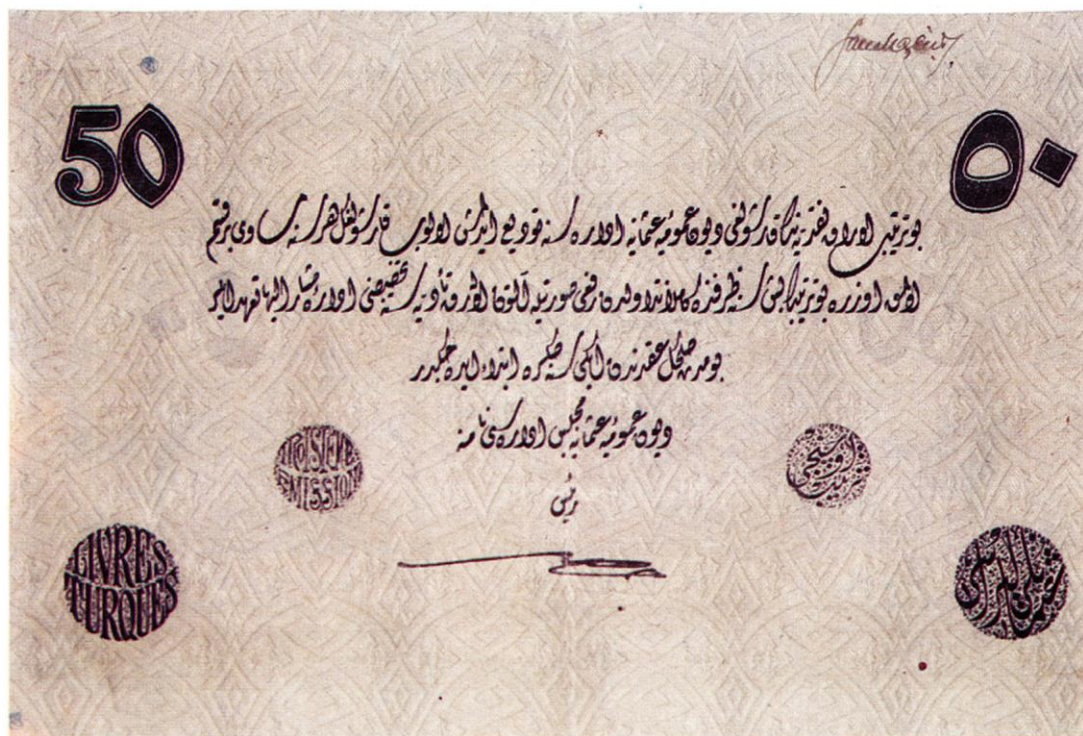
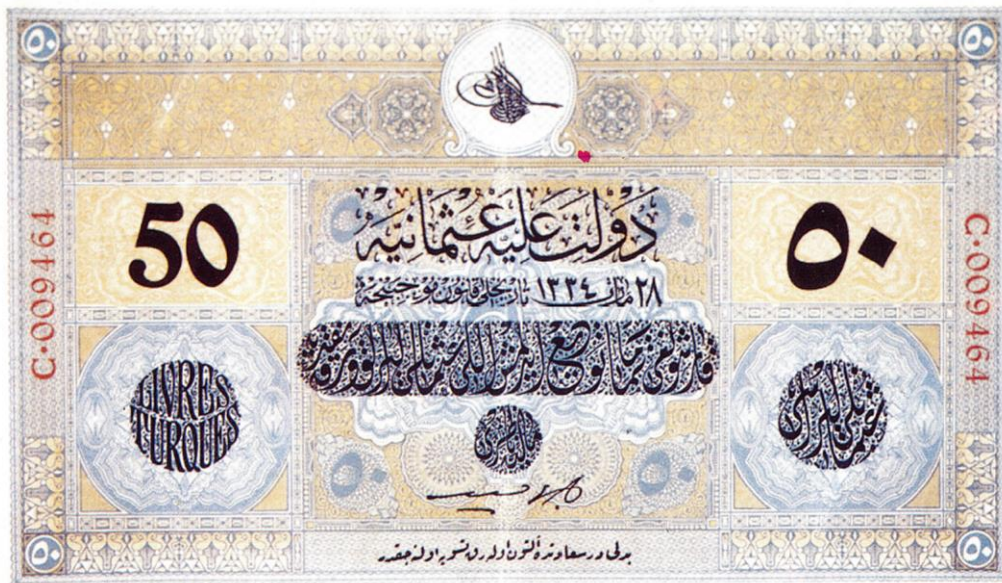
lettre B n'est pas en ligne. L'envers de la note n'est pas aussi bien exécuté que l'endroit et la couleur en est rouge au lieu du jaune or de l'original.

Le Département d'Etat avise de plus qu'il a été circulé une très médiocre contrefaction de la note \$5 de la Réserve Fédérale sur la Banque de la Réserve Fédérale de Cleveland, Ohio. Le specimen reçu par le Département du Trésor porte la lettre de cheque "F" le numero du cliché est terni. A. W. Mellon, Secrétaire du Trésor, Frank White Trésorier des Etats Unis; portrait de Lincoln. Cette contrefaction est une gravure sur zinc médiocrement exécutée sur un seul morceau de papier sans fils de soie ou imitation de fils de soie. La note est une falsification si évidente que toute personne manipulant ordinairement de l'argent ne devait pas s'y tromper.

le 28 Novembre, 1924.

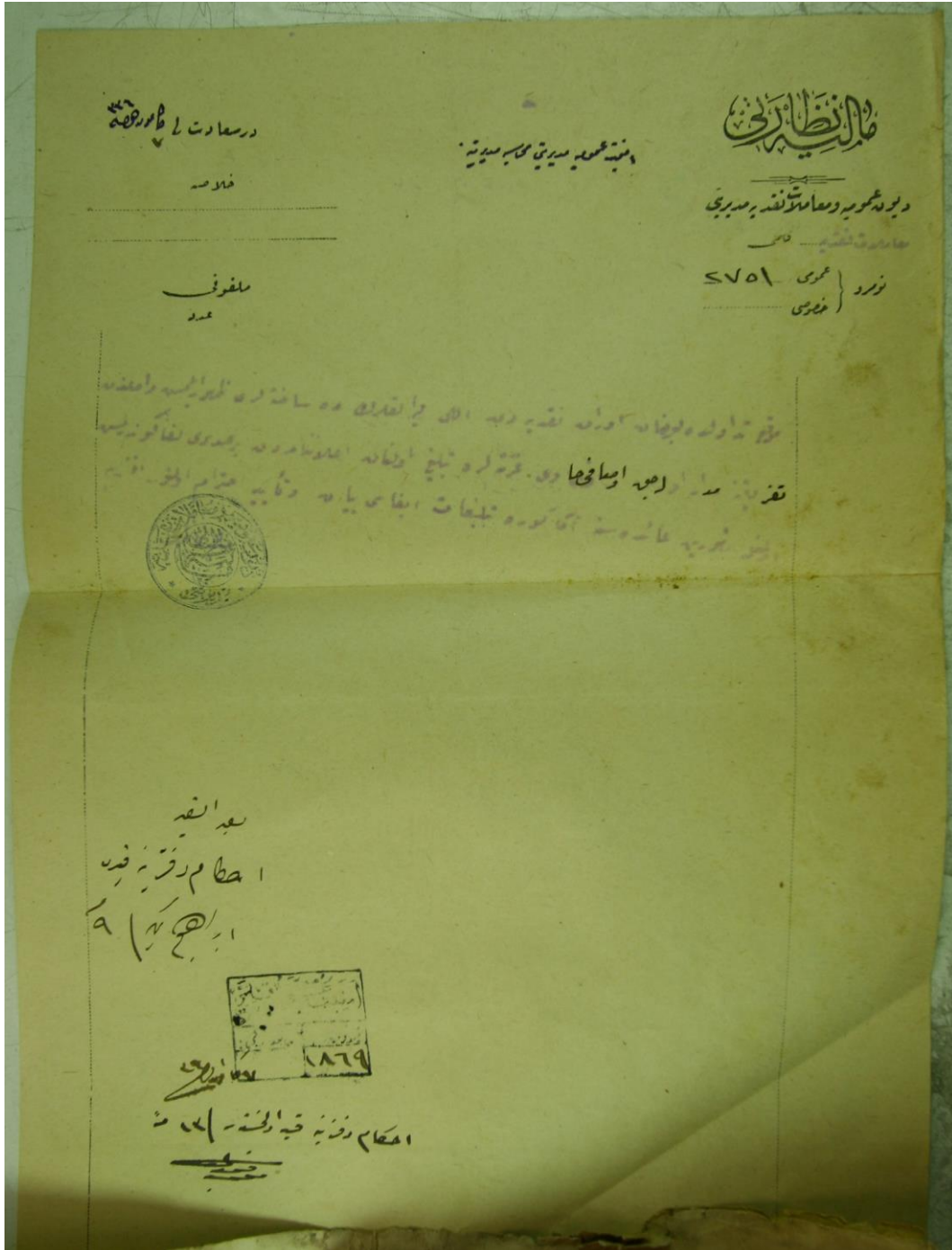
Matière à discernement

- > Billet de 50 livres, série C, émission du 28 mars 1334 (28 mars 1918), recto et verso (fac-similé d'après Akyıldız 1996 : cv)

- > BOA, DH.EUM.MH. 214/1, note de transmission du ministère des Finances, Direction de la Dette publique et des opérations monétaires, à la Sûreté générale, Direction de la comptabilité, 7 kânûn-ı evvel 1336 [13 décembre 1920]

Mevkî-i tedâvülde bulunan evrâk-ı nakdiyyeden elli lîrâlîklarıñ da sâhteleri zuhûr eylemiş ve aşılarından tefrîkine medâr olacak evşâfı hâvî gazetelere teblîğ olunan i‘lân-nâmeden bir ‘adedi leffen gönderilmiş olmağla me’mûrîn ‘â’idesine aña göre teblîğât îfâsı beyân ve te’yîd-i ihtirâm olunur efendim

Mâliye nezâret-i celîlesinden ;

[1] Mevķî-i tedâvülde bulunan evrâķ-ı nakdiyyeden elli lîrâlîķlarıñ da âhîren sâhteleri i'mâl olunarak sürülmekde [2] bulunduğı istiħbâr kılınmış ve bu bâbda ta'ķîbât-ı ķânûniyye îfâ edilmekde bulunmuş olub mezkûr sâhteleriñ aşîllerinden [3] tefrîķi içün medâr-ı temyîz olabilecek ĥuşûsâtı ĥâvî olarak ehl-i ĥıbre komisyonunca tanzîm olunan râporuñ şûreti [4] zîrde muħarrer olduğından diķkatlıca müţâla'asıyla aħz ü i'tâda bu kabîl sâhte evrâķ-ı nakdiyyeniñ kabûlünden [5] ictinâb edilmesi beyân ve mezkûr sâhte evrâķ-ı nakdiyyeye kimiñ yedinde teşâdüf edilirse zabt olunarak [6] eñ yakîn polîs merkezine ma'lûmât virilmesi lüzûmı i'lân olunur.

[7] Komisyonca tanzîm olunan râpora nazaren sâhte elli lîrâlîķ evrâķ-ı nakdiyyede görülen başlıca nokşânlar [8] şöyledir :

[9] evvelâ ; sâhte evrâķ-ı nakdiyye iki ta[ba]ķa kâğıd üzerine tab' edilmiş olub varâķa-ı nakdiyyeniñ yüzi kalın [10] kâğıd üzerine ve zâhrı da ince kâğıd üzerine tab' edilmiştir.

[11] Bir de sâhte evrâķ-ı nakdiyyeniñ 'umûmiyet i'tibârıyla tab'ı nokşân, ve isti'mâl edilen ĥarfılar aşl evrâķ-ı nakdiyyeden daha kalındır.

[12] Şoñra ; tevdî' edilen evrâķ-ı nakdiyyeden bir "443 543" nûmarûyı ĥâvîdir. Ĥâlbuki elli lîrâlîķ [13] evrâķ-ı nakdiyyeniñ be-hem serîsi "1" nûmarûdan "20 000" nûmarûya kadardır.

[14] Ve'l-ĥâşıl [sic] "J" serîsinden olan aşl evrâķ-ı nakdiyyeniñ filiğrânları sekiz köşeli yıldız şeklinde [15] olub işbu filiğrânlarıñ "Mâliye nâzırı" imzâsınıñ iki tarafında bulunanları kolaylıkla görülmekdedir.

[15] Ĥâlbuki tevdî' edilen sâhte evrâķ-ı nakdiyyeniñ yalnız kenârlarında filiğrân vardır.

[16] Sâhte evrâķ-ı nakdiyyede ikinci derecede taħaķķuķ etdirilen nokşânlar ber vech-i âtî ta'dâd olunmuştur.

[17] 1 — Ĥâric çerçeveyi teşķîl eden mâ'î kenârları "mâ'î renkli nuķûş" aşl evrâķ-ı nakdiyyeden daha geniştir.

[18] 2 — Tuğrânıñ ortasındaki ĥarfılar kayış[mot partiellement effacé]dır.

[Notule pré-imprimée en bas à droite au recto :]

Yazılacak muħarrerâta ĥulâsa yazılması ve hangi kalem ifâdesiyle hangi müdürîyetiñ hangi târîĥ ve nûmarûlı iş'ârına cevâb olduđınıñ derc olunması ricâ olunur .

دین مبینہ و علامہ اسلام آباد
ذی قعوف و معارف اسلام آباد
نامی

عمومی } مورد
خصوصی }

خالد

صافروفي
عبد

باز به مجربانه خود را بانی دهنی قلم افاده بید هفتی صدر بربك هفتی تاریخ و نومرولی استعاره به بیاد اوله نفعك در حواله نسی حال الزم .

- ۴ - الفانی کاشفیه " نه " حرف نقصانده .
- ۵ - لغاتک مدالیریک المرافقه که چیز کینک یکی اربنده که مختصک اوست لفظه بیکس نوز کلمه
ایکی فقط موجود کیم .
- ۶ - لغاتک یکی لفظه بیلیمیز کلمه که کلام صاری کیم و طبع ایلمه اولوب عینه کیم و ایزده نغیده
نغیریه ایتر کیم .
- ۷ - عمود بایزیده انتظام اولینیکی ، غایت قهرورک اولده نغوشده ده انتظام یوقده .
- ۸ - لغاتک آتده که منطیک درته کوشه سنده بوضایکی کعلی " ۵۰ " قیمی نور لفظه فعداییده کیم .
- ۹ - مالیه خاطرینک احفاسنک یکی لفظه بولسا که کلامک اوست سنده کی نغیر ۱۰۰ اراده نغیده ده کی
نور ایزده ده کیم .
- ۱۰ - بیک " ۵۰ " نغیر بولینی منطیک صاری یکی کیم قویورده . کزین سری **نور**
موضوع اولینی . منطیکده عینه مورک قویورکده .
- ۱۱ - دنده نغیریک اوست لفظه بوضایه مارک دیک اصل اراده نغیریه ده که نغیر **نور**
آیه طریقی : اب نغیر نغیر و افق کیم . نغیر **نور** عیله . نغیر حرف صلی و لفظه ده .
- ۱۲ - مستور اولده حرفه ده ده ایچده .
- ۱۳ - " قایر لینی " اولده اوستده نغیر یوقده .
- ۱۴ - برده " اراده سی " اوستده نغیر بولیمیز .

- [1] 3 — El-ğâzî kelimesinde “z” harfî noksândır.
- [2] 4 — Tuğrânîñ madâlyonuñ eṭrâfındaki çizginiñ iki ucundaki taḥsîniñ üst tarafında bulunması lâzım-gelür [3] iken faķaṭ mevcûd degildir.
- [4] 5 — Tuğrânîñ iki tarafında yıldız şeklindeki güller şarî renkde ṭab‘ edilmiş olub ‘ayn-ı renkde olan zemînden [5] tefrîķ edilememekdedir.
- [6] 6 — ‘Umûmiyetle yazılarda intizâm olmadığı gibi, ğâyet kuşûrlı olan nuķûşda da intizâm yokdur.
- [7] 7 — Tuğrânîñ altındaki müsteṭîliñ dört köşesinde bulunan mâ’î renkli “50” rakamı kolaylıkla fark edilememekdedir.
- [8] 8 — Mâliye nâzırınıñ imzâsınıñ iki tarafında bulunan güllerin ortasındaki noktalar aşl evrâķ-ı naķdiyyedeki [9] noktalar dan daha büyükdür.
- [10] 9 — Büyük “50” rakamınıñ bulunduğı müsteṭîliñ şarî rengi daha koyudur. Kezâlik serî ve nûmarûnuñ [11] mevzû‘ oldığı müsteṭîllerde ‘ayn-ı şûretle koyu renkdendir.
- [11] 10 — Varaķa-ı naķdiyyeniñ üst tarafında bulunan şarî renk aşl evrâķ-ı naķdiyyedekine nazaren daha koyudur.
- [12] Arķa tarafı : 1 — Zemîn nuķûşı vâzîḥ degildir. Ta‘ahhüdî mütezammın ‘ibâreniñ ḥurûfî aşl evrâķ-ı naķdiyyede [13] müsta‘mel olan ḥurûfdan daha incedir.
- [13] 2 — “Karşuluğı” ve “üzere” üstünde nokṭa yokdur.
- [14] 3 — Bir de “idâresi” üstünde nokṭa bulunmamalıdır.

Attributs distinctifs

- > BOA, DH.EUM.MH. 230/84, doc. 1, polycopie à en-tête du ministère des Finances, Direction de la Dette publique et des opérations monétaires, 18 temmuz 1338 [18 juillet 1922]

(100) lîrâlîk sâwhte evrâk-ı nakdiyyeniñ evşâf-ı mümeyyezesi

Mâliye nezâretinden :

Der-dest edilmiş evrâk-ı nakdiyye 28 mârt sene 1334 târîhini muhtevi olub târîh-i mezkûruñ harfleri siyâh mürekkeble tab' edilmiştir.

Kâğıd ve filîgrân :

Mewkûr sâhte varâka-ı nakdiyyeniñ kâğıdı şahîh olanlarıñ kâğıdından nev'en farklı ve (50) lîrâlîk sâhte evrâk-ı nakdiyye i'mâlinde kullanılmış olan kâğıda pek yakın bir nev'dendir ; filîgrânı da öyledir.

Varâka-ı nakdiyyeniñ yüz tarafı :

Sâhte varâka-ı nakdiyyeniñ yüz tarafındaki Türkçe metnine çerçeve teşkil eden resmiñ zemîni şahîh olan varâka-ı nakdiyyeniñkinde hemen 'aynı denilebilecek bir incelikdedir ; lakin, mezkûr resmiñ zemîn rengi (100) lîrâlîk varâka-ı nakdiyye-i şahîheniñ 'aynı kısmınıñ açık menekşe rengine nisbeten pek şolgun bir menekşe rengindedir. Sâhte varâka-ı nakdiyyeniñ ortasında beyâzla matbû' olan (100) rakamı yukarı taraftaki Türkçe metnine kadar vâsıl olur ve 'ale'l-huşûş sağ taraftaki sıfırın munteha-ı fevķânîsi tamâmen ortasından olmak üzere bir (nokta) işâretine temâs eder ; şahîh olanlarda ise Türkçe metin ile (nokta) işâreti (100) rakamından hafifca ayrılmıştır.

İmzâlarıñ altında huţûţ-ı muntehiyye ile teşkil edilmiş çerçeveniñ dâhilindeki Türkçe yazı şahîh olan evrâk-ı nakdiyyedekinden daha kalın ve daha mukayyeşikdir.

Zahr-ı varâka :

Varâkanın zahrı dahî hey'et-i 'umûmiyyesi i'tibârıyla iyi taklîd edilmiştir ; lakin ortasındaki Türkçe yazı varâka-ı şahîhedekinden daha kalındır

Zahr-ı varâkanın sağ ve şolunda Türkçe (100) rakamının zîrindeki Türkçe metniñ yazısı mukayyeşik olduğu gibi ; her metniñ iki tarafında iki gül şeklindeki tezyînâtın boyası dahî hafifca yapılmıştır.

Huţûţ-ı muntehiyyeden müteşekkel ve bu Türkçe metni muhteva olan çerçeveleriñ taraf-ı hâricîleri huţûţ-ı müte'ânîke şeklindedir ;

şahîh olan varâka-ı nakdiyyede mezkûr tezyînât-ı müte'ânîkeniñ iki halkası nokta-ı iltişâklarına pek yakın olmak üzere çerçeve ile kat' edilmiş olub hâlbuki sâhte olanlarda çerçeve işbu iki halkayı nokta-ı iltişâklarından epeyce evvel kat' eder.

[Au-dessous au centre, annotation (suivie d'une signature) :]

Aşlına muţâbıkdır fi 18 temmûz 38

[Notule pré-imprimée au recto en bas à droite :]

Yazılacak muharrerâta hulâşa yazılması ve hangi kalem ifâdesiyle hangi müdîriyetiñ hangi târîh ve nûmarûlî iş'ârına cevâb olduğunuñ derc olunması ricâ olunur .

مَالِ نَظَائِرِي

دیونہ عمومیہ و مقامی نقد بہ مدبری

—

فومرو } عمومی
 } خصوصی

در سعادت ۲

فصل دوم

ماضوف
عدد

عالمی نظام

سلاخه و سبزیجات

ساخته قریبیک:
و کجور ساخته و زرقند که کاندر صحن فیلون کاغذ نه نوا فرقی و
اولی کاغذه پاک باقیمانده است؛ فیلیف در او میورد.

ورق نقدیه بوزلر می !

[illegible]

فهرست

[illegible]

۱۸
۱۸

ما يبر من محرابه خلد به بالسي و هذا قبل انارة سجدته في مد ربك هاهنا نابع ذو نور والى اربعة اجزاء والى ثلثه روح القدس ما والنور

DH.EUM.MH./230/84

Talep Eden

Marc AYMES

61197

4. KAT / 13 (2002) / 1. ÜNITE / RAF 10

Fon Kodu	DH.EUM.MH..
----------	-------------

Dosya No	230
----------	-----

Gömlük No	84
-----------	----

larih	16-0
-------	------

Ce qui est rogné, ce qui est doré

- > BOA, DH.MKT. 488/68, doc. 5, brouillon d'une circulaire du ministère de l'Intérieur aux gouvernorats-généraux et gouvernorats non subalternes, 23 şafer 1321 / 8 mâyıs 1319 [21 mai 1903]

[Page 1]

[1] Rub'ıye ve Maḥmûdiye ve ḥayriye ve sâ'ir zînet altûnlarını taḳlîden i'mâl olunub memâlik-i maḥrûse-i şâhâneye idhâl edilmekde bulunan [2] altûnların bâyi'leri hakkında kânûnen bir mu'amele icrâ edilememesinden tolayı miqdârı tezâyüd ederek ~~halkın~~ {halk} ızrâr edilmekde [3] bulunduğundan baḥisle bu bâbda bir qarâr ittiḥâzı lüzûmuna dâ'ir Zabṭiye nezâret-i celîlesinden vukû' bulan iş'ârât üzerine keyfiyet [4] ḥuzûr-ı sâmi-i şadâret-penâhiye yazılmış idi cezâ kânûnunun yüz kırk üçüncü mâddesinde devlet-i 'aliyyede tedâvûli nizâmen [5] maḳbûl ve muḳarrer olan altûn ve gümüş meskûkâtı [sic] taḳlîden meskûkât kaṭ' eden ve zıkr olunan meskûkât-ı muḳarrereden [6] ege ve zınba ve tîz-âb ve sâ'ir âlât ü tarîk ile az ~~ve~~ çok altûn ve gümüş ihrâc ü ifrâz ederek kıymetlerini [7] tenkîş eyleyen ve bir sikkeyi daha kıymetli olan âḥar bir sikke yerine sürmek üzere anıñ renginde yaldızlayan [8] ve o mişillü ḳalb ü züyûf meskûkâtıñ memâlik-i maḥrûsede tedâvûlüne ve yâḥûd bilâd-ı ecnebiyyeden gelüb memâlik-i [9] ḥazret-i şâhâneye duḥûlüne mu'în olan ve ḳalb süriciliğiyle meşḡûl bulunan kimseler on seneden eksik [10] olmamak üzere muvaḳḳaten ve yüz kırk beşinci mâddesinde her kim memâlik-i maḥrûsede meskûkât-ı ecnebiyyeyi taḳlîden [11] sikke kaṭ' eder veyâ meskûkât-ı ecnebiyyeniñ mezkûr yüz kırk üçüncü mâddede beyân olunan tarîkler ile kıymetini [12] tenkîş veyâ rengini taḡyîr {eyler} ve yâḥûd o maḳûle ḳalb ü züyûf meskûkât-ı ecnebiyyeniñ memâlik-i maḥrûsede tedâvûlüne ve ḥâricden [13] memâlik-i ḥazret-i şâhâneye duḥûlüne mu'în olur veyâ bunların sürümüyle meşḡûl bulunur ise kezaḳ muvaḳḳaten [14] kürege ḳonılacağı ve yüz kırk altıncı mâddesinde daḥî mevâdd-ı sâbıḳede beyân olunan ḳalb ü züyûf meskûkâtı [15] şahîḥ zannıyla alub viren kimseler hakkında ḳalb süricilik töhmeti 'azv olunmak iḳtizâ etmeyüb faḳat o maḳûle meskûkât-ı [16] fâside ellerine geçdikden sonra ḳalb ü züyûf olduğına vâḳıf oldukları ḥâlde sürerler ise sürdükleri

داخلی بکتابخانه

ردیف	تاریخ	موضوع	محل	تاریخ	موضوع	محل
۵۵۹	۱۹	عموم و لایحه بایعده و تحفه	کتابخانه	۵۵۹	۱۹	عموم و لایحه بایعده و تحفه

بیمه موجود و غیره و سایر رتبه انورین نقیلاً اعلیٰ اولیٰ حالت محو شده شاهی ازهای ایلمده بولند
 انورین با بعدی حق قانونی بر ملا ابر ایلمده - لویونی نظری تریه ایدن حقوق افرا ایلمده
 بولونی که بایه برار افادی زود در خطه نقیله جلدی و قلم بولند - اشعاره اوزی کفیه
 حضور من حدیثی بایه ایدن خرافات بولند بوز قوه ایضی ماهر من دونه عدم زدن نقیله
 بقول دفتر اوزر آتوه و کوهه سکوکای نقیله سکوکا قطع ایضی و ذکر اوله سکوکا - دفتره
 اک و نه قزلب و ساز آتوه و لایحه ایضی از ایضی آتوه و کوهه افراج و افرا ایدن قیادی
 نقیله ایضی و بکری و ها قیادی اوله افرا بکریه سوبیت اوزره ایدن کفیه بایه ایلمده
 در ملا و قیادی و بکری سکوکای حالت محو شده و با خود بود ایضی در کلو بایلمده
 دفتره شاهی و قلم معیه اوله و قلم سوبیت ایلمده سکوکا بولند بکری ایدن سوبیت
 اوله سوبیت اوزره و قلم معیه اوله و قلم سوبیت ایلمده سکوکا بولند بکری ایدن سوبیت
 سکوکا قطع ایضی و با سکوکا ایضی بکری بولند بوز قوه ایضی ماهر ده بایه اوله و قلم بایه قیادی
 نقیله و بایلمده ایضی و با خود اوزر قلم و بکری سکوکا ایضی بکری بولند بوز قوه ایضی ماهر ده بایه اوله و قلم بایه قیادی
 حالت محو شده شاهی و قلم معیه اوله و با بوزن سوبیت سکوکا بولند بکری ایدن سوبیت
 بکری قیادی و بوز قوه ایضی ماهر ده بایه اوله و قلم بایه قیادی و با سکوکا ایضی بکری بولند بوز قوه ایضی ماهر ده بایه اوله و قلم بایه قیادی
 جلدی ایضی و بکری قلم سکوکا ایضی بکری بولند بوز قوه ایضی ماهر ده بایه اوله و قلم بایه قیادی و با سکوکا ایضی بکری بولند بوز قوه ایضی ماهر ده بایه اوله و قلم بایه قیادی
 قاسه ایضی و بکری قلم سکوکا ایضی بکری بولند بوز قوه ایضی ماهر ده بایه اوله و قلم بایه قیادی و با سکوکا ایضی بکری بولند بوز قوه ایضی ماهر ده بایه اوله و قلم بایه قیادی

اوردن قلم

دوره اشعار
 اوجده اوزر
 بود

[1] meblağın lâ aḳal üç ve nihâye altı mişli cezâ-yı nakdî alınacağı ve bu cezâ-yı nakdîniñ bir Mecîdiye altûnundan [2] aşâğı olmayacağı muharrer bulunmasına göre mevâdd-ı mezkûre ahkâmınıñ tamâmî-i taṭbîḳ ü icrâsı hâlinde bu gibi ḳalb [3] ü züyûf altûnlarñ sürilerek halkıñ bu yüzden ızrârına meydân kalmayacağı der-kâr ise de nezâret-i müşârûnileyhânıñ [4] ol-bâbdaki tezkiresinde dahî gösterildiği üzere işbu eski ve hatta yeñi zînet altûnlarıñ ḳalb ü muḳelledleriniñ [5] el-yevm şarrâflarda pek çok mevcûdları olub bunlar hakkında def'aten hükm-i kânûnuñ taṭbîḳi cihetine gidilmesi bir ṭaḳım [6] şudâ' ü şikâyât vukû'unı intâc edebileceğinden ve'l-yevm mevcûd olan bu ḳabîl altûnlar hakkında bir gûne sızıldıya meydân [7] virmeyecek bir şûret ü tedbîr ittihâzı hükm-i nizâmıñ âtiyen taṭbîḳâtını da te'yîd edeceğinden ~~ve binâ'en 'aleyhi~~ şarrâflarda [8] mevcûd bulunan ḳalb ü muḳelled ve şiklet ü 'ayârı nokşân eski ve yeñi bi'l-cümle altûnlarıñ tedâvülünüñ nizâmen [9] memnû'iyetine mebnî üç ay zarfında gerek toğrıdan toğrıya eşhâbı tarafından ~~ve~~ gerek eşhâbınıñ mürâca'atıyla hükûmetce ḳat' [10] ü ibtâlîyla meskûkât-ı şâhâne idâresine bi'l-teslîm yerlerine hâvî oldukları kıyem-i haḳîkiyyeleri nisbetinde yeñi zînet [11] altûnları ahz eylemeleri lâzım geleceğiniñ ve şâyed müddet-i mezkûre zarfında bunlar bu şûretle ibtâl ve mübâdele edilmediği [12] taḳdîrde ta'rîfât-ı kânûniyyeye müvâfıḳ bu gibi züyûf ve muḳelled ve nokşân altûnlarıñ zabt ü müşâdere olunarak [13] ~~bunları~~ i'mâl ve celb ve fûrûḥt edenler hakkında hükm-i kânûnuñ taṭbîḳ ü icrâ edileceğiniñ her tarafda evrâḳ-ı havâdiş [14] vâsıtasıyla ve şuver-i sâ'ire ile mükerreren i'lân ile müddet-i mu'ayyenesi zarfında idâre-i mezkûreye götürilecek olub-da [15] altûnlarıñ ber vech-i muharrer zînet altûnlarıyla mübâdele edilmesi huşûl-i maḳşadı te'mîne kâfî olacağı Meclis-i mâliyye'den ifâde olundığı [*mot lourdement raturé, sans doute redondant*] [16] Mâliye nezâret-i celîlesi'nden cevâben bildirilmiş {2/ ve şûret-i iş'âr müvâfıḳ-ı maşlahat bulunmuş olduğundan ol-vechle icrâ-yı îcâbı} Şûrâ-yı devlet tanzîmât dâ'iresinden bâ mazbaṭa ifâde ḳılındığı ve nezâret-i müşârûnileyhâ ile [17] 'Adliye nezâret ve Rüsûmât emânet-i celîlelerine teblîḡ-i keyfiyet olundığı 16 Nisân sene 319 târîḥinde taraf-ı sâmi-i şadâret-penâhiye [18] teblîḡ buyrulmuş ve keyfiyet Zabṭiye nezâretiyle 'umûm-ı vilâyât ve elviye-i ğayr-ı mülhâḳeye yazılmış olduğundan oraca da aña göre [19] îfâ-yı mu'âmeleye himem-i 'aliyye-i dâverîleri der-kâr buyrulmak bâbında

[Annotation de biais dans la marge :]

Buyruldı-ı sâmi maṭbû'âta irâ'e olunacaktır

Mehmed le Kurde, ou le mutisme de la gratture

> BOA, A.MKT.MVL. 121/48, brouillon d'une
« ordonnance sublime au maréchal à l'Ordre
public », 5 rebî'ü'l-âhır 1277 [21 octobre
1860]

Mukaddemâ nüvvâb kapukethüdâsı hıdmetinde bulunan Hâcî 'İşmet Efendi'niñ oṭacı[sı] Kürd Mehmed ile olan ḥesâblarından vâkı'â mûmâileyh merķûm yedinde bulunan dört kıṭ'a havâle senedleriniñ mahkûk ve sâhte oldığı beyân ü iddi'â kılınmasından ṭolâyı Bâb-ı zabṭiye'de icrâ kılınan tedkikât-ı istintâkiyyeyi mütezammın meclis-i tahkikiñ vârid olan mazbâtası Meclis-i vâlâ'ya lede'l-havâle mazbâta-ı merķûme me'âline göre mezkûr senedlerden iki kıṭ'ası hakk ü tağyîr olunmuş ve bir kıṭ'asının dahî egerçe mührü kendüsiniñ ise de merķûm Mehmed her nasıl ise mührini çalub beyâz kâğıda başarak maşârifât muḥâsebesi ketebesinden olub Mar'aş mâl müdiri bulunan İdrîs Beg'in bir gîce ḥânesinde kalub mezkûr beyâzı irâ'e ile tahvîl yazmasını ricâ eylemiş olduğunu mîr-i mûmâileyh ile adamı Ya'kûb Ağa'nıñ kendüsine haber virdiklerini ve tahşîlât muḥâsebesi ketebesinden Muştafa Efendi'ye iki Mecîdiye altını borcu bulunub virilmek üzere bilâ mühr bir penbe varakaya kendü ḥaṭṭıyla merķûm Kürd Mehmed'e havâle pûsulası yazılmış ve mu'aḥḥaren mîr-i mûmâileyh Muştafa Efendi konâğına gelüb mezkûr altunları yeden [sic] be-yed kendüsine teslîm ile zıkr olunan pûsulayı nezdinde alıkoymuş ise de sâ'ir lüzûmsuz evrâka karışarak bir takrîb merķûmuñ eline geçmiş olduğunu mûmâileyh Hâcî 'İşmet Efendi beyân ü iddi'â edüb merķûm Mehmed ise tahvîlât-ı mezkûrede meşṭûr olan mebâligi mahâll-i ma'lûmede efendi-i mûmâileyhe virdigini ve mezkûr senedleriñ ol-vechle efendi-i mûmâileyh tarafından kendüsine virilmiş olduğunu ifâde ü ityân ile mârrü'l-zıkr sâhte {kârlığını} külliyyen şûret-i inkârda bulunmuş olduğu anlaşılmış {bulunub} oṭacı-ı merķûmuñ şûret-i istintâkına göre zıkr olunan tahvîlleriñ hakkı mâddesinde medḥali olduğında ba'zı mertebe şübhe olunmuş ise de merķûmuñ sâhtekârlığını te'yîd edecek şûretde bir şey anlaşılamadığına ve şu ḥâle göre oṭacı-ı merķûmuñ şimdîye kadar ḥabsı hakkında cezâ-yı kâfi olduğu gibi efendi-i mûmâileyhiñ merķûmde olan otuz sekiz biñ şu kadar ğurûş alacağı dahî şer'en mahkûm olduğına binâ'en meblağ-ı mezbûr ber müceb-i i'lâm tesviye olunmak üzere merķûmuñ kefâlete rabṭıyla sebîli tahliye olunarak memleketine ṭard ü def' olunması ḥuşûşunuñ şavb-ı devletlerine havâlesi meclis-i mezkûrden bâ mazbâta ifâde olunmuş olmağla ber minvâl-i muḥarrer icâbınıñ icrâsı ḥuşûşuna himmet buyurmaları {buyruñ deyü}

Sándor Radnóti, ou le pouvoir de l'usure

> Radnóti 1999 : 116 (souligné dans l'original)

[Nelson] Goodman's definition of forgery goes as follows: "A forgery of a work of art is an object falsely purporting to have the history of production requisite for the (or an) original of the work." This is a rather opportune formula in the sense that it avoids all moral complications: Instead of the intentions of the artist, it speaks about the "assertions" of the work of art. It includes the masses of copies and workshop material that eventually *became* forgeries, not in accordance with the original intentions of authors but due to faulty attributions, whether willful or inadvertent, of later times. It avoids discussing the issue of forgery in "the language of the morality of art." On the basis of my investigations into the matter so far, I accept this definition with one modification: A forgery of a work of art is an object falsely purporting to have both the history of production, as well as the entire subsequent *general historical fate* requisite for the (or an) original work. Without the general historical fate—which includes aging and accidental wear and tear, and also the natural history of the artwork—the statement about the history of production does not have credibility.

Süleymân Efendi, ou l'interpolation en creux

- > BOA, DH.MKT. 1454/85, brouillon d'un rapport adressé au Commandant-en-chef des armées, mis au propre le 27 muharrrem 1305 / 3 teşrînü'l-evvel 1303 [15 octobre 1887]

Kırk ağac kazâsı nüfûs me'mûrî Süleymân Efendi'niñ toksân altı senesi efrâd-ı redîfesinden oldığı hâlde silâh altına alınmağdan kurtulmak içün pederiniñ vâldesiniñ nüfûs defterinde muqayyed olan ismi üzerine bir kâ'ın lafzı 'ilâve ile sâhtekârlığa cür'et eylediginden tahkîkât-ı lâzime icrâsıyla tebeyyün edecek hâle göre hakkında mu'âmele-i kânûniyye îfâsı vârid olan 23 mârt sene 303 târîhlü tezkire-i 'aliyye-i sipeh-dârîlerinde irâde ve iş'âr buyrulmağdan nâşî keyfiyet Aydın vilâyet-i cefîlesinden sû'âl edilmişidi bu kere cevâben alınan tahrîrâtta efrâd-ı redîfeniñ üçyüz bir ve iki senelerinde silâh altına alındığı zamân mûmâileyhiñ nüfûs me'mûriyetinde bulunmadığına ve peder ve kâ'ın [sic] vâldesiniñ ismi ibtidâsındaki kâ'ın ~~lafzı~~ {lafzı} evvelden muharrer olub hakk ve [silinti] gibi şübheyi da'vet eder bir emâre görilemedigine dâ'ir kazâ-ı mezkûr meclis-i idâresinden ve komîsyon-ı mahşûşdan virilen mazbâtalarla şehâdet-nâmeniñ gönderildiği izbâr olunmuş ve zîkr olunan mazbâtalarla şehâdet-nâmeniñ birer şûreti leffen taqdîm kılınmış olunmağın bu bâbda

Le rapport de Biğâ, ou comment falsifier sans altérer

> BOA, ŞD. 1557/33, doc. 1, rapport du
gouverneur de la province de Biğâ, 16 receb
1311 et 12 kânûn-ı şânî 1309 [23 janvier 1894]

Devletlû efendim hâzretleri

[1] 21 receb sene 1311 ve 28 kânûn-ı şânî sene 309 târîhli ve iki yüz toksan beş ‘umûm nûmarûsıyla şeref-vârid olan emir-nâme-i ‘âlî-i cenâb-ı nezâret-penâhîleriyle cezâ kânûn-nâmesiniñ [2] yüz elli yedinci mâtde-i mu‘addelesi şûretinde mürûr tezkeresini ve pasâportı ve tezkere-i ‘osmâniyyeyi sâhte olarak yapan ve yâhûd işbu evrâkı tağyîr ü tahrîf [3] eden ve bu maqûle sâhte ve tağyîr ü tahrîf olunmuş evrâkı isti‘mâl eyleyen eşhâşın bir seneden üç seneye kadar habsı edileceği derc ü teferru‘ buyrulmuş ise de [4] âharın tezkere-i ‘osmâniyesini hakk ü tahrîf etmeksizin kendisine nâm-ı müste‘âr ittihâzıyla mürûr tezkeresi aḥz edenler ve ferâğ ü intikâl ve münâkaḥa mu‘âmelesi icrâ etdirilenler [5] hakklarında olunacak mu‘âmeleye dâ’ir şarâḥat olmadığından bu mişillilere ṭab‘î el-terettüb olan mücâzâtın ḥall ü ta’yîni esbâbının istiḥşâli livâ nüfûs me’mûrluğundan [6] bâ müzekkire ifâde kılınmış ve lede’l-ḥavâle meclis-i idâre-i livâdan yazılan i‘lâmda buña dâ’ir bir mâtde-i nizâmiyye olmamakla berâber bir gûne emr kaydına da zafer-yâb [7] olunamadığından ve ber vech-i ma‘rûz şahş-ı âharın tezkere-i ‘osmâniyyesini tağyîr ve tahrîf etmeyerek şâhibiniñ ismi ‘ale vechi’l-iḥtiyâl kendisi ṭakınarak mu‘âmele-i resmiyye [8] icrâ etdirmek bir nev‘-i sâhtekârlık demek olduğundan bahişle bu maqûlelere ne yolda ta’yîn-i mücâzât olunmak iktizâ edeceğinin ‘arz ü istîzânı lüzûmı [9] der-miyân edilmiş olmaḡla suver-i ma‘rûzeyeye nazaren iktizâ-yı keyfiyetin emr ü inbâsına müsâ‘ade-i celîle-i dâver-i ekremîleri şâyân buyrulmak bâbında emr ü fermân hâzret-i men lehi’l-emriñdir fî 16 receb sene 1311 ve fî 12 kânûn-ı şânî sene 309

bende
Biğâ sancâğı mutaşarrıfı
[Sceau :]
Es-seyyid Mehmed Cemîl

La falsification en dépit de l'indiscernable

> BOA, ŞD. 1557/33, doc. 2, rapport du ministre
de l'Intérieur, 16 şa'bân 1311 et 10 février
1309 [22 février 1894]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

[1] Tezâkir-i 'oşmâniyyeyi tağyîr ü tahrîf edenler hakkında cezâ kânûn-nâme-i hümayûnunda bir gûne cezâ ta'yîn edilmemiş olduğundan bu mişillüleriñ mezkûr kânûn-nâme-i hümayûnuñ [2] yüz elli yedinci maddesi hükmünce cezâ alındırılacakları maddede mezkûrede taşrîh edilerek ol-bâbda Şûrâ-yı devlet'den kaleme alınub meclis-i mahşûs-ı vükelâ kararıyla [3] mer'iyet-i ahkâmına bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî şeref-şâdir olan ve şûret-i muşaddâkesi 25 kânûn-ı evvel sene 308 târîhli tezkire-i sâmiyye-i şadâret-penâhîleriyle [4] tevdî' buyrulmuş olan maddede-i mu'addeleden birer nüshasınıñ leffiyle ta'mîmen icrâ-yı teblîgât edilmiş-idi. Bu kere cevâben Bîgâ mutaşarrıflığından alınub leffen takdîm kılınan [5] 12 kânûn-ı şânî sene 309 târîhli tahrîrâtta âharıñ tezkire-i 'oşmâniyyesini hakk ü tahrîf etmeksizin kendisine nâm-ı müste'âr ittihâzıyla mürûr tezkeresi alanlar ve ferâğ [6] ü intikâl ve nikâh mu'âmelesi icrâ etdirilenler hakklarında olacak mu'âmeleye dâ'ir maddede-i mebhûs 'anhâda şarâhat olmadığından bahişle bu makûleler hakkında olacak [7] mu'âmele istifsâr olunmuş ve vâkı'â bunda bidâyeten tağyîr ve tahrîf ve tağyî' gibi bir hareket olmayub ancak kendisine nâm-ı müste'âr ittihâz ile mu'âmelât icrâ [8] ettirmek bir nev'-i sâhtekârlık demek olduğundan keyfiyetiñ bir kere de Şûrâ-yı devlet'ce tedkîk etdirilmesi husûsunuñ huzûr-ı sâmi-i fahîmânelerine 'arz ü iş'ârı [9] sicil-i nüfûs idâre-i 'umûmiyyesinden ifâde kılınmış olduğundan ifâ-yı muktezâsı menû-ı müsâ'ade-i celîle-i dâver-i a'zamîleridir ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men lehi'l-emriñdir

fî 16 şa'bân sene 311 ve fî 10 şubât sene 309

Nâzır-ı umûr-ı dâhiliyye
bende
[Signature :]
Receb

La volatilisisation du faux

> BOA, ŞD. 2601/34, doc. 2, rapport du
ministère de l'Intérieur, Administration
générale de l'état-civil, 3 rebî'ü'l-evvel
1310 et 12 septembre 1308 [24 septembre 1892]

[1] Mürûr tezkeresi ve pasâportı tağyîr ü tahrîf ile sâhte isim yazan veyâ yazdıran ve bu maqûle sâhte evrâkı isti'mâl edenler hakkında olunacak mücâzât [2] cezâ kânûn-nâme-i hümayûnuñ yüz elli altıncı ve yüz elli yedinci maddelerinde muşarrağ ise de tağyîr ü tahrîf etmeksizin âharıñ tezkeresindeki muharrer ismi kendisine isim [3] ve nâm-ı müste'âr ittihâz ile geşt ü güzâr edenler hakkında şarâhat olmadığı cihetle bu maqûleler mahkeme-i nizâmiyyeye teslim edildikde cezâsız bırakılmağda ve bu yüzden [4] bir çok mazarrat zuhûr eylemekde bulunduğundan bahişle bu mişillüler hakkında olunacak mu'âmele Edirne vilâyetinden vârid olan 2 eylül sene 308 târîhlü ve iki yüz [5] nûmarûlû melfûf tahrîrâtında istifsâr olunmuş ve fî'l-hakîka bu bâbda şarâhat-ı kânûniyye olmadığı cihetle bu mişillüler hiç tezkere almamış hükmünde tutularak beherinden mürûr [6] nizâm-nâmesiniñ on sekizinci maddesinde gösterilen cezâ-yı nakdîniñ nihâyet derecesi olan yigirmi beşer gurûşdan cezâ-yı nakdî istîfâsıyla iktifâ olunması emşâline [7] müceb-i intibâh ve bu yüzden zuhûra gelen mazarratı dâfi' olacağı münâsib gibi görünmüş ise de icrâ-yı icâbı Şûrâ-yı devlet'in kararına mütevaakkıf bulunmuş olduğundan [8] keyfiyetiñ liecli't-tezekkür işbu müzekkire ile mezkûre [?] tahrîrâtıñ şûrâ-yı mezkûra havâle buyrulması bâbında emr ü fermân hâzret-i men lehi'l-emriñdir

fî 3 rebî'i'l-evvel sene 310 ve fî 12 eylül sene 308

[Sceau :]
Dâhiliye
sicil-i nüfûs
idâre-i 'umûmiyyesi
müdîriyeti

[54]

Le jardin de San Stefano

> BOA, ŞD. 2584/12, doc. 140, procès-verbal
(żabţ varaķası), 20 teşrîn-i evvel 1307 [1er
novembre 1891]

[1] Terzi bâşı Mârķo’nuñ Tıngır oğlı Ağob Efendi’ye ferâğ ve kaçır-ı yed eylediği Ayâ Stefânos kıaryesinde kâ’in mülk ü gedik bir bâb bağçeyi Rûsya devlet-i fahîmesi teba’asından olub muķaddemâ vefât eden Mösyö Kâmâra daha evvelce merķûm Mârķo’dan teferruğ ve senedini istiħşâl [2] eylediğini iddi’â ederek mûmâileyh Ağob Efendi yedinde dahî sened bulunduğı ve senedât-ı mezkûreden biriniñ hilâf-ı vâķi’ üzerine virilmiş demek olacağı cihetle bu yolda vuķû’bulan sâhtekârlıđıñ zâhire iħrâcî zımnında ma’lûmü’l-esâmî kesân hakķlarında [3] icrâ kılınmaķda olan tahķîkât sırasında müteveffa-yı merķûm Kâmâra’nıñ vereşesi nezdinde bulunan iki kıt’a senediñ celbine teşebbûş olunmus ise de mezkûr senedlerin vereş-e merķûmeniñ vekîli tarafından konsolâtoya tevdi’ edilmiş olduğından oradan [4] çıkarılamayacağı Rûsya sefâretinden şûret-i kaķ’iyyede iş’âr olunmağla bunların celb ü tedķîķi kâbil olamayub ma’-mâ-fih mu’âmelât-ı kuyûdiyyeyi hâvî olan ve senedât idâresiniñ Evķâf-ı hümayûn’dan bi’l-tefrîķ Defter-i hâķânî [sic] nezâretine ilhâķı [5] eşnâsında nezâret-i müşârûnileyhâya devr edilen defâtiriñ dahî mu’âyene ü tedķîķi ehemmi ü elzem bulunmağla şehir-i hâliñ yigirminci pâzâr günü Defter-i hâķânî cem’iyet-i tedķîķiyye oķasına ‘azîmet ve mezkûr bağçeniñ kaydlarını hâvî olan Çekmece-i sağır kazâsınıñ [6] müsakķafât defteriniñ cild-i evvel ve şânisi me’mûr-ı maħşûş ma’rifetiyle bi’l-celb tedķîķât-ı lâzimeye mübâşeret olundu mezkûr cild-i evvelin yüz yigirmi üçüncü şahîfesiniñ nihâyetinde Haremeynü’l-şerefeyn nizâmlı gedikâtından kıarye civârında İstânbûl câddesinde on iki nûmarû ile [7] murakķam bir tarafı tarîķ-i ‘âm bir tarafı fâriğ Mârķo Efendi menzili bağçesi bir tarafı Câķomî Cîro ‘arşası bir tarafı leb-i deryâ ile maħdûd yevmiye iki akçe icâre-i mü’eccelelû derûnunda müstakırr beynü’l-eşnâf gedik ta’bîr olunur âlât-ı lâzime-i ma’lûme ile bir bâb bağçe gedigine [8] mutaşarrıf olan terzi başı-ı şehriyârî Mârķo Efendi rızâsıyla 46 500 ^{bedel} ile Mösyö Kâmara [sic] Petro veled-i Mânola kaķ’î’en ferâğ ederek cedîd temessûk virildi ‘ibâresiniñ muħarrer ve 9 zî’l-hicce sene 95 [4 décembre 1878] [sic] ve 11 mârt sene 84 [23 mars 1868] târîhleriniñ mevzû’ edüği [9] ve bu şahîfeniñ diğer cihetinde ve ‘ibâre-i mezkûreniñ hizâsında dahî Evķâf-ı hümayûn hazînesinden mazbût Kâra halîfe Mehmed Efendi vakfından kıarye civârında İstânbûl câddesinde on iki nûmarû ile murakķam bir tarafı tarîķ-i ‘âm bir tarafı merķûm Mârķo Efendi menzil [10] bağçesi bir tarafı Câķomî Cîro ‘arşası bir tarafı leb-i deryâ ile maħdûd şehriye otuz akçe icâre-i mü’eccelelû ma’ müştemilât bir bâb bağçeniñ mülküne mutaşarrıf olan terzi başı-ı şehriyârî Marķo Efendi rızâsıyla 95 000 ^{bedel} ile Mösyö Kâmara [11] Petro veled-i Mânola kaķ’î’en ferâğ ederek cedîd temessûk virildi ‘ibâresi muķayyed ve bunuñ zîrinde dahî 9 zî’l-hicce sene 85 [23 mars 1869] ve 11 mârt sene 84 [23 mars 1868] târîhiyle mü’errah bulunduğı ve şu iki kaydıñ zîrlerine okunmaz derecede ‘ârî mürekkeble iki mühûr [12] başılmış olduğı ve bu mühûrñ kıt’a ü şekline diğer işleriñ kaydları zîrinde müşâhede olunan “muķâbele olunmuşdur” kelimâtını hâvî mühûr olmak lâzım-gelürse de ģurde-bîn ile bakıldıkda bunların parmaķ ucıyla diğer kaydlardan kâldırılarak [12] başıldığı ve cem’iyet-i tedķîķiyye a’zâsından ba’zılarınıñ ifâdesinden ve emşâliniñ mütâla’asından istidlâl olunduğına nazaren kuyûd-ı sâ’irede fâriğ ile mefrûguñ kağı milletden olduķları taşrîh kılınığı hâlde merķûm Kâmâra’nıñ yalnız isminiñ [13] tahrîriyle iktifâ olunduğı ve şu iki kaydıñ târîhleri ve nev’i bir olduğı içün sırasıyla yazılmaķ icâb eder iken ayrı ayrı kayd edildiği görülmüşdür cild-i şânî defteri dahî lede’l-mu’âyene mûmâileyh Ağob Efendi’niñ taşarrufunu nâţık iki kıt’a senedâtıñ 18 rebî’ü’l-âķır sene 90 [14 juin 1873] [14] ve 2 mâyıs sene 89 [14 mai 1873] târîh ve 82 varaķa nûmarûsınıñ defter-i mezkûrda bulunması lâzım-gelen kaydı diķkatle taharrî olunmuş ise de hiç bir eşer görileyemeyüb bu defteriñ seksen birinci şahîfesinden toķsan toķuzuncı şahîfesine kıadar olan şahîfe

nûmarûlarının [15] ba‘zısı hakk olunmuş ve ba‘zısı dahî çizilerek karışdırılmış olduğu ve üç varağa altı şahîfe i‘tibârıyla bir yere getirilüb teclîd edildiği hâlde mezkûr senedâtın târîhine müşâdîf olan şahîfelerin ikisi bütün bütün çıkarılarak şu şûretle [16] Ağob Efendi nâmına olan kaydıñ mahv edildiği müşâhede olunmuşdur ahvâl-i mesrûdeye ve Rûsya teba‘asınıñ istimlâk nizâm-nâmesinden istifâdelerinin 27 muharrem sene 90 ve 14 mârt sene 289 [26 mars 1873] târîhinden i‘tibâr edilmiş olunmasına nazaren merkûm Kamâra nâmına nâmına [sic] [17] birinci cilde geçürilen kaydıñ müşanna‘ ü sâhte olduğu tebeyyün ü tahakkuk etmiş ve evvel ve âhır cereyân eden tahkîkât-ı istintâkiyye dahî tedkîkât-ı kuyûdiyyeden hâsıl olan şu neticeyi mü‘eyyid ise de mezkûr sâhte kaydların kimiñ yazısı olduğu bilinemediğinden [18] bu cihetden ma‘lûmât istihsâli kâbil olamamış olmağla beyân-ı hâli mütezammın işbu zabt varağası tanzîm ü imzâ olundu fî 20 teşrîn-i evvel sene 307

Zabt kâtibi Müdde‘i-i ‘umûmî mu‘âvini Müstantıq

[Avec signatures respectives]

Médicaments, matières grasses et assimilés

- > BOA, DH.MKT. 235/9, doc. 8, rapport du
Commissaire aux droits et taxes au ministère
de l'Intérieur, 24 şevvâl 1312 et 18 avril
1310 [20 avril 1895]

Devletlü efendim hâzretleri

[1] Avrûpâ ve sâ'ir maḥalden Beyrût'a vürûd eden eczâ-yı tıbbiyye ile yağ ve sâ'ireniñ mu'âyesinde belediye ṭabîbiniñ daḥî bulunması teblîğât-ı vâkı'e iktizâsından olub gerçi belediye ṭabîbine şimdiye kadar [2] bu vazîfe îfâ etdirilmekde ise de ṭabîb-i mûmâileyh vazîfe-i ašliyyesiniñ keşret ü ehemmiyeti cihetiyle mu'âyene-i eczâ vazîfesini îfâyâ muktedir olamayarak gümrüğe müntazımen devâm edememekde [3] ve bundan ṭolayı Rûsûmat idâresi her-bâr şikâyet etmekde olduğından bahışle ḥuşûş-ı mezkûr için ma'âşî ḥâsılât-ı rûsûmiyyeden virilmek üzere bir ṭabîb ta'yîn [4] ü istiḥdâmı hakkında Beyrût vilâyet-i 'aliyyesinden nezâret-i celîlelerine meb'ûş taḥrîrât şûretiniñ leffiyle iktizâsınıñ îfâ ü inbâsı hakkında şeref-vürûd eden beş-yüz elli tokuz nûmarûli [5] 20 Şubat sene 1310 târîhlü tezkire-i 'aliyye-i nezâret-penâhîleri Cem'iyet-i rûsûmiyye'ye lede'l-havâle Dersa'âdet'e vürûd eden bu mişillü eczâ-yı tıbbiyye ve yağ ve sâ'ireniñ mu'âyesesi [6] hey'et-i tefîşîyye-i tıbbiyye tarafından mu'âyene edilmekde ve hey'et-i mezkûreniñ ma'âşâtı daḥî nezâret-i celîleleri budcesinden bi't-tesviye Mekteb-i tıbbiyye-i şâhâne nezâretinden i'tâ edilmekde [7] olduğından ve bu maḳûle eşyânıñ emr-i mu'âyesesi tedâbîr-i şihhiyyeden ma'dûd olub buña bir ṭabîbiñ 'adem-i kifâyeti taḳdîrde digeriniñ ta'yîni maḥali belediyesine 'â'id mevâddan olarak [8] başluca şehirlerde kîmiyâ-ger bulundırılmasına dâ'ir muḳaddemâ şeref-vürûd eden 23 Hazîrân sene 1310 târîhli tezkire-i 'aliyye-i nezâret-penâhîleri üzerine taḳdîm olunan altmış altı nûmarûli 11 temmûz sene 1310 [9] târîhlü tezkire-i 'âcizide daḥî 'arz olundığı üzere bu mişillü şeyleriñ mu'âyesesiçün ta'yîni iktizâ eden kîmiyâ-ger ve ṭabîb ma'âşâtı için emânet-i 'âcizî budcesinden [10] akçe tefrîḳ ü taḥşîşine imkân-ı müsâ'id olmadığından taleb olunan ṭabîbiñ maḥali belediyesinden ta'yîni veyâ nezâret-i celîle-i âşafânelerince şuver-i sâ'ire ile îcâbına bakılması iktizâ [11] edeceğiniñ Cem'iyet-i rûsûmiyye îfâdesiyle 'arz ü beyânına ictisâr kılındı ol-bâbda emr ü fermân hâzret-i men lehi'l-emriñdir fî 24 şevvâl 311 ve [1]8 nisân 1310

Rûsûmât emîni
bende
[Signature]

Rhums de Trieste, vins de Leucade

> BOA, DH.MKT. 235/9, doc. 1, rapport du
Commissaire aux droits et taxes, adressé au
ministère de l'Intérieur, 19 şevvâl 1311 et
13 avrîl 1310 [25 avrîl 1894]

Devletlü efendim hâzretleri

[1] Triyeste romlarıyla Ayâmâvra şarâblarının hîn-i vürûdlarında icrâ-yı mu'âyeneleriyle hâlişiyetlerine dâ'ir virilecek râporatlara [sic] nazaren îfâ-yı mu'âmele olunması kararının icrâ'atı levâzım-ı tahlîliyyenin fıkhdânından tolayı [2] ta'assür etmekle bunların nümûnelerini Dersa'âdet'e bi'l-irsâl Tıbbiye'ce tahlîl etdirilmesi hakkında Yânya vilâyet-i celîlesinden Preveza rûsûmât nezâretine vukû'bulan teblîğâtıdan tevellüd eden [3] müşkilâtın def'îçün bir tedbîr ittihâzı lüzûmı ve müteferri'âtı maqâm-ı emânet-i 'âcizîniñ 9 Mâys sene 1307 târîhli tezkiresiyle nezâret-i celîle-i âşafânelerine 'arz olundığı gibi bir yelken sefinesiyle [4] Preveza'ya gelen Ayâmâvra şarâbının li-eclî'l-mu'âyene nezâret-i mûmâileyhâdan gönderilen nümûnesiniñ Tıbbiye'ce mu'âyenesiyle hâlişiyetine dâ'ir alınan ma'lûmâtın maḥaline teblîğine degîn bir seneye karîb [5] müddet gûzerân ederek bu müddetde sefinenin orada qalamayacağı ve binâ'en 'aleyhi bu yolda mu'âyene icrâsına imkân-ı müsâ'id olamayacağı aḥşılması mülâbesesiyle bu maqûle müşkilâta nihâyet [6] virilmesiçün hükûmetlerce mâ'î'ât-ı vâride-i ma'lûmeniñ mu'âyene işlerine ne-vechle bakılmaqda oldığı öğrenilüb aña göre 'arz ve isti'câl-i keyfiyet olunmaq üzere ol-bâbda rûsûmât [7] nezâretlerinden bi'l-isti'lâm alınan cevâbda mu'âyene umûrına her yerde beledî tabîbleri taraflarından bakılub gümrüklerce bunların virdikleri râporlara istinâden icrâ-yı mu'âmele [8] kılınmaqda ve faqat İzmîr'de bu işin ehemmiyet-i maḥşûsesi olduğu hâlde bir kîmiyâ-geriñ bulundırılmaması mülâbesesiyle mu'âyene umûrı müşkilât ü iğtişâşâtıdan kurtarılamamaqda [9] bulunduğu aḥşılmış ve bu kere Hâriciye nezâret-i celîlesinden vârid olan 23 Kânûn-ı şânî sene 1309 târîhli tezkire-i 'aliyyede dahî Yânya vilâyetine Cezâ'ir-i seb'a'dan nakl olunan Yûnân şarâblarının [10] idhâli men' edildiği ve bunun aḥkâm-ı mu'âhedâta ve menâfi'-i ticâriyyeye mugâyir bulunduğu beyânıyla memnû'iyet-i vâki'eniñ ref'i Yûnân sefâretinden iltimâs olunmaqla iktizâsının icrâ ü inbâsı [11] irâde ve iş'âr buyurulub buña cevâben memnû'iyet-i mebhûşin 'anhâ şûret-i muṭlaqada mevzû' olmayub 'indi'l-mu'âyene mazarratı tebeyyün eden şarâblara 'â'id ve işbu mu'âyene mu'âmelesinde [12] ba'zı gûne müşkilâta teşâdüf olunub şikâyet-i vâki'e de bundan mütevellid ise de müşkilât-ı mezkûreniñ taraf-ı 'âlî-i âşafîlerine 'arz olunmasıyla ol-bâbda tedâbîr-i lâzime bi'l-ittihâz [13] karîben indifâ'ı tabî'î bulunduğu tahkiye ü izbâr edilmiş olduğına ve şu hâle göre zıkr olunan mu'âyene işleriniñ hükûmetlerce bir derece daha nazar-ı ehemmiyete alınarak eṭtibâ-yı belediyye ma'rifetiyle [14] hüsn-i rü'yet ü temşiyetine i'tinâ ve diqqat olunması ve şâyed eṭtibâ-yı mûmâileyhumuñ virecekleri râporlara 'adem-i kanâ'atla nümûneleriniñ Tıbbiye'ce mu'âyenesini taleb edenler olur ise yalnız [15] bunların şâhiblerinden alınacak tahlîl harclarıyla berâber nümûneleriniñ maḥallî rûsûmât nezâretinden emânet-i 'âcizîye gönderilmesi ve İzmîr gibi başluca şehirlerde vücûdına ihtiyâc olan [16] birer kîmiyâ-geriñ tedârügi çâresine de bi'l-ḥaşşa bakılması ilcâ-yı maşlahatdan olarak irâde-i 'aliyye-i nezâret-penâhîlerine dahî tevâfuḳ eylediği taqdîrde hükûmetlere icâbı vechle teblîğât-ı [17] lâzime bi'l-icrâ ḥâsıl olacak kararın gümrük idârelerine de bildirilmek üzere taraf-ı 'âcizîye irâde ve inbâ buyrulması ḥuşûşunuñ Cem'iyet-i rûsûmiyye ifâdesiyle 'arz ü temennîsine cür'et [18] kılındı ol-bâbda emr ü fermân hâzret-i men lehi'l-emriñdir fî 19 şevvâl 311 ve 13 nisân 1310

Rûsûmât emîni
bende
[Signature]

Eaux, limonades, acide carbonique

- > BOA, DH.MKT. 2443/30, brouillon (après corrections) d'un rapport du ministère de l'Intérieur au Grand vizirat, mis au propre le 5 ramazân 1318 [27 décembre 1900]

El-yevm mevcûd olan yigirmi kadar gâzoz fâbrîkalarınıñ i'mâlâtına hâlel gelmemek ve emânete senevî iki biñ beş-yüz lîrâ i'tâ olunmakla berâber cânib-i emânetden ta'yîn olunacak fenn me'mûrınıñ nezâret-i mütemâdiyyesi tahtında ve fenn dâ'iresinde şimdilik hâliş gâzoz i'mâl olunmak ve ilerüde âsîd kârbonîk ile gâzozli şular ve lîmonâtarlar dahî yapılmak üzere elli beş sene müddetle bir gâzoz fâbrîkası küşâdı için imtiyâz i'tâsı Maḥmûd Hakkı imzâsıyla virilen 'arzuḥâlde istid'â kılındığından ve fâbrîkaları ve sarfiyâtı tekeşşür eden gâvzozuñ *[sic]* bi'l-zarûre taht-ı nezâret ü tefîş-i dâ'imîde bulundırılamamasından ve terkîbât ü i'mâlâtında tereddüd olanlarıñ taḥlîlindeki 'usretten bahişle mevcûdına ilişilmemek ve ba'dezîn âḥarına ruḥşat virilmemek şartı ve ta'yîn kılınacak şerâ'it-i sâ'ire-i münâsibe ile mûmaileyh imtiyâz i'tâsı ve mevcûd fâbrîkalarıñ tâbî' olduğu tefîşâtıñ tevşîki *[petit mot lourdement biffé]* istîzânına dâ'ir şehir emânet-i celîlesinden tevârüd eden 29 teşrîn-i şânî sene 316 târîhlü tezkire melfûlariyla taḥdîm kılınmışdır îcâbınıñ icrâ ve emr ve inbâsı re'y-i sâmi-i vekâlet-penâhîlerine menûtdur bu bâbda

Une recomposition

- > BOA, DH.MKT. 2443/30, brouillon (avant corrections) d'un rapport du ministère de l'Intérieur au Grand vizirat, mis au propre le 5 ramazân 1318 [27 décembre 1900]

El-yevm mevcûd bulunan yigirmi kadar gâzoz fâbrîkalarının i'mâlâtına hâlel gelmemek ve emânete senevî iki biñ beş-yüz lîrâ i'tâ olunmakla berâber cânib-i emânetden ta'yîn olunacak fenn me'mûrının nezâret-i mütemâdiyyesi tahtında ve fenn dâ'iresinde şimdilik hâliş gâzoz olunmak ve ilerüde âsîd kâarbonîk ile gâzozli şular ve lîmonâţalar dahî yapılmak üzere elli beş sene müddetle bir gâzoz fâbrîkası küşâdı içün imtiyâz i'tâsı istid'âsını hâvî Beşiktaş'da Serince Beg yokuşında Cihân-nümâ mahallesinde sâkin Maḥmûd Hakkı imzâsıyla virilen 'arzuḥâlde istid'â kılındığından ve bir müddetden-berü ve şarfiyatı tekeşşür eden ötede berüde bir çok i'mâlât-hâneleri peydâ olan gâzoz ma'mûlâtının bi'l-żarûre taht-ı nezâret ü teftîş-i dâ'imîde bulundırılamamasından ve terkîbât ü i'mâlâtında tereddüd olanlarının icrâ-yı taḥlîlâtındaki ta'assürden bahişle mevcûdına ilişilmemek ve ba'dezîn âḥarına ruḥşat virilmemek şartı ve ta'yîn kılınacak şerâ'it-i sâ'ire-i münâsibe ile mûmaileyh imtiyâz i'tâsı ve mevcûd i'mâl-hânelerin tâbi' olduğu teftîşâtın tevşîki [*petit mot lourdement biffé*] hakkında meclis-i emânetden tanzîm olunan müzekkire mezkûr 'arzuḥâl ile ma'an irsâl kılındığından bahişle icrâ-yı icâbı istîzânı hâvî şehir emânet-i celîlesinden tevârüd eden 29 teşrîn-i şânî sene 316 târîhlü tezkire melfûlاریyla ma'an taqdîm kılınmıştır ve şûret-i iş'âra nazaren icâbının icrâ ve emr ve inbâsı re'y-i sâmi-i vekâlet-penâhîlerine menûtdur bu bâbda

Léon l'Autrichien et Cie

- > BOA, DH.MKT. 2030/117, premier brouillon
d'une note du ministère de l'Intérieur à la
Commission à la ville, 25 teşrîn-i şânî 1308
[7 décembre 1892]

Ma'ârif nezâret-i celîlesiniñ ruşsat-nâmesi mücebince küşâd etmiş oldukları ğâzoz fâbrîkası için Avrûpâ'dan celb eyledikleri şişeler derûnuna ğâzoz olduğu hâlde fûrûht etmekde oldukları şişeler boşandıktan-soñra şişeci yahûdî eşnâfî tarafından toplanılıb fâbrîkaları nâmına sâhte ğâzoz tûldırarak şatılmağda olduklarından ve bu hâl hûkûk ü menfa'atlerini ihlâl etdiginden bahişle icrâ-yı icâbı istid'âsına dâ'ir Ğalağa'da Kara oğlân zoğâğında lîmonâta fâbrîkası şâhibi Avusturyâ'lü Le'on Şûr ve sâ'ire imzâlarıyla virilen 'arzuğâl leffen irsâl kılınmağla me'âline göre iktizâsının ifâ buyrulması bâbında

- > BOA, DH.MKT. 2030/117, second brouillon
(corrections non datées)

Bâ ruşsat-nâme küşâd etmiş oldukları ğâzoz fâbrîkası için Avrûpâ'dan celb ederek derûnuna ğâzoz olduğu hâlde fûrûht etmekde oldukları şişeler boşandıktan-soñra şişeci yahûdî eşnâfî tarafından toplanılıb fâbrîkaları nâmına olmak sâhte ğâzoz tûldırılarak şatılmağda olduğundan ve bu hâl hûkûk ü menfa'atlerini ve şihhat-ı 'umûmiyyeyi ihlâl etdiginden bahişle icrâ-yı icâbı istid'âsına dâ'ir Ğalağa'da Kara oğlân zoğâğında lîmonâta fâbrîkası şâhibi Avusturyâ'lü Le'on Şûr ve sâ'ire imzâlarıyla virilen 'arzuğâl leffen irsâl kılınmağla me'âline göre bi't-tahkîk iktizâsının ifâ buyrulması bâbında

- > BOA, DH.MKT. 2030/117, brouillon final avant
mise au propre (datée du 24 cemâzîü'l-evvel
1310 et du 2 kânûn-ı evvel 1308 [14 décembre
1892])

Bâ ruşsat-nâme küşâd etmiş oldukları ğâzoz fâbrîkası için Avrûpâ'dan celb ederek derûnuna ğâzoz olduğu hâlde fûrûht etmekde oldukları şişeler boşandıktan-soñra şişeci yahûdî eşnâfî tarafından toplanılıb fâbrîkaları nâmına sâhte ğâzoz tûldırılarak şatılmağda olduğundan bahişle ba'zı ifâdeye dâ'ir Avusturyâ'lü Le'on Şûr ve sâ'ire imzâlarıyla virilen 'arzuğâl leffen irsâl kılınmağla ol-bâbda yazıla

L'aniline et ses mélanges

> BOA, DH.MKT. 2048/69, brouillon des
instructions du ministère de l'Intérieur au
ministère des Écoles militaires, 16 receb
1310 [31 janvier 1893]

Bâ ruḥṣat-nâme küşâd etmiş oldukları gâzoz fâbrîkası için Avrûpâ'dan celb ederek derûnuna gâzoz toldırub fûrûht etmekde oldukları şîşeler boşandıktan-soñra şîseci yahûdî eşnâfı tarafından toplanılıb fâbrîkaları nâmına sâhte gâzoz toldırılarak şatılmağda olduğundan bahişle ba'zı ifâdeye dâ'ir Avusturyâ{'lî} ~~Lîo~~ Lîon ve sâ'ire imzâlarıyla virilen 'arzuḥâlîñ irsâliyle şehir emânet-i celîlesine sebķ eden iş'âra alınan cevâbda Dersa'âdet'de i'mâl edilmekde olan gâzozların semmiyâtından olan ~~anilîn~~ {ânîlîn} ile telvîn edilmekde olduğu ve bu sebeble muzırr-ı şîḥḥat bulunduğı cihetle men'î lüzûmı muḳaddemâ Tıbbiye nezâretiniñ iş'ârı üzerine devâ'ir-i belediyye müdîriyetlerine teblîğ kılınmış ise de belediye çâvuş ü müfettişleriniñ fenn-i kîmiyâyâ âşînâ olmamaları ḥasebiyle bundan bir netîce ḥâsıl olmamış ve {egerçe} muzırr-ı şîḥḥat me'kûlât ve meşrûbât şatanlar ḥakkındaki aḥkâm-ı kânûniyyeye tevfiķen işbu gâzozların bi't-teftîş Tıbbiye ve Zabtîye nezâretleriyle muḥâbere olunarak muzırr-ı şîḥḥat oldukları tebeyyün eder ise 'âmilleri ḥakkında mu'âmele-i kânûniyye îfâ olunmak üzere cihet-i 'adliyyeye teslim olunmaları {muḳaddemâ} Şûrâ-yı devlet'ce karar-gîr olmuş olmasıyla ve Tıbbiye nezâretiniñ iş'ârıyla {olarak ba'de'l-muḥâbere} {ve nezâret-i müşârûnileyhânîñ eczâ'en vâķi olan iş'ârı üzere} 'umûm-ı renkli gâzozların fûrûhtan men' edildigi ve {taht-ı memnû'iyeye alınması îcâb ederek—{düb} ol-bâbda ḥıfzü'l-şîḥḥa[t] müfettişlerine teblîğât-ı lâzıme îfâ kılındığı Tıbbiye nezâretinden bildirilmesine binâ'en emânetce de devâ'ir-i belediyye müdîrliklerine veşâyâ-yı lâzıme icrâ edilmiş ise de} me'mûrîn-i belediyyeniñ fenne 'adem-i ihtîşâsları bunların şâfi ve sâhtelerini fark ü temyîze kâfî olamayacağı der-kâr bulunmuş olduğu cihetle {beyânıyla} şu hâle ve siyâķ-ı istid'âya nazaren sâhte gâzozcılar ḥakkında Cem'iyet-ı tıbbiye-i mülkiyye ve ḥıfzü'l-şîḥḥa[t] müfettişlerince îfâ-yı tedķîkât olunması ve tebeyyün edecek hâle göre 'Adliye nezâretine {tine} ma'lûmât virilmesi lüzûmı gösterilmiş ve zikr olunan 'arzuḥâl leffen irsâl kılınmış olmağla îfâ-yı muḳtezâsına himem

Un thé au laboratoire

- > BOA, BEO 2497/187263, doc. 2, rapport sur papier à en-tête « Ministère des Écoles militaires impériales - École de impériale de médecine - Bureau des correspondances », signé du maréchal commandant à l'Artillerie impériale et ministre des Écoles militaires impériales, 19 zî'l-ka'de 1322 et 12 kânûn-ı şânî 1320 [25 janvier 1905]

[Annotation au-dessus du texte :]

Müsta'celdir

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

[1] Ba'zı Almân ve Frânsız ticâret-hâneleri tarafından Trâblus-ı Garb gümrüğüne vürüd edüb berâ-yı tahlîl Rûsûmât emânet-i celîlesinden gönderilen çayların [2] şûret-i mahşûsede 'âcilen tahlîl etdirilerek netîcesiniñ 'arz ü inbâsını âmir ol-bâbdaki evrâkıñ leffiyle vârid câ-yı tevķîr olan 18 Kânûn-ı evvel sene 320 [3] ve 6 Kânûn-ı şânî sene m târîhli ve seksen üç ve toksan toktuz nûmarulı iki kıt'a tezkire-i sâmiyye-i şadâret-penâhîleri üzerine emânet-i müşârünileyhâdan [4] mürsel yigirmi sekiz 'aded çay nümûneleriniñ icrâ etdirilen tahlîlinde kâffesinde kahve'in cevheri yüzde iki ila iki buçuk nisbetinde [5] bulunduğundan ve bu makâdir tabî'î çayların kahve'in nisbetlerine tevâfuk eylediginden kâffesiniñ aşıl çaydan oldukları ve faķať bu nümûnelerden [6] ancak on 'adediniñ mevâdd-ı mülevvine-i ecnebiyyeden 'ârî ve çayın levn-i tabî'isinde olub mütebâķî on sekiz 'adediniñ ba'zısı Prûsyâ mâvîsi [7] denilen boya ve ba'zısı Prûsyâ mâvîsiyle kûrküma ile mülevven oldukları Kîmiyâ-hâne'den yazılan der-kenârda zıkr olunmasına binâ'en [8] keyfiyetiñ evvel vechle cevâben ve mu'âyene-i şihhiyye nizâm-nâme-i hümayûnunun on altıncı mâddesi mücebince tabî'î olanlarıñ imrârı ve mülevven bulunanlar [9] hakkında nizâm-nâme-i mezkûr [sic] vechle mu'âmele olunması lüzûmunuñ 'ilâveten emânet-i müşârünileyhâya iş'ârı bi'l-havâle Meclis-i tıbbiye-i mülkiyye'den ifâde [10] olunarak icâbı icrâ ve evrâķ-ı vâride leffen taķdîm ü i'âde kılınmış olmağla ol-bâbda emr ü fermân hâzret-i men lehi'l-emriñdir

fî 19 zî'l-ka'de 322 ve fî 12 kânûn-ı şânî 320 [25 janvier 1905]

Yâverân-ı hâzret-i şehriyârîden
Tob-hâne-i 'âmire müşîri ve 'umûm-ı
mekâtib-i 'askeriyye-i şâhâne nâzırı
[Signature]

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

مکتب طبعیستان

تحریر افغانی

عائذ

۷۹

نسخه

مردودیه جاریه زرد

بعضه الحانه و فرانسو تجارتی در طرفه ای که در ویدیه برای تحلی رسومات اعانت همیشه کوندریدو جایز
صورتی مخصوص ده عاجدو تحلی اندر بزرگ تجرید عوفه و انکی امرای علی کی اورافک لفظه و ارد های تو فر اولی ۸۸ قانون الحانه
در ۶۶ قانون الحانه تاریخ و سنانه ادبی و لفظه طقوز نوروز ایکی فظله مذکره سه صدر بنیادیه اوزر نه اعانه مشاء الا ده
رسولین سکر عدد جایز لرزه ای اندر بزرگ فلفله طاف سده قوه نه قوه ای یوزده ایکی ای ایکی محله سنده
بولی فلفله و بوفاد در بعضی جایز قوه نه سنده توافق اندر بزرگ کاف سده اصل جایز اول قوی و فقط بوفاد لرزه
انجه اولی عد دینه مواد ملونه انجه دیناری و جایز نونه طبعیه اولی صناعی اولی سکر عدد دینه بعضیه روسیا مایوس
دینده بویا و بعضی روسیا مایوسه کور که اید ملونه اول قوی کویا خانه ده بازینو در کنار در ذکر اولی بناء
کبینه اولی و در بویا و بعضی صحنه نفع ضامن هر بونده اولی حق مادی صحنه طبعیه اولی نون اوری و ملونه بولند
حق نفع ضامن مذکور و در مصالحه اولی نون و در عدوه اعانت مشاء الا ای استغاری باطوار مجلس طبعیه دینه خانه
اولی نفع ایجابی ای و در اولی و در لفظه نفع واحد فلفله ای و در رسومات همیشه صدر الا که

ماورانه عمل سدر سدر

طو حاکم علی و غوم

طاس سکره سدر سدر

ایده ای که در ویدیه جاریه

Les acabits de l'avanie

- > BOA, BEO 2497/187263, doc. 4, « traduction de la déposition orale numéro 128 adressée au ministère de l'Extérieur, reçue de l'ambassade de France en date du 9 kânûn-ı evvel de l'année 904 [sic] [22 décembre 1904] », première partie

[1] Trâblus-ı Ğarb'daki Frânsa cenerâl konsolosluğunuñ iş'ârına nazaren Frânsız ticâret-hâneleri tarafından şehr-i mezkûra irsâl olunan bir çok çay şandukları hiç [2] bir sebeb der-miyân etmeksizîn yalnız hâvî oldukları çayların mazarratından bahişle maḥal-i mezkûr belediye tabîbi tarafından gümrükde zabt ü tevķîf olunmuşdur muḥtelifü'l-cins [3] olan mezkûr çay nümûneleriniñ Mekteb-i tıbbiye-i şâhâne'ce tahlîl olunmak üzere Dersa'âdet'e irsâl kılındığı mûmaileyh konsolosuñ cümle-i iş'ârından ise de sefâret tercümânınıñ [4] Mekteb-i mezkûra vukû'bulan mürâca'atında bu nümûnelerden yalnız bir dânesiniñ irsâl kılındığı añaşılışıdır beyânât-ı vâki'e üzerine sefâret tarafından konsolosa [5] mürâca'at olunduğda konsolos-ı mûmaileyh muḥtelifü'l-cins ne-kadar nümûne varsa tefrîk etdirerek geçen eylül'ün yigirmi altısında Mekteb-i tıbbiye-i şâhâne'ye irsâl [6] ettirdigini ve Trâblus-ı Ğarb ticâreti zerre kadar fenn-i kîmiyâda vukûfi olmayan ve ğayr-ı vârid bir takım esbâb serdiyle muzırr 'add etdiği kâffe-i mevâddı hiç bir mes'ûliyet [7] terettüb etmeksizîn zabt ü tevķîf eden bir belediye tabibiniñ mu'âmele-i ḥod-serânesine tâbi' olduğundan sefâret sinîn-i vefîreden-beri Bâb-ı 'âlî'ye iş'ârdan ḥâlî [8] kalmadığı müşkilâta yeñi bir müşkiliñ daha inzimâm eyledigini beyâna mecbûrdur Mekteb-i tıbbiye-i şâhâne'niñ Haydar Paşa civârına nakli hasebiyle şübhesiz âlât ü edevâtıñ [9] fiķdânından veyâ esbâb-ı sâ'ireden tolayı "lâborâtovâr"lar te'sîs edilmediği cihetle Teşrîn-i evvel evâ'ilinde Dersa'âdet'e vürûd eden mârrü'l-zıkr nümûneler [10] henüz tahlîl olunmamışdır icrâ-yı tahlîlât için lâborâtovârlarıñ ḥitâmına kadar intizâr olunacağı der-kâr ve o zamâna degîn mezkûr çay şanduklarınıñ [11] Trâblus gümrüğünde harâret veyâ ruḥûbetiñ te'sîriyle bozılacakları ve yâḥûd gümrük anbârlarında keşretle mevcûd olan fâreler tarafından tahrîb edileceği [12] âşikârdır cânib-i ḥükûmet-i seniyyeden sebebiyet virilen ve tecvîzi ğayr-ı kâbil olan bu hale karşı sefâret Trâblus-ı Ğarb rüsûmât me'mûrları tarafından [13] geçen Hazîrân'dan-beri zabt ü tevķîf edilen bi'l-cümle çay şanduklarınıñ fâtûralarınıñ irsâli lüzûmunı maḥal-i mezkûr cenerâl konsolosluğuna iş'âr [14] etdigini ve bedelâtı te'diye kılınmak üzere bu fâtûraları nezâret-i celîle-i ḥâriciye'ye irsâl edeceğini {şimdiden} Bâb-ı 'âlî'ye beyân etdiği vazîfeden 'add eyler

> BOA, BEO 2497/187263, doc. 6, « copie de la
déposition reçue de l'ambassade d'Allemagne
en date du 28 kânûn-ı evvel de l'année 320
[10 janvier 1905] »

28 kânûn-ı evvel sene 320 târîhiyle Almânyâ sefâretinden gelen takrîriñ şûretidir

[1] Ba'zı Almân tüccârları nâmına Trâblus-ı Ğarb'a vürûd eden çayların dereceleriniñ fenâlığı hasebiyle imrârlarına müsâ'ade edilmemesi üzerine [2] cinsiñ 'âdiligi hasebiyle bir emti'anıñ imrârına mûmâna'at olunamayacağı ve ancak muzırr-ı şıhhat oldukları tebeyyün etdiği takdîrde imrârlarına [3] müsâ'ade edilmemesi lâzım geleceği beyânıyla taraf-ı sefâretten muhaddemâ gönderilen tekârir üzerine tahlilleriniñ icrâsıyla muzırr-ı şıhhat olmadıkları hâlde [4] imrârlarına müsâ'ade olunması zımnında mezkûr çaylardan ikişer nümûne alınarak bir kısmı tahlîl olunmak üzere Mekteb-i tıbbiye-i şâhâne'ye ve kısm-ı [5] diğeri sefâret-hânece tahlîl etdirilmek üzere sefâret-hâneye gönderilmiş ise de 12 kânûn-ı evvel sene 320 târîhinden Mekteb-i tıbbiye'ce mezkûr çaylar [6] tahlîl edilmemiş olduğundan târîh-i takrîrden i'tibâren üç hafta zarfında tahlilleri icrâ edilerek sefâret-hâneye iş'âr edilmediği hâlde [7] mehl-i mezkûrdan soñra icrâ edilecek tahlîl her ne olursa olsun sefâretce kabûl edilmeyerek taraf-ı sefâretten icrâ etdirilecek [8] tahlîliñ ma'mûl bihi 'add olunarak çaylar muzırr-ı şıhhat olmadıkları hâlde çay eşhâbınıñ zarar ü ziyânlarınıñ tesviyesiniñ sefâretce taleb [9] edileceği ma'lûm olmak üzere işbu takrîr taraf-ı sefâretten i'tâ ü isrâ kılındı

[Annotation marginale :]

Aşlına mu'tâbıkdır

[Signature]

۸۸ لایحه‌ای که نایب‌الملک طاعن کلا تفریک صوریه

دائرة مخارج
مکتوبه و کتابی
عزیز

بعضه الماده تجارتی نامه طاعن علیه ورود ایدنه جایز است و در لایحه طاعن حید امرالیه مساعدت ایدلمی اوردیه
جنسک عاریکی حیدر ایدلمی که امرالیه مساعدت اوله می‌دهی و آنچه مضرحت اولدیزی تیه ایدلمی تقدیرده امرالیه
مساعدت ایدلمی لازم می‌گردد باید طرف طاعن مقرر کوندیه نظایر اوردیه تحصیل لایحه اجریم مضرحت اولدیزی حالت
امرالیه مساعدت ایدلمی صحت منگور جایز دن ایدلمی نمود الله فی قیسی تحصیل لایحه اوردیه متب طبعی نااهایه قسم
دیگری طاعن حیدر تحصیل ایدلمی اوردیه طاعن حیدر کوندیه ایدلمی ده ۱۲ لایحه‌ای که نایب‌الملک طاعن متب طبعی صحت منگور جایز
تحویل ایدلمی لایحه نایب تقدیر دن اعتبار ایدلمی لایحه طرف تحصیل اجر ایدلمی طاعن حیدر اعتبار ایدلمی حالت
محل منگور ده حکم اجر ایدلمی حیدر تحصیل لایحه لایحه طاعن حیدر قبول ایدلمی که طرف طاعن اجر ایدلمی حیدر
تحویل معمولیه عدولده حیدر مضرحت اولدیزی حالت حیدر اصحابک صحت و زیانده لایحه تویه لایحه طاعن حیدر
ایدلمی که معلوم لایحه اوردیه ایدلمی تقدیر طرف طاعن حیدر ایدلمی و ایدلمی

اصول ملک لایحه

و لایحه

L'apothicaire en habit d'arlequin

- > BOA, DH.MKT. 235/9, doc. 3, rapport (en-tête déchiré et effacé) adressé à « l'illustre ministère de l'ensemble des Écoles militaires impériales », 5 zî'l-ḥicce 1311 et 28 mâyıs 1310 [9 juin 1894]

Devletlü efendim ḥazretleri

[1] Gümrüklere gelen şarâbların ḥâlişiyeti derecesi anlaşılmak üzere rüsûmât nezâretlerinden gönderilen nümûneleriniñ Tıbbiye'ce mu'âyenesi ve İzmir mişillü başluca şehirlerde [2] birer kîmiyâ-ger bulundırılması esbâbının istikmâli için ol-bâbda Rüsûmât emânet-i celîlesinden gönderilen tezkireniñ leffiyle Dâḥiliye nezâret-i celîlesinden meb'ûş tezkireniñ [3] isbâl buyruldığını âmir resîde-i dest tevķîr olan fî 8 mâyıs sene 310 târîḥli ve üç-yüz on beş nûmarûli tezkire-i 'aliyye-i nezâret-penâhîleri Meclis-i tıbbiye-i mülkiyye ve sıḥḥiye-i 'umûmiyye'ye [4] lede'l-ḥavâle mu'âyene umûrına her yerde belediye ṭabîbleri tarafından bakılub gümrüklerce bunların virecekleri râporlara istinâden mu'âmele-i lâzıme îfâ edilmesi [5] ve İzmir şehrinin kîmiyâ-gerliğine gelince bi'l-imtiḥân iktidârı tebeyyün eden ve öteden-berü İzmir'de mu'âyene işlerinde istiḥdâm edilmekde olan Mârķ Kânzûķ Efendi'niñ [6] yine İzmir rüsûmâtına muvazzafen ta'yîniyle Selânik ve Trabzon ve Beyrût rüsûmât nezâretleri dâ'irelerinde bulunmak üzere oralardaki eczâcılar miyânında kîmiyâ-gerlik [7] vazîfesini îfâya muktedir olanlar var ise Dersa'âdet'e gelerek Mekteb-i tıbbiye-i şâhâne'de bi'l-imtiḥân liyâkatları tebeyyün etdiği ḥâlde vilâyât-ı mezkûreye ma'âş-ı [8] nizâmîsi olan biñ ikişer yüz gurûş ma'âşlarla kîmiyâ-ger gibi naşb ü ta'yîn edilmeleri ḥuşûsı tezekkür ve tensîb edildiğinden rehîn-i taşvîb-i 'âlî buyrulduğu [9] şûretde keyfiyetiñ vilâyât-ı mezbûreye iş'ârı lüzûmunuñ nezâret-i müşârünileyhâya cevâben izbârı bâ karâr-nâme ifâde ve tezkire-i mebhûşe melfûfiyla ma'an ve leffen [10] takdîm ve i'âde kılınmış olmağla ol-bâbda emr ü fermân ḥazret-i men lehi'l-emriñdir fî 5 zî'l-ḥicce 311 ve 28 mâyıs 310

Tıbbiye nâzırı
mîr-livâ
bende
[Signature :]
Aḥmed Ḥilmî

مردم مطاعه عدله نگاه نظر بهینه

دولت اقامت حفتر

که کلامه کلامه شراب در حق در حق است که ای عیون اوج رسوایه نقد بخرنج کوندر بده نمود لرح طبع معاینه سی و از میر شلوا بیتی شهر کرده
 بر کیمیا کر بولنه بر می ایسانه است که ای عیون اوج رسوایه امانه جلیل سنده کوندر بده نمود نکره نه لصد داخله نقد به جبه سنده بمعیت نکره نه
 اساک بولنه بیتی آمر رسیده دست نوقر اولاده ماه ملی نخل تاریخی داویدوز اوله سبه نوقر نخل علی نقد ریتنا هیدی بولس طبع بیده و کیمیا کر
 در الحواله معاینه امور نه هدی رده جبه طبعی طرفه با قیاس کر کلامه بونزل و به جکاری رابور لره اسناد معال لازم ایضا ایضا
 و از میر شهر نه کیمیا کر نخله کلامه بالا مخانه اقتاری نیمه بیده و او نه دیر و از میر ده معاینه ایستادن اسناد ایطکه اولاده مارقه و از و نه فتنه نه
 نه از میر رسوایه مولفان تقسیم سونله و طرز و نه و بیرون رسوایه نقد نری و از و نه بولنه و از و نه او را رده کی اجناس بایستی کیمیا کر
 و طبعی ایضا معقد اولاد و از ایضا و سعاده کلامه ملک طبع نگاه ده بالا مخانه لیا خدای نیمه ایطکی هالده و لایانه نکره ده معینه
 نقد میسی اولاده به ایگش بوز خوسه معکول کیمیا کر کی نصیب و نصیب ایطری خصوصی نکره و نصیب ایطکی کنده رهیه نصیب علی بولنی
 صورت کیمیا کر و لایانه نکره ده استاری از و نه نقد نه مشا ایضا قولاً از باری باقر نامه فاده و نخله مجور ماه و نیمه معالفا
 نقدیم و اعاده قضا او معال اوجی اسفند هفتصد و اولاده ماه دی طرز و ماه ملی نخل

طالک
ریوا
احمدی

155
204

> DH.MKT. 235/9, doc. 5, brouillon (corrigé en noir et en rouge) d'un ordre adressé à la Commission aux droits et taxes, 1 muḥarrem 1312 et 23 ḥazîrân 1310 [5 juillet 1894]

[Page 1]

[1] Gümrüklere gelen şarâbların ḥâlişiyeti derecesi anlaşılma üzere rüsûmât nezâretlerinden gönderilen [2] nümûnelerini Tıbbiye'ce mu'âyenesiyle ḥâsıl olacak netîceniñ maḥaline teblîğine degîn pek çok zamân [3] geçmekde olduğundan şu hâle bir nihâyet virilmek üzere hükûmetlerce işbu mu'âyene işlerine [4] ne vechle bakılmağda olduğu rüsûmât {mezkr zıkr olunan} nezâretlerinden {-den} sâ'âl olunarak {bi'l-sû'âl} alınan cevâb-nâmeler [5] mefâhîmine nazaren mu'âyene umûrına her yerde beledî tabîbleri tarafından bakılub gümrüklerce bunların [6] bu mâ virdikleri râporlara istinâden mu'âmele icrâ edilmekde ve faķat İzmir'de bu işiñ [7] ehemmiyeti olduğu hâlde bir kîmiyâ-ger bulundırılmaması mülâbesesiyle mu'âyene umûrı müşkilâtdan kurtarılamamağda [8] olduğu anlaşıldığından bahişle zıkr olunan mu'âyene işlerinin eṭṭibâ-yı belediyye ma'rifetiyle kemâ-kân [9] ifâsı ve şâyed eṭṭibâ-yı mûmâileyhumuñ virecekleri râporlara kana'ât etmeyerek nümûneleriniñ [10] Tıbbiye'ce mu'âyesini taleb eden bulunur ise yalnız bunların şâhiblerinden alınacak taḥlîl ḥarclarıyla berâber [11] mahalleri rüsûmât nezâretlerinden emânet-i celîlelerine gönderilmesi şûretiniñ uşûl-i ittiḥâzı ve İzmir gibi [12] başluca şehirlerde birer kîmiyâ-ger bulundırılması esbâbınıñ istikmâli ilcâ-yı maşlahatdan olduğına [13] ve teferru'âtına dâ'ir {-tı ḥakkında} gelen 13 nîsân sene 310 târîhlü tezkire-i 'aliyye-i âşafâneleri üzerine keyfiyet 'umûm-ı mekâtib-i [14] 'askeriyye-i şâhâne nezâret-i celîlesine bildirilmiş-idi nezâret-i müşârünileyhâdan cevâben alınan [15] 8 ḥazîrân sene 310 târîḥ ve dört-yüz otuz sekiz nûmarûlü tezkiresine {-ye} melfûf Tıbbiye nezâretiniñ [16] tezkiresinde mu'âyene umûrına her yerde beledî tabîbleri tarafından bakılub gümrüklerce bunların [17] virecekleri râporlara istinâden mu'âmele-i lâzıme ifâ edilmesi ve İzmir şehriniñ kîmiyâ-gerligine [18] gelince bi'l-imtiḥân iktidârı tebeyyün eden ve öteden-berü İzmir'de mu'âyene işlerinde istiḥdâm

اینگله اولاده مایه قانوه افسانه یه ازمیر ^{نارینه} ~~مطهره~~ ^{مطهره} تقصیه سلاطین
و طبریه و بیهیه سیماه ندرت راز و راز بوخنده اذره ادرام کا اجماع
میان کیمیا کلاک و طیفی ایضا بقند اولند و ابریم در عاده کلان کتب
نشان با لاجنه لیاقت رسته نیه ایشی حالده و لایه نازده معده نفعی
الکیمیایه غرضه ~~الکیمیایه~~ کیمیا کیمیا ^{نصب} و نفعیه ایلمر موافقه
اول جینی ایضا اولیو ایلمر خلیل ایسی بلیمه ایلمر یا می جفته و بایده
معه بر کیمیا کیمیا حالده سالف الذکر ^{ایکیم} بوز غرضه معده
بلیمه وارده معده اوله نفعیه ^{ایکیم} بو کیمیا کیمیا معنی سیماه ادره راز و راز
قابل ابریم ایضا ^{ایکیم} نفعیه اذره ^{ایکیم} کیمیا کیمیا استغایه حکم

کتاب فی الجلاله
در فضیلت کونیه
چون زمانه
نعمان ابریه
بخوانند سر
که در بزرگ
بوالت
لوحه قویایه
در ضیق کامه
خود لرزیده
فیلد بر
و ای میرکی
نه اولدی
به عسل مطاب
لیله الله
نف نه
رحم بزرگ
به کیار که
تمام

$$\frac{175}{202}$$

[1] edilmekde olan Mârķ Kânzûķ Efendi'niñ yine İzmîr rûsûmâtına {-t idâresine} muvazzafen ta'yîniyle Selânîk [2] ve Trabzon ve Beyrût rûsûmât nezâretleri dâ'irelerinde bulunmak üzere oralardaki eczâcılar [3] miyânında kîmiyâ-gerlik vazîfesini îfâyâ muktedir olanlar var ise Dersa'âdet'e gelerek Mekteb-i tıbbiye-i [4] şâhâne'de bi'l-îmtihân liyâkatları tebeyyün etdiği hâlde vilâyât-ı mezkûreye ma'âş-ı nizâmîsi [5] olan biñ ikişer yüz gurûş ma'âşlarla {ile} kîmiyâ-ger gibi naşb ü ta'yîn edilmeleri müvâfık-ı maşlahat [6] olacağı izbâr olunıyor ise de tahlîl işini belediye ettibâsı yapamayacağından ve beyân olunan [7] mahallerde birer kîmiyâ-ger ta'yîni hâlinde sâlifü'z-zıkr biñ ikişer yüz gurûş ma'âş i'tâsına [8] belediyeler vâridâtı müsâ'id olmadığından bu kîmiyâ-gerler ma'âş rûsûmât idârelerince virilmek [9] kâbil ise ba'dehi îcâbına bakılmaķ üzere keyfiyetiñ mûzaheñ iş'ârına himem

On a retrouvé la 6e compagnie

- > BOA, İ.DH. 711/49736, doc. 1, procès-verbal
du Conseil consultatif du ministère de la
Guerre, 4 ramazân 1292 [4 octobre 1875]

[Page 11]

Beşinci ordu-yı hümayûn müşîri devletlü ‘İzzet Paşa hazretleri taraflarından bi’l-vürûd Dâr-ı şûrâ’ya havâle buyurılan fî 10 receb sene 92 târîhlü ve üç-yüz altmış nûmarûlu tahrîrâta melfûf bâlâsı istintâklı mazbağa vârid ve meclis mazbatasıyla evrâk-ı sâ’ire diğkat-ı lâzım ile kırâ’at ü mü’tâla’a olundu

[1] Fezleke-i mü’eddaları ordu-yı mezkûr mensûbâtından mu’kaddemâ Beyrût mevki’inde bulunub mu’ahharen yedinci ordu-yı hümayûna i’zâm kılınmış olan şaff piyâde üçüncü âlâyınıñ [2] birinci ve ikinci tâbûrları efrâdıçün müddet-i ma’lûme zarfında sâhte sıla ve redîf ve ihrâc tezkereleri virildiği gibi işbu tezkerelerin gönderildigine dâ’ir olan [3] muharrerâtın dahî sâhte olduğu tedkîkât-ı vâkı’eniñ neticesinde tebeyyün ederek işbu sâhtekârlık kompânyasının re’isi bulunan Ğazze redîf tâbûrî altıncı bölüğü [4] mülâzım-ı evveli Mehmed Ağa tahkîkât-ı evveliyde pençe-i kânûndan yakayı kurtarmak ümîdiyle işbu kompânyanın simsârlarından olduğundan bahişle muhbirlik şıfatıyla [5] tanıldığı hâlde bu bâbda olan ma’lûmâtını beyân ile işi meydâna çıkaracağı der-miyân ederek aldığı te’mînât üzerine yoklamacı Nûrî ve jûrnâl me’mûrî [6] Rızâ ve yoklama ketebesinden Nihâd ve nüfûs ketebesinden olub evrâk me’mûriyetinde bulunan Yahya ve süvârî ikinci âlâyı biñbaşlılarından Ahmed ve âlây kâtibi İbrâhîm Efendi’ler ile [7] Beyrût hasta-hânesi ser-tabîbi kâ’im-makâm[1] Naâlî Beg’e istintâklarını icâb etdirir şûretde töhmet isnâd ederek bu yolda ba’zı ‘alâ’im dahî göstermesiyle mûmâileyhum [8] ‘umûmen taht-ı tevkiî ü istintâka alındıkları gibi mîr-livâ sa’âdetlü Kâşif Paşa ve ser-tabîb mîr-âlâyı ‘izzetlü Şâlih Beg ve meclis kâtibi Şâdik Efendi ve matba’a me’mûrî kol ağası [9] Dervîş Efendi ve birâderi İsmâ’îl ve ahâd-ı nâsdan ba’zıları dahî istintâk edilerek ‘arîz ve ‘amîk tedqîxkâta ibtidâr olunmuş ise de bir netîce-i şahîhe alınamamasından [10] ya’ni mûmâileyh Mehmed Ağa’nıñ virdiği ma’lûmâtdan semere-i matlûbe hâsıl olamamasından nâşî kendüsi tekrâr taht-ı tevkiî ü istintâka alındıkda bu sâhtekârlığının fâ’ili [11] kendüsi olduğunu meydâna koyması ve hasta-hâne kâtib-i şânîsi olan kayını Halîl Efendi’niñ bu bâbda zî-medhal bulunduğı ‘indi’l-tedkîk anlaşılması üzerine mûmâileyh dahî

سینه
 بیدیه
 با صید
 ررقم
 سور و کمر
 نظانه و بیک
 در ریم
 بعض نام
 بادیه
 سار
 بر سر
 نظانه
 قار و بیک
 نظانه
 و نیم
 بر سر
 ضعیف

[illegible]

J. DH 711/49736

4 varak
(2 shf 60s)

[1] istintâk olundukda mülâzım Mehmed Ağa mezkûr sâhte tezkereleri seksen yedi senesinde ol-vaķit ħabis-ĥâne me'mûrı bulunan ve'l-yevm firârî olun henüz der-dest [2] edilemeyen baş çavuş İbrâhîm ile bi'l-ittifâk Beyrût ahâlîsinden ve ĥristiyândan maţba'acı Çercîs Petro nâm kimesneye tab' etdirüb ve işbu tezkerelere [3] başılan mühürleri dahî Beyrût telgrâf-ĥânesinde müstahdem Hâcî Mehmed Efendi Hindî'ye kazdırub zıkr olunan tezkereleri bir müddet bu şûretle isti'mâl etdikden sonra [4] merķûm İbrâhîm Çavuş Trâblus'daki tâbûra nakl etmesiyle mülâzım Mehmed Ağa yalnız kaldığından kendüsünü dâ'ire-i ittifâkına aldığını ve muķaddemâ merķûm İbrâhîm Çavuş'la [5] sürdükleri sâhte tezkereler koçânsız ve Fû'âd ve Hâlîl İbrâhîm Paşa'lar mühürleriyle eski redîf ve ihrâc tezkereleriniñ taklîdi olub bunlarıñ aşılıarı [6] neferâta virilmek memnû' olduğundan anları terk ve muķaddemki ĥakk etdirmiş olduğu sâhte mühürleri yanında tevķîf ile seksen sekiz senesinde yeñiden [7] mühürleriyle berâber koçanlı redîf ve ihrâc tezkereleri tab' etdirerek işbu tezkereleri tâlib zuhûr etdikçe Beyrût rûsûmâtında müstahdem ka'ın birâderi Mehmed Efendi [8] Bal'e [?] nâm kimesneye tıldırub bunlarıñ irsâlini mübeyyin olan muĥarrerât-ı müşîriyi [sic] dahî merķûma yazdırdığını ve işbu sâhte tezkerelerdeki mühürler devletlü [9] Yâver Paşa ve 'İzzet Paşa ĥazerâtınıñ buyruldı mühürleri olub anlardan başka olarak mezkûr tezkerelerin gönderildiğine dâi'r olan sâhte muĥarrerâta başmak üzere [10] müşârünileyhümâ ĥazerâtınıñ mühr-i zâtîlerini dahî merķûm Çercîs'e beyâz kâğıd üzerine tab' etdirdiğini ve bu tezker[e]lerden bir miķdârı şarf olundukdan sonra [11] bir müddet tâlib zuhûr etmeyerek ticâretlerine ĥalel geldiginden redîf ve ihrâc tezkereleri almak isteyüb-de pâraları olmamasından nâşî zarûrî taleb edemeyen [12] neferât evvel emirde şıla tarîķiyle muvaķķaten memleketlerine giderek akçe tedârügiyle 'avdetlerinde istedikleri tezkereleri alabilmek içün beynlerinde şıla tezkereleri tab'ına [13] karâr virilüb ol aralık ħabis-ĥâne me'mûrı bulunan mülâzım Mûsa Ağa'yı te'mînât i'tâsıyla bi'l-iķnâ' bu ĥuşûşda dâ'ire-i ittifâklarına aldıkları ve mûmâileyh ile [14] Naţâlî Beg'in sâhtekârlıķdan ma'lûmâtı yoğ-ise de ĥasta-ĥâne bulunan neferâtıñ çürige çıkması lâzım gelenlerinden ĥasta-ĥâne imâmı Mehmed Efendi kuvvetli yediyle [15] akçe alub çürige çıkardığını ve bundan mûmâileyh mülâzım Mûsa Ağa'nıñ dahî medĥali olduğunu ifâde etdiği ve mülâzım Mehmed Ağa kâtib Hâlîl Efendi'niñ [16] bu sözlerini taşdîķ etdikden başka Hâlîl Efendi'niñ ĥaberi olmaķsızın maţba'acıdan yigirmi kadar redîf ve ihrâc tezkereleri alub bunlardan [17] bir ĥaylisini yalnız kendüsi şarf ve akçelerini aĥz ile kuşûrını ihrâķ etmiş ve mühürleri kırmış olduğunu ĥikâye eylediği ve imâm-ı mûmâileyh dahî takrîrinde

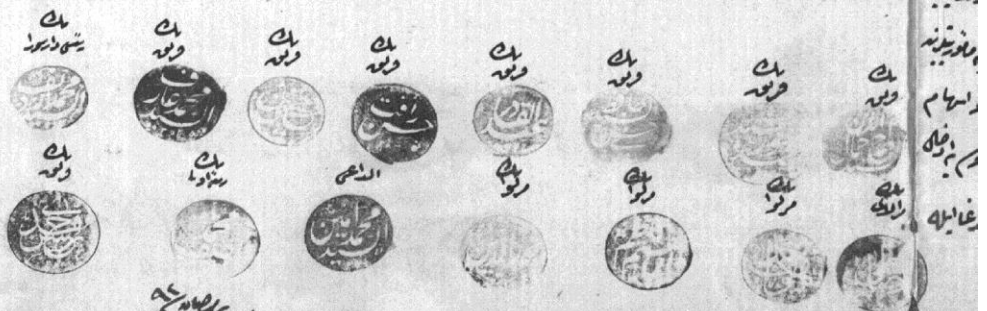
[1] mûmâileyh kâtib Halîl Efendi'yi taşdîk ile neferâtdan aldığı akçeyi mûmâileyh Naţâlî Beg'e ne-şûretle virdigini ve parayı kimlerden aldığını ber tafşîl hikâyeye [2] eylediği ve mûmâileyh mülâzım Mûsa Ağa mu'ahharen icrâ kılınan istintâkında Naţâlî Beg ve sâ'ire hakkında muqaddemâ söylediği sözleriñ kâffesi iftirâ olduğunu [3] beyân eylediği ve merkûm baş çavuş [sic] İbrâhîm henüz der-dest olunamadığından istintâkı icrâ edilemediği ve mâkineci Hâcî Mehmed Efendi Hindî mühürleri hakk [4] ve maţba'acı Çercîs dahî tezkere ve mühürleri kendi maţba'asında tab' etdiklerini ve Mehmed Efendi Bal'e sâlifü'l-zikr tezkereleri töldirdiği gibi bunlarıñ irsâlini mübeyyin [5] maķâm-ı müşîrîden olmak üzere gönderilen muharrerât yazmış olduğunu ikrâr eyledikleri ve mûmâileyh kâ'im-maķâm Naţâlî Beg'iñ neferâtdan para aldığı yalnız [6] kâtib Halîl Efendi ile imâmıñ kavî-i mücerredlerinde kalub kendüsi mükibb-i inkâr bulunmuş ve medâr-ı hükm olur bir şey tebeyyün etmemiş ise de hakkında söylenilen sözler [7] mertebe-i tevâtüre vardığına ve rüşvet mâddesinden tolayı şübhe-i kaviyye tahtında olarak kendüsi bir seneye karîb müddet-i habsı olunduktan sonra sebîli tahtıye [8] kılınmış ve mu'ahharen felc 'illetine mübtelâ olarak vukû'bulan istid'âsı ve Dîvân-ı harb'ıñ tensîbi üzerine tebdîl-i havâ zımnında Beyrût'a ve bi'l-âhıre açığa çıkarılarak [9] Dersa'âdet'e gitmiş olduğu ve mûmâileyh mülâzım Mûsa Ağa Mehmed Ağa'nıñ 'azviyâtı üzerine evvelce habs olunub mu'ahharen işde medhalleri olduğu tebeyyün [10] etmeyenler gibi yakayı kurtarmak emeliyle tahvîl-i lisân ederek işde medhali olmadığı hâlde mülâzım Mehmed Ağa ile kâtib Halîl Efendi'niñ tehdîdiyle nefsine iftirâ [11] eylediğini iddi'â etmiş ise de muqaddemki ifâdelerinde şıla tezkerelerinden alınan akçeden altı-yüz toksan dört buçuk gürüşünü beynlerindeki muķâvele vechle hizmetine [12] muķâbeleten ahz eylediğini ve bunlardan mâ'adâ 'Akkâ'lı Mehmed bin Şâlih ile Ğazze'li Mehmed bin İbrâhîm ve 'Akkâ'lı Halîl bin İbrâhîm'iñ redife nakilleriçün otuzar 'aded [13] 'Osmanlı lîrâsından cem'an toksan lîrâ alarak mülâzım Mehmed Ağa ile birlikde mûmâileyh Naţâlî Beg'e virmiş olduklarını i'tirâf etmiş ise de bu üç nefer hakkında [14] olan ifâdesi muķârın-i şihhat olmayub yalnız şıla tezkerelerinden alınan akçeden para aldığı kendi ikrârıyla mülâzım Mehmed Ağa'nıñ ve kâtib Halîl Efendi'niñ [15] takrîr-i âhırlarından anlaşıldığı ve mûmâileyh imâm Mehmed Efendi'niñ ikmâl-i istintâkı lâzımeden ise de ol eşnâda mûmâileyh hulûl-i ecel-i mev'ûdiyla vefât eylemesi cihetiyle [16] zarûrî mûmâileyhiñ istintâkınca olan nevâkişiñ ikmâline muvaffak olunamadığı ve sâlif'ü'l-zikr mülâzım Mehmed Ağa'nıñ 'azv-ı töhmet etmesinden tolayı taht-ı tevķife alınmış

[1] ve mu'ahharen beriye-i zimmet etmiş olan me'mûrîn-i mûmâileyhumdan yoklamacı Nûrî ve jûrnâl me'mûrî Rızâ ve yoklama ketebesinden Nihâ[d] Efendi'leriñ me'mûriyetine i'âde [2] olundukları gibi âlây kâtibi İbrâhîm Efendi'niñ sebîli tahtlîye ile Dersa'âdet'e ve biñbaşı Ahmed Efendi âlâyı cânibine i'zâm kılınub faķať nûfûs ketebesinden Yahya Efendi'niñ her ne-ķadar [3] bu mâddede medħali yoğ-ise de mâdde-i mebhûseniñ şüyû'undan beş altı mâh muķaddem Beyrût komândânlığına yazılmış bir tahtırâtıñ elkâbıyla hâvî olduğı neferiñ ismini [4] hakk ve elkâb ve zarf üzerini merkez komândânlığına olarak tahtvîl ve neferiñ ismini digerine tebdîl eylediğı añaşılıb kendüsi şûret-i inkârda bulunmuş ise de [5] şübhe-i kavîyye tahtında bulunmasından tolayı üç mâh habs olundukdan soñra me'mûriyetinden teb'id edildiğı ve henüz der-dest olunamayan İbrâhîm Çavuş'un hemen ele geçürölmesi [6] huşûşî lâzım gelenlere iş'âr ve te'kîd kılındığından tutulduğında istintâķı bi'l-icrâ keyfiyetiñ inbâ olunacağı ve evvel ve âhır bu sâhte evrâķdan şarf olunan redîf ve ihrâc [7] ve sıla tezkereleriniñ miķdârıyla ahz eden neferâtıñ isimleri ve virdikleri akçeleriñ miķdârıyla şûret-i muâmelesi tanzîm olunan pûşulada başkaca gösterilmiş edüğü [8] ve merķûmûn Hâcî Mehmed Efendi Hindî ve maţba'acı Çercîs ile Mehmed Efendi Bal'e nâm kimseleriñ taht-ı ikrârlarında bulunan cinâyetleri mülkiye cezâ kânûn-nâmesiniñ yüz kırķ sekizinci [9] mâddesine müvâfık olmasıyla ve kendüleri ahâd-ı nâsdan bulunmasıyla haķķlarında işbu mâdde mücebince mu'âmele olunmak üzere merķûmûn evrâķ-ı istintâķiyyeleriyle berâber [10] hükûmet-i maħalliyyeye teslîm kılındığı ve imâm-ı mûmâileyh şûret-i meşrûhede vefât etmesinden nâşî tabî'î mücâzâtdan ķurtulmuş ve mûmâileyh Naţâlî Beg haķķında ne mu'âmele olunmak [11] lâzım gelür ise icrâ-yı icâbı mütevaķķıf-ı re'y-i 'âlî bulunmuş olduğı ve mûmâileyhümâ mülâzım Mehmed Ağa ve kâtib Halîl Efendi haķķlarında daħî merķûmûn Hâcî Mehmed Efendi Hindî [12] ve maţba'acı Çercîs ve Mehmed Efendi gibi zikr olunan yüz kırķ sekizinci mâdde mücebince mu'âmele olunmak lâzım geldiğı gibi mûmâileyh mülâzım Mûsa Ağa'nıñ sâhtekârlıkda [13] medħali tebeyyün etmeyüb anıñ cinâyeti mürteşi ve râ'îş ve müfterilik olduğından anıñ daħî töhmet cezâlarınıñ eñ ağırıyla te'dîb kılınması muķteza edüğü beyânıyla icrâ-yı icâbâtı [14] beyân ü istîzânından 'ibâretidir.

[15] İşbu evrâķıñ Dâr-ı şûrâ'ca daħî icrâ edilen tedķîķâtı neticesinde mûmâileyh mülâzım Mehmed Ağa'nıñ ibtidâları İbrâhîm Çavuş'la ve mu'ahharen merķûmûn Trâblus-ı Şâm'a

[1] naklinde kâtib Halîl Efendi bi'l-ittifâk bâlâda 'arz ü beyân kılınan pûsula nâtiq olduğu üzere akçe ahzıyla sâhte olarak ma'lûm el-mikdâr [2] redîf ve ihrâc ve tebdîl-i havâ tezkereleri sürdürdükleri kendi ikrârlarıyla şâbit olduğu gibi mülâzım Mehmed Ağa kâtib Halîl Efendi'nin haberi olmaksızın matba'acidan yigirmi kadar [3] redîf ve ihrâc tezkeresi alarak bir haylisini sürmüş olduğunu i'tirâf edüb mülâzım Mûsa Ağa'nın gerçi sâhtekârlıkta medhali tebeyyün etmemiş ise de mûmâileyhümâ sâhte tebdîl-i havâ [4] tezkerelerine müşteri bularak sürülmesine tevassufla o yüzden kendüsi dahî para aldığı mukaddemki i'tirâfıyla ve mûmâileyhümâ mülâzım Mehmed Ağa ve kâtib Halîl Efendi'nin takrîr-i âhırlarından nümâyân olduğu [5] ve işbu sâhte tezkereleri tab' eden ve tıdıran ve işbu tezkerelerin gönderildiğini mübeyyin makâm-ı müşîrîden olmak üzere irsâl kılınan muharrerâtı yazan ve sâhte mühürleri hakk eden [6] merkûmum Hâcî Mehmed Efendi Hindî ve Çercîs ve Mehmed Efendi Bal'e'nin dahî işbu töhmetleri keزالik i'tirâflarıyla ta'ayyün ederek kendüleri ahâd-ı nâsdan oldukları cihetiyle evrâk-ı istintâkiyyeleriyle berâber [7] hükûmet-i mahalliyyeye teslim kılındıkları ve bu işden tolayı mülâzım Mehmed Ağa'nın isnâdât-ı vâki'esi üzerine ba'zı ümerâ ve zâbîtan ve rü'esâ-yı aklâmdan ve ketebeden taht-ı tevkîfe alınan [8] mûmâileyhumun sebilleri tahliye kılındığı ve bunlardan şübhe-i kavîyye tahtında bulunan Yahya Efendi'nin üç mâh habs olunduktan sonra me'mûriyetinden ihrâc olundığı ve merkûm çavuş İbrâhîm'in [9] der-dest olunduktan hakkında lâzım gelecek mu'âmeleniñ icrâ olunacağı ve mûmâileyh tabîb kâ'im-makâmı Natâlî Beg hakkında kâziye-i irtişâ'ıyye şâbit olamamış ise de tevâtüre makrûn olan [10] işbu kâziye de zann ü şübhe altında bulunduğundan hakkında ne mu'âmele olunmak iktizâ eder ise icrâ-yı icâbı mütevaakkıf-ı re'y-i 'âlî olduğu anlaşıldı bu bâbda mahâlince ifâ [11] edilmiş olan tedkîkât ü icrâ'ât yolunda görünmesiyle şimdi buraca yapılacak şey mûmâileyhum mülâzım Mehmed Ağa ve kâtib Halîl Efendi'nin ve diger mülâzım Mûsa Ağa'nın [12] cinâyet-i vâki'elerinden tolayı tahdîd-i mucâzâtlarıyla Natâlî Beg hakkında olunacak mu'âmelâtdan 'ibâret oluyor bunlardan mülâzım Mehmed Ağa ile kâtib Halîl Efendi'nin cinâyetleri [13] mürteşilikle sâhtekârlık olarak işbu iki cinâyetden şûret-i meşrûhede sâhtekârlığın cezâsı mürteşilik cezâsından daha ağır olmasıyla hasbe'l-kânûn anıñla [14] icrâ-yı mucâzâtları lâzımeden olub zikr olunan mazbatada dahî beyân olundığı üzere mülkiye cezâ kânûn-nâmesiniñ yüz kırk sekizinci maddesinde evâmîr-i devlet-i 'aliyyeye [15] taklîd eden ve etdiren ve yâhûd evâmîr-i 'aliyyeyi tağyîr eden ve etdiren ve me'mûrîn-i devletiñ şahh ü imzâsı taklîd eden ve etdiren ve devlet-i 'aliyye me'mûriyetlerine [16] ve me'mûrlarına mahşûş bir mühre takıldan sâhte mühür i'mâl eden ve böyle sâhte mühri isti'mâl eyleyen ve bi'l-cümle hazâ'in ve mâl şandıklarının mütedâvel olan eshâm [17] ve tahvîlât ve sergi ve sâ'ir her gûne senedâtını taklîd veyâ sâhtekârlıkla tağyîr eden ve böyle sâhte kavâ'im ve senedler isti'mâl ve yâhûd memâlik-i mahrûseye idhâl [18] eyleyen kimseler on seneden aşağı olmamak üzere muvaqqâten kürek yâ kal'e-bendlik cezâsıyla mucâzât olunur deyü muharrer ve mûmâileyhümâ mülâzım Mehmed Ağa ile

۱۰۰
۱۰۱
۱۰۲
۱۰۳
۱۰۴
۱۰۵
۱۰۶
۱۰۷
۱۰۸
۱۰۹
۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳
۵۴۴
۵۴۵
۵۴۶
۵۴۷
۵۴۸
۵۴۹
۵۵۰
۵۵۱
۵۵۲
۵۵۳
۵۵۴
۵۵۵
۵۵۶
۵۵۷
۵۵۸
۵۵۹
۵۶۰
۵۶۱
۵۶۲
۵۶۳
۵۶۴
۵۶۵
۵۶۶
۵۶۷
۵۶۸
۵۶۹
۵۷۰
۵۷۱
۵۷۲
۵۷۳
۵۷۴
۵۷۵
۵۷۶
۵۷۷
۵۷۸
۵۷۹
۵۸۰
۵۸۱
۵۸۲
۵۸۳
۵۸۴
۵۸۵
۵۸۶
۵۸۷
۵۸۸
۵۸۹
۵۹۰
۵۹۱
۵۹۲
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۵
۵۹۶
۵۹۷
۵۹۸
۵۹۹
۶۰۰
۶۰۱
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۵
۶۰۶
۶۰۷
۶۰۸
۶۰۹
۶۱۰
۶۱۱

فصل بیست و یکم
در بیان احوال و سیرت
امیرالمؤمنین علیه السلام

[1] kâtib Halîl Efendi'nin cinâyetleri dahî bu kabîlden bulunmasıyla mülâzım Mehmed Ağa'nın silk-i 'askerîden ve kâtib Halîl Efendi'nin me'mûriyetinden tırdlarıyla berâber yevm-i tevkiplerinden i'tibâren [2] onar sene müddetle ta'yîn olunacak kal'elerinin birinde kal'e-bend edilmeleri ve mülâzım Mûsa Ağa'nın ber vech-i muharrer sâhîtekârlıkda medhali olmayub rüşvet akçesinden hisse almış olmasıyla [3] bu hâlde kendüsi mürteşi ve râ'îş olarak anlara mahşûş cezâ ile mücâzât göreceği cihetle Na'âlî Beg hakkındaki isnâdâtından tolayı mücâzâtına mahâl kalmamış ve mürteşi ile [4] râ'îşin cezâları kânûnen müsâvî bulunmuş olduğına ve kânûn-nâme-i mezbûrun altmış sekizinci ve yetmişinci maddelerinde mürteşi ve râ'îş her kim olur ise olsun ve kangî rütbe [5] ve manşib ve me'mûriyetde bulunur ise bulunsun ibtidâ almış olduğu rüşvet râ'îşinin cezâ-yı nakdîsi olmak üzere kendüsünden istirdâd ve bir mişli dahî kendüye cezâ [6] olmak üzere ol mürteşiden alındıktan sonra bu cünhayı eger ilk def'a olarak işlemiş ise muvakkaten kal'e-bend olunur ve altı sene müddetle tırd cezâsına müstahik olur [7] deyü mestûr edüğüne mebnî mûmâileyhiñ dahî silk-i 'askerîden tırdıyla berâber kezaîk târîh-i habsından mu'teber olmak üzere üç sene müddetle kal'e-bend olunması ve bunların [8] rüşvet olarak almış oldukları mebâligiñ şûret-i tahşîlinde dahî çünkü kendüleri silk-i 'askerîden tırd ile hükûmete teslim olacakları cihetle zıkr olunan altmış sekizinci [9] ve yetmişinci maddelerde beyân olundığı vechle mu'âmele kılınması ve Na'âlî Beg'in rüşvet ahz eylediği rivâyet olunması üzerine kendüsi zann ü şübhe tahtında bulunarak bunun için [10] bir sene müddet habs olunmuş olmasıyla artık hakkında diğer şûretle mu'âmele icrâsına mahâl görilemediginden kendüsünüñ hemen münâsib bir mahale yerleştirilmesi huşûsunuñ Şihhiye dâ'iresine havâlesi [11] mülâzım Mehmed Ağa ve kâtib Halîl Efendi ve diğer mülâzım Mûsa Ağa'nın ba'dehi müte'allik buyrılacak irâde-i seniyyeye göre 'askerî cezâ kânûn-nâmesinde yigirmi üçüncü maddesi mücebince [12] kaydları terkîn kılınarak hükûmete teslim olunması huşûşlarının tezkiye-i 'aliyye-i sipeh-sâlâr-ı efhamîleriyle Bâb-ı 'âlî'den istizânı ve işbu maddeye dâ'ir olub taqımıyla taqdîm-i nazargâh-ı [13] dekhâ'ik-iktinâh-ı âsafâneleri kılınan evrâkıñ dahî tesyârı müttehidten tensîb kılındıysa da her hâlde emr ü fermân hazret-i men lehi'l-emriñdir

fî ramazân sene 292 ve fî eylül sene 291

[Quinze sceaux : le “re’is-i Dâr-ı şûrâ”, huit ferîk, un “rütbe-i evvelî”, un “el-dâ’î”, trois mîr-livâ, un mîr-âlây.]

[Au-dessous une date :]

Fî 4 ramazân 92” [4 octobre 1875]

[Et deux annotations :]

Leffiyle Bâb-ı 'âlî'ye fî 9 ramazân 92

Tezkire yazıla fî 9 N 92 [9 octobre 1875]

Une amorce, deux procès

- > BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 9, mémorandum au
Commandant en chef des armées (Ser'asker),
s.d. [~ début 1260 / 1844]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

[1] Ma'lûm-ı 'âlf-i ser'askerîleri buyrulduğu üzere bir müddetden-berü İzmîr'de kalb akçe i'mâl eden İngiltere devleti teba'asından Yânî Kâlvîrî [2] nâm şahış bu def'a iki nefer 'amelesiyle ahz ü girift olunmuş ve dört 'aded şandık derûnunda mevzû' ma'mûlât ü edevâtlarıyla berâber mersûmûn [3] bu kere muqayyeden irsâl kılınmış ve mersûm Yânî tarafından haber virilen diger kalb-zenler dahî taharrî ü tecessüs olunmakda bulunmuş olduğu [4] ifâdesine dâ'ir İzmîr kâ'im-makâmı sa'âdetlü Hamdî Beg bendeleri tarafından tevârüd eden bir kıt'a tahrîrât ve melfûf olan [5] i'lâm-ı şer'î ve mazbağa manzûr-ı 'âlî-i sipeh-sâlârîleri buyrulmak üzere matvî'en taqdim-i hâk-ı pâ-yı sâmilîleri kılınmış ve mersûmûn-dahî [6] bi'l-vürûd Bâb-ı 'âlî tømruğna ilkâ olunmuş ve mezkûr şandıklar-dahî Mâliye hazîne-i celîlesi'nde tevkiî ü hıfz etdirilmiş ve mersûmûnuñ [7] bi'l-celb istintâkları zımında evrâk-ı mezkûreniñ Ma'den-i hümayûn meclisine havâlesi ve icâbınıñ orada mü'tâlâ'ası çâkerlerince [8] münâsib ve hîn-i istintâkında nizâmı vechle tercümânınıñ dahî bulunması lâzım ü lâzib görünmüş olmağla keyfiyet nezd-i 'âlîlerinde dahî [9] rehîn-i tensîb buyrulduğu hâlde meclis-i mezkûra havâle olunmak üzere evrâk-ı merkûmeniñ şavb-ı 'âcizîye i'âde ü isbâli bâbında [10] emr ü fermân hazret-i veliyyi'l-emriñdir

bende

m[a'lûm]

[Souscription :]

Ma'rûz-ı bendeleridir ki

Müfâd-ı tezkire-i behiyye-i müşîrîleri ve melfûf tahrîrât mü'eddası rehîn-i 'ilm-i 'âcizî olarak hâk-ı pâ-yı hümayûn-ı hazret-i cihân-dârîye dahî bi'l-taqdim manzûr-ı şevket-nüşûr-ı mülûkâne buyrulmuş ve iş'âr-ı sâmilîleri vechle mersûmlarınıñ istintâkları zımında evrâk-ı mezkûreniñ Ma'den-i hümayûn meclisine havâlesi icâb-ı hâl ü maşlahat bulunmuş olduğından ol-vechle havâlesiyle iktizâsınıñ bi'l-mütâlâ'a icrâsıçün evrâk-ı mezkûre leffen i'âde-i şavb-ı sâmilîleri kılındığı rehîn-i 'ilm-i devletleri buyruldukda irâde efendimiñdir

m

Les gars de la Marine (1)

- > BOA, DH.EUM.AYŞ. 60/4, doc. 1, copie d'un rapport de la représentation consulaire ottomane à Budapest, 4 février 1922

Peşte şeh-bender vekâletiniñ fî 4 şubat sene 922 târîh ve 15288/4 nûmarûlu tahrîrâtı şûretidir

Bûdâpeşte zâbıtası âhîren “Pâpûtîs Kırîstof”]“*Paputis Kristof*”]* isminde bir Yûnân’lı ile “Yordân İvânof” nâmında bir Bûlgârı bânkâlara beş ‘aded sâhte İngilîz varağa-ı nakdiyyesi sürmek isterlerken tevķîf ederek üzerlerinde daha on iki ‘aded sâhte bânķnot bulmuştur .

“Pâpûtîs” hîn-i istintâkında : geçen Hazîrân ayında İstânbûl’da iken balık pâzârı tüccârından “Âtânâs Şâvâ”dan yüz ‘aded böyle sâhte İngilîz pârası satın aldığını i’tirâf etmiştir . Bu “Âtânâs Şâvâ” otuz yaşlarında kadar, takrîben 1,70 metro boyunda, etine dolgun, müdevver yüzlü, kestâne renginde gözlü ve koyu kestâne rengi saç, kaş ve küçük bıyıklı bir şahış imiş . İstânbûl’da “Mântârâ” (veyâ “Marmara” olacak) ve “kâfe do mârîn” kahve-hânelerinde ğâz tüccârından (İstefânâkî Sîmyon) nâmında birisiyle sık sık buluşmuş . İstânbûl’da kalb-zenlik keşîr el-vukû‘ hâdisâtından olmağın ma‘rûzât-ı sâlifeye göre zâbıtamızca “Âtânâs Şâvâ” hakkında tahķîkât ü ta‘ķîbât icrâ edildiği taķdîrde yeñi bir sâhte pâra kompânyası iziniñ meydâna çıkarılması muhtemel olmasına binâ’en keyfiyetiñ emniyet-i ‘umûmiyye müdîriyet-i ‘umûmiyyesine havâlesiyle netîcesiniñ – Bûdâ zâbıtasına ihbâr edilmek üzere – taraf-ı çâkerîye iş‘âr buyrulması bâbında emr ü fermân

Aşlına muţâbıķdır

[*Semblant de signature*]

* Nom écrit en lettres d’abord arabes puis latines.

حاجیه نظارتی
امور اداری و مدیریت عمومی
امور شهرداری و مدیریت
عکد

بته مرتبه دولتی (سطح) تاریخ ۱۵۴۸۸/۹

نومردو محویراف صورتی

برایست ضابطه ای که « یابوتی کریستوف » *Paputis Kristof* آمده بر بنامی « یورده ایونوف »
بر بنامی بانقده به عدد ساخته انگلیز و در وقت تقدیم مورد استیذان که توقیف ایده یک اوزر کرده
دها اوزر آبی عدد ساخته بانقوض بولس ده .
« یابوتی » عیه استغفاده : کجیه خیریه آینه استانبوله آینه باله یابی تجارنده « آتانه صاوا » ده
یوز عدد بولس ساخته انگلیز یاره صایه آلفیه اعتداف ایست . « بو » آتانه صاوا « اوتوز یاستنده قد »
تقریباً ۱۸۰ متر بزرده ، آتانه دلفونه ، عدد یوزلو ، کسان رنگه کوزلو و قویو کسان رنگه صاوا ،
قاسه دکو حورک بیغلی بختضایه . استانبوله « ماشا » (دیا « مرده » ادرجه) و « قاف دو مایه »
تیره خانه کرده خانه تجارنده (استه فانای سیمه) نامده بر سید صیغیه بولوسیه . استانبوله قلبینله
کثیر الوقع حادثاتده اطفافه معدومانه سالفه کوه ضابطه نرم « آتانه صاوا » عقده تحقیقات
و تحقیقات اج ایدلگی تقدیرده یکی بر ساخته یاره قومانیس ایزیلک میانه حیفایلمی محتمل ایلکس بنا
کفیت امنیت عمومی مدیریت عمومی هوالسید نتیجه سیک - بول ضابطه افکار ایلک اوزده - خنیزگی
استاد بولس بایده امر و فرما

اصلده مع بقده

سی

Le vapeur de Trébizonde

- > BOA, A.MKT.NZD. 395/76, brouillon (avant corrections) d'instructions adressées au maréchal chargé de l'Ordre public, à la Commission à la ville d'Istanbul et à la Présidence du Sixième district, daté au verso du 27 receb 1278 [27 janvier 1862]

Bu kere Dersa'âdet'e vârid olan Trabzon vâpûrında Dersa'âdet'e çıkmış olan tüccâr uşâğı hey'etinde bir çocuğun yedinde bir torba derûnunda bir tâkım evrâk olduğu görilerek vâkı' olan iştibâh üzerine lede'l-mu'âyene evrâk-ı mezkûreniñ biñ kîseden mütecâviz yüzlük ve ellilik kavâ'im-i nakdiyyeden 'ibâret olduğu meydâna çıkmışdır ve merkûmuñ şûret-i ifâdesine nazaren kendüsiniñ haberi olmaksızın ağası olan tüccârın buradaki şerîğine götürmek üzere bu torbayı virmiş olduğu añaşılmış olub bunuñ arkası aralaması ve yâhûd sâ'ir Trabzon gibi mahalleriñ digerlerinde dahî kompânya-ı mefsedetleriniñ şürekâsı bulunması i'kâb-ı melhûzât olmasına ve bu bâbda dikkat-ı 'umûmiyye ifâsı vâcibeden görünmesine binâ'en ba'dezîn bu mişillü vâpûrdan çıkanlar hakkında dikkat ü nezâret-i mahsûşe ifâ olunmak üzere iktizâ-yı hâlin ifâsı huşûşuna himmet buyrulması siyâkında tezkire

- > *Ibid.*, même brouillon après corrections

Bu kere tüccâr uşâğı hey'etiyle ve Trabzon vâpûrıyla Dersa'âdet'e gelmiş olan bir çocuğun yedinde biñ kîseden mütecâviz yüzlük ve ellilik sâhte kavâ'im-i nakdiyye zuhûr eylemiş ve merkûmuñ şûret-i ifâdesine nazaren kendüsiniñ haberi olmaksızın metbû'ı olan tâciriñ buradaki şerîğine götürmek üzere işbu kavâ'imi virmiş olduğu añaşılmış olub şu hâle göre bunuñ daha arkası olacağı ve sâ'ir taraflardan dahî bu yolda sâhtekârlıklar zuhûr edeceği melhûz olarak bu mâddeniñ mazarrat-ı 'umûmiyye ve külliyesi ise meydânda olduğundan dâ'ire-i behiyyelerince her dürlü takayyüdât ve taharriyâta teşebbüs olunarak hârice öyle kavâ'im gönderilememesi ve taşralardan dahî o şûretle evrâk gelecek olur ise der-hâl tutularak buraya intişârına meydân virilmemesi esbâbının istihsâli menû-ı himmet-i mahsûşeleridir

Traces de compagnonnage

- > BOA, DH.EUM.THR. 52/30, doc. 7, rapport de l'administrateur de la Dette publique et des opérations monétaires, ministère des Finances, à la Direction de la Sûreté générale, 6 receb 1328 et 30 Һazîrân 1326 [13 juillet 1910]

[Recto]

Piyâsada bir takım Һalb {çârlık} ve aksâmî ve metâlikler tedâvül etmekde oldığı istiҺbâr kılındığından bunların ne şûretle mevķi'-i tedâvüle vaz' edildiği Һakkında tedķikât-ı Һakîķe icrâsıyla keyfiyetin inbâsı Һakkındaki 31 Mârt ve 16 Һazîrân sene 326 târîhli tezâkir-i 'âcizânem cevâbı henüz vürüd etmemiş ve umûr-ı 'umûmiyye-i mâliyye müfettişlerinden Ziyâ Beg tarafından bu kere virilen taҺrîrâtta dahî Şirket-i Һayriyye vâpûrunda iki yolcu arasında cereyân eden muҺâbere üzerine nazar ü diĳkatını celb edüb tebdîl ve Begkoz vâpûr iskelesinde Һundura boyacısından alındığını istiҺbâr eylediği bir 'aded Һalb metâlik onluĳunun tevdi' edildiği beyânıyla îfâ-yı muktezâsı iş'âr kılınmış olduğundan ve piyâsada bu Һabîl Һalb aĳçelerin keşretle tedâvül etmekde olunması bunların i'mâliyle iştiĳâl eden bir Һalb-zen Һompânyasının vücûdına delâlet etmekde bulunduğundan iş'ârât-ı sâbıķe vechle tedķikât ü ta'ķîbât-ı serî'e icrâsıyla netîcesinin müzaҺen inbâsı temennî ve bi'l-vesîle te'yîd-i ihtirâm olunur efendim

Mâliye nâzırı nâmına
Düyûn-ı 'umûmiyye ve mu'âmelât-ı naĳdiyye
müdüri
[Semblant de signature]

مال نظامی

حاکمیت و عدلیه
مملکت نفیسه قلمی
۲۸۷ عمومی
۶۷ خصوصی

مجلسه

پایس ده عدول قلب آخر صفق
تدقیقات اجراء رار

امینه محمد مدبرین

پایس ده بر طبق قلب و اقامه و ماله تدول انکده اولی استیاء فله بقدر بوندرن نه هوند مدوق تدول وضع ایدیک حقیق تدقیقات
حقیق اجراء کیفک اناس حقیق الی عاده و هر روزه تا نیک نازک عا جرم جوا کفوز و در انکده و امور علیه و ماله بقدر نه
ضایع طرفه بدره و بریکه خیراتی رض سرت خیم و ایورنده ایکی بولین آره سے جریانه ایدیه مجاریه اولییه نظر و حق قلب ایدوب
بندیل و کفوز و ایور اسکله سے قنده و بیا جیسند الله تعالی استیاء ایدیک بر عذر قلبه ضالک اولیقت تدویج ایدیک بایده بقا
مجلس استیاء فکله اولی بقدره و پایس ده بر عجل قلب آخر لرن کر نله تدول انکده اولی بوندرن اجماله استیاء ایدیه برقیه
قضایه سے و جعدیه ولالت انکده بولند بقدره استیاءات سابقه و جوا تدقیقات تدقیقات سرب اجراء بجمه سے مدحا اناس سخن
و بالوسله نایب اضرام اولی افق لایه صحت و اجراء

ماله ناظری نامه
دبر محمد و مملکت نفیسه مدبرین

محمد

[Tampon encre pourpre :]
İstânbûl polis müdîriyeti nûmarûsı
mükerrer 5 / 2124

[Sur la droite droite, encre rouge :]

İstânbûl polis müdîriyetinden fî 1 temmûz sene 326

[et au-dessous en noir :]

Taḥarrî me'mûrluğuna fî 1 m

[suivi d'une note en noir :]

İşbu tezkire-i 'aliyye mündericâtına nazaren taḥkîkât-ı muḳteziyyeye tevessül olunarak lâzım-gelen maḥallerde icrâ edilen taḥarriyât ü ta'kîbât netîcesinde Dersa'âdet cihetinde kalb akçe i'mâl eder bir ḳompânyanın mevcûdiyetine dâ'ir delâ'il ü emâreye dest-res olunamadığı gibi ma'lûmât-ı şaḥîḥe daḥî istiḥşâl olunamamış binâ'en 'aleyhi yine ta'kîbâtıdan girü ṭurulmayacağı ṭabî'î bulunmağla bir kere de Beg oğlu ve Üsküdâr taḥarrî idârelerince taḥkîk ü ta'kîbî iḳtîzâ eder ise de ol-bâbda

fî 19 temmûz sene 326

[et signé du] taḥarrî mu'âvini

[Au-dessous en noir :]

Beg oğlu polis müdîriyetce [sic] görüldükden-şoîra Üsküdâr polisi müdür[ligine] fî 19 m' nâmına [signature avec sceau illisible]

[suivi de la mention en noir :]

Taḥarrî me'mûrluğuna fî 19 m' [et signature] müdür nâmına

[En contrebas, note en noir :]

Mündericât-ı tezkire ve emr-i 'âlîleri vechle bu bâbda Tâṭâvla'da Dîvârcı soḳağında ḥânesinde kalb akçe i'mâl eden 'Arab Yorgî nâm merḳûmuñ [sic] ḥânesi fî 1 Kânûn-ı şânî sene 325 târîḥinde taḥarrî edilerek bir miḳdâr ufaḳlık kalb akçe ile âlât ü edevât elde edildiği ve kendisi ol-vaḳit firâr etmesinden el-yevm ḥâl-i firârda olduğu, ve Pânḳâltı'da İcâdiye soḳağındaki ḥânesinde teba'a-ı Yûnâniyye'den Anastâş fî 15 ḥazîrân sene 326, yine maḥal-i mezkûrda ḥânesinde kalb akçe i'mâl eden Yûnân'lı Yorgî fî 30 ḥazîrân sene 326 târîḥlerinde der-dest edilerek ḳalub ve kalb akçe der-dest olduğu gibi merḳûm Yorgî'niñ üzerinden iki ve ḥânesinde ise elli altı 'aded kalb Mecîdiye zuḥûr ederek evrâḳlarıyla ma'an cihet-i 'Adliye'ye i'zâm ḳılındıkları binâ'en 'aleyhi yine ta'kîbât ü taḥarriyâtıdan girü ṭurulmadığı cevâbıyla ma'rûzdur efendim ol-bâbda fî 21 temmûz sene 326 [et signé :] ser taḥarrî me'mûrî

[Au-dessous en noir :]

Üsküdâr polis müdîriyetine taḳdîm olunur fî 21 m' [signé] müdür nâmına

[En haut à gauche, tampon rouge :]

Üsküdâr polis müdîriyeti nûmarû

[Puis mention à l'encre rouge, et au-dessous en noir :]

Taḥarrî me'mûrluğuna fî 24 m''

[Et au-dessous paragraphe à l'encre violette :]

Üsküdâr cihetinde kalb akce i'mâl eder kompânya olduğına dâ'ir ma'lûmât alınamamış ve mevki'-i tedâvülde dahî hayli zamândan-berü öyle bir pâraya teşâdüf olamamış binâ'en 'aleyhi yine tahkîkât ü taharriyât-ı lâzime icrâsından girü turulmadığı gibi bu bâbda taharrî me'mûrlarına dahî teblîgât-ı lâzime icrâ kılınmış olduğının 'arz ü beyânıyla takdîm kılındı fî 30 temmûz sene 326 *[signé du]* taharrî me'mûrî komîser mu'avini

[Au-dessous en noir :]

İstânbûl polîs müdürîyetine takdîm olunur fî 31 temmûz sene 326 *[et plus bas :]* cevâb yazılmağ üzere kaleme fî 1 ağustos sene 326.

Les gars de la Marine (2)

- > BOA, DH.EUM.AYŞ. 60/4, doc. 2, rapport du
ministère de l'Extérieur, Direction des
affaires consulaires, au ministère de
l'Intérieur, 18 mars 1922

[En haut à gauche, note de résumé :]

Sâhte evrâk-ı nakdiyye sürenler hakkında

Ma'rûz-ı çâkerleridir

Emniyet-i 'umûmiyye müdîriyeti âsâyîş şu'besinden muharrer 7 mârt sene 38 târîhli ve 93 nûmarûlu tezkire-i nezâret-penâhîleri cevâbıdır

Mevzû'-ı bahş olan tüccâr Âtânâs Şâvâ'nın otuz yaşlarında kadar ve takrîben bir metro yetmiş sântîmetro boyunda etine dolgun, müdevver yüzlü koyu elâ gözlü ve koyu kestâne saçlı ve küçük bıyıklı olup gâz tüccârından İstefânâkî Sîmyon ile İstânbul'da "Mântârâ[']" veyâ Marmara ve Kâfe dö lâ mârîn kahve-hânelerinde sık sık münâsebâtta bulunduğu Peşte baş şeh-benderliginiñ 20 şubât sene 38 târîhli ve 32345/52 nûmarûlu tezkireye melfûfen şûreti irsâl kılınan tahrîrâtından müstebân olmakda hâlbuki tezkire-i celîle-i dâverîlerinde merkûmuñ dahî Âtânâs Şâvâ ile birlikde balık bazarlarında [sic] aranıldığı iş'âr buyrulmakda olmasına ve "Kâfe dö lâ mârîn"iñ Ğalağa rıhtımında köpriye qarîb bir noktada kâ'in Bahriye ğâzînosı olması pek muhtemel bulunmasına nazaren Mântârâ veyâ Marmara kahve-hânesiniñ de evvelâ Ğalağa'da aranılması ve "İstefânâkî Sîmyon"uñ oralarda taharrîsi esbâbınıñ istikmâli müvâfık olacağı muhât-ı 'ilm-i 'âlî-i dâverîleri bulunmağla ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men lehi'l-emriñdir .

fî 18 mârt sene 338

Hâriciye nâzırı vekîli nâmına
müsteşâr
[Signature]

دفعه نقد به سید بن علی

کتابخانه

خارجیه نظارتی

امور مالی و اقتصادی

عقد

۲۷۶۵

۸۴

فهرست

ساخته اول نقد سوره

مقدّمه

مجلس شورای

اصف محرمه مدینه آسیه شعبه مخبر ۷ مار ۱۸۸۴ تاریخ و ۹۲ نومرولو تذکره علی نقد بینا لعلی و جوبیده
موضوع بحث اوله تجاره آنا نام صا و نك او تون با سله و تقیماً بر مده و تحیه سانیته و بونده است
طوفانده ، مدور یوزلی قویو ادا کوزلی و قویو کستان صا جلی و کویک بقی ادا لوب غار تجارنده است فانای
سجوده ایله استانبوله « ماننا و یا مرمره و قافه دو ملا مرمره قهوه خانه لرنده صیغه مناسبه
بولیغی نسته با سله شریک لکک . سطل تاریخ و ۵/۲۴۵۰ نومرولو تذکره ملغوفاً صورتی
ار سال قلانه تحریک نسته مناسبه و لقطه هاکو تذکره جلیله داور لرنده مرقومک فیه آنا نام صا
ایله بولکده باله با لرنده آنا لیلی استعاره بولمده اولنه و « قافه دو ملا مرمره » که غلطه یختیده
کویریه قریب بر نقطه ده گانه مجری غازیوس اولی یک محقق بولنه نظر ماننا و یا مرمره قهوه خانه منک ده
اول غلطه ده آنا نامی و « استه فانای سجوده » که اولرده تحریک استانبول استقامتی موفقه اولیغی
محام علی عالی داور یلری بولمده اولیابه امور ضماه حضرت مدله بر مکرده .

فایده نظری کیننا

مستأ

و

۱۸۸۴

- > BOA, İ.MVL. 156/4451, doc.2-3, procès-verbal
du Conseil des affaires de police (*meclis-i
umûr-ı zabtıyye*), 7 zî'l-ka'de 1265
[24 septembre 1849]

[1] Bundan akdemce zuhûr eden sâwhte kâ'imelerinî tab' ü neşrine mütecâsir olan eşhâsın ele getirilmesi muktezâ-yı irâde-i seniyyeden bulunduğu cihetle der-hâl taharriyât-ı [2] lâzimenin icrâsına ibtidâr ile huşûs-ı mezkûra ma'lûmâtlara melhûz edügi taharrî me'mûrları tarafından haber virilen Tâtâvla'lı Foî ile Altı [3] Mermer'li Nîkola ve hemdemi bulunan Piramit'li kahveci Hristo bi'l-ağz bâb-ı mezkûra getirilerek mersûmûndan Foî istintâk olundukda [4] kendüsünün o makûle işde medhali olmayub fakat mukaddemâ Avrûpâ tüccârından bulunan Kayseriye'li Vâsilâkî akçe iktirâz etmek üzere 'ala tarîki'l-reh[n] [*pli*] [5] kendüsüne yigirmi altı 'aded kâğıd virmiş ve erbâbına irâ'e etdikde kalb olduğunu haber alarak der-hâl memşaya atmış edüğünü beyân eylediğini üzerine mersûm [6] Vâsilâkî dahî bi't-taharrî Rûm ili hisârında muhberin hânesinde başdırılarak ve ol-hâlde kuyûmcı Sûrepa ve şarrâf Mıgırdîc'in oğlu [7] Kirkor ve kuyûmcı Aknâ berâber bulunarak destgâh ve bir takım âlât ü edevât-ı sâhtekârî ve beş-yüz on altı 'aded biñerlik sâhte evrâk ile berâber [8] götürülmüş ve edevât-ı sâ'ire-i merkûme cânib-i Zarb-hâne-i 'âmire'ye irsâl ü tesyâr ve bu bâbda celblerine lüzûm görinen ve ba'zı şübheli [9] olduğu kezalik me'mûrîn-i merkûme tarafından haber virilen mersûm Mıgırdîc ve Anastî ve kerâsteci Yovâkîm ve Yordân ile gaytancı Tanâş [10] ve Lefter nâm şahıslar dahî celb ü ihzâr ile evvel emirde mersûm Vâsilâkî istintâk olundukda bir müddetdenberü destgâh ticâretine hâlel [11] gelmiş ve mukaddemâ elbise-i mîriyye anbarında müstahdem mersûm Nîkola ve Foî ve Anastî ile olan iştirâklarında ağz ü i'tâlarından tolayı [12] medyûn bulunmasıyla bir şûretle akçe tedârük ederek i'âde-i esbâb-ı ticâretine muhtâc ve mütefekkir bulunmuş olduğu eşnâda ahibbâsından şöylece şarrâflık [13] etmekde olan mersûm Mıgırdîc ile mülâkât edüb bu bâbda hasb-ı hâl etdiklerinde kuyûmcı eşnâfından Sûrepa ile bi'l-ittifâk evrâk-ı [14] nakdiyye kâlibının taşnî'ini kurmuş olduğunu mersûm Mıgırdîc keşf-i râz ile ifâde ve fakat bu huşûsun icrâsı birkaç biñ [15] gurûşa mütevakıf edüğünü hikâye eylediğinde ba'zı mertebe tereddüdünden sonra mebâlig-i lâzimenin tedârüğünü merkez-i ta'ahhüdde îmâ ve mersûm Sûre[pa]ya [*dans le pli*] [16] virmek için iki def'ada Mıgırdîc'e iki biñ gurûş i'tâ etdiğini ve mu'ahharen mersûm Mıgırdîc göndermesiyle Sûrepa ile dahî görüşüğü [17] ve bir aralık mersûm Sûrepa'nın Ortaköy'de hânesine gidüb karar ü ittifâkları vechiyle beş-yüzlük kâ'ime kâlibını yapmakda edüğünü [18] görüb ahladığını ve mersûm kâlib-ı mezkûrî hakk ü taklîd etdikden ve kendüsüyle Mıgırdîc dahî ba'zı edevât-ı mukteziyyeyi tedârük [19] eyledikden sonra berâberce mersûmun hânesine giderek kâ'ime tab'ına mübâşeret eylediklerini ve ol gece başdıkları evrâkdan birazı [20] sakat çıkub yalnız altmış 'adedi sağlam çıktığından anları ağz eylediğini ve mersûm Sûrepa bu huşûsun artık hânesinde [21] yapılmasından ihtirâz eylediğine ve kendüsünün yegeni olub karye-i mezkûrede mütemekkin bulunan mersûm kerâsteci Yovâkîm'in hânesinde kendüsüne [22] mahşûş ota olduğına mebnî orada işlemegi kurub ve hesâb rû'yetiçün bir iki misâfir ile geleceğinden bahişle mezkûr otanın [23] tahliyesini mersûm Yovâkîm'e tenbîh edüb ba'dehi mersûmân Mıgırdîc ve Sûrepa ile gitdiğini ve mersûm Yovâkîm'in leylen yatdiğını müte'âkıb[en] [*pli*] [24] mersûmân ile şabâha iki sâ'at kalınca ve irtesi gün dahî mersûm dükkânına gitdikden sonra başlayub ikindi olunca üçü ve mu'ahharen [25] mersûm Sûrepa gitdiği cihetle o gece şabâha kadar yalnız mersûm Mıgırdîc ile ikisi berâber işlediklerini ve bu şûretle mukaddem ve mu'ahhar [26] yaptıkları beş-yüzlük evrâk iki-yüz kırk ve ba'zı sakat olanlardan ayırdıkları dahî yigirmi beş ve yâhûd yigirmi yedi ki cem'en [27] iki-yüz altmış yedi 'aded evrâk olduğunu ve mersûm Yovâkîm ibtidâ hissen ve şâniyen

müşâhedeten yaptıkları iş mes'ûliyeti mûcib mâdde olacağı[nı] [pli] [28] anlayarak şûret-i ihtirâziyye irâ'e eylediği cihetle sâbıkü'l-zıkr iki-yüz kırk 'adedi kendüsi ve yigirmi yedi dâneyi Mıgırdıc alub [29] Dersa'âdet'e 'avdet etdiklerini ve şahîhi ile lede'l-tatbîk bunların sâhte olduğu anlaşılacağından mezkûr beş-yüzlük kâ'ime kâlibını kırub Vâlîde [30] Hânı memşalarına atdıktan-şoñra daha a'lâ ve temiz olmak üzere biñ gurûşluk diğerk kâlib hakkına yine mersûmân ile bi'l-ittifâk karâr virerek [31] ve mücerred bu huşûş için mu'ahharen Rûm ili hisârında istîcâr olunan mezkûr hânedan [sic] mersûm Sûrepa kâlib-ı mezkûrı yapmakda olduğu [32] sırada mersûm Mıgırdıc ile berâber giderek mersûmı orada bırağub kendüsi 'avdet etdiğini ve iki gün mürûrunda mersûm Mıgırdıc [33] gelerek kâlibıñ hitâmını haber virdikden ve levâzımât-ı muhteziyye dahî yine mersûm ma'rifetiyle gönderildikten şoñra Mıgırdıc gitmeyüb [34] oğlı Kirkor'ı göndermesiyle bi'l-istişâb Cum'a günü giderek mersûm Sûrepa ve Kirkor ile ferdâsı Cum'a irtesi gününe degîn iki gün [35] i'mâl-i evrâk ile meşgûl olduğunu ve müddet-i mezkûrede yaptıkları evrâkı ta'dâd etmediyse iki-yüz elli 'aded miqdârı olduğu hâlde [36] mersûm Mıgırdıc'e göstermek için yalnız beş 'adedini alub ve mersûmânı orada bırağub kendüsi Dersa'âdet'e ric'at ve evrâk-ı mezkûreniñ [37] irâ'esiyle kavâ'im-i ma'mûleniñ şûret-i harfını müzâkere etmek üzere Pâzâr günü gelmesiçün mersûm Mıgırdıc ile 'akd-ı mukâvele ü müşâhabet [38] ve Dersa'âdet'e vürûdınıñ beşinci Bençşenbe günü yine mezkûre hâneye 'avdet ü 'azîmetiyle aralıkda mürûr eden günlerden Pazâr günü yortı [sic] olduğına [39] ve irtesi günü dahî misâfir geldigine binâ'en ol günlerde işlemediklerini ve Şâlî günü bir miqdâr kâğıd yapıp Cahârşanba günü dahî evvel ve âhır

(7)

[Page 21]

(7)

[1] yaptıkları biñlik kâğıdlarıñ tuğrâlarını başdıklarını öğrenerek yine işe başlayub Cum'a günü ile irtesi öyleye degîn mersûmân ile [2] işledigini ve ber vech-i mukâvele mersûm Mıgırdıc irtesi Pâzâr günü gelecek idiyse de ol gece başdırıldıklarından olub firâr etmiş olduğunu [3] ve sâlifü'l-zıkr beşer yüzlük evrâkıñ pek eyü olmaması cihetiyle biñerlik râbıtalı olur ise anları yırtmak üzere nezdinde tevkiף [4] etmekde bulunduğunu ve biñerlik evrâkdan ber vech-i muharrer göstermek için Mıgırdıc'e götürmüş olduğu beş 'adedi 'avdetinde yine getürmesiyle [5] anları henüz meydâna çıkaramamış olduğu hâlde akçeniñ lüzûmuna mebnî yigirmi bir güne kadar rehin bırakmak ve te'diyesinde bir dânesi bozulmamış [6] olarak yine i'âde olunmak üzere bir mağaldan dört-biñ gurûş bulıvirmesiçün mezkûr beş-yüzlük evrâkdan ibtidâ' yigirmi 'adedini mersûm Foṭî'ye [7] virmiş ve mersûm dahî mezkûr dört-biñ bulub mendîlinde mevzû'en getürmüş ise de evrâk-ı merkûmeyi bırakmayub akrabâsından biriniñ [8] ba'zı eşyâsını bi'l-rehîn meblağ-ı mezbûrı aldığını söylemiş olduğının üzerine tedârüğüne muhtâc olduğu otuz biñ gurûşu daha bulmasını [9] ve virecegi rehn kâ'ime olduğunu ba'de'l-beyân mersûm Foṭî dahî virilecek rehn alınacak akçeniñ iki katı ve şoñradan dört [10] mişli olur ise maḥsûdınıñ hâsıl olacağını ifâde ü der-miyân etmesiyle kendüsi dahî ol-şûrete izhâr-ı rızâ ve mezkûr [11] yigirmi 'aded ile berâber çend def'ada mersûm Foṭî'ye iki-yüz otuz yedi 'aded beş-yüzlük kâğıd i'tâ etmiş edüğünden ve evrâk-ı [12] mezkûre ise sâhte olduğundan bozulub sürülür ise hakkında fenâyı netîce virecegi endişesiyle izhâr-ı nedâmet ve evrâk-ı merkûmeniñ [13] istirdâdına müsâra'atla bi'l-defa'ât mersûm Foṭî'ye ricâ etmiş ve mersûm dahî i'âdede müşîrrâne ta'allül eylediği cihetle şâyed bir güne ser-rişte [14] virir deyü kemâl-i havfından bu huşûşı meydâna çıkarmaması için ıtmâ' zımnında mersûma yüz biñ gurûşluk bir kıṭ'a tahvîl virecek [15] olmuş iken mersûm Foṭî 'adem-i redd ü nez'de ısrâr ve nihâyetü'l-emr bu sâhtekârlığa cesâretini haber virmek niyetinde olduğunu tehdîdâne [16] ifâde ile virdiği mezkûr dört-biñ gurûşu dahî taleb ederek tazyîkını tekrâr eylediginden miyânelerinde münâza'a ü müzârebe vukû'ıyla [17] berâ-yı muhâkeme Bâb-ı Zabṭiyye'ye geldikleri hinde bu huşûşuñ 'adem-i ifşâsına dâ'ir vukû'bulan ricâsı taharrî me'mûrları tarafından işidilerek [18] sâhtekârlıklarının meydâna çıktığını ve şu mâdde zımnında kendüsiniñ beş-biñ gurûş miqdârı masrafi vukû'bulub mezkûr hisârda [19]

tutulan hâne icâresiniñ takşî-i evveli olan beş-yüz gurûşdan akçesi çıkışmayarak yüz elli gurûşını mersûm Mıgırdîc virdigi [20] mişillü böyle ba'zı mahallerde mersûmunı dahî şarfı olduğunu ve kendüsünde olan evrâkı iki-yüz kırk 'aded bilür iken iki-yüz otuz yedi [21] zuhûr etmesi evvelâ yâhûd mu'ahharen mersûm Foî'ye i'tâsında yanlış ta'dâd kılınmış olmasından neş'et edeceğini ve beş-yüzlük başka evrâk olmadığından [22] ve uhra varaka-ı vâhîde virmediginden eyâdî-i nâsda bulunacak olur ise mersûm Mıgırdîc'de kalan yigirmi sekiz 'aded ile mersûm Foî'ye virdigi [23] evrâk-ı mezkûreden olacağını ve fakat mersûm Mıgırdîc'de olan kâğıdlar işe yarar şey olmadığını ve ibtidâ' kendüsini tahrîk eden [24] Mıgırdîc olmasıyla mersûm Sûrepa ile bi'l-ittifâk bu mâddeye cesâret etdiğini ve mersûm Kirkor'un ma'lûmâtı var ise de beş-yüzlük evrâk[da] [pli] [25] berâber bulunmayub biñlik kâğıdlarda bulunması dahî bâbâsı Mıgırdîc'in emriyle olduğunu ve tutuldukları gece mezkûr hânedeki bulunan mersûm Hâcî [26] Aknâ'nın bu huşûşdan haberi olması kendünce mechûl olup ancak mersûm Sûrepa'nın muqaddem ortağı olduğu cihetle eğer var ise [27] andan kesb-i ma'lûmât etmiş olarak sâ'irlerinin bir gûne medhâli ve iştirâkları olmadığını zıkr ü takrîr ve mersûm Sûrepa istintâk [28] olundukda müzâyaka-ı hâllerinden dolayı kuyûmcı Kalemkâr Mârķâr ile hasb-ı hâlleri sırada mersûm Mârķâr kâ'ime kâlibı yapabilir misiñ deyü [29] sû'âl edüb kendüsi dahî mümkün olduğunu der-miyân eylediği mişillü ve hâmuş 'âkıbetini dahî ityân eylediyse de bir şey olmaz diyerek ve bunun için [30] Mıgırdîc pâraya tayanacak deyü söyleyerek zihnini çelüb ve mersûmunı otaşına götürüb görüşdirdiğini ve mersûm Mıgırdîc ile [31] bu bâbda beynlerinde cereyân eden mükâlemeden sonra mersûm Vâsîlâkî ile dahî buluşdiğini ve mersûm Mârķâr 'ayyâş makûleden olduğu [32] cihetle ifşâ eder ihtirâzına mebnî andan ketm ederek yalnız mersûm Mıgırdîc ve Vâsîlâkî ile miyânelerinde virilen karâr vechle nühâsdan bir pâfta [33] döküb üzerine kâ'ime yapışdırarak ve hutût ü nukûşunu igneleyerek beş-yüzlük bir kıt'a evrâk-ı nakdiyye kâlibı taşnî' etmiş ve bir gece [34] kerâsteci Yovâkîm'in hânesinde mersûmdan gizlû olarak mersûm Vâsîlâkî ve Mıgırdîc ile berâber işlemiş olduğunu ve mezkûr beş-yüzlük [35] evrâkın başka vakit tab'ında bulunduğundan ne-mikdârdır bilmediğini ve mu'ahharen hisârda isticâr eylediği hânedeki dahî biñlik kâ'ime kâlibını ihtirâ' [36] etdiğini ve işbu biñlik kâ'ime huşûşunda babası Mıgırdîc tarafından gönderilen mersûm Kirkor ile mesfûr kuyûmcı Aknâ dahî müşterik olup [37] Altı Mermer'li mersûm Nîķola ile sâ'ire mersûmenin müdâhale ü müşârekâtı olmadığını tezkîr ü beyân ve firârî-i mersûm Mıgırdîc dahî [38] sâye-i kudret-vâye-i hazret-i şâhânedeki bi't-taharrî bulundırılarak istintâk olundukda fî'l-vâķı'a mersûmân Mârķâr ve Sûrepa kendüsine gelüb [39] huşûş-ı mezkûr için üç beş biñ gurûş istediler ise de mersûm Vâsîlâkî'ye haber virdiğini ve kendüsi dahî mersûmı bularak istişâre etdiğini [40] ve mu'ahharen keyfiyeti Mârķâr'dan ihfâ ve Vâsîlâkî'nin virdiği beş-yüzlük kâ'imeyi Sûrepa'ya i'tâ etdiğini ve mersûm ile berâber Sûrepa'nın

[Page 3]

[1] Ortaköy'da hânesine gidüb beş-yüzlük kâ'ime kâlibının hakkını görmüş ve tab' etdikleri evrâkdan mersûm Vâsîlâkî'nin kendüsine virdiği yigirmi yigirmi [sic] [2] beş kadar beş-yüzlük evrâkın tamgâları olduğundan işe yaramaz diyerek yırtmış olduğunu ve biñlik evrâk huşûşunun müşâveresinde [3] berâber olup ancak tab'ında oğlu Kirkor'ı göndererek kendüsi olmadığını ityân ü îrâd ve Kirkor istintâk olundukda babası mersûm [4] Mıgırdîc sâlifü'l-zıkr Vâsîlâkî ve Sûrepa ile ülfet ve sâhte evrâk tab'ına niyet etmiş olduklarından kendüsünü hisârda Sûrepa'nın [5] hânesine göndererek her vechle hîdmetde bulunmasını ber vech-i ekîd tenbîh eylediğine ve babası olduğundan emr ü tenbîhine mu'tâva'atı benüvveti iktizâsından [6] bulunduğuna mebnî mu'ahharen başdıkları biñ gurûşluk evrâkın hîn-i tab'ında hîdmet ve aralıkda bir kere babasına gelüb ve mersûm dahî bir şey yokdur [7] gid demesiyle dönüb yine mu'âvenet eylediğini ve mersûm Vâsîlâkî'nin göstermek üzere götürdüğü beş 'aded biñlik kâğıdı yine getirdiğini [8] ve muqaddem yaptıkları beş-yüzlük kâğıdlardan ve sâ'ir şeyden haberi olmadığını yâd ü ifâde ve mersûm Hâcî Aknâ istintâk olundukda [9] mersûm Sûrepa'da alacağı olduğundan bir kere mezkûr hisârda olan hânesine gidüb taleb eylediğinde kolaylığı olmadığını söylediği cihetle [10] bir def'a daha giderek ol-vakit kahve-hânedeki bulduğunu ve

mu'ahharen dahî hânesine gitmiş ve berâber yemek yemiş olduğunu ve ba'dehi 'avdet etmek [11] üzere fenâr istediye de virmediklerinden orada kalmış edüğünü ve silindir ta'bır olunan âleti görüb sû'âlinde bir şey degildir deyü cevâb [12] virildigini ve ol gece mezkûr hâne başdırılıb mersûmların tutulduğu sırada kendüsi berâber ahz ü girift kılınmış olub ancak hafî ve celî [13] mersûmların çıkûnegî-i ahvâllerine vâkıf olmadığını hikâye ü tebyîn ve mersûm Yovâkîm istintâk olunduğda dayısı olan mersûm Vâsîlâkî [14] ba'zı muhâsebe rû'yetiçün bir iki misâfır ile gelecek olduğundan bahişle otaşını tahliyesini sipâriş eyledigine mebnî ol-vechle tahliye etdirdigini [15] ve irtesi gün dükkânından geldiğinde dayısı mersûm mesfûr [sic] Mıgırdîc ve Sûrepa ile gelmiş olduğunu görüb ve berâber yemek yiyüb yataklarını [16] hazırladıkdan-şoñra kendüsi fâmiyâsı yanına gitdigini ve ba'dehi bir çatırdı işitdigini ve gündüzün dahî öyle çatırdı olduğunu zevcesi [17] haber vir[d]igi sırada mersûm Vâsîlâkî ota kapusunu acarâk tışaru çıkmasıyla ne işde olduklarını görmek için bir şey almağı [18] bahâne ederek mezkûr ota girüb ve ol-hâlde yerde bir yâhûd iki 'aded matbû' kâğıd ile bir tîmûr mengene gördüğünde muhâsebeñiz [19] çarh [sic] ile mi görölür diyerek dönüb zevcesi yanına gitdigini ve irtesi gün şabâhleyin mersûmları ota otururlar iken [20] birağarak gidüb ve ahşâm dükkânından 'avdetinde yalnız dayısı Vâsîl ile Mıgırdîc'i bulub ferdâsı mersûm Vâsîl'de cihet-i [21] kefâletden tolayı olan altı biñ gürüşüñ mü'tâlebesi ve mu'âmele-i 'unfiyye irâ'esiyle mersûmları def' etmiş olduğunu ve bir güne medhâli [22] yoğ-ise de ahvâllerine bi'l-cümle vâkıf olduğu hâlde ketm ü ihfâ etmesi ber vech-i muharrer mersûm Vâsîl dayısı olduğına mebnî hem havf ve hem-de [23] ruhm eylemesinden icâb eyledigini telkîn ü imâ etmiş ve sâ'ire-i mersûmeden Yordân ve Tanâş ve Lefter'in istintâklarında her biriniñ ifâde-i [24] vâkı'esi berâ't-i zimmetlerini beyândan 'ibâret bulunmuş olduğının üzerine mersûm Foñ istintâk olunduğda Vâsîl'de on üç-biñ [25] gürüş alacağı olduğundan 'inde'l-taleb mersûm matlûb-ı mezkûrına mahsûben beşer yüzölük olarak yigirmi altı 'aded kâ'ime i'tâ ve şu kadar ki on beş [26] güne kadar mezkûr kâğıdları bozmamak ve gûyâ meblağ-ı mezbûr on beş-gün şoñra almış olmak üzere yedinde hıfz ü tevkiîf etmesini tenbîh ü inbâ' [27] eylediginden kendüsine şübhe gelerek nezdinde bulunan diger kâ'ime ile rû-pâr [sic] etdiğinde mersûmuñ virdigi evrâk-ı mezkûreniñ [28] mu'accele ve fâ'iz muharrer mahallerinde rengince uygunsuz müfâdını derk ederek tekrâr mersûma gidüb bu kâ'imeleri baña virdiñ ve şarf [29] olunmamasını tenbîh etdiñ benim ise müzâyağam var deyü söylediği sırada mersûm kendüsine otuz biñ gürüşüñ lüzûmı olduğundan bahişle [30] rehn olarak kâ'ime vermek ve on beş güne kadar te'diye edüb kâ'imeleri yine almak üzere mezkûrî'l-mikdâr meblağın bulıvirmesini ricâ [31] ve der-hâl otuz kıt'a beşer yüzölük kâğıd i'tâ etmesiyle alub ve bir aralık evrâk-ı merkûmeden bir 'adedini Yûnân'lı mağâzacı Mîhâlâkî'ye [32] gösterüb sâhte olduğunu geregi gibi añladıkdan şoñra mersûmuñ hıyânetini meydâna çıkarmak ve cânib-i hükûmete ifâ-yı muşâdağat [33] eylemek için virilecek rehn alınacak akçeniñ iki kâtı ve mu'ahharen dört kâtı olur ise matlûbı hâsıl olacağını ifâde ederek [34] evvel aldığı mezkûr yigirmi altı kâğıd ile berâber mersûmdan üç def'ada iki-yüz on yedi 'aded beş-yüzölük kâğıd ahz ü hıfz [35] etdikden ve Zarb-hâne-i 'âmire taharrî me'mûrlarından Ağob nâm kimesneyi Balât'da bulub keyfiyeti haber virdikden şoñra mersûm dahî Anastî'yi [36] göndermesiyle evrâk-ı merkûmeden yüz 'adedini virüb mersûm Ağob'a irsâl etmiş olduğunu müte'âkıb mersûm Vâsîlâkî [37] zikr olunan evrâkıñ kendüsine redd olunmasıçün yüz biñ gürüşlük bir kıt'a temessük virecek oldu ise de kabûl etmeyerek [38] ihbâr-ı mâtde edeceğini söylemesinden nâşî mersûm kendüsini zarb eylediği ve li-eclî'l-şikâyet ve'l-ifâde Bâb-ı Zabtiye'ye gelmiş olduğu hâlde [39] mersûm Vâsîlâkî meydâna virme seni telef ederim dediginden havfa teba'iyetle söylemedigini ve ba'dehi kalb kâğıd zuhûrını işitdiginden [40] ve evrâk-ı mezkûrı alması ifâ-yı muşâdağat zımında olduğunu añladamayarak kendüsine bir keder olur deyü mülâhaza etdiginden kuşûr-ı

[1] evrâkdan ber vech-i muharrer ibtidâ' aldığı yigirmi altı kıt'asını memşaya atub mâ'adâsını yakmış olduğunu beyân ve mersûm Anastî'den şoruldukdâ [2] kendüsi mukaddemâ ise [elbise-i mîriyye] anbarının terzi başısı olduğundan ve mu'ahharen yine anbar-ı mezkûrda mersûm Vâsîlâkî ve Foî ve bâlâda muharrer Nîkola ile [3] 'akd-ı şirket etmiş bulduğundan ve mersûm Vâsîlâkî'niñ iflâsını ve mersûm Nîkola ile hemdemi bulunan kahveci Hristo'nuñ kîmiyâcılığa çalışdıklarını [4] bildiginden ve mersûmân Nîkola ve Ağob ile dahî ülfeti bulduğundan mersûm Vâsîlâkî ile Foî'niñ ahz ü i'tâdan tolayı [5] mu'âraza ü müzârebeleri vukû' ve mersûm Ağob'dan dahî sâhte evrâk'ın zuhûrî şüyû' buldığını işidüb o günlerde mersûm Ağob [6] gelerek eşnâ-yı müşâhabetde Foî'niñ yedinde bir miqdâr evrâk olması melhûzdur gidüb bir desîse ile birkaç kâğıd alabilür isek [7] saña üç biñ gurûş kadar ikrâm olunur deyü söyledigine binâ'en varub bir şûretle mersûmî iknâ' ederek bozdurmak için mersûm [8] kendüsine sekiz 'aded beşer yüzlük kâğıd virmesiyle götürüb me'mûr-ı mersûm Ağob'a virdigini ve başka şeyden haberi olmadığını der-miyân [9] ü tezkîr ve mersûm Ağob'dan sû'âl olundukda Vâsîlâkî ile Foî'niñ iflâsları cihetiyle ba'zı uygunsuzluğa cesâretleri [10] mülâhazadan gayr-ı ba'id ve mersûm Anastî'niñ mukaddemâ min ciheti'l-şirke[t] mersûmlar ile münâsebeti olub ahvâl-i mektûmelerine vukûfî [11] mülâhazası emr-i be-dîd olduğu ve sâhte evrâk'ın zuhûrî dahî söylendiği cihetlerine binâ'en mersûm Anastî vâsîtasıyla sekiz kıt'a [12] kâ'ime aldirarak Zârb-hâne-i 'âmire tarafına i'tâ etmiş olduğunu takdîr eyledikten sonra mersûm Nîkola istintâk olundukda evvelen [13] mersûm Foî ve Anastî ve mu'ahharen yine mersûmân ve mersûm Vâsîlâkî ile anbar-ı mezkûrda müşterik bulunub ve ba'dehi ekşer kîmiyâ-gerân'ın [14] tecemmu' etdiği mersûm Hristo'nuñ kahvesine devâm ederek o mişillü sâhtekârlıkda kaç'en medhâli olmadığını tezkâr ve mersûm Hristo'dan sû'âl olundukda [15] Kum kapu'da mutasarrıf olduğu kahve-hânede işlemekte ve gelüb giden kesân-ı sâ'ire mişillü mârrü'l-zîkr Nîkola dahî gelüb gitmekde iken [16] mersûm berâberinde bulunanlar ile ekşer kîmiyâ-gerlige dâ'ir sohbet eylemekte olduğuna ve kendüsini dahî teşvîk eylediklerine binâ'en bir müddetden-berü [17] kîmiyâcılığa çalışmış ve geçen seneye kadar bir tâkım azrârât-ı [sic] zâtiyyeleriyle uğraşub hatta dükkân-ı mezkûr hissesini yigirmi yedi kîse akçeye [18] şatarak telef eylemiş ise de mezkûr sâhtekârları bilmediginden hakîkât-ı hâllerine vâkıf olmadığını ihbâr eylemiş ve şu ahvâle [19] göre ya'ni tahriken ve me'âlen ve za'aten sâhtekârlığa cesâret eden mersûm Mıgırdîc ve Vâsîlâkî ve Sûrepa olduğu ve evvelen [20] ma'lûmât olması ve mu'ahharen dahî mersûmlar ile işlemesi ve hakkında müşterikdir deyü Sûrepa'niñ söylemesi cihetleriyle mersûm [21] Kırkor'un dahî iştirâkı anlaşıldığı ve kuyûmcı Aknâ'niñ iştirâkı Sûrepa'dan mâ'adâ ifâde eder yogısa da Vâsîlâkî'niñ [22] ifâdesinden dahî müstefâd olduğu üzere Sûrepa'niñ mukaddem şerîki olduğuna ve hisârda iken üç def'a Sûrepa'ya [23] gidüb bi'l-nihâye silindir ta'bîr olunan âleti gördüğünü kendüsi dahî ikrâr eyledigine mebnî mersûm Aknâ hakkında dahî pek-de berî el-zemm [24] denilemeyeceği ve kerâsteci Yovâkîm'niñ iştirâkı anlaşılmayub fakat mersûmlar'ın o mişillü uygunsuzlukda bulunduğunu görüb-de [25] ihbâr etmemesinden müttehim olduğu der-kâr ve Yordân ve Tanâş ve Lefter ve Anastî'niñ berâ-et-i zimmetleri âşikâr ve mersûm Foî'niñ me'mûr-ı [26] mersûm Ağob'ı Balât'da bulub bu keyfiyeti haber virdim demesi gayr-ı şahîh edüğü ve Anastî'ye ibtidâ' yüz kâğıd virüb Ağob'a gönderdim [27] deyü vâkı' olan ifâdesinden mu'ahharen nükûl ederek mersûmân Anastî ve Ağob'un takrîr etdiği vechle yalnız sekiz 'aded kâğıd virdigini [28] 'indi'l-müvâcehe ifâde eylemiş olmasına ve aldığı evrâk'ın cümlesini birden yakmak ve yâhûd memşaya atmak lâzım gelür iken fakat [29] yigirmi altı kıt'asını memşaya atub mâ'adâsını yakdım deyü ihbâr eylemesine ve mersûm Vâsîlâkî'niñ mezbûr Foî'ye iki-yüz otuz [30] yedi kıt'a kâğıd virdim deyü vâkı' olan beyânı kuvvetli bulunmasına nazaren mersûm Foî'niñ yakdım dediği evrâkı şarf veyâ ketm etmiş olacağı [31] mülâhazası ve ihtilâfât-ı makâlât-ı mezkûresi delâletleriyle kabâhatlu bulunacağı be-dîdâr ve mersûm Nîkola ile kahveci [32] Hristo'nuñ kendülerini ızrâr ve şâyed bir tâkım sebûk-mağz cühelâyı ikvâl-i kîmiyâyî-i hercâ'îlerine ferîfte ederek rehîn-i hasâr [33] etmekden başka hasebü'l-istintâk bir gûne cünhaları tebeyyün

etmedigi nümûdâr olmasıyla küfelâya rabt ile bunların ve berâ'et-i [34] zimmetleri tahakkuk eden mersûmdan Yordân ve Tanâş ve Lefter ve Anastî'nin tahliye-i sebilleriyle yalnız sâhtekârlığa cesâret [35] eden Mıgırdîc ve Vâsîlâkî ve Sûrepa'nın ve hizmetlerinde bulunub şirketi aınlaşılın Kirkor ile ba'zı mertebe iştirâkî [36] melhûz olan kuyûmcı Aknâ'nın ve ketm-i desâ'is etmesi cihetiyle kerâsteci Yovâkîm'in bâlâda tafşîlen beyân olunan töhmetlerine göre hakklarında [37] lâzım-gelen mu'âmelenin bi'l-istîzân icrâsı re'y-i vâlâ-yı müşîrîlerine menûf olmağın ol-bâbda ve her hâlde emr ü fermân hâzret-i men lehi'l-emriñdir.

Fî 7 Zâ. sene 62

[Sceau :]
Meclis-i
umûr-ı
zabtîyye

[illegible]

[illegible]

معروفه جلد کتبہ لیدر کہ

[illegible]

f. DH 421/27881

2.

Les désœuvrés

- > BOA, İ.DH. 421/27881, doc. 2, mémorandum du maréchal à l'Ordre public (*ẓabṭiye müşîri*), 15 cemâzî'ü'l-evvel 1275 [21 décembre 1858]

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki

[1] Bu aralık dahî ba'zı şahsın kalp [sic] kâ'ime i'mâline cür'etleri hafice istiḥbâr kılınarak ta'yîn kılınan me'mûrlar ma'rifetiyle taḥarriyât-ı lâzıme bi'l-ibtidâr buña cesâret eden Üsküdâr'lı pamukçî Nîkoş olarak şerîkleri dahî olduğu ve merkûmuñ biraz sâhte [2] kavâ'im ile İzmîd sancâğında kâ'in Aṭa pâzârına gitdiği taḥkîk kılınması üzerine maḥal-i mezkûra me'mûrlar irsâliyle şahs-ı merkûm der-dest olunarak yanında mevcûd kalp yigirmilik kavâ'im ile berâber Bâb-ı zabṭiye'ye getirilmiş ve merkûmuñ Üsküdâr'da [3] bulunan hânesinde ve sâ'ir maḥalde daha sâhte evrâk olduğu haber virilerek bu ḥuşûsuñ şâyân-ı dikkat ettiği anlaşılmış olmasıyla der-hâl Tömruk müdürü 'izzetlü Mehmed Beg bendeleri gönderilerek taḥarriyât-ı lâzıme [4] lede'l-ibtidâr merkûm Nîkoş'ıñ Töbhâne'de Fîrûz Ağa sâkinlerinden cerrâh Ahmed Efendi ve Câmlica'da köşk bekçisi Besîm Ağa ile mu'ârefe-i kavîyyeleri bulunmasıyla evvelce bekçi-i merkûmuñ ve mu'aḥḥaren efendi-i merkûmuñ hâneleri başılıb [5] uşûli üzere araştırıldıkça bekçi-i merkûmuñ hânesinden haylice yigirmilik sâhte evrâk zuhûr eylediği mişillü efendi-i merkûmuñ hânesinde dahî tâm takım olarak mâkine ve tuğrâ ve arka mühriyle bakırdan ma'mûl kâlib [6] ve bir takım sâhte kavâ'im bulunarak ve merkûmân dahî aḥz ü girift olunarak cümlesi getirilmiş ve evrâk-ı mezkûre lede'l-mu'âyene fark olunmaz derecelerde i'mâl olunmuş olup merkûmândan Ahmed Efendi'nin ifâdesine [7] göre merkûm Nîkoş ile kendüsünün eskiden ülfeti bulunduğ ve böyle tehî dest turmakdan ise kalp kâ'ime i'mâlini teşvîk eylediği cihetle merkûmuñ tergîbine müvâfakatla evvelce der-dest-i taḥkîk bulunan bir maḥal-i ma'lûmda [8] altı ay ve soñra îcâren Eyüb'de tutmuş oldukları hânedeki keزالik altı ay ve mu'aḥḥaren mezkûr Fîrûz Ağa'da olan hânesinde iki ay bu işe mübâderet ederek on dört mâh zarfında başdıkları evrâkı bekçi-i [9] merkûm ve Üsküdâr'da kaşşâb Egin'li Mehmed ve diğer kaşşâb Mehmed ma'rifetleriyle sürmekte oldukları anlaşılmış ve merkûm Nîkoş-dahî efendi-i merkûmuñ ifâdesini bi't-taḥdîk mezkûr âlâtı ve bundan başka evvelce sîmden i'mâl edüb [10] henüz ber vech-i muḥarrer der-dest-i taḥkîk olan maḥalde bulunan diğer takımı kendüsi yapıdırub ḥakk eylediğini ve şarf eyledikleri ile mevcûd olandan ziyâde evrâk i'mâline meydân bulamayarak tutulduklarını ikrâr ü ifâde [11] ve bekçi-i merkûm-dahî mezkûr kavâ'imden haylice şey sürüb kuşûr birazının dahî hânesinde bulunmuş olduğunu beyân ve ḥikâye etmiş ve bunların icrâ-yı istintâkı komisyonca der-dest bulunmuş olduğundan ikmâl-i taḥkîkât ile [12] keyfiyet 'arz ü istizân kılınacağı der-kâr ve sâye-i şâhânedeki gerek bunların ve gerek evvelkilerin bu vechle meydâna ihrâc ile ele getirilmeleri mücerred muvaffakiyet-i seniyye ve teveccühât-ı 'aliyye-i dâverîleri şemeresi ettiği be-dîdâr olmağla vukû'-ı hâlin [13] 'arz ü beyânıyla zıkr olunan âlât ve sâhte kavâ'im-i mevcûde ile bunlardan evvel ele geçirilmiş olan kalp-zenlerin yedlerinde bulunub emânetde maḥfûz olan keزالik sâhte kavâ'imîñ bir kıt'a defter ile berâber taḥdîmine ictisâr olunmuştur [14] bu ḥuşûşda me'mûrlardan ta'yîn olunan Mehmed Çavuş ve Uzun Yorgî ve şarrâf Yorgî ve Pâvli'nin İzmîd'e giderek eşḥâş-ı merkûmenin aḥz ü giriftleri emrinde meşhûd olan ikdâmları şâyân-ı taḥdîr olduğundan müvâfık-ı irâde-i [15] seniyye-i vekâlet-penâhileri buyrulduğu hâlde beherine ikişer biñ beşer yüz gürüş kadar 'atîye-i seniyye i'tâsı ve müdür-i mûmaileyh bendeleri dahî üslub-ı ḥakîmâne ile bi't-taḥarrî keyfiyeti meydâna çıkararak merkûmân aḥz ü girift etmesi ve âlât ü edevâtdan [16] hic birini ihfâya vakit bırakmayarak cümlesini ele getürmesi şâyân-ı taḥsîn olduğu cihetle mûmaileyhe beşinci rütbeden bir kıt'a mecidiye nişânı iḥsânı ve Der-sa'âdet'e müvâfalet-i çâkerânemde bu mâddeler için Bâb-ı zabṭiye'de teşkîl olunan komisyonda 'izzetlü Âṭîf Beg [17] ve Hosni Efendi ve Hasan Efendi ve Bedros Efendi ve Zabṭiye tercümânı

Akyâdes kullarının dağî bu mağûle kalp-zenler istintâkları mâddelerinde vukû'a gelmekde olan sa'y ü gayretleri toğrısı tahsîne ve kendüleri talîfe şâyân bulunduğundan [18] mûmaileyhuma dağî kezalik rütbe-i mezkûreden birer kıt'a mecdiye nişânı ve yâhûd gerek müdür-i mûmaileyhe ve gerek mûmaileyhuma da irâde ve tensîb buyurılacak mikdâr 'a'tiye-i seniyye ihsânı mücerred menû-ı emr ü fermân-ı cenâb-ı [19] vekâlet-penâhîleri edüğünün 'arz ü beyânına cür'et kılındı ol-bâbda emr ü fermân hâzret-i men lehi'l-emriñdir fî 15 Câ. sene 75 bende Mehmed Emîn

> BOA, İ.DH. 421/27881, doc. 1, inventaire annexé, s.d. [~ fin 1858] : second extrait

[Page 11]

Bu def'a Fîrûz Ağa'da ve Üsküdâr'da der-dest olunmuş olan ve Ağa bazarından getirilmiş bulunan kalb-zenlerin kavâ'im ve edevâtı

Yigirmilik kalb kavâ'im

İzmîd'den getirilmiş olan kal[b]-zen Nîkoğuş'un hânesinde zühûr eden	Tobhâne'li kalb-zen cerrâh Aḥmed Efendi'niñ hânesinden zühûr eden	Köşk bekçisi Besîm Ağa'nın hânesinden zühûr eden
303	1150	itmâm olunmuş olan 621
8 onluk kâ'ime	2109	yalnız arka mühürleri başılmamış
311	3259	

4191

yigirmilik 4183 onluk 8

Kalb-zen-i merķûmların

edevât_____1

Bakır üzerine maḥkûk yigirmilik kâlıbı 1	Çelik üzerine maḥkûk tuğrâ 1	Bakır üzerine maḥkûk arka mühri 1	Kâğıd kaṭ etmek için mücellid cenderesi 1
Kâğıd başmak için taḥtadan maşnû' mengene 1	Mürekkeb için merdâne 1	Boya taş 2	Kâlıb vaz' olunacak taḥta 1
Onluk kâlıbı taḥtası 1	Ufak taḥta barcaları 3	Çekiç 1	Ege 3
		Baḥûr şuyı ve kalem 10	Putâ 3

Başılmak için kağıt olunub hâzırlanmış
olan beyâz kâğıd
4000

[...]*

بودند فیروز انعامه و اسکندر در دست انجمنه اولیه دایم بازره کنونی بوطه فیروزند قوام و ادوات			
بکرم الله قتب قوام			
از بزرگ کنونی اولیه قتیبه نقوشه جانیه شرح طروریه ۴۰۴ ۰۰۸ ۴۱۲	طوبخانه قتیبه جراح احمد افروز خانه سینه طروریه ۱۱۵۰ ۲۱۰۹ ۴۲۵۹	کتاب یکی رسم اعان خاصه طروریه ۶۴۱	
۴۱۹۱			
بکرم الله قتب قوام			
ادوات قتیبه بر نوملک	باف اوزنیه محکون جلک اوزنیه محکون طفره ۱ ۱ ۱	کاخده قطع افک اندک مجله جندره ۱ ۱ ۱	
کاخده صحنه ایوبه قتیبه صنوع منکته ۱ ۱ ۱	مرکب ایوبه مردانه درباهشی ۱ ۱ ۱	خایب وضع افک صحنه تخته وید صحنه ۱ ۱ ۱	
اولیه قالی افک تخته با جرد ۱ ۱ ۱	جکبی اکه ۱ ۱ ۱	کود صوفی قلم یوطه ۱ ۱ ۱	
باصحنه ایوبه قطع افک صحنه اولیه نباهی کاخده ۴۰۰۰			

* Suite et fin *supra*, « Un inventaire pour l'exemple ».

Hakkâk Lânj'ın hekîm Tendel hakkında olan ma'lûmâtına dâ'ir ve merkûm için i'mâl etmiş olduğu eşyâya mütedâ'ir Zârb-hâne-i 'âmîre'de kaleme almış olduğu beyân-nâmeniñ tercümesidir

[1] Tendel nâmında bir Frânsız'lu [sic] hekîmi tanımağlıgım Dersa'âdet'e vürûdum târîhlerinde olub biraz vakîtden sonra mersûm karântina hîdmetine girerek bir altı yedi sene kadar ortadan zâyî' olmuş-ıdı bundan iki sene [2] muqaddem mersûmuñ 'avdeti mesmû'um olub bir kunduracı karınıñ hânesinde ikâmet ederek kendüsini câ be-câ görürdüm bir gün hâne sâhibi Okost nâm şahış ile birlikde Ğalağa'da giderken [3] teşâdüf olundukda benimle müşâhabete başlayub Mösyö Okost bugün Frânsa'ya 'azîmet edecek olmağla kendüsini vâpûra görtürmek için Mösyö Âlfen'in hânesine gideyoruz gel bize refâkat eyle [4] demesiyle ben-dahî vâpûra kadar birlikde gitdim yanımda daha sâ'irleri olub toplamız bir sekiz on kişi idik 'avdetde mersûm Tendel baña hitâb ile benim saña i'mâl etdirecek ba'zı [5] işlerim var bundan saña da oldukça kâr görünür hele şabr eyle birkaç gün zarfında evce olan işlerimi yoluna koyayım-da saña üç-günden sonra mâdde ne edüğünü tefhîm ederim diyerek [6] müfârekat eyledi fî'l-hakîka mersûm iki günden sonra gelüb Mösyö Okost işime halel verdiğinden mersûmı Frânsa'ya def' eyledim şimdi evde benim karıda benim [sic] istedigimiz gibi seniñle yer ve içeriz [7] karı-da bize hîdmet eder bir usta aşçı dahî tedârük eyledim hele müsted'iyim diyerek merâmını tefhîme başladı ve didi-ki ben kalb akce zarbıçün bi'l-cümle âlât ü edevât-ı lâzımem mevcûd olduğımı [8] Mösyö Okost'a inandırdım ancak âlât-ı mezkûre daha İzmîr'de olub sen sikke kâlıblarınıñ hakkına meşğûl olduğın müddet zarfında ben âletleri celb ederim ve nihâyet iki ây zarfında [9] Okost'a bir mîkdâr akce irsâliyle ba'zı şeyler sipâriş ederim aşıl mâdde bu degildir ben bir nefîceli yol buldum ancak adama muhtâcım şöyle ki günde akal elli kadar Macâr altûnı [10] kaţ' edebileceğim ve me'mûlûme göre işimi yoluna koyabilürsem günde yüz altûn kaţ' ederim beherinden onar gürüş kazanmış olsam kanâ'at ederim diyerek yemenisinden [11] bir tûmûr pârçası çıkarub baña irâ'e eyledi mezkûr tûmûr pârçası dört parmak yüksekliğinde ve iki parmak 'arzında ve tahmînen üç parmak 'umkunda ortasından delinmiş bir âlet olub bunuñ [12] içine vaz' olunmak üzere bir çift Macâr kâlıbı hakk etmekliğimi sipâriş ederek kendüsi altûn ve çelik iştirâsıçün İstânbûl'a geçeceğini beyân eyledi ve irtesi gün erken [13] altûnı alub yanıma gelerek bir biñ iki-yüz gürüşlük altûn edüğünü rivâyet eyledi ve bir iyüce ölçisini almak için bu tûmûr pârçasını saña bırakırım ve bunuñ içine bir iyüce [14] birleştirilmek üzere diger bir ufak pârça dahî i'mâl etdireceğim ancak çelîgi a'lâ ve şuyı ihtimâmlu olsun işte bu tutacağım yola ne dersiñ dedikde cevâbımda pek yollu ama [15] saña bu bâbda müvâfaqat etmekliğim iyü bir şey olub olmayacağını bilemem ve zannıma göre bu seniñ buluşuñ olmayub bunu kuvveden fî'le getürebileceğini 'aqlım kesmez dedim bir kaç gün sonra mersûm [16] baña iki tûmûr tahtalu [sic] bir kışâc getürüb bunuñ şapını çıkar ve çarçabuk bunuñ gibi baña bir pute yab-da yarın baña yetişdir diyerek bir kâğıd pârçasını ölçi olmak üzere baña virdi [17] bunu kendüsüne teslim eyledigimde mersûm 'acele ü telâş ile gelüb tecrübesini icrâ etmek için tûmûrdan maşnû' iki düz tahta getürüb ben bunları tûmûr tel ile birbirine rabt ile [18] kışâcın üzerine çivileyeceğim ne dersiñ diyerek nokşânı olan küçük kâlıbı dahî i'mâl etdirmek için bir tûmûr pârçası dahî getürdi bir kaç-gün sonra mersûm sâbıkû'l-zıkr [19] pute ile bi-tekrâr gelüb bu pek ince olduğından içinde bir şey eridemedim iki kât kâlınlığında tekrâr i'mâl edivir dedi ben-de cevâb virüb ben eski tûmûr bâpûcısı [sic] degilim [20] seniñ sipâriş eylediğın vechle yaptım tekrâr yapmağa vaktim yokdur dedigimde pek güzel be'si yok ben başka dürlü kolayını bulurum ve dökülmüş tûmûrdan küçük kâlıblar 'ilâvesiyle [21] altûnı kum içine dökerim deyüb gitdi bir kaç gün

şoñra yine gelüb dökmüş oldığı altûndan haddeden çekilmiş üç dâne pârça gösterüb âharına i'mâl etdirmiş olduğu [22] küçük tîmûr pârçasını baña virerek bunu baña çarçabuk çelikle ve cilâ eyle dedi ben-de ol-vechle i'mâl edivirdim ve mühürleri-dahî hâzır olub faķat çeliklenmesi kalmış-ıdı mersûm [23] bunların her birerlerine birer küçük burġu deligi yapılmış olaydı şü oluġuñ ortasına tamâmı tamâmına girmiş olurdu bunların cümlesini saña bırakayım-da yarına kadar hâzır olsun [24] diyerek 'avdet eyledi fi'l-hakîka mersûm irtesi gün gelüb sipâriş olan şeyler dahî hazırlanmış olmaġla kendüsüne virildiği sırada bunları sen kendi hâneñde mi işleyeceksin [25] yollu sû'âl olundukda ben deli degilim-ki evimde işleyeyim ancak muķaddem Mısır'da kendüsiyle ülfet etmiş olduğım bir kuyûmcının hânesine baña lâzım olan her bir şey'i ihzâr ü tedârük [26] ederek oraya yerleştirdim ve mersûm bu günlerde 'azîmet üzere olub bir çok vakitden-berü bu maşlahat için tedârük etmiş olduğım mahali bir kaç gün içinde saña gösteririm [27] ve belki bu ahşâm saña ba'zı şeyler irâ'e i[t]dirmeye mütehayyir kalursun diyerek bırakub gitdi ve bir sekiz on gün mürûr edüb mersûm gelmedi bu nev'-i istintâkda belki bir sehve [28] olmak ihtimâli var ise de vukû'ât-ı muharrerrede hic bir hatâ yokdur el-hâsıl mersûm Tendel bir gün elinde bir yemeni içinde bir çok tîmûr pârçaları ile gelüb kemâl-i me'yûsiyetini izhâr ederek [29] tutduğu yol bir netice-pezir olmadığından bahişle görüyor mısın bir kere şü muşîbet kûtının içinde ma'denini dil-hûh üzere eridemediğimden iştirâ etmiş olduğım altûnı dört beş-yüz ġurûşa [30] satmaġa mecbûr oldum ne mâni' artık başka altûn almayub bir diġer tecrübe edeceğim ġalibâ tertibim mevzûn degil imiş kaldı-ki sen on ġurûşluk ufaķ altûn kaķ' için baña [31] bir çift sikke kâlıbı yapacaksın ama bir başka resimde olsun diyerek başmacı Mösyö Kâstro'ya bir şey i'mâl etmek için mübâya'a etmiş olduğım bir çelik pârçasını ahz ile gidüb [32] egeletdirerek çâr-köşe bir resme koyub baña getürdi ve muķaddem getürmüş olduğu tîmûr pârçalarını alub gitdi çend gün mürûrunda tekrâr gelüb bu kere olan tecrübesinde dahî [33] bir iş göremediğini beyân eyledi ve bu vukû'âtdan-şoñra mersûm 'acelesinden nâşî günde iki üç kere gelüb gitmeġe başlayub baña sipârişi olan âlâtın i'mâline mübâşeret edüb [34] etmediğimi sû'âl için bir pâzâr günü 'ale'l-sabâh geldikde burġıları yerleştirmek için çeligi delmeġe mecbûr olduğımdan ve buña lâzım-gelen âlât bende bulunmadığından bu cihetle [35] işe mübâşeret edemediğimi ve maţlûb olan delikleri gidüb 'Aleksândrî nâm tüfenkciniñ dükkânında deleceğimi söylediğimde mersûm berâber gidelim diyerek dükkân-ı mezkûra [36] gidüb delikleri açarken mersûm 'Aleksândrî dahî ne olacağını bilmeyerek baña yardım eyledi işimiz tekmiî olduğdan-şoñra bizi alub evinde ta'am etdirmeye götürdi bir kaç-gün şoñra [37] sikke kâlıbları tekmiî ü âmâde olmaġla mersûm müceddeden tecrübeye mübâşeret ederek yâ kendüsi lâyıkiyla zarb edemediğinden ve yâhûd âlâtın râbıtalı olamamasından her ne-şûretle ise [38] yine bir iş göremeyüb bir kaç-gün dahî mürûrunda mersûm tekrâr gelüb her kaç ġurûşa olursa olsun muţlakâ beş on 'aded altûn zarb edeceğim ve saña bu küçük [39] sikke kâlıblarını egeletmek {içün} getürdüm dedikde maşlahatı şimdi añladım sen baña bir pâresiz iş gördireyorsun seniñ bu delice olan işini ben aķsesiz göremem var kime [40] yapıdırırsañ yapıdır deyü cevâb virdim mersûmdan topı bir altı-yüz ġurûş ancak ahz etmiş olduğımdan çehreyi çevirmemle bir beş-yüz ġurûş dahî virüb gitdi bir kaç-gün şoñra [41] mersûm gelüb küçük kâlıbları egeledik-mi deyü sû'âl ben-dahî evet egeledim dedim de be'si yok benim aşıl murâdım bu olmayub Macâr altûnı kaķ' etmek için ancak [42] bu çelikler pek ufaķ olduğından bir çift daha başka yapıdıraġım sikke pûlundan daha ince bir teneke kesdirüb mührüñ üzerine vaz' etdirir isem sikkeyi tahrîk etmez [43] ve istediğim kadar zarb edebilürüm ve bu kere dahî bir iş göremez isem artık topını def' ederim dedi ve mersûmuñ vâķi' olan ricâ ü ilhâhına tarafımdan müvâfaķat olunarak

[Verso]

[1] kendüsüne bir çift dahî Macâr kâlıbı hakk edüb teslîm eyledim mersûm bu kere muķaddemkinden ziyâde iş görüb bir kaç gün içinde baña göstermiş olduğu Macârlar olduğka düzgünce [2] çıķmış idi ancak mersûm bunları me'mûl eylediği gibi çâbuk yapamadığından bahişle yüzlük kaķ' etmiş olsa ellilikden daha çâbuk olacağını ve bunda iki kât kâr buldığını [3] beyân ederek bu uşûlde olarak Mısır'ın yüzlük altûnı için-dahî

benden bir çift mühür talep eyledi ben-de hâyde [sic] baña çelîk getür-de i‘mâl edeyim ama fî ba‘d bundan başka [4] hic bir şey yapmayacağımı eyüce bilesiñ dedim ve fî‘l-hakîka bu istediği mühürleri dahî i‘mâl edüb kendüsine virdikden-sonra artık mersûma başka bir şey yapmadım mersûm bunıyla dahî [5] bes on altûn kaç‘ edüb birâz işini yoluna kor gibi iken kenârınıñ zincîrini uydıramadığından fâriğ olub hatta ben-dahî hakk etmiş olduğım mühri bozdum ve mersûm yalnız [6] Macâr kaç‘ına qarâr virüb baña irâ‘e eylediği altûnları yigirmi bes gurûşa kadar tahmîn eyledim mersûmuñ istediği şeyleri i‘mâlimden dört ay mürûr edüb baña virdiği akce [7] pek âz şey olduğundan ve müddet-i mezkûre zarfında üç dört hâneye nakl ile tebdîl-i mekân eylediginden kendüsini arar iken bir gün teşâdüf olunarak baña bir dört beş-yüz gurûs [8] virdi ve dönüb Mösyö Okost ‘avdet edecek imiş vuşûlünde kendüsine ne diyeceğimi bilmiyor-mısıñ demesine cevâben hâyır bilmem dedim bu ticâretiñ soñı gelmedi [9] ve âlâtım kırıldı yapdıracak bir maħal bulamadım diyeceğim diyerek beni alub Beg oğlu bâlık pâzârı kurbunda şokâğı derûnunda Kostânî nâm kimesneniñ evine ta‘âm etdirmeye [10] götürdi işte ol vakitden-berü mersûm Tendel’e başka bir şey i‘mâl etmedim ve bu maşlahatda mersûmuñ kâlb-zenlikden ziyâde bir tolandırıcı çapkın adam olduğını añladım ya‘ni [11] elinde bulunan çend ‘aded kalb akce nümûneleriyle ba‘zı tama‘-kâr eblehleri aldatmakdan ğayri bir iş göremeyüb eger mersûm bir iş gördiyse el-hâletü hazîhi der-dest olan kapûdân [12] Nîkola ile birlikde işleyüb mersûm ile tutulan âlât ü mâkîneleri vâsıtasıyla görmüşdür zîrâ âlât-ı mezkûre {ile} mersûm Tendel’in hânesinde dahî işleyüb ve bundan başka [13] mersûm kapûdân Nîkola âlât-ı mezkûre ile Beg oğlu bâlık pâzârı civârında iki yetîm çocukları var bir dül karınıñ hânesinde ve kapûdân Kristîc ve Ancelo Kâmânî [14] nâm şahıslarıñ hânesinde ve Mânolî Vûrîklâ nâm şahsıñ hânesinde dahî işlemiş olub ve mersûm Mânolî kapûdân Nîkola’ya mühür hakk eyleyen hakkâkı dahî elbette bilür [15] Tendel’e dâ‘ir işbu takrîrime ‘ilâve edecek bir sözüm olmayub kaldı-ki sâlifü‘l-zıkr dül karı ve kapûdân Kristîc ve Ancelo Kâmânî {ve sâ‘ire} hakkında söylediğim şeyler Yorgî ile [16] kapûdân Nîkola’dan rivâyet olunarak mesmû‘âtımdır

ملک لڑاکا حکیم نیک صفی اللہ معتمدانہ راز در قلم اچھے اعلیٰ آئینہ اولیٰ شایبہ سے ان صفیائے عیوہ وہ قلہ العبد اولیٰ صفی
سانسانہ نیک شایبہ

[illegible]

i.mVL 61/1166

- > BOA, DH.EUM.THR. 62/64, doc. 2, rapport de l'administrateur de la Dette publique et des opérations monétaires à la Direction de la Sûreté générale, 10 rebî'ü'l-âhır 1329 et 28 mars 1327 [10 avril 1911]

5 mârt sene 328 târîhli ve 40 / 3 nûmarûlu tezkireleri cevâbıdır mübâya'a eylediği balık eşmânına muqâbil İbrâhîm nâmında bir şahıs tarafından balıkçı Mehmed Ağa'ya virilüb tereddüd hûşûlüne mebnî kâlib [sic] olub olmadığını ta'yîni zımnında gönderilen bir 'aded yigirmilik meskûkât idâresine bi'l-irsâl mezkûr yigirmilik kâlib olmayub Zarb-hâne'ce egnâ-yı zarbında mâkinede kuşûrlı başılıb bi'l-âhıre hurde ayıklayanlar tarafından sehven ve 'adem-i diqqat eşeri olarak ayırlamamış olduğu bi'l-tedkîk anlaşılmasına mebnî idârede alıkonularak yerine hurde bedelinden bir 'aded yeñisi şâhibine virilmek üzere gönderildiği sebğ eden iş'âra cevâben meskûkât müdîriyetinden iş'âr kılınmış ve mezkûr yigirmilik mazrûfen gönderilmiş olduğunu beyânıyla te'yîd-i ihtirâm olunur efendim

Mâliye nâzırı nâmına
Düyûn-ı 'umûmiyye ve mu'âmelât-ı nakdiyye
müdîri
[Signature]

[Notule pré-imprimée de pied de page :]

Yazılacak cevâbda kaleminin 'umûmî / hûşûşî
nûmarûlu mektûbuna cevâb olduğunu işâret olunması ve her
metkûbda yalnız bir mâddeden bahş edilmesi ricâ olunur

La question

> BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 10, protocole
d'interrogatoire, 2 receb 1260 [18 juillet
1844]

[Page 1 (mention de couverture)]

[Note de coin :]

Kalb-zenlik töhmetiyle aḥz ü girift olunan Frânsız'lu [*sic*] ma'hûd ḥakkâk Lânj Î'polît
nâm şahşın ibtidâki istinṭâk-nâmesidir

[nûmarû] 1

fi 2 B. 1260

1

1. Mec. Verke 1166

2

قالبه نامی بر حسب افسد و از این طرف
موجوده که از طرف دیگر
استقامت و سید

i. MVL 61/1166

10

2 varak
(1 sayfa baş)

Biñ iki-yüz altmış senesi mâh-ı Receb-i şerîfîñ ikinci Pençsenbih günü Tob-hâne-i ‘âmire müşîri devletlü Mehmed ‘Alî Paşa hazretleri nezdinde umûr-ı mâliyye nâzırı devletlü Şafvetî Paşa hazretleri Zârb-hâne-i ‘âmire nâzırı ‘atûfetü Tâhir Beg Efendi hazretleri ve Tob-hâne-i ‘âmire müdürî sa‘âdetlü Hüsâm Efendi hazretleri mevcûd bulundıkları hâlde meclise berâ-yı istintâk celb ü ihzâr olunan orta boylı alaca gözli acık kumrâl bıyıklı Frânsız’lu İpolît Lânj nâm şahşa müşârünileyhum taraflarından tevcîh olunan es’ile ve mersûm tarafından îrâd olunan ecvibeyi şâmil istintâk-nâmedir

S ü ’ â l

C e v â b

İsmiñ nedir

İpolît Lânj

Yaşın kaç

Kırk üç

Şan‘atın nedir

Hakkâk

Vağanın neresidir

Frânsa dâhilinde Koro’ Noblo’ şehri

Bu tarafda müddet-i ikâmetiñ kaç senedir

On sene

Bu yigirmi pârelik sikke kâlıblarını sen-mi hakk eylediñ

Hayır bunları ben hakk etmedim ancak birâz yaşılanmış olduğundan baña tahtîr etdirdiler

Şu mevcûd olan sâ’ir büyük ve küçük sikke kâlıblarını sen-mi hakk eylediñ

Bunlara hic ma‘lûmâtım olmayub fakat altı gurûşluk sikke kâlıbınıñ hakkine bundan beş sene muqaddem bedâ’ etmiş isem-de tekmîl etmeyüb terk eyledim

Bu sâ’ir kâlıbların hakkı kimiñ işidir

Ma‘lûmum olmayub fakat bundan iki buçuk mâh muqaddem hânemde müste’ciren ikâmet etmek üzere çend nefer eşhâş bir ota isticâr edüb bu kâlıblar anların ellerinde ol-vaht mevcûd idi

Eşhâş-ı mersûmeniñ bu vechle kâlb-zenlik ile meşgûl olduklarını sen bilmez miydiñ

Bu keyfiyete merķûmlar hâneme geldikten beş gün sonra vâkıf oldum

İşbu iki buçuk mâh zarfında bu mişillü adamları hânında [sic] niçün iskân eylediñ ve zâbıta-ı beldeye niçün haber virmediñ

Bunların kâlb-zen olduklarını hiss eyledigimde beynimizde hayliden ha[y]li ihtilâf zuhûr edüb nihâyetü’l-emr cünki merķûmların der-dest-i i‘mâl bir mikdâr bâkırları bulunarak bunları zârb eyledikten-sonra çıkub gitmeleri karârlaşdırılmış olmasıyla mersûmlar bunıyla [sic] meşgûl iken âlâtları şikest olduğundan ba’d el-ta‘mîr işlerini bitirdikten-sonra hânemden çıkaçaklarını beyân ü ifâde ve muhâlefet eder isem beni ihâfe etmiş olduklarından zâbıta tarafına dahî ihbâra cesâret edemeyerek ve kendimi bu vechle bir mehlekede görerek merķûmları müdârâ ile kullanub işbu keyfiyetler şimdiye kadar te’ehhürlerine bâ’iş oldı

Bu adamların şimdi ne mahalde olduklarını bilür misiñ

Bilmem fakat içlerinden bu gece tutulmuş olan Jozef nâm şahış bilmek gerekdir

Bu eşhâş hânından ne vaht çıktılar

Yorgî nâm şahış sâ‘at on iki ile bir beyninde çıkub mersûm Jozef ahsâm vahtı birkaç kîse

derûnunda rüfeķâsına kalb aķce götürdükden-
soñra tekrâr eve gelmiş-idi işbu kâlb-zenleriñ
aşıl re'isi olub ve hânemi istîcâr etmiş olan
Rûm tâ'ifesinden kapûdân Nîkola nâm şahış
dahî Frenkce sâ'at tokuz şulalarındaki [sic]
Türkce sâ'at ikide zıkr olunan kîseleri tekrâr
eve getirüb ol-vakit ben henüz yatmış-idim
mersûm Nîkola oţama girüb bu kîseleri yere
vaz' ile yarın bunları aşğıda yatan adamlara
teslîm it diyerek merķûmları uyandırmak
istemedigini beyân eyledi zâbıta evi başdığı
vakitte mersûm Jozef'den başka aşğıda
kimse yoğ-idi

Bu adamların ism ü şöhretlerini ve ne millet ü
teba'adan olduklarını bilür misin

Şöhretlerini bilmem ancak biri sâlifü'l-zıkr
kapûdân Nîkola'dırki bunların re'isi olub
diğeri dahî Yorgî nâm Rûm'dur ve üçüncüsü
Nemçe teba'asından der-dest olan mersûm
Jozef'dir

Bunlar etdikleri kârdan saña bir hisşe virirler
miydi

Hayır şu kadar ki işlerini bitürdükden-soñra
baña mükâfât olarak külliye tlü şey
vireceklerini va'd eylediler

İşbu der-dest olan şanduk derûnunda bulunan
âlât-ı müte'eddide kimiñdir

Evet benimdir tîmûr ve ağac hakkı için bir
taķım âlâtdır

İşbu altı gurûşluk sikke kâlibından başka
kâliblar hakk etdiñ-mi

Bundan iki sene muķaddem Ğalaţa'da
tüfenkci Pârîs nâm şahış sipârişiyile Macâr
altûnı zarbıçün bir kâlib hakk etmiş-idim ve
zannıma göre mersûm Pârîs kâlib-ı mezkûr
kendüsi yapmak üzere âharını te'mîn etmiş
oldığından mersûma bunu sipâriş edenler
kimler ise mâdde kendüsiniñ te'mîni vechle
olmadığını añladıklarından kâlibı matlûb
etmemiş olmalarıyla yedimde kaldı

S ü ' â l

C e v â b

Yeñi yüzlük altûn zarbıçün işbu bir çift
kâlıbları kim hakk etdi

Bunları saña kim sipâriş etdi

Ücreti kaç gurûşa kaç' etdiñiz

Seni bu kuyûmcıya kim ta'rîf edüb vâsıta oldu

Bu Pârîs denilen şahıs bunda mıdır ve
mersûm kuyûmcının dükkânı nerededir

Mersûm kuyûmcıdan başka kesâna bu
kâlıblardan hakk etdiñ-mi

Bak o dedigiñ kâlıb bu mıdır

Bu def'a tutılan âlât üzerinde bulunan kâlıbı-
da sen-mi hakk etdiñ

Bunlardan başka mersûm kuyûmcıya bir
yigirmi pârelik kâlıbı hakk etdiñ-mi

Başka bir i'tirâf edecegiñ şeyler yok-mıdır

Ben hakk etdim

İsmi bilmem fakat kuyûmcı tâ'ifesinden
tahmînen yigirmi üç yaşında sarı cehrelüce
kısa boylu bir deli kanlı Rûm uşâğı sipâriş
eyledi

Biñ gurûşa pâzârlık olunub fakat kaç gurûş
virdigi pek hâtırimda degil ise de gâliba tobi
bu miqdâr olmak gerekdir ve meblağ-ı
mezbûrdan birâz alacağım daha vardır

Ânifen zıkr eyledigim tüfenkci Pârîs vâsıta
oldı

Merķûm Pârîs bundan sekiz on ay muķaddem
bu taraftan 'azîmet etmiş olub ancak
kuyûmcı-ı mersûmuñ dükkânı [P]ençşenbih
pâzârına varmaksızın Ğalaṭa câddesi üzerinde
bir tulumbalu kuyı ittîşâlındedir

Muķaddemâ yine şahş-ı merķûma çâr-köşe
bir kâlıb hakk etmiş isem-de ne nev'-i sikke
içün olduğu hâtırimda degildir

Evet budur

Hayır bunu ben hakk etmedim

İhtimâl ise de vakit mürûr etmiş olmasıyla
pek hâtırimda degildir

Hayır hebsini söyledim

İşbu istintâk-nâme baña cehren ve 'alenen kırâ'at olunub derûnunda beyân olunan kâffe-i
mevâddı taşdîk ü i'tirâf ederim ve işbu biñ sekiz yüz kırk dört sene-i mîlâdiyyesi
Temmu'zı'nıñ on sekizinci günü Tob-hâne-i 'âmire'de haṭṭ-ı destimle imzâ ederim.

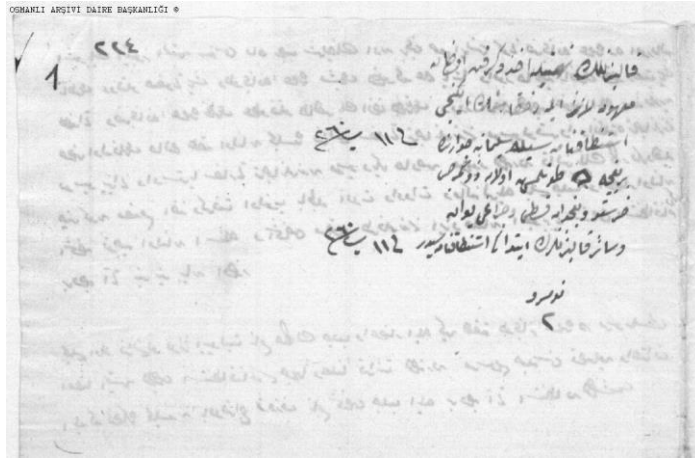
Meclis hitâm bulmuşdur

- > BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 11, protocole
d'interrogatoire, 11 receb 1260 [27 juillet
1844]

[Page i-1 (mention de couverture)]

[Annotation liminaire dans le coin en haut à droite, écrite en deux temps :]

Qâlb-zenlik töhmetiyle ahz ü girift olunan ma'hûd Lânj ile rüfekâsınıñ ikinci istintâk-nâmesidîr fî 11 B sene 260 / -yle Süleymâniye civârında bir bağçede tutulmuş olan dökmeçi Hritso ve bağçivân Koştî ve cirâğı Yovân ve sâ'ir qâlb-zenleriñ ibtidâki istintâk-nâmesidir fî 11 B sene 260 nûmarû 2

[Page i-2]

İşbu biñ iki-yüz altmış senesi mâh-ı Receb-i şerîfiñ on birinci Cum'a irtesi günü Żarb-hâne-i 'âmire'de umûr-ı mâliyye nâzırı devletlü Şafvetî Paşa ve Tob-hâne-i 'âmire müşîri devletü Mehmed 'Alî Paşa ve umûr-ı hâriciyye nâzırı devletlü Rif'at Paşa hâzerâtı ve Żarb-hâne-i 'âmire nâzırı 'atûfetü Tâhir Beg Efendi hâzretleri ve Düz oğlu Hacı Âgob ile sâ'ir me'mûrîn hâzır oldukları hâlde 'akd olunan meclisde Frânsa sefâreti tercümânlarından Mösyö Lokservâ ve İngiltere tercümânlarından [sic] Mösyö Pîzânî ve Avusturyâ sefâreti tercümânlarından Mösyö Viker Hâdaż mevcûd olarak qâlb-zenlik kâr-ı mekrûhıyla çend gün mukaddem ahz ü girift olunub bi'l-cümle âlât ü edevât ve mâkineleriyle meclise celb ü ihzâr olunan eşhâşa tevcîh olunan es'ile ve eşhâş-ı merkûme taraflarından îrâd kılınan ecvibeyi şâmil istintâk-nâmedir ki ber vech-i âtî bend bend beyân olunur

Meclise evvelâ Frânsa'lu Lânj İpolît nâm hakkâk celb ü ihzâr ile geçen hafta Tob-hâne-i 'âmire'de mersûmuñ imzâ etmiş olduğu istintâk-nâmesi cehren ve 'alenen kırâ'at olunarak mersûm cümlesini taşdîk ü i'tirâf eylediginden-şoñra meclisden bi'l-ihrâc Jozef nâm şahşı celb ile ber vech-i âtî istintâk olunmuşdur

İsmiñ nedir	Jozef Abyânîça
Yaşñ kaç	Otuz iki
Şan‘atñ nedir	Gemici
Kağı milletdensiñ	Avusturyâ’lu
Vataniñ neresidir	Kâstel Novo
İstânbûl’a geleli kaç senedir	Yalnız altı ay
Berren mi geldiñ bahren mi	İskenderiye’den Ragûza’lı bir kapûdân ile bahren geldim
Pasâportuñ var mı	Var ikâmet tezkerem-de var
İşbu kalb aķce i‘mâl eden eşhâs ile ne şûretle buluşduñ	Ėalaťa’da teşâdüfle bunlarıñ ikisiyle görışüb kapûdân Nîķola’yı baña merķûmlar bildirdi
O iki şahış kimlerdir	Biri Yorgî ve digeri Covânî
Kağı milletdendir	Yûnânî
Bunlar kimiñ evinde işlediklerini bilür-misiñ	Bir Frânsız’lunuñ [sic] evinde
O Frânsız’lunuñ ismi nedir	Pek bilmem ama ġâlibâ Lânj olmak gerekdir
Sen kağısınıñ hîdmetinde bulunur idiñ	Kapûdân Nîķola ile Yorgî’niñ hîdmetinde
Kalb aķce zârbında sen-de işler miydiñ	Ben şu getürir ve âlâtları siler ve aķceleri temîzler idim ancak kuvvetim olmadığından aķce zârbına yardım edemezdim
Ne-miķdâr aķce kať‘ etdiklerini bilür misiñ	Hemen bir yigirmi beş-biñ ġurûşluk
Saña ne-miķdâr şey virdiler	Daha hesâblarını görmemiş olduklarından bir şey vermeyüb faķať kendülerini aķce içün şıķışdırdığımdan birkaç def‘a da otuzar kırķar bir altı-yüz ġurûş ķadar temîz pâra virdiler
Bunlar kalb aķceyi ne şûretle şarf ederlerdi	Kapûdân Nîķola ile Yorgî ikisi biliyor ben bilmem
Bu işlerde aşıl baş kim idi	Aşıl baş kapûdân Nîķola olub ancak mâķîne işce ustası Yorgî idi
Sen bunlarıñ hîdmetine ne şartla girdiñ	Kapûdân Nîķola gel saña aķce kazandırayım diyerek beni yanına aldı
Ne vakitden-berü bunlarıñ hîdmetinde bulunuyorsuñ	Tahmînen iki bucuķ aydan-berü
Topuñuz kaç kişı idiñiz	Nîķola ve Yorgî ve ben üç kişı idik
İşleyen kimler idi	Hemen üçümüz de işler idik
Lânj denilen-de işe ķarışur mıydı	Lânj yukarıda bulunub ne ile meşġûl olduğunu bilmem
Sikke ķâlıblarını kim hakk etdi	Lânj mı yoķsa âķarı-mı pek ma‘lûmum degildir

> BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 8, protocole
d'interrogatoire (suite), 11 receb 1260 [27
juillet 1844]

[Page ii-1 (recto)]

Mersûm Jozef meclisden ihrâc ile kapûdân Nîkola bi'l-ihzâr ber vech-i âtî istintâk
olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir

Nîkola veled-i Corcî

Yaşñ kaç

Çırk dört

Şan'atñ nedir

Gemici olub bir tüccârñ gemisinde
kapûdânlık ederken bundan beş mâh
muqaddem terk eyledim

Çangı milletdensiñ

Lâtîn re'âyası

Vaţanıñ neresidir

Sânţorîn

Bu tarafda müddet-i ikâmetiñ kaç senedir

İki buçuk sene

Beş aydan-berü ne ile meşğûl idiñ

Çahve ve şeker alub şatmak için bir mağâza
istîcâr etmiş-idim

Ne-mikdâr kalb akçe şatdıñ

Biñi dört-yüze hesâbıyla benim elimle şatılan
bir on sekiz biñ gürüşlukdur

Bu akceyi senden kim alurdi

Muqaddem ipek tüccârından Kefâlonya'lı
kapûdân Yorgî nâmında biri alurdi

Mersûm kendüsi-mi gelüb alurdi yoğsa sen-
mi götürürdüñ

Soğakda birbirimizle buluşub işimizi görürdük

Akceyi saña kim getürdi

Jozef getürürdi

Lânj'ñ evine gider miydiñ

Bir iki def'a gitdim ise de soñraları gitmedim

Lânj'ñ evini istîcâr eden kimdir

Bilmem

Lânj ile ülfetiñ nasıl oldu

Benim ta'mîr olunacak bir tûfengim var idi
dostlarımdan biriniñ ta'rîfiyle mersûm
Lânj'ñ evine gitdiğimde bir aralık benim bir
kârlı maşlahatım var gel seniñle ortak olalım
ticâretini taşnîf üzere beynimizde taksîm
ederiz diyerek baña teklîf edüb ben-de bu
mâddeniñ ne edüğünü fehm eyledigimde
ibtidâ müvâfaqat etmedim soñra tekrâr
mersûmuñ evine gelüb mâkineleri daha
kurulmamış buldum nihâyetü'l-emr
mersûmdan sâlifü'l-zıkr on sekiz biñ gürüşü
sürmek üzere kabul eyledim

Mâkineler işler iken gördüñ-mi

Evet gördüm

Kimler işledirdi [sic]

Bir kaç kişi var ise de bunlardan Lânj ile
Jozef'den mâ'adâyı tanımam

Lânj ne iş ile meşğûl idi

Bâkırları haddeler idi

Jozef ne yapardı

Evde bu iş ile meşğûl idi

Bunlar ile sen-de işlediñ-mi

Lânj ile Jozef'in ifâdesine göre sen bu işde
baş imişsiñ

Bâkıyı nereden alurlardı

Jozef şimdi her mâddenin toğrısını söyledi
sen niçün inkârda gezersiñ

Sikke kâlıblarını kim hakk etdi

Mâkîne üzerinde bulunan kâlıbı kim hakk
etdi

Kâlıbları hakk eden Lânj diyorsuñ ama
işleyen kimler idi

El bile urmadım

Günâhları boyunlarına

Ma'lûmum degildir

Jozef'in her dedigi şahîh degildir ben
işlemedim faķat on sekiz biñ gurûşluk kalb
aķce sürdüm

Ėâlîba Lânj olmak gerekdir

Lânj hakk etdi

Yine Lânj ile Jozef

بدون ازین موضع زودتر بنکار کسب الله کند و در موضع قیودانه بنشیند اما از آن وقت
یکسره و در آنجا بماند و در آنجا منتظر باشد

زودتر سوال

بدون طایفه میس
سن بر کاره کیم سوره الحک
کے اجرت و عدا بدیه کمر
بقیودانه کند و س ایندی می

این روز غرضه که کیم ویرد
قطع افسانه آنچه اله کیم ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

جواب

اوت طایفه وین میسره کوره بیه بود
بی بر کلوب جا غری بی کیم
بود

اوت ایندی وک وایه تکلی اولیقه بنکار ایندی
باشدر وک
جیه جیه قیودانه فقط ویرد
قیودانه فقط ایله ویرد

بودرک نامت به وین جیه قیودانه بودرک بانه
مروم ایس
ارافده الله بودرک بانه هفده بر آنکه ویرد
طوبارلر ض خیله کیم ایس ایندی فقط کونه ویرد
مغول ایدورلر ایس

مروم ایس با آنکه کیم هفده ماعدا بر ماعدا
ایندی کیم کورم
بجی
اود فقط باقیه وین جیه ویرد ایدورلر وک

اودرین بر کله ایندی وک
استانایک دگ تنه بنیه یاره الله به کیم ایدورلر
قیودانه فقط ویرد ایس ایدورلر ویرد
استانایک ایدورلر ویرد ایدورلر ویرد
بعد مضا صه ایله قطع ایدورلر وک
برقیه ایس کیم ایله فایا ویرد بعد بر کیم ایس
طوبارلر ویرد ایدورلر وک

به بیلم بودرک ایس ایدورلر وک
جیم
اوت مروم بعضا سوفا کیم بر کیم ویرد ایدورلر
مروم قیودانه فقط ایله ویرد
بودرک وک ایدورلر وک

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد
بقیودانه ایله وها بنقر کیم ایندی ویرد
نقدی ویرد ایندی ویرد

Bunuñ üzerine mersûm Jozef bi-tekrâr meclise celb ile kendüsüne mersûm kapûdân Nîkola irâ'e olunarak ikisi-de hâzır oldukları hâlde ber vech-i âtî istintâk olunmuşdur

Jozef'e s û ' â l

C e v â b

Bu adamı tanıır mısıñ

Evet tanıırım ve benim bilişime göre baş budur

Seni bu kâra kim sevķ eyledi

Beni bu gelüb çağırđı ben-de gitdim

Saña ücret va'd eden kimdir

Budur

Bu kapûdân kendüsi işler miydi

Evet işlerdi ve aķce tekmiñ oldukķa bi-tekrâr işlemege başlardı

Altı yüz gurûş saña kim virdi

Ceste ceste kapûdân Nîkola virdi

Kať olunan aķceleri kim alurđı

Kapûdân Nîkola alub şarf ederdi

Kapûdân ile daha başka kim işlerdi

Yorgî nâmında biri dahî olub kapûdân bulunmadıkķa başımız mersûm idi

Ne-kadar müddet işlerler idi

Aralıkķa âletler bozuldıĝından haftada bir iki def'a ve belki tıyarlar havfıyla geceleri işlemeyüb fakat gündüzleri meşĝûl olurlar idi

Bu mâkînelerin ne-vaķitden-berü işledigini bilürsün

Mersûmların yanlarına geldigim müddetden mâ'adâsı ma'lûmum degildir

Lânj da birlikde işler miydi

İşledigini görmedim

Seniñ aşıl şan'atın nedir

Gemici

Bâķırı nerede dokerler idi

Evde fakat bâķırı hâzır tahta [sic] olarak alurlardı

Bu bâķırları kimler işler idi

Üçümüz birlikde işlerdik

Nereden alurlar idi

İstâniyâ'nın dükkânından peşin para ile ben gider alurdum

Naşıl aķce virer idiñ

Kapûdân Nîkola'dan temiz aķce alur virer idim

Bâķırı istediĝiniz gibi naşıl keserdiñiz

İstedigimiz ölçi ķadar bir maşdar ile üzerinden çizüb ba'dehi mıķrâz ile kať ederdik

Ne ile beyâz ederdiñiz

Bir tencere içinde sirke ile kaynadub ba'dehi bir kîse içinde tuz ve bir başka eczâ ile

O eczâ neden mürekkeb idi

Ben bilmem bunu tertîb eden Yorgî idi

O tertîbden burada var mıdır

Bilmem

Sen kapûdân Nîkola'ya kîseler ile aķce getürdüñ-mi

Evet mersûma ba'zen soķakķa bir iki kîse virer idim

Mersûmân ƙapûdân Nîƙola ile Jozef hâzır oldukları hâlde mersûm Lânj bi-tekrâr meclise celb ile ber vech-i âtî istintâƙ olunmuştur

Lânj'a s û ' â l	C e v â b
Eviniñ bir nişfini kime îcâr etmiş-idiñ	Ƙapûdân Nîƙola'ya
Ƙapûdân Nîƙola'ya s û ' â l	C e v â b
Buña sen ne cevâb edersiñ	Hilâfdır
Lânj'a s û ' â l	C e v â b
Eviniñ nişfini bu adama ne zımnında îcâr eylediñ	Ƙapûdân evime ba'zı emti'a ü eşyâ vaz'edeceğini baña inandırmış-idi
Ƙapûdân Nîƙola'ya s û ' â l	C e v â b
Sen ne niyetle bu evi istîcâr etmiş-idiñ	Ben ev-i m-v [mezƙûrı ?] istîcâr etmedim

> BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 4, protocole d'interrogatoire (suite), 11 receb 1260 [27 juillet 1844]

[Page iii-1]

Lânj'a s û ' â l	C e v â b
Ƙapûdân evde ne yapardı	Kîseler içinde azar azar evde bir tâƙım âlât ü edevât getürdi
Ƙapûdân saña ta'mîr etdirmek için bir tüfenk dahî getürmüş olduğunu iddi'â edeyor	Hilâfdır
Ve yine ƙapûdân-ı mersûmuñ iddi'âsına göre sen kendüsine tüfengi teslîm eylediğini eşnâda şöyle bir ƙârlu ticâretim var gel benimle ortak ol diyerek ba'zı teklîfler etmişsiñ	Bunuñ topı yalân olub ben ƙapûdânı ne gördüm ve ne de kendüsine tüfenk virdim
Jozef'i bilür misiñ	İki aydan-berü bilürüm ki mersûmı ƙapûdân Nîƙola getürmüş-idi
Mersûm Jozef ne yapardı	İbtidâları eve gelür gider ƙalmaz idi soñra işe başlandıƙda ƙalub ba'zen giceleri dahî yatar idi
Ƙapûdân Nîƙola'ya s û ' â l	C e v â b
Mâkîne üzerinde bulunan ƙalıbı kim ƙakk etdi	Mâdâm-ki beni şıƙışdırıyorsunuz bu mâkîne ve sâ'ir âlât yapıldığı hengâmda ben mevcûd degil idim ancak Lânj'dan işitdiğim bunları kendüsi Ğalaťa'da tüfenkci Borosâr [sic] ile birlikde yapmışlar ben hazır buldum

جواب

کسیر ایچنه آنه آره اده برطانی ایستاد
کندوک

جواب

بونک طویل یلاوه ههجه سه خودانه بکول
ونه و کندوکم فضا دیردم

ایک آیدنه و یلورکمر مرهون خودانه ههجه
کندوکم

ایتراله اده کلورکمر فضا اری ههجه ایتر
باشکله فضا فضا ایتر ههجه ایتر

جواب

مادامکه بی هفت بریدر سکه بوداکنه ورنه
الوت یا بدین ههجه سه به یلورکمر ایتر
ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
عقله و فضا بروسار ایتره بونک یاکنه
سه ههجه بولدم

جواب

روبه بروسار ایتره ههجه فضا ایتره
فضا بروسار ایتره ههجه فضا ایتره
فضا بروسار ایتره ههجه فضا ایتره

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

جواب

ایتره لایزده ایتره بونک کندوک
بوسه

لازده سوزاک

خودانه اده ن یاروک

خودانه لایزده سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

لازده سوزاک

خودانه اده ن یاروک

خودانه لایزده سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

لازده سوزاک

خودانه اده ن یاروک

خودانه لایزده سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

لازده سوزاک

خودانه اده ن یاروک

خودانه لایزده سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

لازده سوزاک

خودانه اده ن یاروک

خودانه لایزده سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

ایتره خودانه سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

لازده سوزاک

خودانه اده ن یاروک

خودانه لایزده سوزاک ایتره
کندوکم اولیتره اده ایتره

Lânj'a s û ' â l

Bu zınbalar ile kâlıbları kim hakk etti

C e v â b

Rûsya tûmûrundan olarak çeliklenmiş üç
tâkım kâlıb mevcûd idi benim hakk etmiş
oldığım faķat yüzlük yeñi altûn kâlıblarıdır

Ķapûdân Nîķola'ya s û ' â l

Lânj ile işleyen Borosâr'ların ķanğı
ķarındaşıdır

C e v â b

Bilmem Lânj'dan işitdigim faķat Brosâr
nâmında bir şaķışdır

Lânj tarafından daķî cevâb

Ben Brosâr'a hic bir şey i'mâl etdirmedim

Bunuñ üzerine Hâriciye nâzırı devletlü Rif'at Paşa hâzretleri mersûm Brosâr'ların ikisiniñ
daķî ihzârlarını Frânsa tercümânı Mösyö Lokservâ'dan taleb buyurmalarıyla tercümân-ı
mûmâileyh der-hâl Frânsa sefâreti ķancelâryâsı ķonsolosı Mösyö Ķâstânî'ye bir mektûb
tahrîriyle mersûm Brosâr'ların kavâş başıya [sic] terfîķen irsâl olunması hûşûşunu iş'âr ü
beyân eylemiş ve biraz vakîtden soñra kavâş başı 'avdetle Brosâr'lar gûya [sic] gitmiş
bulunduklarından ķonsolos-ı mûmâileyh pâzâr irtesi günü mersûmânı celb ile meclise
göndereceğı cevâbını getürmüş ve ol aralık devletlü Mehmed 'Alî Paşa hâzretleri
İngiltere tercümânı Mösyö Pîzânî ile birlikde başķaca istintâķ etmek içün bir âķar otaya
geçmiş olmalarıyla merķûm Lânj'ın bi-tekrâr istintâķına mübâşeret olunmuşdur

Lânj'a s û ' â l

Mösyö 'Aleksânder bu keyfiyetleri bilür mi

Ķapûdân ile sizi kim görüşdüirdi

C e v â b

Bilmem

Ben ķapûdânı dört seneden-berü bilürüm
mersûm baña bir tâķım sikke kâlıbı hakk
etdirmiş-idi vâķı'â tüfenkci Pirrosîr'iñ [sic]
dükkânına soñradan ben gidüb elimde şatılık
ba'zı tüfenkler var ise de ķapûdâna tüfenk
şatmadım

Müşârünileyh Mehmed ‘Alî Paşa hazretleriyle Pîzânî merķûm ħapûdân Nîķola’yı tekrâr meclise îşâl eyledikden-şoñra ber vech-i âtî istintâķ olunmuşdur

Ķapûdân-ı mersûma s û ’ â l

C e v â b

Ķac seneden-berü bu ħavâlîde bulınursuñ
Lânj ile naşıl ülfet peydâ etdiñ

Otuz üç seneden-berü

Ķapûdân tarafından sükût olunmağla Lânj’ıñ cevâbı

Ben ħapûdânı dört seneden-berü kendüsine yigirmi pârelik sikke ķâlıbları ħakk edivirmek münâsebetiyle bilür tanırım mâdâm-ki bunca söyledigim sözler ħatlımı mûcib olmağla yalân söyleyemem

Ķapûdân cevâbı

Ben bir vakitte bunuyla işlemedim faķať on sekiz biñ ħurûşı sürmüş olduğımı i’tirâf edeyorum

Ortaya s û ’ â l

Lânj tarafından c e v â b

İbtidâ bu mâddeyi ‘arz ü teklîf eden kimdir

İbtidâ gelüb evimi desîse ile isticâr eden ħapûdân Nîķola olub mersûmuñ ķâlîb-zenlik ile meşğûl olduğımı beş ħün şoñra ħaber aldım ancak beni ihâfe etmiş olduğından ben-de işiñ içine girmiş bulunmadığımdan kendüsini ele virmedim kaldı-ki ben âķarınıñ yapmış olduğı ķâlıbları faķať silüb ta’mîr eyledim şan’atdan añlar bir adam getirilür ise benim yapıdığım ķâlıblarıñ ķelik olduğı ve diğerkleriniñ timûrdan edügi añlaşılır

Lânj tarafından c e v â b

El-ħâşıl bu işde baş kimdir

Evime bi’l-cümle âlât ü edevâtı mükemmel olarak getüren ve Yorgî ile Jozef’i alub gelen ħapûdân Nîķola olub mersûmlar benim evime gelmezden evvel pek çok maĥallerde işlediklerini bilürsem-de ķangı evlerde bulunduklarını bilmem ve bunlar bu işe daha devâm etmiş olaylardı ahâlîniñ sekizde birini lekedâr ederlerdi

Ķapûdâna s û ’ â l

Cevâb

Sen ne dersin

Ķâlıblar ile zınbaları Lânj ħakk edüb sâ’ir bi’l-cümle timûr âlât ü edevât Brosâr ma’rifetiyle yapılmışdır

Mersûmûn Lânj ve kapûdân Nîkôla ve Jerzef [sic] meclisden bi'l-ihrâc nöbet Süleymâniye civârında bir bağçe derûnunda ahz ü girift olunan takıma gelmekle ibtidâ bağçivânı Kostî meclise celb ile ber vech-i âtî istintâk olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir

Kostî

Yaşın kaç

Elli elli beş

Nerelisiñ

Qâzı köyli

Şan'atın nedir

Bağçivân

Bağçede qalb aqçe kesenler kimler idi

Fanâr'lı Kostâkî baş olub kâffe-i âlât ü edevâtın maşârifini tesviye eden mersûmdur digerleri dülger Şâvva ve yine dülger Todorî ve mersûm Kostâkî'niñ dostı Tanâş ile Kefâlonya'lu Nîkôla ve dökmeci Hristo ve çirâğım bağçivân uşâğı

[Page iii-3]

Mersûm dökmeci Hristo dahî meclise ihzâr ile başkaca bir kîse derûnunda mahfûz olan mâkîne ve âlât kendüsine irâ'e birle mersûm ber vech-i âtî istintâk olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Bu âlât kimiñdir

Re'isimiz olan Fanâr'lı Kostâkî bunları bağçeye götürüb baña teslim etmiş ise de aşıl şâhibi Nîkôla imiş bağçeyi bulub tedârük eden Şâvva'dır el-hâsıl toğrıyı söyleyelim mersûm Kostâkî ile Nîkôla bir gün gelüb beni işimiñ başından kaldırdılar biz bir tâqım âlet getürdük sen şan'atdan añlarsın gel bak yapılursa seniñle birlikde işleyelim dediler ben-de kalqub âlât-ı mezkûreyi görmek için bağçeye gitdim ve ba'de'l-mu'âyene şu iki âlet işe yarar ise de diger büyük tîmûr kullanılmaz dedigimde Kostâkî ol-vaqit biz bu tîmûrı yine âlât-ı mezkûreyi yapan ustaya yaptırabilürüz diyerek kâlıbları alub şavuşdı nihâyet bir iş görecegiz diyerek hayli uğraşdı ise de uyduramayub şimdi-de yakayı ele virdik

Merqûmân bağçivân Kostî ve dökmeci Hristo meclisden ihrâc ile sâlifü'l-zikr Nîkôla ihzâr olunub ber vech-i âtî istintâk olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir

Nîkôla Toliyâto

Yaşın kaç

Otuz dört

Memleketiñ neresidir

Kefâlonya

Şan‘atıñ nedir
Bu tarafta müddet-i iķâmetiñ ne kadardır
İşbu kâlb-zenlik kârına ne vakitden-berü
meşgûlsüñ

Bu âlâtları bilmez misiñ
Kostâkî’yi bilür misiñ
Bağçede işleyenleri bilür misiñ

Ayâķ ticâreti
Üc sene kadar
Ben bu kâr ile meşgûl olmadım ancak bir
mikdâr mûm almak için çârşûya çıkub hatta
aķcesiniñ bir mikdârını daha te’ diye
etmeksizîn beni Ğalaťa’da kavâşlar aķz ü
girift ederek ceyblerime dört kîse kâlb aķce
şokdılar ba‘dehi evime gidüb taharrî
eylediklerinde bu mişillü şey bulmadılar

Hayır bilmem
İhtimâl-ki bilürüm
Hic birini bilmem

Mersûmuñ işbu inkârı üzerine mersûm dökmeçi Hristo bi-tekrâr meclise celb ile mersûm
Nîķola’ya irâ’e olunarak ber vech-i âtî sû’âl olunmuşdur

Nîķola[’ya] s û ’ â l

Bu adamı bilür misiñ

C e v â b

Hayır bildiğim degildir

H r i s t o ’ n u ñ c e v â b ı

Vâķı‘â cümlemiz birlikde işleyüb kârını
taķsîm edecek idik şimdi ele geçdigimizden
artık birbirimizi bilmek işimize el-virmiyor

[Page iii-4]

Nîķola’ya s û ’ â l

Sen bağçeye gitdiñ-mi

C e v â b

Belki gitmişimdir ama bu şeylerden aşla
haberim yokdur

Sâlîfü’l-zıķr bağçivân Kostî dahî tekrâr meclise celb ile mersûm Nîķola’ya irâ’e olunarak
sû’âle mübâderet olunmuşdur

Bağçivâna s û ’ â l

Bu adamı bilür misiñ

C e v â b

Evet Kostâkî ile birlikde bağçeye gelürdi

Ķapûdân Nîķola ile Lânj ve sâ’irleri dahî meclise ihzâr ile cümlesi müvâcehe olunarak
ber vech-i âtî istintâķ olunmuşdur

Dökmeci Hristo’ya s û ’ â l

Ķapûdân Nîķola’yı tanıır mısıñ

C e v â b

Tanıırım Kostâkî ile birlikde gelürdi

Ḳapûdân Nîḳola'ya s û ' â l

C e v â b

Ma'hûd on sekiz biñ ğurûşı yalnız sen-mi şarf
eylediñ yoḥsa daha başḳalarını-da bu ḥidmete
ḳullandıñ-mı

Yalnız ben şarf etdim

Lânj'a s û ' â l

C e v â b

Sen bu Nîḳola Ṭoliyâto'yı tanıur bilür mi[si]ñ
Mersûma hic ḳâlîb ḥakk etdiñ-mi

Ġâlîbâ Beg oĝlı'nda görmüşüm
İtdim ancak çok vakit mürûr etdi

Nîḳola'nın cevâbı

Öyle şey vukû'bulmadı

Lânj'a s û ' â l

C e v â b

Bir ḳâlîb ḥakkı içün kaç ğurûş ustâdiye alır
idiñ

Beş-yüz ğurûş alurdum

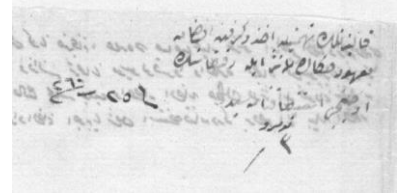
Meclis ḥitâm bulmuşdur

> BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 12, protocole
d'interrogatoire, 25 receb 1260 [10 août
1844]

[Page a-1 (mention de couverture)]

[Note de coin :]

Qâlb-zenlik töhmetiyle ahz ü girift olunan ma'hûd hakkâk Lânj ile rüfekâsının üçüncü
istintâk-nâmesidir fî 25 B sene 260 nûmarû 3

[Page a-2]

Biñ iki-yüz altmış senesi mâh-ı Receb-i şerîfîñ yigirmi beşinci günü Zârb-hâne-i 'âmire'de
şâhib-i 'ayâr 'izzetlü İbrâhîm Efendi ve Tercüme otaşî hulefâsından Emîn Efendi ve Düz
oğlu Hacı Âgob ve Frânsa tercümânı Mösyö Lokservâ ve İngiltere tercümânı Mösyö
Pizânî ve Avusturyâ tercümânı Mösyö Viker Hâdaż hâzır oldukları hâlde meclise celb ü
ihzâr olunan hakkâk Lânj ile kapûdân Nîkola'ya bi-tekrâr tevcih olunan es'ile ve
merkûmân taraflarından îrâd kılınan ecvibeyi şâmil istintâk-nâmedir ki ber vech-i âtî
beyân olunur.

Kapûdân Nîkola'ya s û ' â l

C e v â b

Geçen gün sen meclisde mâkîneleriñ birini
Brosâr'larıñ yapmış olduğunu takrîr etmediñ-
mi

Evet Lânj'dan öyle işitdim

Lânj'a s û ' â l

C e v â b

Kapûdân Nîkola'ya sen böyle bir kelâm
söylediñ-mi

Ben kapûdâna bir vakitte böyle lakırdı
söylemedim ve Brosâr'lar [sic] baña hic bir
âlet yapmadı

Kapûdâna s û ' â l

C e v â b

Brosâr'larıñ kangısı yapmış olduğu ma'lûm-
mıdır

Kangısı olduğunu bilmem fakat Lânj'dan
rivâyet Brosâr nâmında birisi imiş

Mersûm Brosâr'larıñ birer kere istintâk olunmaları tensib olunmağla evvelâ merkûmlarıñ
büyük karındaşları meclise celb ile ber vech-i âtî istintâk olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir.....

Piyer Brosâr

Şan'atıñ nedir.....

Galata'da tüfenkci

Bak şu kapûdân Nîkola'yı tanıır mısıñ...

Hayır tanımam

Ḳapûdâna s û ' â l

Sen Brosâr'ı tanıır mısıñ.....

Brosâr'a s û ' â l

Lânj'ı tanıır mısıñ.....

Lânj ile ülfetiñiz ne münâsebetledir.....

Lânj orada ne iş işlerdi.....

İşbu on sene zarfında gerek komşılığınız eşnâda ve gerek ol-vaqitden-berü Lânj ile hic bir gûne aḥz ü i'tâñız vukû'buldı-mı ya'ni saña bir biyücek mâkîne sipâriş etdi-mi

Muḳaddem ve gerek mu'aḥḥar Mösyö Lânj'ıñ ne şan'atla meşgûl olub ve ne ile ta'ayyüş eder oldığımı bilür misiñ

Bu ifâdâtından gayri meclise beyân olunacak daha ba'zı îzâḥât var ise munşifâne îrâd eder misiñ

Seniñ mü'tâla'aña göre o mâkîne cesâmet ü şıklı cihetiyle başka bir işe kulanılır mıydı meşelâ kalb aḳce zarbına isti'mâl olunabilür miydi

Saña bu âleti mersûm Tendel sipâriş eylediği vakitde kendüsine ba'zı mü'tâla'âtıñı beyân etmediñ-mi

Ḳapûdân Nîḳola'nıñ tutıldığı maḥalde derdest olunan mâkîne saña irâ'e olunsa seniñ ocağından çıkmış olan mâkîne oldığı hâlde tanıır ve i'tirâf eder misiñ

C e v â b

Ben anı hic tanımam

C e v â b

Evet Lânj on iki senedir İstânbûl'da olub merḳûmı ol-vaqitden-berü bilürüm ḥatta beş sene ḳadar dükkân komşusu olduk

Beg oğlu'nda tekye civârında ḥamâm karşıusunda dükkân komşuluğı münâsebetiyle olub Lânj'ıñ orada bir mağâzası var idi

Mûsîḳî âlâtı mişillü şeyler yapardı

Ben kendüsine faḳat ba'zı ufaḳ tefek âlât yaptım ise de başka o mişillü şey yapmadım ancak şimdi bütün maṭlûb olan îzâḥât evvelce ma'lûmum olmuş olaydı defterimi getirir irâ'e ederdim çünkü her ne ki i'mâl etmiş isem defterimde muḳayyedir

Benim bildiğim Lânj kendüsine medâr-ı ta'ayyüş olabilecek bir şan'atla meşgûl olub ḥatta merḳûma 'azv olunan vukû'âtı mu'aḥḥaren tutulduğu güne ḳadar işitmemiş idim

Lânj'a dâ'ir bir diyeceğim olmayub faḳat taḥmînen bundan bir üç mâh muḳaddem Tendel nâmında bir Frânsız'lu hekîmiñ taleb ü sipârişiyle yağı çıkarmak için bir mâkîne i'mâl etdim

Âlet-i mezkûre zarb ü ṭab' âlâtı nev'inden olmasıyla ḥatta Frânsa'da bir nev'-i âlât ile ḥalyâta dâ'ir şeyleri i'mâl ederler bu cihetle kalb aḳce zarbına daḥî kulanılabilür

İtdim ise de mersûm gülererek cevâb virüb eger baña inanmaz iseñ eczâcî Mârḳâḡi'niñ dükkânına git-de baḳ benim saña sipâriş eylediğim mâkîneden daha ḳuvvetlü bir mâkîne mevcûd degil ise ol-vaḳit sözime i'timâd eyleme demiş olmasına binâ'en ben-de ḳalkub mersûm Mârḳâḡi'niñ dükkânına gitdiğimde fî'l-ḥaḳîḳa pek çok ḳuvvetlü oldığımı müşâhede eyledim

Evet ederim

Meclisiñ emr ü re'yiyle mersûm Piyer Brosâr gerek Lânj'ıñ ḥânesinde mersûm Nîḳola'nıñ sâkin olduğu oṭada bulunub aḥz ü istiḥşâl olunan ve gerek Dersa'âdet'de Süleymâniye cânibinde bir bağçede tutılan bi'l-cümle âlât ü edevâtıñ

[147]

> BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 5, protocole
d'interrogatoire (suite), 25 receb 1260 [10
août 1844]

[Page b-1]

mahfûz olduğu mahzene bir me'mûra terfîken irsâl olunub mersûm orada mevcûd kâffe-i âlâtı müşâhede ü mu'âyene eyledikten-sonra gelüb âlât-ı mezkûre miyânında mâkîne ve mîzân ve hadde ve burgı ve sâ'ireden hic birisi kendi destgâhında i'mâl olunmamış olduğunu beyân etmekle bi-tekrâr kendüsine ba'zı sû'âl tevcîh olunub ber vech-i âfî istintâk olunmuşdur.

S û ' â l

C e v â b

Tabîb Tendel'i sen ne münâsebetle bilür ve ne vakîtden-berü tanırsıñ

Bir on iki sene muqaddem mersûmı Mârsilyâ'da tanımış-ıdım İstânbûl'a geldikde [sic] sonra kendüsine ba'zı teşrîh âlâtı ta'mîr edivirdim kalfalarımın biriniñ hastalığı vukû'ıyla mersûm gelüb bakmış-ıdı o münâsebetle sâlifü'l-zıkr mâkîneyi baña sipâriş eyledi

Tendel ile Lânj'ıñ ülfetleri olduğunu bilür misiñ

Pek-de bilmiyorum ama ihtimâl-ki ülfetleri olsun şu kadar ki pek çok vakîtden-berü miyânlarında bürûdet hâşıl olub bi'l-küllîye kaç'-ı ülfet etmiş olduklarını bilürüm

Mersûm Piyer Brosâr meclisden ihrâc ile ikinci karındaşı bi'l-ihzâr ber vech-i âfî istintâk olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir.....

Âpolînaro Brosâr

Şan'atıñ.....

Pıçaqçı [sic]

Mağâza ve dükkânıñ var mıdır.....

Kendimiñ olarak İstânbûl'da hic bir mağâza tedârük etmedim

Nerede ve kimiñ yanında icrâ-yı şan'at eder idiñ

Bir vakit karındaşım Piyer Brosâr'ıñ yanında işler idim

Karındaşıñla birlikde işlemekden fâriğ olalı ne-kadar vakîtdir

On beş aydan-berü faqat sekiz aydır Frânsız posta vâpûrlarınıñ işlerini görmekdeyim

Karındaşıñ Piyer Brosâr'ıñ yanında iken şu hâzır bulunan kapûdân Nîkola'yı gördüñ-mi ve merķûma bir iş i'mâl etdiñ-mi

Ben merķûmı bilmem ve kendüsine hic bir şey-de i'mâl etmedim

Lânj'ı bilür misiñ ve karındaşınıñ [sic] mağâzasında merķûm için bir mâkîne veyâ sâ'ir âlâta dâ'ir bir şey i'mâl olundu-mı

Bunlara dâ'ir hic vukûf ü ma'lûmâtım yokdur

4

طابقہ سہ

نند ایله لائیک افندی اوجته بیور میك

اسمک نمبر
صفت
مقام و دولت دارید
نہم و کلام پائیدہ اجرائی صفت ایدر ایک
قرنہ شکہ بلکہ انکامہ فارغی اور انقدر وقتہ

قرن شانزدهم به بر دسایک مانتی ایله شو خاصه
بوضه قیویه بفضله کور دگی و مرقومه بر ایسه
عمای اینک

لا تری بیار میاک و قرنه اشاک مغازه سینه
مردم ایچنه بر ماکینه و با ستر الله داش برشی
عماد اوله می

اسماء
صفحات
یا کوزه اندر آن بوفه قرنا شادین بریدم
استخوان که لیدند یا کوزه اندر آن بوفه
قرنا شادین بریدم بر لکته

فرمان شما بر ما و فراموشی آنرا و کلام
و بندگی شما و شوق حاضر بودن قیامه
بیتها کور و
لازمی باور و در وقت خبر و باور

قیوان بنیقہ ناک اضر ابونکہ کورہ برورسارلک
بری برورسارلک اعلیٰ ایشیہ اعلیٰ لاندہ
ایشیہ برورسارلک اعلیٰ لاندہ واریہ
برورسارلک اعلیٰ لاندہ ایشیہ اعلیٰ لاندہ

سوال
سنة الامتحان: ١٤٢٥هـ اولاً ما هي مبادئ وعقائد واللاتر
سنة من المذكورة، اوردوا في الجواب
يروا استلزامك الشريعة
2 varak

5 (23 yf 001 b05)

Mersûm Âpolînaro Brosâr meclisden ihrâc ile üçünci qarındaşı bi'l-ihzâr ber vech-i âtî istintâk olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir.....	Eme Brosâr
Şan'atıñ.....	Tüfenkci
Yalnız-mı işlersiñ yoħsa qarındaşlarıñıñ biriyle mi	Yalnız işlerim
İstânbul'a gelediden-berü yalnız-mı işlediñ yoħsa qarındaşlarıñıñ biriyle birlikde mi	Ben İstânbul'a geleli on sene olub üç sene kadar qarındaşımla birlikde işledim ve yedi seneden-berü başlu başıma işlemekdeyim
Qarındaşınla birlikde oldıgıñ eşnâda ve gerek yalnız işledigıñ hengâmda şu hâzır bulunan kapûdân Nîkola'yı gördüñ-mi	Ben bu adamı hic görmedim
Lânj'ı bilür-misiñ ve ne vakitden-berü bilürsüñ	Burada bulunduğım vakitden-berü merkûmı bilürüm
Kapûdân Nîkola'nın iħbâr eyledigine göre Brosâr'larıñ biri bir kuvvetlü mâkîne i'mâl etmiş oldıgını Lânj'dan işitmiş buña dâ'ir bir ma'lûmâtıñ var mıdır	Buña dâ'ir vukûfum olmayub ancak iktizâ eder ise defterlerimi meclise ibrâz eder isem şıhhat-ı hâl sâbit olur

Mersûm Eme Brosâr meclisden ihrâc ile bi-tekrâr büyük qarındaşı Piyer Brosâr ihzâr olunarak ber vech-i âtî ba'zı îzâhât kendüsinden sû'âl olunmuşdur

S û ' â l

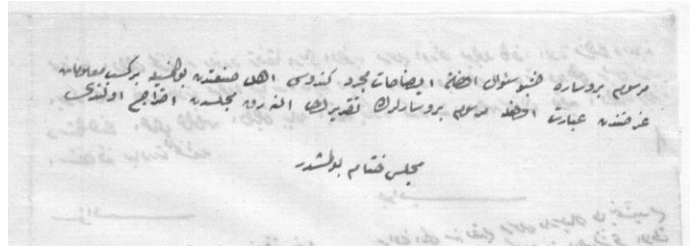
C e v â b

Size irâ'e olunmuş olan mâkîne ve hadde ve âlât-ı sâ'ire seniñ müâla'aña göre Avrûpâ'lu kârı-mıdır yoħsa yerlü ustalarıñıñ işi-midir	Âlât-ı mezkûre benim añlayışıma göre mahâretlü usta işi olmayub ancak her ne-kadar ustalıklı yapılmamış ise de yerlü işi denilemeyüb yine Avrûpâ'lu bir mahâretsiz adamıñ işi olmak gerek ve âlet-i mezkûre i'mâl olunalı pek çok vakit olmamış görinü[r]
--	---

[Page b-2]

Mersûm Brosâr'a işbu sû'âl olunan îzâhât mücerred kendüsi ehl-i şan'atdan bulunmasıyla bir kesb-i ma'lûmât ğarazından 'ibâret olmağla mersûm Brosâr'larıñ takrîrleri alınarak meclisden ihrâc olundu

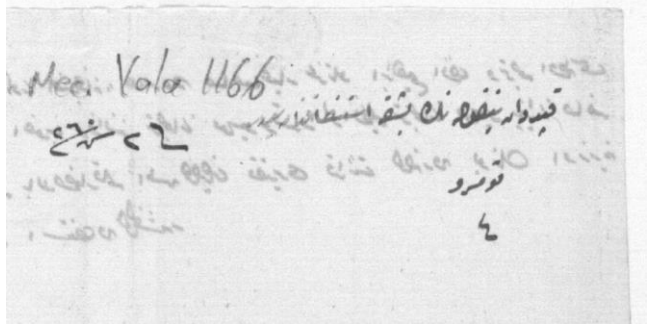
Meclis hitâm bulmuşdur

- > BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 13, protocole d'interrogatoire, 2 şa'bân 1260 [17 août 1844]

[Verso (mention de couverture)]

Çapûdân Nîkôla'nın başka istintâk-nâmesidir fî 2 Ş. 1260 nûmarû 4

[Recto]

İşbu iki-yüz altmış senesi Şa'bân-ı şerîfîñ ikinci günü Zârb-hâne-i 'âmire'de şâhib-i 'ayâr 'izzetlû İbrâhîm Efendi ve Tercüme oşası hulefâsından Emîn Efendi ve Düz oğlu Hâce Âgob ve Frânsız tercümânı Mösyö Lokservâ ve İngiltere tercümânı Mösyö Pîzânî hâzır oldukları hâlde Frânsız'lu [sic] hakkâk Lânj meclise bi'l-iğzâr kaleme almış olduğu takrîri kırâ'at olunarak bunuñ üzerine çapûdân Nîkôla iğzâr olunub ber vech-i âfî istintâk olunmuşdur.

S û ' â l

C e v â b

Âğa câmi'i civârında sâkin şarrâf tâ'ifesinden
Mânolî nâmında bir kimesne tanıır mısıñ

Hayır tanııam

Eger şahş-ı mersûm buraya getürdilüb seni
bildigini ikrâr ederse ne dersin

O ne der ise desün ben yine bilmem

Sen çapûdân Kırstîc isminde ve Ancelo
Kâmânî isminde ve Beg oğlu bâlık pâzârında
sâkine iki küçük çocuklı bir tûl qarî tanıır
mısıñ

Bu adamların hic birini tanııam

Mezkûr maħalde hic bir evde ikâmet
etmediñ-
mi.....

Hayır fakat Kâlyoncî kolluğunuñ arkasında
bir Frânsız'lu bâzirgânı [sic] evinde oturmuş
isem-de ismi ne olduğunu bilmem

Tendel isminde bir Frânsız'lu hekîm tanıır-
mısıñ.....

Hayır tanııam

Meclis hitâm bulmuşdur

شیر ایگودنمده ستمی شعبه شریفک یکنجی کون ضریحانه عامرد صامبا عیار عزتو ابراهیم افق و ترجمه افطسک
ضفا سنده امده افق و دور اوغلی هیم اغوب و فزان ترجمه موسیو لوسروا و افطس ترجمه موسیو نیران صاف
اولد قهری مده فزانو حکاک لار مجله بالاضافه المده فزان قهری قاشته لافره بونان اوریه
قیودان بقیه اضمار اضیم برده آتی استغفر الله

جواب

سوال

اغابیم جوارزه ساکه طرف ده قفسون مانونا
نامده برکنه ده نیریسک
اگر شخس مرسم بورام کتور دیوبانی بیلیکی افرایا بر
نه دیرسک
سه قیودان فرسجی اسنده و آنجه لوقمان اسنده و لوقمان
باله یازارزه ساکه ایکی کومک جو جهای بر طول قاره
طایر نیریسک
صایر فقط قالیچی قودوغلک ارق سنده بر فزانو باز لمان
اونده اوطورمه ایسده سم نه اویچن بیلم
صایر ده نیم
نکده محله دهیج برادر اقامت ایندک
نزل اسنده بر فزانو هیکم طایر نیریسک
صایر ده نیم

مجلس قاری لوسا

i.m.v.L 61/166

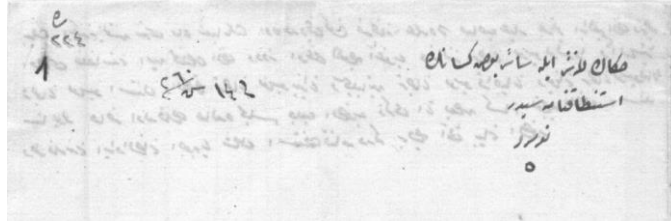
13

- > BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 14, protocole d'interrogatoire, 14 şa'bân 1260 [29 août 1844]

[Page I-1 (mention de couverture)]

[Annotation liminaire :]

Hakkâk Lânj ile sâ'ir ba'zı kesânın istintâk-nâmesidir fî 14 Ş sene 260 nûmarû 5

[Page I-2]

Biñ iki-yüz altmış senesi mâh-ı Şa'bân'ın on dördüncü günü Żarb-hâne-i 'âmire'de şâhib-i 'ayâr 'izzetlü İbrâhîm Efendi ve Tercüme otaşî hulefâsından Emîn Muhlîş Efendi ve Düz oğlu Hâce Âgob ve Frânsız tercümânı Mösyö Lokservâ ve Avusturyâ tercümânı Mösyö Estezel ve İngiltere tercümânı Mösyö Pîzânî ve Siçilyâteyn tercümânı Mösyö Kırâcyânî ve Yûnân tercümânı Mösyö Şavva Satâpolû hâzır oldukları hâlde meclise celb olunub zıkr-i âtî ba'zı kesâna tevcih olunan es'ile ve taraflarından îrâd olunan ecvibeyi şâmil istintâk-nâmedir ki ber vech-i âtî beyân olunur

Evvelâ Mânolî Vûrîkla nâm kimesne meclise

C e v â b

celb ile tevcih olunan s û ' â l

İsmiñ nedir.....

Mânolî Vûrîkla

Vaţanıñ neresidir.....

Sâkız

Kağı himâyede bulunursuñ.....

Yûnân himâyesinde

Şan'atıñ nedir.....

Bogday simsârı

İstânbûl'da ne vakitden-berü bulunursuñ

Bu kere bes mâhdan-berü bu tarafda isem-de bundan bes sene muqaddem yine gelmiş-idim faķať ol-vakitden-berü câ be-câ gelüb gâh bir ay ve gâh on bes gün ikâmet eyledim

[İ]stânbûl'da nerede sâkin olursuñ.....

Ėalaťa câddesi üzerinde Hâcî Arsalâ'nın meyhânesi civârında sâkin olurum

Beg oğlu'nda sâkin olduñ-mı.....

Biñ sekiz yüz otuz yedi sene-i 'İseviyyesinde Ağa câmi'i civârında bir Kâtolik evinde sâkin oldum

Orada ne-kadar müddet ikâmet eylediñ...

Beş altı ay kadar

Ėalaťa câddesinde ve gerek Ağa câmi'i civârında sâkin olduğıñ eşnâlarda Şânţorin'lü kapûdân Nîķola nâmında bir şahsı tanıdıñ-mı

Hic bir münâsebetim olmadı

بیت ایگانه: انچه سحر ماه شعبان اول در درون کون فریاد: عهده صاحب عبار عزیز ابراهیم در
 اولی صفای سحر امیه محض الله و در اولی کعبه آغوش و فراتر از جهان مریب و قوس و آسمان
 در جهان مریب است و اولی از جهان مریب بیدار و سجده بر جهان مریب و فرایان در جهان مریب و در جهان
 سنا بود حاضر اولی کعبه عاله مجلس جلیه از کون آن بیده کسان فیه از کعبه استند
 و در فدرین ایاد از کعبه اجوبه یا شغل استند فاده در کعبه بر کعبه آغوش بیدار

اولی مافوق و در فیلد کعبه مجلس جلیه یا فیه
 سؤال

جواب

اسکات نه
 و طبع نه سحر
 قفس همایون بولور سنا
 فضاقت نه
 استاندره نه و قد نبو بولور سنا
 سنجول نه سنا اولور سنا
 بت اولغنه سنا اولور سنا
 ادرار فدره سنا اقامت ایلر
 غلط جاده سنا و کلاک اغا جلیه جوار نه
 سنا اولور سنا اقامت ایلر
 قیودان بولور سنا اقامت ایلر
 یزی نه و در کسار لایه ایلر
 غلط سنا بر مغازه واریس
 حال واریس
 بون نه سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 سنا اولور سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 بون نه سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 در سنا مافوق و در فیلد کعبه مجلس جلیه یا فیه
 سؤال

جواب

مافوق و در فیلد
 سنا
 بون نه سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 سنا اولور سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 بون نه سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 در سنا مافوق و در فیلد کعبه مجلس جلیه یا فیه
 سؤال

سؤال

جواب

سه مافوق و در فیلد کعبه مجلس جلیه یا فیه
 مرفوع سنا اقامت ایلر
 ادرار فدره سنا اقامت ایلر
 کلاک اغا جلیه جوار نه
 سنا اولور سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 بون نه سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 در سنا مافوق و در فیلد کعبه مجلس جلیه یا فیه
 سؤال

جواب

اون کوردم
 اینه ایسم
 بیت سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 سنا اولور سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 بون نه سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 در سنا مافوق و در فیلد کعبه مجلس جلیه یا فیه
 سؤال

سؤال

جواب

سنا اولور سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 سنا اولور سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 بون نه سنا فیه اغا جلیه جوار نه
 در سنا مافوق و در فیلد کعبه مجلس جلیه یا فیه
 سؤال

Yedi seneden-berü simsârlık ile mi Ba‘zen simsârlık ba‘zen boğday ticâreti ile
meşgûlsuñ meşgûl oldum

Ğalaṭa’da seniñ bir mağâzañ var mıydı

Evet Havyâr hânındadır

Hâlâ var mıdır

Hayır şimdi orada olmayub Halîl Paşa hânı
hâricinde bir oṭam olmağla işlerimi orada
rû’yet etmekdeyim

Bundan yedi sene muḳaddem Ağa câmi‘i
civârında sâkin oldığın hânede yalnız mıydın
yoḥsa kirâcı-mıydın

Yalnız fâmilyâm ile sâkin oldum

Mersûm Mânolî Vûrîklâ meclisden bir başka oṭaya naḳl olunarak ḥakkâk Lânj celb ü
ihzâr ile ber vech-i âṭî sû’âl olunmuşdur

S û ’ â l

C e v â b

Sen Mânolî Vûrîklâ’yı şahşen gördün-mi

Evet gördüm

Merḳûm saña irâ’e olunsa geçen gün ismi yâd
olunan adam olduğunu taṣdîḳ eder misiñ

Elbette ederim

Gerek Tendel ve gerek ḳapûdân Nîḳola ile
mersûmuñ ḳangı târîḥde ülfet etmiş olduğunu
bilür misiñ

Pek bilemem çünkü mersûm Vûrîklâ faḳat
ḳapûdân Nîḳola ile Yorgî benim evimde
işledikleri eşnâda bir kere gelmiş-idi mersûmı
ol-vaḳit gördüm

Ḳangı târîḥde geldiğini ḥâtırlamaz mısıñ

Geçen şehir-i Mâyıs’ın evâ’ilinde idi

Mersûmuñ eşkâlini ta‘rîf edebilür misiñ

Evet mersûm benden az uzunca tahmînen
yigirmi beş ve yigirmi altı yaşında az siyâḥ
bıyıklı ve ḳumrâl saçlı ve çehresi yakışıḳluca
bir adamdır

Bunuñ üzerine mersûm Mânolî Vûrîklâ tekrâr meclise celb ile Lânj’a irâ’e olunub ber
vech-i âṭî sû’âl olunmuşdur

S û ’ â l

C e v â b

Seniñ evine gelen Mânolî Vûrîklâ bu adam-
mıdır

Hayır bu degildir onun çehresi daha ṭolḡun idi

[illegible]

1

صواب

ریخو جیالو

سنة ١٠٠٠ هـ

مفتی

میں سے دیکھو

درست است و در حد
به اینها برجه سه قبه ام بر سوار نایف کتیک یا نه
بندیم و هکده را یک ای قبه والور درگاه و ادویه ماه
فوق اسکلا نام والور سفینه است و بعد در قبه کویت
سه کسر و دوازده اینجوب و در اولی درستی ای قبه و در
دو سر ساریست ایندکته هکده بودند برجه ماه قطع
چون در صف ذک اوغندک مغارتی استیایله اورام
شغول

ماہر فقط مابینہ بوغیسی اور بر بورغی اور جن قلعہ تہم

خفاً ایہ مجھ سے قائلقتہ وار ایسے

۴۰۰

ہمارے سامنے

هابلو بیلم
اوتی هیله کندونه دهاننه اعمال انیمه ادریم شیدک
جیت استادیلر ننه یوز اوتی غروسه مطوبی ارباب
ایلا دهاننه ایلم

[illegible]

استخوانه بولنیفان مدتی و حضور
به انجی در بندر ماکنه و دایه
رالت اعمال اینک

او بود غیثک و قاضی ز قدر ایدک
که کشته روی

اور وہاں اسٹریٹ لائٹ

موسمی کوڑا ایک بیورو میں

اوساثر اعلى ايمته اولد يفاك

مفتی محمد شفیع

سوال

دادلوقته بنبرو بد آدمی تکرار نور مدعی

که مطلوبانی مرسله در صورتی که افند
نظایر در آن

2 varak

(2 sayfası boş)

2 varak
(2 sayfa boş)

I-MVL 61/1166

6

> BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 6, protocole
d'interrogatoire (suite), 14 şa'bân 1260 [29
août 1844]

[Page II-1]

Bunuñ üzerine mersûm Mânolî hakkında meclisiñ aşla şübhesi kalmadığınan tercümânı Şâvva ile 'azîmetine ruḥşat virilüb ancaḳ zâbıt-ı belde Siçilyâteyn devleti teba'asından Vîçenco Şîmâlâro nâmında bir tîmûrcınıñ bir mâkîne ve sâ'ir âlât i'mâl etmiş oldığını istiḥbâr etmiş olmasıyla şahş-ı mersûmuñ istintâkı zımnında ihzârı ḥuşûsı devlet-i müşârûnileyhâ sefâretinden iltimâs olunmuş olmağla mersûm ol-vechle meclise celb olunarak ber vech-i âfî istintâḳ olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir.....	Vîçenco Cemâlaro [sic]
Vaṭanıñ neresidir.....	Mîsine cezâresi
Şan'atıñ nedir.....	Tîmûrcı
Ne-vakîtden-berü burada bulunursuñ	Dört seneden-berü
Ne maḥalde icrâ-yı şan'ata meşğûlsuñ	Ben ibtidâ bir bucuḳ sene kadar Ama Brosâr nâm tüfenkciniñ yanında işledim ve soñra bir iki ay kadar vâpûr degirmeninde ve üç mâh kadar daḥî Üsküdâr nâm vâpûr sefinesinde ve ba'dehi Kara Köy'de kâ'in kendi dükkânımda işleyüb ve bir üç dört ay kadar daḥî Frânsız sarâyında işledikten soñra bundan bir bucuḳ mâh muḳaddem Hâcî Muştafa'nıñ oğlunuñ mağâzasını isticâr ile orada meşğûlum
İstânbûl'da bulunduğın müddetce ve ḥuşûsıyla beş altı aydan-berü mâkîneye dâ'ir hic bir âlet i'mâl eylediñ-mi	Ḥayır fakat mâkîne burğısı olarak bir burğı uci kaṭ' etdim
O burğınıñ kalınlığı ne kadar idi	Tahmînen iki bucuḳ parmak kalınlığında var idi
Saña bunu kim getürdi.....	Bir Rûm
O Rûm'uñ ismini bilür misiñ	Ḥayır bilmem
Mersûmı görür iseñ bilür misiñ	Evet çünkü kendüsine daha başka i'mâl etmiş olduğım şeyleriñ ücret-i ustâdiyyelerinden yüz on gurûş maṭlûbum olub ḥâlâ daha aḥz edemedim
O sâ'ir i'mâl etmiş olduğın ne maḳûle şeylerdir	Bir gûn şahş-ı mersûm baña gelüb elinde getürmüş olduğu nümüne vechle bir bucuḳ kadem ṭulunda tîmûrdan bir sûtûn i'mâlimi sipâriş edüb bahâsını yüz yigirmi gurûşa kaṭ' etmiş-idik ba'dehi dört kıṭ'a ma' anahtar burğı daḥî sipâriş edüb işbu burğılar beş altı parmark 'arzında idi mersûm bir def'a daḥî gelerek evvelkine müşâbih bir sûtûn daḥî sipâriş edüb ba'dehi iki parmak ṭulunda iki 'aded vîde daḥî i'mâl etdirdi soñra yine gelüb bu aralık tîmûrdan bir sûtûn daḥî sipâriş edüb bunuñ bir ṭarafı çâr-köşe ve diger cânibi on

parmak tülunda ve iki buçuk parmak
kalınlığında idi-ki resmi işte budur

[Ici un espace laissé en blanc.]

S û ' â l

C e v â b

Bu şeyleri sen kâğı târîhde i'mâl eylediñ ve
ol-vaķitden-berü bu adamı tekrâr görmediñ-
mi

Tahmînen bir beş ay muķaddem bunlarıñ
i'mâline mübâşeretle bundan bir buçuk mâha
gelinceye kadar işlemiş-idim bir buçuk aydır
mersûmı görmez oldum def'a-ı âhîre olarak
kendüsine teşâdüf olunub bu baña borcu olan
meblağın te'diyesi taleb olunduķda işte ben-
de İstânbûl'a geçerek bir 'araba yaptırmak
içün ba'zı kereste alacağım 'avdetde
maṭlûbuñı te'diye ederim diyerek bırakub
gitdi

Sen maṭlûbâtını mersûmdan ne-şûretle ahz ü
istîfâ ederdiñ

Ben mersûmdan bir kaç def'ada ceste ceste
aķce olarak cüz'î şey ahz eyledim bir gün
terzim baña yapmış olduğı pântâlon
aķcesinden tolayı kâñçelâryâya ihzâr
etdirmek ihâfesiyle beni şıkışdırmış
olduğundan aķceniñ ziyâde lüzûmı olmağla
şahş-ı mersûma Ğalaṭa'da

[Page II-2]

S û ' â l

C e v â b

ve iki gün Beg oğlu'nda Sârdinyâ sefâret-
hânesi kurbunda teşâdüf olunub müzâyakamı
kendüsine beyân ile maṭlûbumı istedigimde
aķcem yokdur ancak eger ister iseñ şu
dükkâna gir saña şeker ve kâhve vireyim
demesiyle ben-de dükkân-ı mezkûrdan seksen
dört gurûşluk kâhve ve şeker ve mûm aldım

Şahş-ı mersûm ne kıyâfetde adam idi...

Frenk kıyâfetinde

Kaç yaşında var idi.....

Tahmînen kırk kırk iki yaşında

Ne boyda idi.....

Hemen ben boyda [sic]

Burada mevcûd olan tîmûr âletler saña irâ'e
olunur ise i'mâl etmiş olduğıñ şeyleri haber
virer misün [sic]

Eger resm ü hey'etleri tebdîl ü tağyîr
olunmamış ise haber virebilürüm

جواب

دایک کف بل اوڅنک ساروښه غاښه
قرینه دصاف اڅک ساروښه کوه
بیا به وځو ساروښه کوه
خوځه اړ ساروښه کوه کوه
نک دوه وځو وځو وځو
دکان دوه ساروښه کوه
نور دوه وځو وځو

نخستې دسوم نه قباغه آدم ايک

قايې ياښه وار ايک

نور ايک

مور دوه اولاد دسوم کوه اړ اوڅک اړ
ايک دوه اولاد دسوم کوه اړ اوڅک اړ

نور دوه وځو وځو
نور دوه وځو وځو
نور دوه وځو وځو
نور دوه وځو وځو

سجياښه ترجمان دسوم کوه اړ اوڅک اړ
بالاړه دسوم کوه اړ اوڅک اړ
نور دوه وځو وځو
نور دوه وځو وځو

سوال

کلا ساروښه کوه اړ اوڅک اړ

جواب
ساروښه کوه اړ اوڅک اړ
نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو
نور دوه وځو وځو
نور دوه وځو وځو
نور دوه وځو وځو

جواب

نخستې دسوم نه قباغه آدم ايک
دسوم کوه اړ اوڅک اړ
نور دوه وځو وځو
نور دوه وځو وځو

سوال

کلا ساروښه کوه اړ اوڅک اړ

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

نور دوه وځو وځو

Siçilyâteyn tercümânı Mösyö Krâcyânî tîmûrcı-ı mersûma terfîken âlât ü edevât-ı ma'hûdeniñ maḥfûz oldığı maḥale bi'l-irsâl mu'âyene olunduḡdan-şoñra 'avdetlerinde mersûm tîmûrcı kendüsine irâ'e olunan âlât miyânında kendi işi olarak bir şey müşâhede eylemedigini beyân etmiş olmasıyla sâlifü'l-zıkr ma'hûd ḡapûdân Nîḡola'nıñ meclise celbi tensîb olunarak tîmûrcı-ı mersûma bi'l-irâ'e ber vech-i âtî istinḡâka mübâşeret olunmuşdur

Tîmûrcı'ya s û ' â l

C e v â b

Saḡa sâlifü'l-zıkr âletleri sipâriş eden bu adam-mıdır Hayır bu degildir ancak bu adamı dükkân-ı mezkûrda görmüş-idim

Tîmûrcı-ı mersûm işbu istinḡâk-nâmeyi imzâ eyledikden-şoñra tercümânı Mösyö Krâcyânî ile 'azîmetine ruḡşat virilüb ḡapûdân Nîḡola'ya bi-tekrâr s û ' â l olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Sen bu tîmûrcı Viçenco'yı tanıır mısıñ Şaḡsen tanımam ancak dükkânımda bir kaç def'a gördüm
Naşıl olabilür ki şaḡsen tanımadığıñ adam Geldigini bilürüm ama ne sebebe mebnî gelüb
seniñ dükkânına gelüb maḡlûbâtıña [sic] bedel gitdigini bilmem
eşyâ alsun

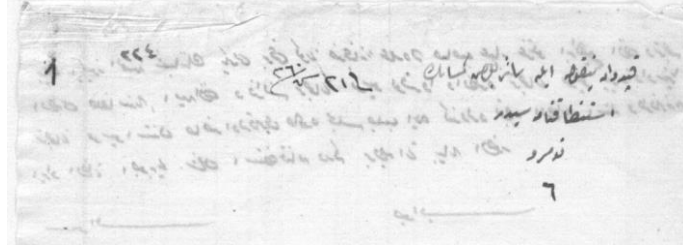
Meclis ḡitâm bulmuşdur

> BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 15, protocole
d'interrogatoire, 21 şa'bân 1260 [5 septembre
1844]

[Page 1 (mention de couverture)]

[Annotation liminaire :]

Ķapûdân Nîķola ile sâ'ir ba'zî kesânîñ istinţâķ-nâmesidir fî 21 Ş sene 260 nûmarû 6

[Page 2]

Biñ iki-yüz altmış Şa'bân'îñ yigirmi birinci günü Zârb-hâne-i 'âmire'de şâhib-i 'ayâr
'izzetlü İbrâhîm Efendi ve Tercüme otaşî hulefâsından Emîn Efendi ve Frânsa tercümânı
Mösyö Lokservâ ve İngiltere tercümânı Mösyö Pîzânî ve Avusturyâ tercümânı Mösyö
Estezel hâzîr oldukları hâlde meclise celb ile kendülere tevcîh olunan es'ile ve
tarafîlarından îrâd olunan ecvibeyi şâmil istinţâķ-nâmedir ki ber vech-i âtî beyân olunur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir.....	Mâtyö Kırîstîc
Yaşîñ kaç.....	Ķırķ tokuz
Vaţanıñ neresidir.....	Râkozâ
Şan'atîñ nedir.....	Avusturyâ sefâreti Ķapûdân dîportı
Ķapûdân Nîķola nâmında Şânţorîn'lü birini bilür misiñ	Bu isimde çok Ķapûdân bilürüm ama münâsebetim oldığını bilemiyorum
Sâkin oldığîñ müte'eddid hânelerde hic bir kimesneye oţa îcâr eylediñ-mi	Ķalaţa semtinde sâkin oldığîm eşnâda sülûk-ı ticâretten Doskovîc nâmında bir adama bir oţa îcâr etmiş-idim ve Beg oğlu'nda oldığîm evânda dahî hânemiñ bir tarafını Râkozâ'lu bir fâmiyâya îcâr eyledim

Ķapûdân Nîkôla meclise celb ile mersûm Mâtÿö Ķrîstîc'e irâ'e olunarak ber vech-i âtî sû'âl olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İşte bu Ķapûdân Nîkôla'yı tanıır-mısıñ...

Mersûmı bi'l-defa'ât Beg oğlı câddesinde vâkı' bir [dü]kkânda gördüm ve Ķâlyoncı kolluğı semtinde sâkin olduğım hâne civârında mersûm müste'ciren mükîm olduğı evde bir düğün vuķû'bularak beni dahî da'vet etmeleriyle orada gördüm ve baña mersûmuñ bir gemisi olub Ķapûdân olduğını ol-vaķit ta'rîf etdiler

Bu Ķapûdân Nîkôla'nıñ ne maķûle ticâretle meşğûl olduğına dâ'ir ba'zı şey işitmediñ-mi

Bundan toķuz mâh muķaddem rivâyet olundığına göre mersûmuñ bir gemisi olub Ķoştanţî Zahârof nâmında bâzîrgânıñ hesâbına olarak geşt ü güzâr eder imiş

Mersûm Mâtÿö Ķrîstîc'in takrîr ü ifâdesi tamâm olmağla tarafından imzâ olunub mersûm meclisden bi'l-ihrâc bâcanâhı [sic] Ancelo Ķâmânî celb ü sû'âl olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir.....

Ancelo Ķâmânî

Yaşñ kaç.....

Otuz yedi

Vaţanıñ neresidir.....

İtâlyâ dâhîlinde Ķom şehri

Şan'atıñ.....

Tüccâr

İstânbûl'a ķanğı târîhde geldiñ.....

Ben İstânbûl'a varır olalı toķuz sene olub biñ sekiz yüz otuz toķuz sene-i 'İseviyyesine gelinceye kadar îpek ticâretiyle meşğûl oldum ba'dehi Şârıyâr üzerinde Pârlı köy nâm maħalde bir çiftlik tedârük eyledim biñ sekiz yüz kırķ bir senesinde mezkûr çiftliği terk ile Brûsa civârlarında bir digerini tedârük ve orada iki sene kadar iķâmet üzere iken ĥastalanub İstânbûl'a gelerek ol-vaķitden bu âna kadar bâcanâhım Ķapûdân Ķrîstîc'in ĥânesinde iķâmet üzereyim

Ķapûdân Ķrîstîc'in evi ķanğı maħallede idi

Evvelâ Ķalaţa'da şâniyen Ķalyoncı [sic] kolluğı nâm maħalde Dûkofâre nâm bir Ĥaleb'liniñ kâr-gîr ĥânesi-ki Ĥaleb'li-i mersûmuñ Ķûrşûnlı ĥânda mağâzası vardır

Ķapûdân Ķrîstîc'in ĥânesinde senden başka kirâcı var mıydı

Faķaţ Rakoza'lu Bânâ fâmiilyâsı sâkin idi

S û ' â l

C e v â b

Ķapûdân Nîķola nâmında bir Şânţorîn'lu Ħayır o mişillü şahış ile mu'ârefem yokdur
Rûm ile ûlfetiñ var mı ve ticârete dâ'ir
mersûm ile hic bir münâsebetiñ oldu-mı

Mersûm Ķapûdân Nîķola meclise celb ile Ancelo Ķâmânî'ye irâ'e olunarak ber vech-i âtî
sû'âl olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Bu şahşı bilür misiñ İsmi bilmem ancak bizim sâkin olduğımız
ĥâneniñ karşıusunda bir evde otururdu
Evde ne-kadar müddet oturdiğını bilür misiñ Ben altı ay kadar yatâķda ĥasta
bulundığımdan mersûmuñ o maĥalleye
benden evvel-mi yohsa soñra-mı geldigini
bilemem
Mersûmuñ ne maķûle iş ile meşğûl olduğına Ħayır yokdur
dâ'ir hic bir gûne mesmû'âtıñ yok-mıydı

Mersûm Ancelo Ķâmânî dahî işbu takrîrini bi'l-imza meclisden ĥurûc eyledikden soñra
Ķapûdân Nîķola'nıñ rüfeķâsından Jozef Abyânîci nâm şahış meclise celb ile ber vech-i âtî
istinţâķ olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Lânj'ıñ evine gelmezden evvel âĥar evde Ben mersûm ile âĥar evde bulunmadığımdan
Ķapûdân Nîķola ile birlikde bulunduñ-mı başka aşıl kendüsiniñ kağı evde sâkin
oldığını dahî bilmem

Sâlifü'l-zıķr Ķrîstîc tekrâr meclise celb ile mersûm Jozef kendüsine irâ'e olunarak ber
vech-i âtî sû'âl olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Bu adamı bilür misiñ..... Evet bilürüm ve ĥatta gel seni gemiye vaz'
edeyim deyü teklîf etmiş isem-de ĥastaligini
bahâne ederek imtinâ' etmiş-idi

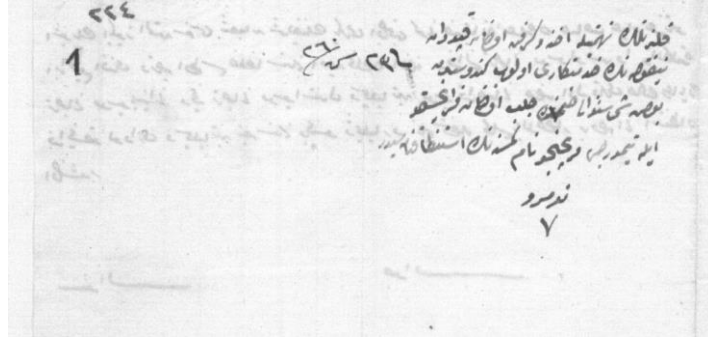
Meclis ĥitâm bulmuşdur

- > BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 16, protocole d'interrogatoire, 23 şa'bân 1260 [7 septembre 1844]

[Page 1 (mention de couverture)]

[Annotation liminaire :]

Kalb-zenlik töhmetiyle ahz ü girift olunan kapûdân Nîkola'nın hîdmet-kârı olub kendüsinden ba'zı şey sû'âlî zımnında celb olunan Frânçesko ile tîmûrcı Viçenco [sic] nâm kimesneniñ istinîâk-nâmesidir fî 23 Ş sene 260 nûmarû 7

[Page 2]

İşbu biñ iki-yüz altmış senesi Şa'bân-ı şerîfiniñ yigirmi üçüncü günü [7 septembre 1844] Zarb-hâne-i 'âmire'de şâhib-i 'ayâr 'izzetlü İbrâhîm Efendi ve Tercüme otaşî hulefâsından Emîn Muhlîş Efendi ve Frânsa tercümânı Mösyö Lokservâ ve İngiltere tercümânı Mösyö Pîzânî ve Nemce tercümânı Mösyö Estezel ve Siçilyâteyn [tercümânı] Mösyö Krâçyânî hâzır oldukları hâlde re'âyâdan Frânçesko Lûvârî ve Siçilyâteyn teba'asından Viçenso Jîmilyâro nâm şahışlar meclise bi'l-iñzâr ber vech-i âtî istinîâk olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir	Frânçesko Lûvârî
Mevlûduñ neresidir	Şîre
Yaşın kaç	Yigirmi altı
Şan'atın nedir	Derzi
Ne-vakîden-berü İstânbûl'dasıñ	Üc senedir
İstânbûl'da oldıgıñ müddetde bir iş ile meşgûl muyduñ	Tekye civârında vâki' Mârko nâm derziniñ dükkânında iki buçuk sene kadar işleyüb ba'dehi beş altı ây kadar dahî Beg oğlu'nda kapûdân Nîkola'nın mağâzasında işledim
Kapûdân Nîkola'nın yanında ortak mıydıñ yohsa aylık ile miydiñ	Ben onuñ yanında aylık ile hîdmet-kâr idim
Şu Viçenso hic kapûdân Nîkola'nın mağâzasına gelür müydi	Evet ekşeriyâ ba'zı eşyâ almak için gelürdi
Viçenso kapûdân Nîkola'nın mağâzasına geldiği vakîit aldığı eşyâyı pîşinen mi alur dahî yohsa Yorgî nâm şahşın hesâbına	Evet qarındaşım Yorgî Viçenso'nuñ istediği eşyâyı virmekligimi baña tenbîh eyledi

maḥsûben mi alurdu

Bu tenbîhi saña yalnız Yorgî mi sipâriş eyledi Evet ḳapûdân Nîḳola dahî baña tenbîh eyledi
yoḥsa ḳapûdân Nîḳola dahî sipâriş eyledi-mi

Frânçesko Lûvâri nâm şahîş meclisden bi'l-ihrâc Vîçenso Jimilyâro ber vech-i âtî istintâk
olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Ḳapûdân Nîḳola'nıñ maḡâzasından bi'l- Evet bu şahîşdır
defa'ât almış olduḡıñ eşyâyı saña viren şahîş
bu Frânçesko mıdır

Bu vechle saña akçesiz olarak maḡâzadan Evvel emirde bir def'a ba'zı eşyâ almak için
virilen esyâ ne sebebe mebnî virildigni Yorgî'niñ maḡâzasına kendi tenbîhiyle gitmiş
mersûm Frânçesko dahî bilür mi idi isem-de Frânçesko eşyâ-yı mezkûreyi baña
virmemiş ve bundan mâ'adâ bir kaç def'a
dahî ba'zı eşyâ almak için gitmiş isem-de
Yorgî'niñ tenbîhiyle gitdim

Vîçenso tercümânı Mösyö Krâçyânî ile meclisden 'azîmete me'zûn olub mersûm
Frânçesko bi-tekrâr istintâk olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Üc sene müddet İstânbûl'da oturduḡıñ eşnâda Evvel emirde İngilîz sarâyı arkasında Âynalı
nerede sâkin idiñ Çeşme nâm maḡallede sâkin idim ba'dehi
yine maḡalle-i mezkûrede diğeri bir ḡânedede ve
üçüncü def'a olarak yine maḡalle-i mezkûrede
diğeri bir ḡânedede sâkin oldum

[Page 3]

S û ' â l

C e v â b

Ḳarındaşıñ yanında ne-ḳadar vâkit sâkin Sâkin olduḡım târîḡ pek ḡatırıma [sic]
olduñ gelmiyor ise de zannıma göre bir altı yedi ây
ḳadar oturdum

Ḳarındaşıñ evi nerede idi

Ḳâlyoncı ḳolluḡunda

İşbu istintâḳda merḡûm Frânçesko'nuñ {şimdilik} ithâmını müstelzim olur nesne meşhûd
olunmadıḡından kefile rabt ile meclisden 'azîmetine ruḡşat virilmişdir

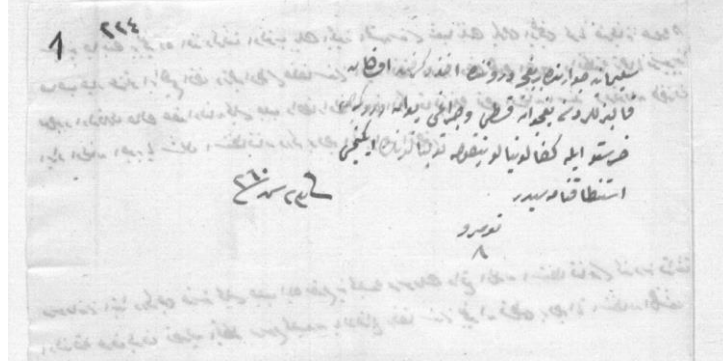
Meclis ḡitâm bulmuşdur

- > BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 17, protocole d'interrogatoire, 23 şa'bân 1260 [7 septembre 1844]

[Page α-1 (mention de couverture)]

[Annotation liminaire :]

Süleymâniye civârında bir bâğçe derûnunda ahz ü girift olunan kâlb-zenlerden bağçivân Kõstî ve çirâğı Yovân ve dökmeçi Hristo ile Kefâloniyâ'lu Nîkõla Tolyâno'nun ikinci istintâk-nâmesidir fî 23 Ş sene 260 nûmarû 8

[Page α-2]

Süleymâniye cânibinde bir bâğçede ahz ü girift olunub biñ iki-yüz altmış senesi Şa'bân'ın yigirmi üçüncü günü Zârb-hâne-i 'âmîre'de şâhib-i 'ayâr 'izzetlü İbrâhîm Efendi ve Tercüme otaşî hulefâsından Emîn Efendi ve Düz oğlu Hâce Âgob ve İngiltere tercümânı Mõsyõ Pîzânî mevcûd oldukları hâlde 'aqd olunan meclise celb ü ihzâr olunan âtî'î-zîkr kâlb-zenlere tevcih olunan es'ile ve merkûmân tarafından îrâd olunan ecvibeyi şâmil istintâk-nâmedir ki ber vech-i âtî beyân olunur

Mersûmândan ibtidâ dökmeçi Hristo meclise celb ile muqaddem yine meclisde mersûmun vâkı' olan istintâk-nâmesi kendüsine kırâ'at olundukda harf be-harf taşdîk etmekle mersûm meclisden bi'l-ihrâc rûfekâsından bağçivân Kõstî ber vech-i âtî istintâk olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Senden bâğçeyi kim istîcâr etmiş-idi

Fanâr'lı Kõstâkî istîcâr etmiş-idi

Mersûm bâğçede ne ile meşgûl olacağını saña bildirdi-mi

Evvel emirde bildirmeyüb âlât ü edevâtını bâğçeye getürdükden-soñra ne yapacağını tefhîm etmiş ise de âlât-ı mezkûre meşhûdum oldukda netîcesini bi'l-mütâla'a bunlar nedir deyü baña sû'âl olundığı vakitte ben ne cevâb vireyim deyü mersûmdan sû'âl oldukda eger saña sû'âl olunur ise bunlar Bâb-ı müşîrîye 'â'id şeylerdir deyü cevâb vir demesiyle ol-vakit baña câ'i[z] geldi çünkü mersûm iki gün evvel Hristo ile birlikde gelüb bu âl[âtı] kurmuş idiler

سپاسه جانیه برنجی ده اظه و کشته اولوب بیه ایکنه انچه سکه شمعاند بکری ارفی کوی خرمایه عید
 صاحب عیار عتیو ابراهیم افند و زهر اطرر خلفه سکه ایمنه افند و دوز اظه هورم اظوب و انکله زهرایا مسیری
 معبود اولوقای حاله عقد اظه بکلیه جبه و اظه اظه ایله اذکر قانینه نویسه اظه ایستد و مرقومه طغزین
 ابرار اظه اظه یاسیل استظافانه درکم برده ایله ایله اظه

میسومانه ایله درکجه خسته بکلیه جبه ایله مقدم به کلمه مسومله واقع ایله استظافانه کدوره خسته
 اولوقه عرف کشف نهاده ایله مسوم کلمه به بالاقای رفقا سکه غیره قطع برده ایله استظافانه ایله

خوال	هوا
سکه یغیو ایلم سنجار انیشیک	خوار که قطع ایله سنجار ایدوب بکلیه مکانات ایله جکین دعه
میسوم یغیو نه ایله مشغول ارفیقین سکا بید برکن	اول امره بید بریب اولوت وادوانی یغیو کدور درکله یغیو
	نظم ایمنه ایله اولوت مکرر مشهورم اولوقه یغیو سکا بید
	یوننه درجو بکاشان اولوقه وکته سبه نه هوا ویریه
	میسوم نه شوال اولوقه ایله سکا شوال اظه ایله یوننه
	مشیه عیانه شیه در دیر هوا ویریه مسیم اولوقه بکلیه
	کدور یوننه مسوم ایله کدور اول خسته اید بکلیه کدور اید
	قدومه اید
یوننه ایله باشت ایله کدور کدور سکه یادم	حایر میسومانه یغیو ایله باشت انشمال ایله ایله ایله
ایله ک	نکته یوننه یغیو بکلیه بکلیه ایله ایله ایله ایله
	قدومه خسته خسته سکه یغیو بکلیه ایله ایله ایله
	بکلیه کلمه ایله ایله ایله ایله ایله ایله

خوال	هوا
یوننه یغیو سکه قطع ایله بید برکن	قطع ایله بید برکن کدور
یوننه یغیو بکلیه کدور ایله بید برکن	بالوقه خسته لردنه سکا بکلیه کدور یغیو بکلیه
	ایله کدور ایله کدور

نکته طریانه نام شمع بکلیه جبه ایله برده ایله استظافانه اولوقه

خوال	هوا
سه اظه و کشته اولوقه وکته اوزرک بریده	بو اظه نه اوزرک نه وکته یوننه بید برکن
دست بکلیه خرمایه قلب ایله بکلیه بکلیه	عقد در بکلیه قانینه اظه
نزه سکه اظه وکته	
میسوم طریانه کدور سکه نویسه اظه ایله استظافانه ایله ایله	عقد در عیانه ایله ایله ایله ایله ایله
بکلیه ایله ایله ایله ایله ایله ایله	

خوال	هوا
اسمه نه در	ایله
قاج یاخته سکا	ایله
منطق نه در	ایله
مردود نه سکا	ایله
تفت منته سکا	ایله
نزه سکا سکا	ایله
خوار ایله خوار ایله ایله ایله	نقطه فاصیه فاصیه ایله
نقطه وکته ایله ایله	خوار ایله ایله ایله ایله
سه طریانه نه نقطه وکته ایله	ایله ایله

Bunlar işe mübâşeret eylediklerinde
kendülere sen-de yardım eylediñ-mi

Hayır mersûmân bâğçede işe mübâşeret
etmişler ise de âletleri işledemediklerin[den]
tekrâr bozub bâğçeniñ bir tarafına defn
eylediler ve bu âletleri Kostíâkî'niñ
karındaşınıñ hânesinden bâğçeye nakl etmek
içün mersûm Kostíâkî ile birlikde gitmiş olan
çirâgım Yovân nâm uşâkdır

Bunlar hic sikke kaç' edebildiler mi

Kaç' edebildiklerini görmedim

Bunlar bâğçeyi ne-vaķit terk edüb gitdiler

Bi'l-defa'ât tecrübelerden soñra bir iş
göremeyeceklerini fehm eylediklerinde
âletleri terk ile gitdiler

Nîķola Tolyâno nâm şahış meclise celb ile ber vech-i âtî istinţâķ olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Sen aķz ü girift olundığın vaķitde üzeriñde
bulunan dört biñ ğurûşluk kalb aķceyi
nereden bulduñ

Bu aķceniñ üzerimde ne-şûretle bulunduğın
bilemem

Nerede sâkin olurduñ

Ėalaķa'da bir tûl karınıñ evinde

Mersûm Tolyânî [sic] kendüsine tevcîh olunan es'ileniñ şahîh cevâblarını i'tâda 'inâd
ederek maţlûba müvâfîķ bir kelâmı olmadığından meclisden ihrâc ile Aķanâş nâm şahış
celb ve istinţâķ olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir

Aķanâş

Ėac yaşındasıñ

Ėırķ

Şan'atıñ nedir

Bezzâzistân'da hücregî

Mevlûduñ neresidir

Âsitâne

Ėağgı milletdensiñ

Rûm

Nerede sâkinsiñ

Balât'da

Firâr eden Fanâr'li Kostíâkî ile ülfetiñ var mı

Faķaķ fâmilyâsı münâsebetiyle vardır

Ne-ķadar vaķitden-berü ülfetiñ var

Tahmînen on iki seneden-berü

Sen tûtilalı ne-ķadar vaķit oldu

İki ây

> BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 7, protocole
d'interrogatoire (suite), 23 şa'bân 1260 [7
septembre 1844]

[Page β-1]

S û ' â l

C e v â b

Ne-şûretle tutulduñ

Bağçivân Kõstî bir gün Aya İstefânoz'da firârî Kõstâkî'niñ vâlikesiniñ evine gelüb mersûmı sû'âl etmiş ve mersûm dahî orada olmadığını beyân ile İstânbûl'da bulunur olduğunu cevâb eylemiş bağçivân-ı mersûm tekrâr dönüb bir huşûş için kendüsünü görmek isterdim nerede bulunduğunu baña haber virebilür misiñ dedikde evi nerede olduğunu ta'rîf edemem ancak seni bir mahale göndereyim-de haberini alır bulursuñ diyerek mersûm benim hânemi ta'rîf etmiş olduğundan bağçivân-ı mersûm toğrı kuluñuza gelüb bükâ ederek Kõstâkî nerededir beni harâb etdi alacağım vardır kendüsünü bulamıyorum isterim demesiyle bu adam benim evimde sâkin olmayub kız karındaşlarının yanında oturmakla orada bulursuñ cevâbıyla mersûm Kõstâkî'niñ hânesini ta'rîf etmiş-idim ba'd ba'd bağçivân-ı mersûm tutulub ve mersûm Kõstâkî dahî firâr eyledikten-soñra bâlâda zikr ü beyân olundığı üzere Aya İstefânoz'a gelüb Kõstâkî'yi vâlikesinden sû'âl etmiş olduğunu ve bunun üzerine validesi [sic] dahî baña gönderüb benim ihbârım ile bulunmuş edüğünü beyân eylediğinden gâliba bu keyfiyet benim dahî ahz ü girift olunmaqlığını mûcib olmuş zann ederim.

Bu Kõstâkî denilen adamın eniştesini biliyor misiñ

Evet iki eniştesi vardır anların adı-da Kõstâkîdir

Tahkîkimize göre aşıl Kõstâkî'yi kaçırmiş olan bunların birisi imiş

Bilemem ancak ihtimâl-ki eniştesi ve yâhûd hemşîresi kaçırmiş olsa şu kadar ki ben tutulduğım vakitte zâbıta ifâde eyledim-ki bu adamın bulunması matlûb ise beni habs etmesiniñ bir fâ'idesi olmayub uşûl ile hareket ederek ele geçirilür olduğunu söyledim ise de bir vechle ışgâ olunmayub sen Kõstâkî'yi bilürmüşsün mutlaka bulacağsın cevâbıyla kuluñuzu Tob-hâne'de habs eylediler.

Seniñ şimdi vâkı‘ olan ifâdâtına nazâren
firârî-i mersûm Kõştâkî ile ülfet ü
münâsebetiñiz olduğı der-kâr olub bu cihetle
merķûm hakkında bir gûne saña şübhe ‘ârız
olmadı-mı ve yâhûd ef‘âl ü harekâtında
fevķa’l-‘âde ba‘zı şey müşâhede eylemediñ-
mi

Merķûm ne ile meşğûl idi ve medâr-ı ma‘âş
neden ‘ibâret idi

Bu adam ne-maķûle ticâretle meşğûl olurdu

Mersûm Aţanâş meclisden bi’l-ihrâc Te’odorî nâm şahış celb ile ber vech-i âtî istintâķ
olunmuşdur

S û ’ â l

İsmiñ nedir

Yaşın kaç

Vaţanıñ neresidir

Şan‘atıñ nedir

Kõştâkî’yi bilür misiñ

Seni nerede tıtdılar

Hayır bu bir altmış yaşında adam olub bir
günden bir güne kendüsüne bir sû’-ı niyet
isnâd olunabilür bir tavır ü hareketde
bulundığını görmedim.

Ben merķûmı bildigim vakıtden-berü öyle
ufak tefek işler ile meşğûl olduğunu görmedim
ekşeriyâ merķûm Eflâķ cânibine giderdi ve
hatta kendüsiyle ülfetim ol-ţarafdan ilk def‘a
geldiğı vakıtden-berü olub İstânbûl’da dahî
pek çok ikâmet etmezdi ve hatta kendüsiyle
ülfetim bu ţarafa vuşûlünden evvel
fâmiyâsiyle olan kadîmî ülfetimiz
münâsebetiyledir

Kendüsünün ifâdesine göre külliyyetlü gül
yağı alub şatar imiş ancak bir dükkân ü
mağâzası olduğunu bilmem

C e v â b

Te’odorî veled-i Aţanâş

Otuz

Rûm îli’de fanârı

Dülger

Hayır bildigim adam degildir

Ben Paşdırmacı hânında işlerdim beni kim
haber virdiğini ve ne sebebe mebnî
tutduklarını bilmem fakat maħbûs olan dülger
Şavva’nıñ baña bir miķdâr deyni olduğından
kendüsünden taleb eyledigimde Süleymâniye
civârında kalan bağçeye gel-de vireyim
demesiyle

	bi'l-defa'ât mezkûr bağçeye gidüb geldikten- soñra maṭlûbâtımı bi'l-taḥşîl orada bir işim kalmadığından Un kapânında hânıma [sic] 'avdetimde beni orada aḥz ü girift eylediler
O bağçede olan âletleriñ içinde hic bir gördiğñ ve i'mâl eylediğñ şey var mıydı	O maḳûle âlât görmedigime ve yapmadığıma yemîn ederim
Dökmeci Hristo'yı ve bağçivân Kostí'yi bilü[r] misiñ	Habse gidinceye kadar bu adamları aşla görmemiş-idim bilmem
Şâvva'nıñ saña deyni neden tolayı idi	Kendüsünü hekîme bakdıрмаḳ içün benden karzen bir miḳdâr aḳçe almış-idi
Seniñ mersûm ile münâsebet ü ülfetiñ var mı	Dülger olmak münâsebetiyle birlikde bir maḥalde işlemiş idik

Mersûm dökmeci Hristo meclise celb ile ber vech-i âtî sû'âl olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Te'odorî'yi bilür misiñ

Evet bu adam bizim maşlaḫatımızda
bulunmayub Allah içün toğrısı bunuñ aşla
cürm ü günâhı yokdur dülger Şâvva'nıñ bu
adama bir miḳdâr deyni olub bağçeye o
münâsebetle gelmiş-idi ancak şimdi bizim
içimizde bunuñ dahî bulunması neden iḳtizâ
edeyor bilemem

Bağçivân Kostí celb olunarak ber vech-i âtî sû'âl olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Sen bu Te'odorî'yi bilür misiñ

Mersûm bir miḳdâr maṭlûbâtınıñ taḥşîliçün câ
be-câ bağçeye gelüb giderdi

Bağçivân Kostí ile dökmeci Hristo'ya sû'âl olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

Te'odorî'den evvelce istintâḳ olunan
Bezzâzistân'lı Tanâş dahî bilür misiñ

Bizim bildigimiz mersûm Tanâş firâr eden
Kostâkî'yi bilür idi ancak kendüsünüñ
bağçeye gelüb gitdigini toğrısı görmedik

Bağçivân-ı mersûmuñ çirâğı Yovân nâm şahış meclise celb ile ber vech-i âtî istintâḳ
olunmuşdur

S û ' â l

C e v â b

İsmiñ nedir

Yovân veled-i Trâḳo

Vaṭanıñ neresidir

Manâstır

Şan‘atıñ nedir
Sen Kostí’niñ yanında ne-vakitden-berü
bulunayorsuñ
Bağçeye ibtidâ kim geldi

Bağçivân
İki seneden-berü

İbtidâ dülger Şâvva gelüb ancak mersûmuñ
ustam Kostí’ye ne dedigi ma‘lûmum degildir
ve soñra başı feslü Kostíâkî nâmında bir başka
adam gelüb mersûm Şâvva ile birlikde ba‘zı
şohbet etmişler ise de ne ben ve ne ustam
mâddeye vâkıf olmamış-idik

[Page β-3]

S û ‘ â l

C e v â b

Bu dedigiñ şeyleri bağçeye îşâl eyledikten-
soñra nereye bıraktıñ

mersûm Kostíâkî gelüb bir maħalde bağçeye
gelecek ba‘zı esyâ vardır gel birlikde gidüb
getürelim demiş ben-dahî evvel emirde
muħâlefet edüb ba‘dehi havf edecek bir şey
degildir demeleriyle Kostíâkî ve Şâvva ve ben
üçümüz birlikde kalkub Beg oğlu’nda bir
hâneye gitdik Kostíâkî şargı içinde bir takım
şeyler çıkarub ben bunlarıñ ne olduğunu
bilmedigim hâlde bağçeye îşâl etmekligimi
tenbîh ederek arķam sıra mersûmân-dahî
geldiler

Bunlar bağçeye gece mi gelürler idi

Mersûmlarıñ tenbîhi üzere bağçe derûnunda
bir mahzeniñ öñüne bıraktım kendülerini her
ne-kadar bekledim ise de biraz vakit
mürûrunda arķam sıra içerü gelmişler idi
çünkü ben sebze satmak için soķağa gider
oldığımdan bunlarıñ bağçeye girdiklerini
görmedim

Sen sâlifü’l-zıkr bağçeye getürmüş olduğın
eşyânıñ ne-maķûle şeyler olduğunu bilür
miydiñ

Hayır gece gelmezler idi

Hayır bilmez idim ancak kıyâfeti râbıtaluca
bir adam gelüb ve ustam dahî kendüsiyle
birlikde olduğından şudur budur diyemedim

[Pas de marque conclusive apparente.]

Les pressions

- > BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 3, brouillon d'un mémorandum destiné au Commandant en chef des armées (*Ser'asker*), s.d.

[1] Beyândan müstağnî olduğu vechle çend mâhdan-berü Ğalaṭa ve Beg oğlu ve Dersa'âdet'de kalb-zenlik şan'at-ı kerîhesiyle meşğûl bulunarak ızrâr-ı 'ibâd ve ihlâl-i şîrâze-i nizâm ü [sic] bilâd kazîyesine mücâsir olan bir tâkım fesede-i [sic] eşhâşın [2] sâye-i ma'delet-vâye-i cenâb-ı mülûkânede zâhire ihrâcları zımnında bundan bir kaç mâh muḳaddem müte'eddid me'mûrlar ve câsûslar ta'yîn olunarak bi'l-etrâf tecessüs tahrîrine sa'y ü ikdâm kılınmış ve bi'l-âhire eşhâş-ı merḳûmenin kimler olduğu ve bu kâr-ı mekrûh[la] [3] ne maḥalde meşğûl bulundukları kuvve-i tâli'-ferhunde maṭâli'-i hazret-i mülk-dârî iktizâsınca bundan bir buçuk mâh muḳaddem etrâfiyla tahkîk ü istihbârına muvaffak olunmuş ise de bunların aşıl re'isi ve mazarrât-ı vâki'elerinin menba'-ı ḥakkîkisi olup kâlıblarının ḥakkâki olan [4] şahış kim edügi lâyıkiyla tebeyyün etdirilemediginden ba'zı mertebe taş'ibâta teşâdüf olunmamak için digerleriniñ ahz ü giriftleri huşûsunda te'enni olunmakda iken bundan bir yigirmi gün muḳaddem şahş-ı merḳûmı bilüb ismini vermeyerek şûña buña o mişillü kâlıblar [5] i'mâline vâsıta olan diger bir şahış câsûslar vâsıtasıyla istihbâr olunarak bundan iki gün muḳaddem şahş-ı merḳûm bir takrîb Bogâz içine gezmege gitmek vesîlesiyle tebdîller vâsıtasıyla bir tenhâca maḥale celb ü îşâl olunmuş ve mersûm şıķışdırıldıkda [6] evvel emirde ḥakkâk-ı mersûmı haber virmemek sevdâsında bulunmuş ise de bi'l-âhire toğrıyı söylemedikce tahlîş-i girîbân edemeyeceğini fehm ü idrâk ile ism ü şöhretiyle mersûmı ve maḥalini haber virmiş olduğından yevm-i mezkûr aḥşâmı mersûm Bogâz içinde tevķîf olunarak [7] der-hâl yanında bulunan tebdîlleriniñ biri Tob-hâne-i 'âmire tomrığına bi'l-irsâl vukû'-ı hâli ihbâr ü ifâde eylemiş ve bunun üzerine Tomruk müdürî 'Osmân Efendi kulları ta'rîf olundığı vechle Beg oğlu'nda müteḥarrik olan İngiliz sarâyı civârında ḥakkâk-ı mersûmuñ [8] hânesini der-ân ü sâ'at tahkîk ederek ma'iyetinde müte'eddid kavâşân ü me'mûrîn istişhâbı ile maḥal-i merḳûma 'azîmete müsâra'at ve mersûm Frânsa teba'asından bulunmak cihetiyle ilerüde kıl ü kâle sebep virilmemek için gûyâ şahş-ı mersûmuñ hânesine bir takrîb bir hırsız kaçmış ol[ub]/[déchiré] [9] aranılacak bahânesiyle evvel emirde Frânsa kâncelârâyası tarafından dahî bir nefer yasâkçı celb olunmuş ve şu kadar ki derûn-ı hâneye ne şûretle girilecegi merḳûma bildirilmeyerek evvelce bir münâsib maḥalden vaz' olunan nerd-bândan çend nefer me'mûrîn hafiyen derûn-ı hâneye [10] idhâl olunduktan-şoñra yasâkçı-ı merḳûm ile kapuyı çalub içerüye girinceye kadar sâlifü'l-zıkr evvel girmiş olan me'mûrlar ḥakkâk-ı mersûm ile karısını üst kâtda bir oṭa derûnunda ve kalb-zenlerden mevcûd bulunan Avusturyâ'lu Zozef [sic] nâm şahış alt kâtda [11] uyurken başdırub tutmuş bulunmalarıyla mersûmlara pek-de telâş ü ser-rişte virilmemek için burada hırsız varmış diyerek ba'zı te'mînât-ı icâbiyye ile derûn-ı hâne taharrî olunmakda iken alt kâtda mersûm Jozef'in yatdığı oṭa derûnunda [12] şan'at-ı mekrûheye dâ'ir bir kaç şandık bi'l-cümle âlât ü edevât ve kâlıbları ve meskûk ve gayr-ı meskûk külliyyetlü kalb ba'zı yigirmilik ve sâ'ire bulunmuş ve esyâ-yı mezkûre ile eşhâş-ı mersûme der-hâl ahz ü girift olunarak Tob-hâne-i 'âmire'ye irsâl olunmuş [13] ve bu tâkımdan olarak Süleymâniye'de tîmâr-hâne zoķâğı civârında Girîd vâlisi Muştafa Paşa hazretleri konâğı karşısında olan bâğçe derûnunda işbu şan'at-ı mekrûhe ile meşğûl bulundukları istihbâr olunmuş olan çend nefer eşhâşın dahî [14] bilâ te'hîr ahz ü girifti icâbından bulundığından der-hâl mûmâileyh 'Osmân Efendi kulları ol gice sâ'at yedi şularında Âsitâne'ye geçerek keyfiyeti Bâb-ı müşîrî Tomruk müdürî 'İzzet Ağa kullarına kavâş irsâliyle ihbâr eylediği sırada [15] bâğçe-i mezkûreniñ iki kapularına [sic] ve sâ'ir mukteza görinen maḥallerine me'mûrlar vaz' ü ta'yîn eyledikten-şoñra ol eşnâda şabâh olup gün toğmuş olduğundan bâğçe-i mezkûre kapısı karşısında bulunan etmekciden bir takrîb derûn-ı bâğçede [16] kimler bulunduğunu ve yevmiye ne-miḳdâr etmek ta'yîn virer

olduğunu sū'âl ü tahkîk birle ta'yîn virmek bahânesiyle etmekci-i mersûmî bâğçeye irsâl ve kapu açılır açılmaz müretteb olan me'mûrlar ile içerüye girüb iki nefer bağçivânları sühûletle [17] ahz ü tevkîf ve maḥal-i mezkûrda o mişillü kâlb-zenler meşgûl bulunduğundan bahişle bunları toğrıca ḥaber virüb âlâtı ne maḥalde bulunduğunu söyler ise kendülere zarar gelmeyeceğini ba'zı te'mînât ile tefhîm etmiş ise de bağçivân-ı mersûm bu keyfiyetleri [18] bi'l-küllîye inkâr ve şıkışdırıldıkça inkârında müteşarrâne ısrâr etmiş olduğundan bi'l-icâb ba'zı mertebe tahvîf ü tehdîd olunmağla bi'l-âhire mersûm [sic] bağçe-i mezkûr derûnunda bulunan müte'eddid kâr-gîr maḥzenleriñ birini irâ'e etmiş ve derûnuna girildikde [19] egerçe orada muḳaddemâ o mişillü mâkîne bulunub soñradan kaldırılmış olduğu bir takrîb kalmış olan ba'zı âlât delâletiyle ḥiss ü idrâk olunmuş ise de bağçivân-ı mersûm yine māddeyi îzâḥ ü i'tirâf etmemek zu'munda bulunduğundan [20] toprak içleri karışdırılmağa başlandıkda zarb olunmamış çend 'aded bâkırlar ve sâ'ir bu mişillü 'alâmât zuḥûrıyla bağçivân-ı mersûm bi-tekrâr şıkışdırılarak nihâyetü'l-emr maṭlûb olan bi'l-cümle âlât ü mâkîneler bundan beş on gün muḳaddem gûyâ [21] miyânlarında ba'zı mertebe münâza'a ü ihtilâf zuḥûrına mebnî bâğçe-i mezkûreniñ bir âḥar maḥaline defn olunduğunu i'tirâf etmiş ve delâlet ü irâ'esiyle maḥal-i mezkûr açılarak âlât-ı mezkûre ahz ü istiḥşâli birle Tob-ḥâne-i 'âmire tarafına [22] ve mersûm bağçivânlar daḥî 'İzzet Âga kıllarına teslîmen Bâb-ı müşîrî tømriğine irsâl kılınmış ve sâlifü'l-zıkr Beg oğlu'nda tütülmüş olan ḥakkâk-ı mersûm ile refîkî Jozef'iñ istintâkı zımında Mâliye müşîri devletlü paşa ḥazretleri ve Zârb-ḥâne-i 'âmire [23] nâzırı 'atûfetlü Tâhir Beg Efendi ḥazretleri bendeleri nezd-i çâkeriye celb ü da'vetle âlât-ı mezkûreden ba'zıları ortaya konularak ibtidâ mersûm ḥakkâk meclise celb ü ihzâr ile uşûl üzere istintâk olunmağa bedâ' olundukda [24] mersûm evvel emirde ba'zı mertebe inkâr sıralarına şapmış ise de meydânda bulunan edille-i kavîyye kendüsiniñ kabâḥatını mü'eyyid bulunduğundan başka ba'zı mertebe kendüsi te'mîn olunarak toğrıyı söylemesi icâbı vechle te'kid olunmağla mersûm kendüye [25] sū'âl olunan ekser-i mevâddı i'tirâf eylemiş ve ol-vechle meclisde cereyân eden es'ile ve mersûmuñ ecvibesi Frânsızca kaleme alınarak kendüsine ba'd el-kırâ'a taşdîk ve i'tirâfını mübeyyin ḥatt-ı destiyle imzâ etdirilmiş ve mersûm Zârb-ḥâne-i 'âmire'de [26] bir münâsib maḥalde ḥabs olunmak üzere me'mûrlar terfîk olunarak irsâl olunmuş ve ba'dehi mersûmuñ karısıyla refîkî mersûm Jozef daḥî başka başka meclise celb ile tekrâr be-tekrâr istintâk kılınmış ise de vukû'âtı lâyıkıyla i'tirâf etmediklerinden [27] ve sâlifü'l-zıkr Dersa'âdet'de ahz olunan bâğçivânlar daḥî Bâb-ı müşîrî'den celb ile istintâk olundukda bağçe-i mezkûrede şan'at-ı ma'lûme-i mekrûhe ile meşgûl olmak üzere re'âyâ-yı devlet-i 'aliyyeden çend nefer eşḥâşın isimlerini virüb [28] fakaṭ kendüleri bunlar ile birlikte olmadıklarını serd ü beyân ile fakaṭ eşḥâş-ı mersûmlara icâr ile bir maḥzen virüb sâ'ir işlerine karışmadıklarını ityân etmişler ise de mersûmânın her bir ahvâl ü vukû'âta vâkıf oldukları [29] kâl ü ḥâlleri delâletiyle bedîhiyâtdan bulunmuş ve bunlarıñ ḥaber virmiş olduğu eşḥâşın dört neferi ma'lûm-ı 'âlî-i âşafâneleri buyrulmuş olduğu vechle mu'aḥḥaren ele geçirilerek Bâb-ı müşîrî tømriğinde ḥabs olunmuş ve bunlarıñ [30] re'is-i fesâdları olan İngiliz'lü [sic] Cîvâ nâm şahış daḥî bundan iki mâh muḳaddem yedinde külliyetlü kalb akce ile tütüleb el-ḥâletü hazihi Zârb-ḥâne-i 'âmire'de maḥbûs bulunmuş olmasıyla bunlarıñ cümlesi bundan soñra Zârb-ḥâne-i 'âmire'de [31] başka başka muḥkem maḥallere ḥabs ve birer nöbetci ta'yîniyle hic kimesne ile görüşdirilmemeleri ḥuşûsı mü'ekkid tenbîh kılınmış edügi ve esâmîsi mazbûṭ olub-da ele getirilemeyen çend nefer eşḥâşın daḥî bi-'avnihi'l-kerîm sâye-i zılliyyet-vâye-i [32] cenâb-ı mülk-dârîde ve teveccühât-ı âşafâneleri te'sîrâtıyla 'ahd-ı karîbde ele getirilecegi me'mûl-i kavî bulunduğı ve ḥakkâk-i mersûmuñ sâlifü'l-zıkr Frânsızca kaleme alınan istintâk-nâmesiyle tercümesi ve der-dest olunan edevât [33] ve kâliblarıñ kemmiyet ü keyfiyetini mübeyyin bir kıṭ'a defteri ve mesfûr bağçivânlarıñ ḥaber virmiş oldukları eşḥâşın ism ü maḥallerini mübeyyin pûsulası manzûr-ı 'âlî-i ser-'askerîleri buyrulmak için taḳdîm kılındığı ve ḥakkâk-i mersûm [34] dellâllik edüb bâlâda muḥarrer olduğu vechle ol emirde ele geçmiş olan şahışın vesâtiyle daha ba'zı maḥallere âlât ü sikke virilmiş olduğu melḥûz olmasıyla sühûletle istintâk olunarak zâhire ihrâcı esbâbının [35] istiḥşâline iḳdâm olunmakda olduğu muḥât-ı 'ilm-i 'âlî-i âşafâneleri buyruldukda emr ü fermân ḥazret-i men lehi'l-emriñdir

Récapitulons

- > BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 20, liste-résumé annotée, s.d. [~ fin şa'bân 1260 / mi-septembre 1844]

Qâlp-zenlik [sic] töhmetiyle bundan aqdem aqz ü girift ile Zarb-hâne-i 'âmire'de ma'âdin-i hümayûn meclisinde istintâk olunan eşhâşın es'ile ve ecvibelerini şâmil qaleme alınan varaqalarda tafşıl olundığı üzere mersûmûnuñ esâmî ve derece-i qabâhatlarını mübeyyin hûlâşa vechiyle pûşulasıdır [sic]

Frânsız'lu [sic] hakkâk İpolît Lânj

Mersûm hakkâk olub tevârîh-i muhtelifede eşhâş-ı müte'eddideye mütenevvi' sikke qâlıpları hakk etmiş ve mu'ahharen hânesiniñ bir tarafını âtfü'l-zıkr qâlp-zenlere virerek şan'at-ı mekrûheleriyle meşgûl oldukları hâlde cümlesi âlât ü edevât-ı kerîheleriyle aqz ü girift olunmuş ve mersûm rüfekâsından ziyâde qabâhatlu bulunarak mazhar-ı mücâzât-ı şedîde olması icâbından görünmüş olmasıyla aña göre mücâzâtınıñ icrâsı mütevaqqıf-ı re'y-i 'âlî edügi

Qapûdân Nîkola

Mersûm Lâtîn re'âyâsından ve gemici tâ'ifesinden iken müddet-i vâfireden-berü bütün bütün qâlp-zenlik şan'at-ı kerîhesini i'tiyâd ederek ma'hûd hakkâk Lânj'ın yanına gidmezden muqaddem dahî pek çok mağallerde bu kâr-ı mekrûh ile meşgûl olub bu kere dahî kendüsi cümlesiniñ re'isi bulunmuş ve kendüsini ol fi'l-i kerîhden gûyâ berî el-zimme eylemek şanî'esiyle rüfekâsından bir takrîb firâr etmiş olan Yorgî nâm şahıs istihdâm eylediği tedkîkât-ı vâqî'e ile gereği gibi añaşılmış ise de mersûm bu mezkûrâtıñ cümlesini evvel ve âhır inkâr şûretinde ısrâr etmiş ve bu cihetle cümleden ziyâde qabâhatlü bulunmuş olmağla hakkında mücâzât-ı lâyıkeniñ kâmilten icrâsı-dahî menûf-ı re'y-i sâmi edügi

Avusturyâ'lu Jozef Abyânîci

Mersûm mellâh tâ'ifesinden fakîr el-hâl şaşkın bir adam olmasıyla mersûm qapûdân Nîkola kendüsini ıtmâ' ü igfâl ederek istihdâm etmiş olduğu ifâdesinden ve hakkâk Lânj'ın dahî takrîrinden añaşılmış ve bu cihetle mersûm gündelikci 'amele maqûlesinden olduğundan refîklerine nisbetle qabâhatı derece-i şâlişede bulunmuş olmağla hakkında mücâzât-ı hafife ile iktifâsı yine re'y-i vâlâya mütevaqqıf edügi

نورانی بقولہ

[illegible][illegible]

> BOA, İ.MVL. 61/1166, doc. 19, liste annotée,
s.d. [~ fin şa'bân 1260 / mi-septembre 1844]

Qâlp-zenlik [sic] töhmetiyle bundan aqdem Süleymâniye civârında bir bâğçede ahz ü girift ile Zarb-hâne-i 'âmire'de ma'âdin-i hümayûn meclisinde istintâk olunan eşhâşın es'ile ve ecvibelerini şâmil kaleme alınan varâkalarda tafşıl olundığı üzere mersûmûnuñ esâmî ve derece-i kabâhatlarını mübeyyin hülâşa vechiyle pûşulasıdır [sic]

Re'âyâdan dökmeçi Hristo

Mersûm dökmeçi eşnâfından olub qâlp-zenlik fi'l-i kerîhinde aşıl re'is olmak üzere firâr etmiş olan Fanâr'lı Qostâkî'niñ ta'rîf ü sipârîşiyle ekşer âlâtı ta'mîr ve birlikde işbu şan'at-ı rediyyeye meşgûl olduğunu ikrâr ü i'tirâf etmiş olmasıyla hakkında mucâzât-ı lâıykeniñ icrâsı menû't-ı re'y-i 'âlî edüğü

Dülger Şavva

Mesfûr dahî dökmeçi-i mersûm ile birlikde olarak şan'at-ı mekrûhe ile meşgûl olduğunu i'tirâf etmesiyle mesfûr Hristo'ya ta'yîn olunacak mucâzâtın bunuñ hakkında dahî icrâsı mütevaqqıf-ı re'y-i sâmi edüğü

Qâzı köyli bağçivân Qostî

Mersûm bâğçe-i mezkûrede müste'ciren bağçivân olub firârî-i merkûm Qostâkî'niñ sevk ü itmâ'ıyla bu kâr-ı mekrûhuñ icrâsıçün bâğçe derûnunda bulunan bir mahzeni işleyecekleri fi'l-i kerîheyi [sic] bilerek mâhiye beş-yüz gurûşa firârî-i mersûma icâr etmiş olduğunu ve işlerine karışmayub faqat bağçivânlığıyla meşgûl bulunduğunu beyân ü i'tirâf eylemiş ve vâkı'â keyfiyet bu vechle olduğu tahkîkât-ı vâkı'eden dahî istifâde olunmuş olmağla bu cihetle bağçivân-ı mersûmuñ kabâhatı mersûmân dökmeçi Hristo ve dülger Şavva'ya nisbetle derece-i sâniyyede görünmüş olduğundan aña göre mucâzâtınıñ icrâsı menû't-ı re'y-i 'âlî edüğü

Manâstır'lı bağçivân Yovân

Mersûm sâlifü'l-zıkr bağçivân Qostî'niñ ücretli çirâğı olub egerçe huşûş-ı müstekreheden [sic] bî-haber degil ise de ücretle hîdmet-kâr ve hadd-ı zâtında şaşkın maqûlesinden olduğundan hîdemât-ı mekrûheniñ derece-i kubhını fark ü temyîze pek-de muhtedir kimesne olmadığundan kabâhatı digerlerine nisbetle pek hafif ü ehven göründüğü

İngiltere teba'asından Kefâlonya'lı Nîkola Tolyânô

Mersûm bundan beş altı mâh muqaddem üzerinde dört biñ gurûşluk yigirmi pârelik kalb aqçe ile başkaca ahz ü girift olunmuş ve lede'l-istintâk bütün bütün şûret-i inkârda bulunmuş ise de tahkîkât-ı vâkı'eden ve mersûm dökmeçi Hristo ile sâ'irleriniñ ifâde ü takrîrlerinden istifâde olduğına göre sâlifü'l-zıkr firâr eden Qostâkî ile ülfet ü münâsebeti olarak birkaç def'a kendüsiyle bâğçeye gelüb gitmiş edüğü sâbit ü mütehaqqıx olmağla bu taqdîrce mersûm sürici maqûlesinden bulunarak kabâhatına göre mazhar-ı mucâzât olması icâb-ı maşlahatdan olduğu

Bedestân'lı Tanâş

Mersûmuñ firâr eden Qostâkî ile ülfeti olmasıyla maşlahata âşinâdır zannıyla ahz ü girift olunmuş ise de tahkîkât-ı vâkı'eye göre çünha [sic] ü kabâhatı olmadığı

Dülger Yânî

Mersûm dahî ahz ü girift olunmuş ise de tahkîkât-ı vâkı'eye nazaren bunuñ dahî çünha ü kabâhatı olmadığı

RÉFÉRENCES CITÉES

Toutes les références électroniques citées (URL et DOI) ont été consultées ou vérifiées entre mai et juillet 2016. Seules les adresses invalides sont signalées comme telles.

- Sur les Ad'dâd : l'homonymie des contraires en arabe* (1960) Paris, École pratique des hautes études [Division des Aires culturelles], « Entretiens interdisciplinaires sur les sociétés musulmanes ».
- AKGÜNDÜZ, Ahmet (1986) *Mukayeseli İslâm ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı* [Compendium de droit islamique et ottomane comparé], Diyarbakır, Dicle Üniversitesi Ukuk Fakültesi Yayınları.
- AKYILDIZ, Ali (1996) *Osmanlı Finans Sisteminde Dönüm Noktası: Kağıt Para ve Sosyo-ekonomik Etkileri* [Un tournant dans l'histoire du système financier ottoman : le papier-monnaie et ses effets socio-économiques], Istanbul, Eren.
- AYMES, Marc (2016) « An Ottoman in Paris: A Tale of Mediterranean Coinage », dans P. Lorcin et T. Shepard (dir.), *French Mediterraneans: Transnational and Imperial Histories*, Lincoln, University of Nebraska Press, p. 168-199.
- AYMES, Marc (2013) « Prêts-Noms. Politique du métonyme », *Revue d'histoire moderne et contemporaine*, 60/2 : *Politiques du nom : la réforme des noms propres en Turquie* (O. Bouquet et B. Fliche, dir.), p. 38-57. URL: www.cairn.info/revue-d-histoire-moderne-et-contemporaine-2013-2-page-38.htm
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi* [Guide des Archives ottomanes de la Présidence du Conseil] (2010) Ankara, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı.
- BAUTIER, Robert-Henri (1974) « Forgeries et falsifications de documents par une officine généalogique au milieu du XIXe siècle », *Bibliothèque de l'École des chartes*, 132, p. 75-93.
- BAYARD, Pierre (2009) *Le Plagiat par anticipation*, Paris, Éditions de Minuit.
- BELDICEANU-STEINHERR, Irène (1967) *Recherches sur les actes de règnes des sultans Osman, Orkhan et Murad I*, Monachii, Societas academică dacoromână.
- BELIN, François-Alphonse (1840) « Charte des Turcs », *Journal asiatique*, 3e série, t. IX, p. 5-29. URL: gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k93135g
- BERKTAY, Halil (1992) « The search for the peasant in Western and Turkish history/historiography », *Journal of Peasant Studies*, 18/3-4 : *New Approaches to State and Peasant in Ottoman History* (H. Berktaş et S. Faroqi, dir.), p. 109-184. DOI: 10.1080/03066159108438463
- BESSY, Christian et Francis CHATEAURAYNAUD (2013) *Experts et faussaires. Pour une sociologie de la perception*, Paris, Éditions Pétra. [Éd. orig. 1995 ; ici rééd. augmentée d'une postface des auteurs.]
- BIANCHI, Thomas-Xavier (1852), *Le Nouveau Guide de la conversation en français et en turc, à l'usage des voyageurs français dans le Levant et des Turcs qui viennent en France ; Suivi de la collection complète des Capitulations ou Traités de paix entre la France et la Porte Ottomane, depuis 1535 jusques et compris la dernière Convention de Constantinople du 25 novembre 1838, et du Khaththi cherif ou Acte constitutif de Gulkhanè, du 3 novembre 1839, accompagné de notes, commentaires, etc.* Paris,

- Dondey-Dupré (2e éd.), p. 296-299 [et 37-40 en pagination arabe].
URL: gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k6524674k
- BLOCH, Marc (1993) *Apologie pour l'histoire ou métier d'historien* (édition critique préparée par Étienne Bloch), Paris, Armand Colin. [Éd. orig. 1949.]
- BOLTANSKI, Luc (1990) *L'Amour et la justice comme compétences. Trois essais de sociologie de l'action*, Paris, Métailié.
- BOLTANSKI, Luc, Elisabeth CLAVERIE, Nicolas OFFENSTADT et Stéphane VAN DAMME (dir.) (2007) *Affaires, scandales et grandes causes : de Socrate à Pinochet*, Paris, Stock.
- BOUQUET, Olivier (2013) *Les Noblesses du nom : essai d'anthroponymie ottomane*, Turnhout, Brepols.
- CAPLAN, Jane et John TORPEY (dir.) (2001) *Documenting Individual Identity: The Development of State Practices in the Modern World*, Princeton / Oxford, Princeton University Press.
- CAPOROSSO, Olivier (2007) « Traces, sources, savoirs : la monarchie hispanique et le faux monnayage (1530-1921) », *Revue de Pau et du Béarn*, 34 : *Le Faux Monnayage et l'ordre public dans les espaces transpyrénéens (XIXe-XXIe siècles)* [Actes du 59e Congrès de la Fédération historique du Sud-ouest ; O. Caporossi et C. Lastécouères, dir.], p. 217-232.
- CAPOROSSO, Olivier et Christophe LASTÉCOUÈRES (2007) « Pour une histoire sociale et européenne du faux monnayage », *Revue de Pau et du Béarn*, 34 : *Le Faux Monnayage et l'ordre public dans les espaces transpyrénéens (XIXe-XXIe siècles)* [Actes du 59e Congrès de la Fédération historique du Sud-ouest ; O. Caporossi et C. Lastécouères, dir.], p. 211-215.
- CERTEAU, Michel de (1993) *La Culture au pluriel*, Paris, Seuil. [Éd. orig. 1974, rééd. 1980 ; ici nouvelle éd. établie et présentée par Luce Giard.]
- CERTEAU, Michel de (1990) *L'Invention du quotidien. 1. Arts de faire*, Paris, Gallimard. [Éd. orig. 1980 ; ici nouvelle éd. préparée par Luce Giard.]
- CERUTTI, Simona et Isabelle GRANGAUD (2016) « Comparer par cas. Esquisse d'un projet comparatiste », dans A. Lilti, S. Loriga, J.-F. Schaub et S. Sebastiani (dir.), *L'Expérience historiographique. Autour de Jacques Revel*, Paris, Éditions de l'École des hautes études en sciences sociales, p. 151-162.
- CHATEAURAYNAUD, Francis (2011) *Argumenter dans un champ de forces. Essai de balistique sociologique*, Paris, Éditions Pétra.
- CHATEIGNER, Frédéric (2009) « Écriture sociologique, satire et littérature », *Genèses*, 74/1, p. 114-127. DOI: 10.3917/gen.074.0114
- COLE, Simon (2002) *Suspect Identities: A History of Fingerprinting and Criminal Identification*, Cambridge / Londres, Harvard University Press.
- DELEUZE, Gilles (1985) *Cinéma 2. L'Image-temps*, Paris, Éditions de Minuit.

- DENIS, Vincent (2008) *Une histoire de l'identité. France, 1715-1815*, Seyssel, Champ Vallon.
- DETIENNE, Marcel et Jean-Pierre VERNANT (1974) *Les Ruses de l'intelligence. La mètis des Grecs*, Paris, Flammarion.
- DEWERPE, Alain (1994) *Espion. Une anthropologie historique du secret d'État contemporain*, Paris, NRF-Gallimard.
- DUCROT, Oswald (1996) « La pragmatique et l'étude sémantique de la langue », dans J. Revel et N. Wachtel (dir.), *Une École pour les sciences sociales. De la VIe Section à l'École des Hautes Études en Sciences Sociales*, Paris, Éditions du Cerf / Éditions de l'EHESS, p. 339-351.
- DUCROT, Oswald et Tzvetan TODOROV (1972) *Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage*, Paris, Seuil.
- FINDLEY, Carter V. (1990) « Decision-making in the Ottoman Empire », dans V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi: Tebliğler. Marmara Üniversitesi, Türkiye Araştırma ve Uygulama Merkezi, İstanbul 21-25 Ağustos 1989, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, p. 867-877.
- FODOR, Pál (1995) « How to forge documents? (A case of corruption within the Ottoman bureaucracy around 1590) », *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, vol. XLVIII/3, p. 383-389. URL: www.jstor.org/stable/43391234
- GINZBURG, Carlo (2010) *Le Fil et les traces. Vrai faux fictif* (traduit de l'italien par Martin Rueff), Lagrasse, Verdier. [Éd. orig. 2006.]
- GINZBURG, Carlo (2006) *Il Filo e le tracce. Vero falso finto*, Milan, Feltrinelli.
- GOUX, Jean-Joseph (1973) *Économie et symbolique. Freud, Marx*, Paris, Seuil.
- GRAFTON, Anthony (1990) *Forgers and Critics: Creativity and Duplicity in Western Scholarship*, Princeton, Princeton University Press.
- GRANGAUD, Isabelle et Nicolas MICHEL (dir.) (2010) *L'identification. Des origines de l'islam au XIXe siècle*, dossier de la *Revue des mondes musulmans et de la Méditerranée*, 127. URL: remmm.revues.org/6548
- GROEBNER, Valentin (2004) *Der Schein der Person. Steckbrief, Ausweis und Kontrolle im Mittelalter*, Munich, C. H. Beck.
- GUÉNO, Vanessa (2010) « S'identifier à l'aube de l'état civil (*nufûs*). Les justiciables devant le tribunal de Homs (Syrie centrale) à la fin du XIXe siècle », *Revue des mondes musulmans et de la Méditerranée*, 127 : *L'identification. Des origines de l'islam au XIXe siècle* (I. Grangaud et N. Michel, dir.), p. 193-211. URL: remmm.revues.org/6733
- GUYOTJEANNIN, Olivier (2006) « La diplomatie en France », *Archiv für Diplomatik, Schriftgeschichte, Siegel- und Wappenkunde*, 52/JG, p. 479-492. DOI: 10.7788/afd.2006.52.jg.479

- GUYOTJEANNIN, Olivier, Jacques PYCKE et Benoît-Michel TOCK (2006) *Diplomatique médiévale*, Turnhout, Brépols. [Éd. orig. 1993 ; ici 3e éd. revue et corrigée.]
- HANDLER, Phil (2005) « Forgery and the end of the "Bloody Code" in early nineteenth-century England », *The Historical Journal*, 48/3, p. 683-702. DOI: 10.1017/S0018246X05004620
- HANSSEN, Jens (2002) « Practices of integration – Center-periphery relations in the Ottoman Empire », dans J. Hanssen, T. Philipp et S. Weber (dir.), *The Empire in the City: Arab Provincial Capitals in the Late Ottoman Empire*, Beyrouth, Ergon Verlag Würzburg in Kommission, p. 49-74.
- HEYD, Uriel (1973) *Studies in Old Ottoman Criminal Law* [édité par V. L. Ménage], Oxford, Clarendon Press.
- HOURLANI, Albert (1957) « The Changing Face of the Fertile Crescent in the XVIIIth century », *Studia Islamica*, VIII, p. 89-122. URL: www.jstor.org/stable/1595249
- HUGO, Victor (1862) *Les Misérables*, Bruxelles, Lacroix, Verboeckhoven et Cie.
- IHL, Olivier, Martine KALUSZYNSKI et Gilles POLLET (2003) « Pour une socio-histoire des sciences de gouvernement », dans *eadem* (dir.), *Les Sciences de gouvernement* [Actes du colloque « La formation des sciences de gouvernement en Europe, XIXe et XXe siècles », Grenoble, novembre 2000], Paris, Economica, p. 1-21.
- JAMBET, Christian (2011) *Qu'est-ce que la philosophie islamique ?* Paris, Gallimard.
- JAMBU, Jérôme (2012) « La circulation de la fausse monnaie métallique dans le royaume de France, du milieu du XVIIe à la fin du XVIIIe siècle (diffusion, perception, utilisation, élimination) », dans O. Caporossi et B. Traimond (dir.), *La Fabrique du faux monétaire du Moyen Âge à nos jours*, Toulouse, Méridiennes, p. 83-102.
- JOHNS, Adrian (2009) *Piracy: The Intellectual Property Wars from Gutenberg to Gates*, Chicago, University of Chicago Press.
- JUDET DE LA COMBE, Pierre (2008) « Sur les conflits en philologie », *Texte !*, XIII/1-2. URL: www.revue-texte.net/index.php?id=106
- JUDET DE LA COMBE, Pierre et Heinz WISMANN (2004) *L'Avenir des langues : repenser les humanités*, Paris, Éditions du Cerf.
- KIRLI, Cengiz (2009) *Sultan ve Kamuoyu: Osmanlı Modernleşme Sürecinde "Havadis Jurnalleri" (1840-1844)* [Le sultan et l'opinion publique : les "journaux d'information" dans le processus ottoman de modernisation, 1844-1844], Istanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S. (1994) *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)* [La langue des documents ottomans. (Diplomatique)], Istanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve San'at Vakfı.
- LANGLOIS, Charles-Victor et Charles SEIGNOBOS (2014) *Introduction aux études historiques*, Lyon, ENS Éditions. [Éd. orig. 1898.] URL: <http://books.openedition.org/enseditions/284>

- LASTÉCOUÈRES, Christophe (2012) « Vraie-fausse monnaie ou monnaie vraiment fausse ? La Catalogne, l'État espagnol et les *duros sevillanos* (1898-1909) », dans O. Caporossi et B. Traimond (dir.), *La Fabrique du faux monétaire du Moyen Âge à nos jours*, Toulouse, Méridiennes, p. 267-284.
- LATOUR, Bruno (2012) *Enquête sur les modes d'existence. Une anthropologie des Modernes*, Paris, La Découverte.
- LE GOFF, Jacques (1978) « L'histoire nouvelle », dans J. Le Goff, R. Chartier et J. Revel (dir.), *La nouvelle histoire*, Paris, Retz – C.E.P.L., p. 210-241.
- LEPETIT, Bernard (1995) « Le présent de l'histoire », dans *idem* (dir.), *Les Formes de l'expérience*, Paris, Albin Michel, p. 273-298.
- LEVELEUX-TEIXEIRA, Corinne (2011) « Juger le faux pour croire le vrai. Le discours de *consilia* juridiques sur les pratiques de falsification (XIVe-XVIe siècle) », dans O. Poncet (dir.), *Juger le faux (Moyen Âge – Temps modernes)*, Paris, École nationale des chartes, p. 119-139.
- LINHARDT, Dominique (2008) « L'État et ses épreuves : éléments d'une sociologie des agencements étatiques », *Papiers de recherche du CSI / CSI Working Papers Series*, 9. URL: www.csi.ensmp.fr/working-papers/WP/WP_CSI_009.pdf
- MANNHEIM, Karl (2006) *Idéologie et utopie* (traduit de l'allemand par Jean-Luc Evrard), Paris, Éditions de la Maison des sciences de l'homme. [Éd. orig. 1929, ici 8e éd. 1995.]
- MARDİN, Şerif (1962) *The Genesis of Young Ottoman Thought: A Study in the Modernization of Turkish Political Ideas*, Princeton, New Jersey, Princeton University Press.
- MCGOWEN, Randall (1999) « From Pillory to Gallows: The Punishment of Forgery in the Age of the Financial Revolution », *Past and Present*, 165/1, p. 107-140. DOI: 10.1093/past/165.1.107
- MOATTI, Claudia et Wolfgang KAISER (dir.) (2007) *Gens de passage en Méditerranée de l'Antiquité à l'époque moderne. Procédures de contrôle et d'identification*, Paris, Maisonneuve & Larose / Maison méditerranéenne des sciences de l'homme.
- MOATTI, Claudia, Wolfgang KAISER et Christophe PÉBARTHE (dir.) (2009) *Le monde de l'itinérance en Méditerranée de l'Antiquité à l'époque moderne. Procédures de contrôle et d'identification*, Pessac, Ausonius.
- NEUMANN, Christoph K. (2002) « Ottoman provincial towns from the eighteenth to the nineteenth century: a re-assessment of their place in the transformation of the Empire », dans J. Hanssen, T. Philipp et S. Weber (dir.), *The Empire in the City: Arab Provincial Capitals in the Late Ottoman Empire*, Beyrouth, Ergon Verlag Würzburg in Kommission, p. 131-144.
- NOIRIEL, Gérard (1993) « L'identification des citoyens. Naissance de l'état civil républicain », *Genèses. Sciences sociales et histoire*, 13, p. 3-28. DOI: 10.3406/genes.1993.1196

- NOIRIEL, Gérard (dir.) (2007) *L'Identification des personnes. Genèse d'un travail d'État*, Paris, Belin.
- OHSSON, Ignace Muradgea d' (1791), *Tableau général de l'Empire othoman*, Paris, Imprimerie de Monsieur, t. 4.
- OLIVIER DE SARDAN, Jean-Pierre (1995) « La politique du terrain. Sur la production des données en anthropologie », *Enquête. Anthropologie, histoire, sociologie*, 1 : *Les terrains de l'enquête*, p. 71-109. URL: enquete.revues.org/263
- ORTAYLI, İlber (1983) *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı* [Le siècle le plus long de l'Empire], Ankara, Hil Yayınları.
- PETROV, Milen V. (2004° « Everyday forms of compliance: subaltern commentaries on Ottoman reform, 1864–1868 », *Comparative Studies in Society and History*, 46/4, p. 730-759. DOI: 10.1017/S0010417504000349
- PETRUCCHI, Armando (1993) *Jeux de lettres. Formes et usages de l'inscription en Italie* (traduit de l'italien par Monique Aymard), Paris, Éditions de l'EHESS. [Éd. orig. 1980.]
- PIA DI BELLA, Maria (2011) *Essai sur les supplices. L'état de victime*, Paris, Hermann.
- PINNEY, Christopher (2005) « Things happen: or, from which moment does that object come? », dans D. Miller (dir.) *Materiality*, Durham / Londres, Duke University Press, p. 256-272.
- POMIAN, Krzysztof (1987) *Collectionneurs, amateurs et curieux. Paris, Venise : XVIe-XVIIIe siècle*, Paris, Gallimard.
- PRÉTOU, Pierre (2007) « Fausse monnaie du roi et monnaie du faux roi : contrefaçons et impostures monétaires aux frontières de Guyenne à la fin du Moyen-Âge », *Revue de Pau et du Béarn*, 34 (2007) : *Le Faux Monnayage et l'ordre public dans les espaces transpyrénéens (XIXe-XXIe siècles)* [Actes du 59e Congrès de la Fédération historique du Sud-ouest ; O. Caporossi et C. Lastécouères, dir.], p. 193-209.
- RADNÓTI, Sándor (1999) *The Fake: Forgery and Its Place in Art* (traduit du hongrois par Ervin Dunai), Oxford, Rowman & Littlefield.
- REDHOUSE, James W. (1890) *Turkish and English Lexikon*, Istanbul, Boyajian.
- REIG, Daniel (1971) « Antonymie des semblables et corrélation des opposés en arabe », *Bulletin d'études orientales*, 24, p. 135-155. URL: www.jstor.org/stable/41603317
- REVEL, Jacques (2004) « Discussion autour du texte de Kmar Bendana », dans A. Mahé et K. Bendana (dir.), *Savoirs du lointain et sciences sociales* [Actes du colloque de Sidi-Bou Saïd, 30-31 mars 2001], Saint-Denis, Éditions Bouchène, p. 27-28.
- RÖMER, Claudia et Nicolas VATIN (2016) « Faux, usage de faux, faux témoignage, accusation mensongère et usurpation d'identité à la fin du règne de Soliman le Magnifique », dans J. Zimmermann, C. Herzog et R. Motika (dir.), *Osmanische Welten: Quellen und Fallstudien. Festschrift für Michael Ursinus*, Bamberg, University of Bamberg Press, p. 509-561.

- SAINT-MARTIN, Arnaud (2013) « Enquête sur les modes d'existence » [recension], *Sociologie*, 4/1, p. 95-108. URL: sociologie.revues.org/1573
- SHARMA, Aradhanan et Akhil GUPTA (2006) « Introduction: Rethinking Theories of the State in an Age of Globalization », dans *eadem* (dir.), *The Anthropology of the State: A Reader*, Malden / Oxford / Victoria, Blackwell Publishing, p. 1-41.
- SHAW, Stanford J. (1968) « Some aspects of the aims and achievements of the nineteenth-century Ottoman reformers », dans W. Polk, R. Chambers (dir.), *Beginnings of Modernization in the Middle East: The Nineteenth Century*, Chicago/Londres, University of Chicago Press, p. 29-39.
- STANZIANI, Alessandro (2005) *Histoire de la qualité alimentaire (XIXe-XXe siècle)*, Paris, Seuil.
- TILLION, Germaine (1982) *Le Harem et les cousins*, Paris, Éditions du Seuil. [Éd. orig. 1966 ; ici 4e éd.]
- TOUBERT, Pierre (1998) « Tout est document », dans J. Revel et J.-C. Schmitt (dir.), *L'Ogre historien. Autour de Jacques Le Goff*, Paris, Gallimard, p. 85-105.
- VATIN, Nicolas (2009) « La relégation dans l'empire ottoman », dans C. Moatti, W. Kaiser et C. Pébarthe (dir.), *Le monde de l'itinérance en Méditerranée de l'Antiquité à l'époque moderne. Procédures de contrôle et d'identification*, Pessac, Ausonius, p. 581-618.
- VATIN, Nicolas (1995) « Remarques sur l'oral et l'écrit dans l'administration ottomane au XVIe siècle », *Revue des mondes musulmans et de la Méditerranée*, 75-76 : *Oral et écrit dans le monde turco-ottoman* (N. Vatin, dir.), p. 143-154. DOI: 10.3406/remmm.1995.2618
- VEYNE, Paul (1976) *L'Inventaire des différences. Leçon inaugurale au Collège de France*, Paris, Seuil.
- WARNIER, Jean-Pierre (2004) « Pour une praxéologie de la subjectivation politique » [introduction], dans J.-F. Bayart et J.-P. Warnier (dir.), *Matière à politique. Le pouvoir, les corps et les choses*, Paris, Karthala, p. 7-31.
- YOUNG, George (1905-06) *Corps de droit ottoman. Recueil des codes, lois, règlements, ordonnances et actes les plus importants du droit intérieur, et d'études sur le droit coutumier de l'Empire ottoman*, Oxford, The Clarendon Press.
- ZAKHAROVA, Larissa (2013) « Le quotidien du communisme : pratiques et objets » [introduction], *Annales. Histoire, sciences sociales*, 68/2 : *Le quotidien du communisme*, p. 305-314. URL: www.cairn.info/revue-Annales-2013-2-page-305.htm

| Table des matières

FAC SIMILÉS ET TRANSLITTÉRATIONS.....	5
La photo-finish de Carlo Ginzburg.....	7
Deux complets usurpateurs.....	8
État de l'art pour art de l'État	15
El-hâc Şâlih de Bûrdur	20
Hakki Efendi, pacha dégoupillé.....	22
Un inventaire pour l'exemple	25
De loin : la vision fugitive de Mehmed Fû'âd Efendi	30
De plus près : l'attention du regard.....	31
L'effet de collocation.....	32
Où l'excellence côtoie la médiocrité.....	33
Matière à discernement.....	35
Attributs distinctifs	42
Ce qui est rogné, ce qui est doré	44
Mehmed le Kurde, ou le mutisme de la gratture	48
Sándor Radnóti, ou le pouvoir de l'usure	49
Süleyman Efendi, ou l'interpolation en creux.....	50
Le rapport de Bîgâ, ou comment falsifier sans altérer.....	51
La falsification en dépit de l'indiscernable	52
La volatilisisation du faux	53
Le jardin de San Stefano	55
Médicaments, matières grasses et assimilés.....	59
Rhums de Trieste, vins de Leucade	60
Eaux, limonades, acide carbonique	62
Une recomposition	63
Léon l'Autrichien et Cie	64
L'aniline et ses mélanges	65
Un thé au laboratoire.....	66
Les acabits de l'avanie.....	68
L'apothicaire en habit d'arlequin	72
On a retrouvé la 6 ^e compagnie	78
Une amorce, deux procès.....	90
Les gars de la Marine (1)	92
Le vapeur de Trébizonde	94
Traces de compagnonnage.....	95
Les gars de la Marine (2)	100
Vâsilâkî, Sûrepa, Mîgirdîc et les autres	102
Les désœuvrés.....	113
Machiner encore, essayer toujours	116
La question.....	122
Les pressions.....	179
Récapitulons	182
RÉFÉRENCES CITÉES.....	187